

FØROYSKUR SKATTARÆTTUR

Eyðfinnur Jacobsen

Eyðfinnur Jacobsen

**FØROYSKUR
SKATTARÆTTUR**

Nám 2016

Eyðfinnur Jacobsen
Føroyskur skattarættur
© 2010 Føroya Skúlabókagrunnur
Uppseting: Vasti
Kápa: Vasti
Prent: Estra
Útgáva: Føroya Skúlabókagrunnur, Tórshavn 2010

© 2016 Nám
Dagförd netútgáva (dagf. til 1/1-2016)

ISBN: 978-99918-2-333-1

Innihald

Formæli	15
1. Keldur	17
1.1. Lógin	17
1.1.1. Grundlógin og stýrisskipanarlógin	17
1.1.2. Skattalóggávan	18
1.2. Kunngerðir og onnur fyrimæli	19
1.3. Kærunevndir	19
1.4. Dómsvaldið (rættarvenja)	20
1.5. At tulka rættarkeldur	20
2. Grundreglur	23
2.1. Inntøka afturímóti brúki	23
2.2. Stígandi ella lutfalslig skattaáseting	24
2.3. Samtíðarskatting	24
2.4. Samskatting	24
2.5. Altjóðainntøkumeginreglan	25
3. At umsita skattskylduna	27
3.1. Líkningarvaldið	27
3.1.1. Leiklutur kommunuunar	28
3.1.2. Málsviðgerðin	28
3.1.3. Uppafturtøka av álíkning og tíðarfreistir	29
3.1.4. Bindandi svar	29
3.2. Skattakærunevndir	31
3.2.1. Kærufreistin	31
3.3. Skatta- og avgjaldskærunevndin	32
3.4. Kolvetnisskattur	33
3.5. Gjaldfreist eftir umsókn	33
4. Persónbundna skattskyldan	35
4.1. Full skattskylda	36
4.1.1. Einstaklingar	36
4.1.1.1. Høvdur bústað í Føroyum	36
4.1.1.1.1. Flyting til Føroya	36
4.1.1.1.2. Flyting úr Føroyum	38
4.1.1.2. Fult ella avmarkað skattafrælsi eftir umsókn	44
4.1.1.3. Frítøka eftir umsókn fyri inntøkuskatt av løn og samsýning fyri arbeiði sum útsendur í menningarlandi	45
4.1.1.4. Lesandi ella lærlingur uttanlands (§ 1, stk. 1, nr 3.) ..	45

4.1.1.5.	Dvøtur bráðfeingis í Føroyum uttan at hava bústað (§ 1, stk. 1, nr 4.)	45
4.1.1.6.	Við føroyskum skipi (§ 1, stk. 1, nr 5.)	47
4.1.2.	Áseting viðvíkjandi inntøkuskattinum hjá einstakligum við fullari skattskyldu til Føroya	49
4.1.3.	Føroyska Altjóða Skipaskráin FAS	52
4.1.4.	Skattskylda eftir kolvetnisskattalógini	53
4.1.5.	Løgfrøðiligir persónar	54
4.1.5.1.	Deyðsbúgv, sum verða skift í Føroyum	55
4.1.5.2.	Partafeløg og onnur feløg, skrásett í Føroyum	55
4.1.5.3.	Onnur feløg, samtøk, sum skattliga verða viðgjørd sum lögfrøðiligir persónar, og stovnar, sum hava fulla skattskyldu til Føroya	56
4.1.6.	Fult ella avmarkað skattafrælsi eftir umsókn.	58
4.2.	Avmarkað skattskylda	59
4.2.1.	Lønir eftir § 2, stk. 1, litra a í skattalógini	60
4.2.2.	Aðrar A-inntøkur eftir § 2, stk. 1, litra b í skattalógini	62
4.2.3.	Nýtslugjald (royalty) eftir § 2, stk. 1, litra c í skattalógini	63
4.2.4.	Inntøkur frá føstum rakstrarstaði í Føroyum eftir § 2, stk. 1, litra d í skattalógin	63
4.2.5.	Inntøkur ella avgjald frá fastari ogn í Føroyum eftir § 2, stk. 1, litra e í skattalógini	66
4.2.6.	Inntøkur av at lata annan hava í hond virki ella fastogn í Føroyum eftir § 2, stk. 1, litra f í skattalógini	68
4.2.7.	Vinningsbýti úr Føroyum eftir § 2, stk. 1, litra g í skattalógini	69
4.2.8.	Arbeidsútleiga eftir § 2, stk. 1, litra h í skattalógini	69
4.2.9.	Inntøkur fyri arbeiði í Føroyum í byggjætlanarvirksemi o.tíl. frá føstum rakstrarstaði í Føroyum eftir § 2, stk. 1, litra i í skattalógini	70
4.2.10.	Arbeidsinntøkur fyri arbeiði við føroyskum skipi eftir § 2, stk. 1, litra j í skattalógini	71
4.2.11.	Arbeidsinntøkur fyri arbeiði við føroyskum flogfari eftir § 2, stk. 1, litra l í skattalógini	71
4.2.12.	Vinningsbýti/rentuinntøkur	72
4.2.13.	Uppgerð viðvíkjandi inntøkum undir avmarkaðari skattskyldu	72
4.2.14.	Skattlegging av vinnurekandi, sum flytur rakstrargøgn av landinum	73
4.3.	Skattur av kolvetnisvirksemi	73
4.3.1.	§ 4-inntøkur	74
4.3.2.	Avleiddar inntøkur	74

4.3.3.	Skattskylda eftir bæði kolvetnisskattalógini og vanligu skattalóggávuni	75
4.3.4.	Skattskylda einans eftir kolvetnisskattalógini	75
4.3.4.1.	Løntakarar	75
4.3.4.2.	Vinnurekandi	75
4.3.5.	Skattskyldan stóran týðning fyri skattastigið	76
4.4.	Undantikin skattskyldu	76
4.5.	At skatta hjún	77
4.5.1.	Í starvi hjá hinum hjúnafelaganum	77
4.5.2.	Reka vinnuvirki saman	78
4.5.3.	Inntøkur av ogn	79
4.5.4.	Ognaruppgerð	79
4.5.5.	At javna inntøkur hjúnanna	79
4.5.6.	Skattligar avskrivingar og at flyta avskrivingarbærar ognarlutir millum hjúnafelagar	79
4.5.7.	Skattligt sambúgv	80
4.5.8.	Upplýsingar frá skattavaldinum um inntøkuna og skattaútrokningina hjá hinum hjúnafelaganum	80
4.6.	At skatta børn	80
5.	Fæbundna skattskyldan.	83
5.1.	Inntøkuhugtakið	83
5.1.1.	A-inntøka og A-skattur	84
5.1.2.	B-inntøka og B-skattur	86
5.1.3.	Endaligir A-skattir og B-skattir	86
5.1.4.	Fyribilsskattaskráin	87
5.1.5.	A-inntøka ella B-inntøka?	88
5.1.6.	Inntøkur, sum ikki kunnu vera A-inntøkur	89
5.1.7.	A-inntøkur sambært avtalu	89
5.1.8.	Hvat skal verða inntøkuført?	89
5.1.9.	Valutakursvinningur ella valutakurstap av figgjarkrøvum og skuld	91
5.1.10.	Sølupeningur fyri “goodwill” og aðrar immateriellar ognir	91
5.1.11.	Sølupeningur fyri fiskirættindi og tilfeingis/loyvisskattur av inntøku frá fiskivinnu og alivinnu	92
5.1.12.	Vinna ella ítriv	94
5.1.13.	Landbúnaður	95
5.1.14.	Útróður	96
5.1.15.	Inntøkur av at leiga út fastogn	97
5.1.16.	Handil við fremmandum gjaldoyra	98
5.1.17.	Gávuhugtakið og gávuumhvørvið	99
5.1.18.	Nær skal ein innløga verða inntøkuført?	101

5.1.19.	Hvat inntøkuár skal ein inntøka verða inntøkuförd?	102
5.1.20.	Peningsvirði (fríir ágóðar og eginnytsla hjá vinnurekandi)	103
5.1.21.	Serstøk viðurskipti viðvíkjandi innløgu	104
5.1.21.1.	Sparingar	105
5.1.21.2.	Lata vera við at leggja inn (tá ið ein er í starvi hjá øðrum)	105
5.1.21.3.	Naturalveitingar	105
5.1.21.4.	Naturaliebúskapur	106
5.1.21.5.	Virðið á egnum arbeiði	106
5.1.21.6.	At eftirgeva og fyrna skuld	106
5.1.21.7.	Stuldur	109
5.1.22.	Hvat skal ikki verða inntøkufört?	109
5.1.23.	Vinningur av at selja ogn	110
5.1.24.	Lívstryggingarpeningur og onnur endurgjöld	112
5.1.25.	Vinningur av burturluting o.ø.	113
5.1.26.	Ávísir fríir ágóðar	113
5.1.27.	Gávur millum hjúnafelagar og nærskyld í beinari uppgangandi og niðurgangandi linju	113
5.1.28.	Gávur, ið stava frá innsavningum	114
5.1.29.	Sømdargávur og heiðursgávur	114
5.1.30.	Tilburðargávur	114
5.2.	Arvur	115
5.2.1.	Arvaforskot	115
5.2.2.	At siga frá sær arv	116
5.3.	Kostnaðarlæran	116
5.3.1.	Ígongdverandi vinnuvirksemi	117
5.3.2.	Tíðarsamband millum útreiðslurnar og inntøkurnar	117
5.3.3.	Útreiðslurnar skulu ganga til at tryggja inntøkurnar og ikki inntøkugrundarlagið (inntøkukeldurnar)	118
5.3.4.	Rakstrarútreiðslur, sum eru beinleiðis nevndar í § 31 í skattalógini	120
5.3.5.	Aðrar lógásettar útreiðslur, sum kunnu verða drignar frá í inntøkuuppperðini	121
5.3.6.	Útreiðslur til royndarvirksemi og granskingarvirksemi	125
5.3.7.	Keypspeningur fyri “goodwill” og aðrar immateriellar ognir	125
5.3.8.	Keypspeningur fyri fiskirættindi	126
5.4.	Rentuútreiðslur	126
5.4.1.	Privatar rentuútreiðslur	126
5.4.2.	Vinnuligar rentuútreiðslur	127
5.5.	Rakstrartap	127
6.	Skattligar avskrivningar.	129
6.1.	Hugtak og endamál	129

6.2.	Roknskapar avskrivningar	129
6.3.	Skattligar avskrivningar	129
6.3.1.	Niðurskriving	130
6.3.2.	Avskrivningarorsakir	130
6.3.3.	Avskrivningargrundarlagið	131
6.3.4.	Avskrivningarhættir	131
6.3.4.1.	Stígandi (progressivar) avskrivningar	131
6.3.4.2.	Salduavskrivningar	131
6.3.4.3.	Linjuavskrivningar	131
6.3.4.4.	Lækkandi (degressivar) avskrivningar	132
6.3.4.5.	Bundnar avskrivningar	132
6.3.4.6.	Óbundnar avskrivningar	132
6.3.4.7.	Pro-anno avskrivningar	132
6.3.4.8.	Ultimoavskrivningar	132
6.3.5.	Forskotsavskrivningar	132
6.3.6.	Grundleggjandi treytir	133
6.3.6.1.	Vinnulig nýtsla	133
6.3.6.2.	Eiga ognarlutin	134
6.3.7.	Ognir uttanlands	134
6.3.8.	Aðrar treytir, ið skulu verða loknar, áðrenn avskrivning kann byrja	135
6.4.	Avskrivningar eftir avskrivningarlógini	135
6.4.1.	Rakstrargögn til vinnuliga nýtslu burturav	135
6.4.1.1.	Tilgongd í árinum	136
6.4.1.2.	Frágongd í árinum	136
6.4.1.3.	Salda fyri avskrivning	137
6.4.1.4.	Frávik frá salduavskrivning	137
6.4.1.5.	Kompletterandi reglan	138
6.4.1.6.	Negativ salda	139
6.4.1.7.	Avskrivning av innrættingum og innlegggingum í leigaðum hølum	140
6.4.2.	Rakstrargögn til bæði vinnuliga nýtslu og eginnýtslu (blandaða nýtslu)	141
6.4.2.1.	Uppgerð eftir § 8, stk. 1 í avskrivningarlógini	142
6.4.2.2.	Uppgerð eftir § 8, stk. 2 í avskrivningarlógini	142
6.4.2.3.	Tikið úr rakstri vegna skaða	143
6.4.2.4.	Umvælingarútreiðslur	143
6.4.3.	Skip til vinnuliga nýtslu	144
6.4.3.1.	Negativ salda	144
6.4.3.2.	Útreiðslubýti sum ávikavist tilgongd til avskrivningarsaldu og rakstur	145
6.4.3.3.	Fiskireiðskapur	146
6.4.3.4.	Nótir til kraftblokkaskip	146
6.4.3.5.	Forskotsavskrivning av byggikostnaði	146

6.4.3.6.	Avmarking hjá persónligum skattgjaldarum	147
6.4.4.	Bygningar o.a.	150
6.4.4.1.	Avskrivargrundarlagið	150
6.4.4.2.	Avskrivungartreytir	151
6.4.4.3.	Avskrivungarhátturinn	151
6.4.4.4.	Skaði, sum ikki verður afturbøttur	152
6.4.4.5.	Niðurtøka	152
6.4.4.6.	Grótkast o.a.	153
6.4.4.7.	Søluvinningur og afturvunnar avskrivningar	153
6.4.4.8.	Tryggingarpeningur ella endurgjaldspeningur	155
6.4.5.	Ymskar ásetingar í avskrivungarlógini	155
6.4.5.1.	Full skattskylda heldur uppat hjá persónligum skattgjaldarum	155
6.4.5.2.	Broyttar gjórdar avskrivningar	155
6.4.5.3.	Taka ímóti ella avhenda ognarlutir sum arv ella arvaforsskot	156
6.4.5.4.	At flyta avskrivungarbærar ognarlutir millum privatnútslu og vinnuliga nýtslu	156
6.4.5.5.	Vinnuligt virksemi heldur uppat ella verður selt	156
6.4.5.6.	Endurgjöld fyri ognartøku	157
6.4.5.7.	Skattlig eginnýtsla	157
6.5.	Avsetingar	157
6.5.1.	Avseting í klassingargrunn	157
6.5.2.	At framflyta hall	158
6.5.3.	Avseting móti tapi uppá skuldarar	158
7.	Kapitalvinningsskattur	159
7.1.	Avkast av fíggarligum ognum (aktivum)	159
7.2.	Vinnuligt fíggarvirksemi undir skattalógini	160
7.3.	Ikki-vinnuligt fíggarvirksemi undir kapitalvinningsskattalógini	162
7.3.1.	Uppgerð viðvíkjandi inntøkum undir kapitalvinningsskattalógini (§ 14-uppperðin)	162
7.3.2.	Ognir (aktiv), sum eru undir kapitalvinningsskattalógini	162
7.3.2.1.	Aktiv undir § 1, nr. 1	163
7.3.2.1.1.	Avhending	164
7.3.2.1.2.	At áseta útveganarupphædd	166
7.3.2.1.3.	At avhenda virðisbræv til útgevgandi felagið	166
7.3.2.2.	Aktiv undir § 1, nr. 2 og nr. 3	169
7.3.2.2.1.	Avhending	169
7.3.2.2.2.	Uppgerðin viðvíkjandi vinningi og tapi av krøvum	170
7.3.2.2.3.	Uppgerðin viðvíkjandi vinningi og tapi av skuld	171

7.3.2.2.4.	Samanlagdur vinningur oman fyri 1.000 kr. um árið er skattskyldugur	171
7.3.2.3.	Aktiv undir § 1, nr. 4.	172
7.3.2.3.1.	Avhending	173
7.3.2.4.	Aktiv undir § 1, nr. 5	174
7.3.2.4.1.	Útlutan/Vinningsbýti	176
7.3.2.5.	Aktiv undir § 1, nr. 6	177
7.3.2.5.1.	Tíðargreind dekort og samsýning fyri viðhangandi rentu	177
7.3.2.5.2.	Uppgerð viðvíkjandi rentuinntøkum eftir ávikavist kapitalvinningskattalógini og skattalógini	177
7.3.2.6.	Aktiv undir § 1, nr. 7	177
7.3.3.	Gávur og arvaforsskot	178
7.3.4.	At yvirtaka skattligu støðuna viðvíkjandi virðisbrøvum í deyðsbúgvi	179
7.3.5.	At yvirtaka skattligu støðuna viðvíkjandi virðisbrøvum há avhendara, sum er á lívi (ættarskifti)	179
7.3.6.	Skattafrítt partabrævaumbýti.	181
7.3.7.	Skattur eftir kapitalvinningskattalógini	183
7.3.7.1.	Av vinningsbýti	183
7.3.7.2.	Av rentuinntøkum	184
7.3.8.	Sjálvuppgáva.	185
7.3.9.	Rentur fyri ov seint goldnan skatt	185
7.3.10.	Skattur goldin í øðrum landi	185
7.3.11.	Kæra	185
7.3.12.	Skiftisreglur	186
7.4.	Burturleiga ella burturfesting	187
8.	Umskipan viðvíkjandi persónliga riknum vinnuvirki til vinnufelag. . .	188
8.1.	At stovna partafelag ella smápartafelag	189
8.2.	Skattskyldug umskipan eftir skattalógini	190
8.3.	Skattafrí umskipan eftir umskipanarlógini	191
9.	Skattafrí kloyving og samanlegging	197
9.1.	Samanlegging	197
9.2.	Kloyving	198
9.3.	Skattafrí samanlegging	200
9.3.1.	Treytir	200
9.3.2.	Innskjótandi felagið	201
9.3.3.	Móttakandi felagið	201
9.3.4.	Hall	201
9.3.5.	Kapitaleigararnir	203
9.4.	Skattafrí kloyving	203

9.4.1. Treytir	204
9.4.1.1. Skattafrí kloyving við loyvi	204
9.4.1.2. Skattafrí kloyving uttan loyvi	205
9.4.2. Innskjótandi felagið	207
9.4.3. Móttakandi felagið	207
9.4.4. Hall	208
9.3.5. Kapitaleigararnir	208
10. At flyta ognir skattafrítt millum feløg	211
11. Samskattning	213
11.1. Uppgerðin av samskattningini	213
11.2. Umsókn og upplýsingarskylda	215
11.3. Samskattning endar	215
12. Krógvað vinningsbýti	217
12.1. Løn ella tantieme til eigarann	218
12.2. At selja felagnum ognir fyri yvirprís	219
12.3. At keypa ognir frá felagnum fyri undirprís	219
12.4. Felagið rindar privatar útreiðslur fyri eigarann	219
12.5. Felagið veitir eigarannum avsláttur	220
12.6. Heimild hjá líkningarvaldinum at gera broytingar	221
13. Transfer pricing og tunn kapitalisering	223
13.1. Transfer pricing	223
13.2. Tunn kapitalisering	224
14. Tonsaskattur	227
15. Altjóða tvískattning	231
15.1. Linkingarhættir	233
15.2. Linking eftir kredittháttinum	233
15.3. Linking eftir eksemptiónsháttinum	235
15.4. Linking eftir § 154, stk. 1 í skattalógini og § 19 í kapitalvinningskattalógini	236
15.4.1. Avgjald goldið øðrum landi	237
15.5. Fleiri inntøkusløg ella inntøkur úr fleiri londum	237
15.6. Uppgerð viðvíkjandi uttanlandsinntøkuni, sum linking skal verða veitt fyri	237
15.7. Tá føroyska inntøkan er negativ	238
15.8. Bygnaðurin í tvískattaavtalum	240
15.9. Rætt til at skatta í øðrum lagi (subsídieran rætt til at skatta)	243

16. Eftirlønarskattning	245
16.1. Skattur av inngjöldum 1. januar í 2012 og seinni	246
16.2. Nýggj eftirlønarlóg	247
16.3. Eftirlønarskipanir sambært rentutryggingarlógini	250
16.3.1. Eftirlønarskipanir við stigvísu útgjöldum	250
16.3.2. Ratueftirlønarskipanir	251
16.3.3. Kapitaleftirlønarskipanir	252
16.3.4. Felags treytir fyri eftirlønarskipanirnar eftir rentutryggingarlógini	253
16.3.5. Avgjaldsbýtið millum Føroyar og Danmark	254
16.3.6. Flytingar millum eftirlønarskipanir	255
16.3.7. Góðkenning hjá Toll- og Skattaráð Føroya	256
17. Skattning í samband við deyða	257
17.1. Skattskyldan hjá deyðsbúgvum	257
17.2. Eftirsitandi við óskiftum búgvi	258
17.3. Óskift búgv verður skift, meðan eftirsitandi er á lívi	259
17.4. Búgv, sum eftir at verða tikin til skiftisviðgerðar, verða latin eftirsitandi hjúnafelaga at sita í sum óskift búgv	259
17.5. Búgv við verður skift	259
17.6. Álíkning í deyðarárinum	260
17.7. § 14-uppgerðin	261
17.8. Búgv við letur ikki inn § 14-uppgerð	261
17.9. Búgv við krevur endaliga álíkning	262
17.10. Inntøkuuppgerðin hjá deyðsbúgvi	262
17.11. Búsuppgerðin	263
17.12. Búgv, sum fara frá almennari til privata skiftisviðgerð	264
17.13. Búgv, sum fara frá privatari til almenna skiftisviðgerð	265
17.14. Alment skift búgv uppafurtikið	265
17.15. Privat skift búgv uppafurtikið	265
17.16. Deyðsbúgv skattaásett	265
18. Bókhaldsskylda og minstukrøv til ársrokskapir	267
18.1. Bókhaldsskyldulógin	267
18.2. Ársrokskaparlógin	267
18.3. Kunngerð um minstukrøv til bókhald og roknskap	268
18.4. Byrjanarfíggarstøða og ársrokskapur	269
18.5. Skattliga uppgerðin og skattliga roknskapargrundarlagið	269
18.6. Ófullfíggað roknskaparføsla	270

19. Ársuppgerðin, ognaruppgerðin, upplýsingarskylda og innheiting	273
19.1. Ársuppgerðin	273
19.2. Ognaruppgerðin	273
19.3. Upplýsingarskylda	274
19.4. At innheinta skattakrøv	275
20. Stuðulsskipanir	277
20.1. Stuðul til rentuútreiðslur av lánum	277
20.2. Stuðul til ferðaútreiðslur	278
20.3. Stuðul til dupult húsarhald	279
21. Gjald av vinningi við burturluting o.ø.	281
Bókmentir	282

Formæli

Henda bókin um føroyskan skattarætt er fyrst og fremst úrslitið av undirvísing á merkonomskeiðum, sum eg við millumbilum havi staðið fyri á Føroya Handilsskúla síðan miðskeiðis í áttatiárunum. Øll hesi árin hevur verið saknur í einari bók um føroyskan inntøkuskatt. Av hesi orsök hevur tað verið neyðugt sjálvur at gera frálærutilfar, sum í ávísan mun er vordíð grundarlagið undir bókini.

Umframt at hava givið frálæru í hesum evni, havi eg í mínum dagliga starvi sum advokatur brúkt ein stóran part av arbeiðsorkuni at veita einstaklingum, stovnum og virkjum úti og heima ráðgeving um føroyskan inntøkuskatt.

Arbeiðið at skriva bókina byrjaði av álvara fyri um leið fimm árum síðan, tá ið samtakið av loyvisहारum at leita eftir kolvetni á føroyskum havleiðum undir heitinum The Faroes Partnership við Amerada Hess á odda veitti mær stórfingna peningaupphædd, sum gjørdi tað møguligt at leggja annað arbeiði til viks í neyðugan mun. Fyri henda stuðul, sum hevur verið ein fortreyt fyri at skriva bókina, takki eg hjartaliga.

Eg takki Føroya Skúlabókagrunni fyri at hava staðið fyri útgávuni.

Bókin viðger øll evni um føroyskan inntøkuskatt á einum almennum stigi eftir lóggávu og rættarvenju, sum var galdandi 1. januar í 2009. Mín vón er, at bókin kann nøkta tann tørvi, sum hevur verið á einari bók um føroyskan skattarætt, og at hon fer at verða brúkt sum lærubók. Vónin er, at hon eisini kann vera nyttug handbók hjá grannskoðarum og advokatum, eins og hjá øllum teimum, sum arbeiða við skattafakligum evnum í t.d. peningastovnum, tryggingarfeløgum og hjá skattavaldinum.

Tórshavn, 8. januar 2010

Eyðfinnur Jacobsen

1. Keldur

1.1. LÓGIN

Poul Petersen, lic.jur., sáli, skrivar í bókini „Ein Føroysk Bygd“, at skattur er gamal her á landi. Hvussu hann varð líknaður av fyrstantíð, veit eingin, men ivaleyst hevur jørðin borið hann ella tað nógva av honum her sum yvirhøvur frá gamlari tíð. Poul Petersen vísir á, at í Føroyingasøgu verður m.a. sagt, at tað var Ólavur kongur Halgi (nýggj gransking vísir, at talan var um Ólav Tryggvason), sum legði skatt á øll londini, sum lógu undir Noregi, uttan Ísland, fyrst Orknøyar, Hetland, Føroyar og Grønland. Tað var í árinum 1024, at hann sendi boð eftir nógvum monnum úr Føroyum sum Gilla løgmanni, Leivi Øssurssyni, Trónði í Gøtu og mongum øðrum, men Tróndur settist aftur fyri sjúku. Føroyingasøga sigur síðan eitt sindur um viðurskiftini við Noreg, til Leivur Øssursson tók landið í len av Magnusi kongi Góða sum skattland um 1035.

Í bókini „Føroyar undir fríum handli í 100 ár“ skrivar sami Poul Petersen m.a., at í kongssøguni Føgurskinnu (1225-1230) verður sagt, at Haraldur kongur Hárfagri legði nevgjald á um alt landið. Nevgjald er skattur á hvørt nev ella hvørt høvur í landinum. Tá ið Sigurð Jorsalafari var á síni jorsalferð 1120, skal hann hava lovað at fyriseta tíggjund í Noregi. Men hetta mátti samtykkjast á tingi, eftirsum kongur hevði ikki lóggávvald. Um ár 1150 man tíggjundin vera samtykt í Noregi og í Íslandi 1196. Í landslógini eru greiðar reglur um, at kongur kann ikki økja skattirnar ella leggja nýggjar skattir á. Lógbókin sigur: Ongar tollir (skattir) skal kongur ella umboðsmenn hans leggja á ... bara skjúts og aðra tegnskyldu eftir lógbókini. Skattareglan í landslógini var sum grundlóg leingi.

1.1.1. Grundlógin og stýrisskipanarlógin

Aldagamla kravið, at skattir ikki kunnu verða kravdir uttan lógarheimild, er framvegis galdandi sum aðalkrav í føroyskum skattarætti. Reglan er bæði í grundlógini (§43) og stýrisskipanarlógini (§ 41). Í stýrisskipanarlógini er ásett, at „eingin beinleiðis ella óbeinleiðis skattur má verða álagdur, broyttur ella avtíkin uttan við løgtingslóg“. Stýrisskipanarlógin setir eisini bann fyri at krevja slíkar skattir, fyrr enn løgtingsfíggjarlóg ella bráðfeingisfíggjarlóg er samtykt á løgtingi. Sigast kann tí, at stýrisskipanarlógin krevur bæði, at lóg skal vera í gildi, sum loyvir at áleggja skattir, umframt at samtykt er (árlig) fíggjarlóg, sum gevur loyvi at krevja inn slíkar skattir.

Í verki merkir hetta, at allar skattaavgerðir skulu vera sambært lóg, og at eingin lógaráseting kann verða sett til síðis av t.d. einari kunngerð, rundskrivi ella mannagongd, sum skattavaldið hevur brúkt í styttri ella longri tíð. Av hesum sæst, at lógin er tann keldan, sum hevur størstan týðning í skattarætti.

Hinvegin ber ikki altíð til í einari lóg at greina út í æsir, hvussu skattlig viðurskifti skulu verða framd. Tað er tí vanligt og verður ikki hildið at ganga ímóti grundlógini ella stýrisskipanarlógini, at lógin gevur landsstýrismanninum heimild at áseta gjøllari reglur fyri, hvussu ávís viðurskifti skulu verða framd í smálutum. Hetta verður vanliga gjørt við kunngerð, sum – á sama hátt sum ein lóg – verður kunngjørd í Kunngerðablaðnum.

Grundlógin setur ikki bann fyri at samtykkja lógir afturvirkandi. Men stýrisskipanarlógin setur bann fyri at áleggja beinleiðis ella óbeinleiðis skattir fyri inntøkur, innflutning, útflutning, sølu, gjald ella tílíkt, sum er farið fram í tíðini, áðrenn løgtingslógarruppskot um hetta varð lagt fyri løgtingið, og er hetta grundgivið við, at borgarin skal kunna vinna sær inntøkur við áliti á verandi lóggávu. Skattalógir kunnu so statt fáa gildi, áðrenn tær eru kunngjördar, men setur stýrisskipanarlógin tó markið til framløgudagin, tá ið lógarruppskotið verður lagt fyri løgtingið, tá lógarruppskot kortini gerast kunnug fyri almenninginum.

1.1.2. Skattalóggávan

Høvuðslóggávan á skattaøkinum er løgtingslóg nr. 86 frá 1. september 1983 um landsskatt og kommunuskatt, vanliga nevnd skattalógin. Hon avloysti løgtingslóg nr. 50 frá 2. mai 1963 um landsskatt og kommunuskatt, sum avloysti lov for Færøerne nr. 76 af 12. marts 1923 om den kommunale beskatning.

Meginreglurnar í skattalógini eru ávikavist §§ 25, 29 og 31. § 25 ásetur, hvat skal verða tikið við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni. § 29 ásetur, hvørjar inntøkur, her uppi í inntøkur, sum stava frá virðisbroytingum í ognum, ikki skulu verða taldar upp í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni, og § 31 ásetur, hvørjir frádráttir kunnu verða gjørdir í inntøkuuppgerðini. Í skattalógini frá 1963 stóðu hesar somu meginreglur í ávikavist §§ 2, 4 og 8.

Í skattalógini eru eisini ásetingar um skattskyldu, upplýsingarskyldu, innkrevjing, revsing o.a. Aftur at skattalógini hoyra ásetingarlógin, sum m.a. ásetur, hvussu stórir partur í prosentum av skattskyldugu inntøkuni skal rindast í skatti, og avskrivningarlógin, sum ásetur, hvørjar ognir kunnu av-

skrivast skattliga, og á hvønn hátt hetta ber til, eins og hon t.d. ásetur, hvussu vinningur ella tap ávirkar uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni, tá ið avskrivningarbærar ognir verða avhendar.

Lógin um toll- og skattafyrising ásetur, hvussu skattareglurnar skulu verða umsitnar og hvør tekur sær av umsitingini.

Aftur at nevndu lógum frammanfyri eru aðrar lógir um serøki, eitt nú kapitalvinningskattalógin, rentutryggingarlógin, skattafrítt at leggja saman feløg og umskipanarlógin (umskipa persónliga rikið virki til partafelag). Endaliga er kolvetnisskattalógin, sum ásetur serreglur um uppgerð viðvíkjandi inntøkum frá kolvetnisvinnu á føroyskum øki og kolvetnis-skattafyrisingarlógin, sum ásetur reglur um umsiting, uppkrevjing o.a. viðvíkjandi skatti, sum stavar frá inntøkum av kolvetnisvirksemi á føroyskum øki.

1.2. KUNNGERÐIR OG ONNUR FYRIMÆLI

Skattalóggávan verður ofta útgreinað við kunngerðum. Og lógirnar og kunngerðirnar verða ofta gjølla útgreinaðar (tulkaðar) við rundskrivum og vegleiðingarskrivum frá skattavaldinum. Borgarar og virki eru beinleiðis bundin av tí, sum er ásett í lógum og kunngerðum. Borgarar og virki hava ikki skyldu at fylgja teimum boðum, sum standa í rundskrivum og vegleiðingarskrivum (øðrum fyrimæli), tí tey eru sokallað tænastrubod frá hægri til lægri myndugleika(r). Harafturímóti er dómsvenja fyri, at skattavaldið kann ikki taka aftur rættindi, sum borgarar ella virkir hava fingið, tí tey í sínum atburði hava hildið seg til tað, sum slík fyrimæli geva teimum. Slík rættindi kunnu so statt gerast bindandi fyri ein skattamyndugleika¹.

1.3. KÆRUNEVNDIR

Skatta- og avgjaldskærunevndin viðger og tekur støðu til kærur um skattaálíkingar. Talan er um avgerðir hjá teimum 7 kommunalu skattakærunevndunum, sum eru skotnar inn fyri Skatta- og avgjaldskærunevndina². Skatta-

1 Eitt dømi um hetta er avgerð hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini frá 29. oktober 2003 (j. nr. 03-02-23-4)*, har ein skattgjaldari fekk viðhald í, at hann hevði rætt til at draga frá hall av at leiga út íbúð í Danmark fyri árin 2000 og 2001. Hesi rættindi vóru heimilað í einum rundskrivi hjá Toll- og Skattstovuni frá 15. februar 1996. Nevndu rættindi vórðu sett úr aftur gildi við rundskrivi frá september 2003.

2 Tá talan er um toll, mvg og onnur avgjöld, kann Skatta- og avgjaldskærunevndin eisini taka til kærur viðgerðar tær avgerðir, TAKS ella Toll- og Skattaráð Føroya hava tikið.

og avgjaldskærunevndin og kommunalu skattakærunevndirnar kunnu taka eina álíkning upp til viðgerðar í síni heild, eisini evni, sum ikki eru kærð. Tí ber til at nevna kærunevndirnar fyrisitingarmyndugleikar, heldur enn dómstólar. Mannagongdin ella venjan hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini hevir kortini stóran týðning sum kelda, tí avgerðir hennara eru galdandi skattarættur til dómvaldið móguliga broytir tær ella annað verður ásett við lóg. Allar avgerðirnar hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini verða almannakunngjördar á internetinum so hvørt, tær verða tiknar.

1.4. DÓMSVALDIÐ (RÆTTARVENJA)

Ósemjur í skattamálum, sum verða skotnar inn fyri dómvaldið til avgerðar, skulu í Føroyum byrja í Føroya rætti³. Vert er at geva sær far um, at Hægstirættur hevir í fleiri førum seinnu árin sett til síðis venjur ella mannagongdir, sum danska skattavaldið hevir brúkt í drúgva tíð, tí tær ikki hava havt nóg greiðar lógarheimildir⁴.

1.5. AT TULKA RÆTTARKELDUR

Tað er vanlig lögfrøðilig fatan, at tá ið dómvaldið skal taka avgerð í einum rættarmáli, stendur tað dómvaldinum frítt fyri, hvussu tað vigar tey prógv, sum verða lögð fram í málinum. Hetta er eisini galdandi fyri skattamál. Sum áður nevnt, seta bæði tað at tulka grundlógina og áseting í stýrisskipanarlógini mørk fyri móguleikanum fyri at áleggja og uppkrevja skattir. Tað ber tí til at siga, at lógin stendur oman fyri allar aðrar rættarkeldur. Hetta kemur t.d.

3 Í Danmark byrja slik skattamál í Landsrættinum, og tí er Hægstirættur har 2. rættarstig í skattamálum. Síðan 1. januar í 2007 byrja skattamál í Danmark eisini í býarrættinum.

4 Hetta sæst t.d. av fráboðan, sum skattamálaráðið í Danmark læt frá sær 9. januar 1998, og sum er endurgivin í *T/S 1998, nr. 137*. Kravið til skattafyrisingina um at útinna starv sítt sambært grundregluna um lógásetta fyrising (løggræði) hevir Jacob Graff Nielsen umrøtt í áhugaverdari bók við heitinum *Legalitetskravet ved beskatning, de forfatnings- og forvaltningsretlige rammer*, Forlaget Thomsen A/S, København 2003. Í fyrra flaggdagsálitinum hjá Grundlógarnevndini, latið flaggdagin 2004, verður skotið upp, at stjórnarskipan Føroya skal byggja á valdsbýti, löggræði og rættvísi. Viðmerkt verður, at hugtakið *løggræði* merkir stýri sambært lóg og tekur saman um valdsreglu, heimildarreglu, lóggávumannagongd, kunngerðarlóggávu og fyrising; hugtakið *rættvísi* tekur saman um markreglu, mannagongdir, frælsi, rættindi og aðrar mangar ásetingar í skipanini. Sagt verður, at löggræði krevur, at samtyktirnar verða fylgdar, men rættvísini mýkir úrslit og viðferð. Tað kann eftir hesum neyvnan vera nakar ivi um, at hugtakið löggræði hjá Grundlógarnevndini eisini fevnir um grundregluna um lógásetta fyrising.

til sjóndar, tá Hægstirættur setur til síðis venjur og mannagongdir, tí tær ikki verða hildnar at hava heimild í lóg⁵.

Eftir lógini um toll- og skattafyrising skal Stýrið hjá Toll- og Skattstovu Føroya, sum nú hevur broytt navn til TAKS, ansa eftir, at álíkningin verður framd á samlíkan hátt um alt landið. Stýrið kann t.d. broyta eina avgerð hjá einari økisskrivstovu. Lógin sigur eisini, at Skatta- og avgjaldskærunevndin kann broyta avgerðir hjá TAKS. Av hesum sæst, at avgerðir hjá einum omanfyriliggjandi myndugleika eru bindandi fyri ein undirliggjandi myndugleika og tí meira eftirfarandi.

5 Sí notuna frammanfyri. Í fráboðanini hjá skattamálaráðnum eru dømi um slíkar avgerðir hjá Hægstarætti.

2. Grundreglur

2.1. INNTØKA AFTURÍMÓTI BRÚKI

Í Føroyum hava vit inntøkuskatt. Grundgevingin fyri inntøkuskatti byggir á førleikan hjá tí einstaka skattgjaldaranum at rinda skatt. Hetta merkir, at er førleikin lítil, so skal skatturin eisini vera samsvarandi lítil; og øvugt skal skatturin vera samsvarandi nógvur, tá førleikin er góður.

Tá førleikin at rinda skatt skal verða gjørdur upp, skulu verða tiknar við búskaparligar gerðir skattgjaldarans og teir móguleikar, hann hevur til slíkt. Hetta kann vera trupult, tí samfelagið broytist alla tíðina, og er hetta helst eisini ein orsök, at lógargrundarlagið undir inntøkuskattinum lutfalsliga ofta verður broytt ella tillagað tíðarinnar krøvum og tørvi.

Inntøkuhugtakið kann verða lýst fleiri vegir.

Inntøkan kann t.d. verða allýst sum ein afturvendandi streymur av góðum, sum til ber at brúka. Talan kann vera um arbeiðsinntøkur av einum og hvørjum slagi, rentur og annað regluligt avkast av ognum. Uttanfyri falla gávur og stakar veitingar og vinningur av ognum.

Inntøka kann eisini verða lýst sum samanlagdi nettovøksturin, ið ávirkar búskaparliga førleikan hjá einum persóni. Tað er hesin nettovøkstur, sum gevur móguleika fyri brúki, uttan at tað minkar ognina. Hetta inntøkuhugtak fevnir um øll sløg av arbeiðsinntøkum, kapitalvinning, arv og gávur, umframt virðisvøkstur, sum stavar frá broyttum konjunkturum.

Inntøkan kann eisini verða ásett sum brúkið hjá tí einstaka skattgjaldaranum. Funnið verður tá fram til inntøkuna við at leggja aftur at ognarminkingina og draga frá ognarvøksturin.

Tað inntøkuhugtak, sum verður brúkt í føroyskum skattarætti, svarar ikki burturav til nakað av dømnum frammanfyri, men minnir mest um fyrsta dømið.

2.2. STÍGANDI ELLA LUTFALSLIG SKATTAÁSETING

Ein avleiðing av grundregluni, at skattur skal verða álagdur sambært førleik- anum hjá tí einstaka at rinda skatt, er at brúka stígandi skattaáseting. Hetta merkir, at skattur hækkar lutfalsliga, tá ið inntøkan veksur. Lægri parturin av einari inntøku verður so stutt hóvligari skattaður enn tann hægri partu- rin. Eyðkenni fyri stígandi skattaásetingina er „marginalskatturin“, sum er tað skattaprocentið, ið verður roknað av síðst innvunnu krónuni.

Grundgevingin fyri grundregluni um stígandi skattaáseting er, at „breiðastu herðarnir skulu bera tyngstu byrðarnar“. Nyttuvirðið av hægri inntøkupart- inum er so stutt dalandi. Tað verður sagt, at einans við stígandi skattaáseting letur seg gera at býta skattabyrðuna, so hon vigar við nøkulunda somu lut- falsligu tyngd hjá skattaborgarunum. Av hesum sæst, at grundgevingin er politisk-sálarfrøðilig heldur enn skattafaklig.

Ivasamt er tí, um allir skattgjaldarar við stórum inntøkum taka undir við sjónarmiðunum um nyttuvirðið. Tað skerst ikki burtur, at ein munadygg skatting av hesum slag fremur ikki hugin hjá øllum at økja inntøkurnar.

Ein onnur grundregla um skattaáseting er lutfalslig skattaáseting, sum hevur við sær, at sama skattaprocent verður roknað av somu inntøku, hvussu inn- tøkan enn er. Henda skattaáseting er galdandi fyri partafeløg og eisini tá ið rentuinntøkur og annar meinlíkur kapitalvinningur verður skattaður.

2.3. SAMTÍÐARSKATTING

Samtíðarskattur merkir, at skatturinn verður goldin, samstundis sum inntøkan verður goldin skattgjaldaranum. Samtíðarskattur fyri einstaklingar varð sett- ur í verk í Føroyum 1. apríl 1984, tá skattalógin varð sett í gildi. Vinnufeløg, deyðsbúgv og aðrir lögfrøðiligir persónar rinda framvegis skatt eftir gomlu skipanini, sum er tann, at skatturinn verður roknaður av skattskyldugu inn- tøkuni í skattaárinum, sum farið er.

Skattaárið fyri einstaklingar er vanliga álmanakkaárið. Vinnufeløg og aðrir lögfrøðiligir persónar hava frælsið sjálvir at áseta roknskaparárið, ið er tað sama sum skattaárið.

2.4. SAMSKATTING

Eftir grundregluni um førleikan at rinda skatt hevur verið galdandi regla at

samskatta alt húskið. Soleiðis vórðu foreldur og børn samskattað, og hjúna-felagar sínámillum vórðu samskattað. Hetta varð fyrst broytt soleiðis, at sam-skattingin millum foreldur og børn varð avtikin; og við gildi frá 1. januar 1998 varð eisini givist at samskatta hjún sínámillum.

Síðan 1. januar 1998 hevur tað verið møguligt hjá partafeløgum og lutafeløg-um – ið eru móður/dótturfeløg og treytað av, tey lúka ávísar aðrar treytir – at søkja Toll- og Skattaráðið um loyvi at verða samskattað⁶.

2.5. ALTJÓÐAINNTØKUMEGINREGLAN

§ 25 í skattalógini ásetir:

„Fyri skattskylduga inntøku verður ... roknað alt tað, sum hin skattskyldugi í inntøkuárinum hevur lagt inn í peningi ella peningsvirði, hetta *uttan mun til um inntøkan stavar úr Føroyum ella ikki ...*“

Við hesum er sagt, at føroyskur skattarættur byggir á altjóðainntøkumegin-regluna. Tað merkir, at inntøkan (sum er undir fullari skattskyldu) er øll inn-tøkan, hvar hon so er vunnin. Ein beinleiðis avleiðing av hesum er, at al-tjóðainntøkumeginreglan eisini fevnir um frádráttir, sum hildnir eru fyri at vinna, tryggja og halda inntøkurnar við. Rakstartap uttanlands kann tí verða drigið frá innlendisinntøkum og øvugt.

Inntøkur uttanlands verða skattlagdar á sama hátt sum innlendisinntøkur, og skattskylduga inntøkan av útlenskum inntøkum verður eisini gjørd upp sambært skattareglunum, sum galda í Føroyum.

Altjóðainntøkumeginreglan kann hava við sær, at einstaklingur ella lögfrøði-ligur persónur við fullari skattskyldug til Føroya kann verða kravdur eftir skatti av somu inntøku bæði í Føroyum og øðrum landi. Í slíkum førum loyvir skattalógin (§ 154) frádrátt í tí inntøkuskatti, sum latin skal verða í Føroyum av hesari inntøku. Hesin frádráttur kann tó ikki verða meiri enn tann skattur, sum lutfalsliga fellur á skattaðu inntøku í øðrum landi og sum eisini er skattað í Føroyum. Frádrátturin er harafturat avmarkaður til í mesta lagi ájavnt við tann skatt, sum er goldin í øðrum landi.

Sleppast kann eisini undan tvískatti, um so er, at gjørdur er sáttmáli millum Føroyar og avvarðandi land um at sleppa undan tvískatti av somu inntøkum. Føroyar hava slíkar sáttmálar við t.d. norðurlond og Grønland.

6 Heimildin er í § 9 í ásetingarlógini.

3. At umsita skattskylduna

3.1. LÍKNINGARVALDIÐ

Lógin um toll- og skattafyrisiting ásetur, hvussu skattavaldið er skipað. Eftir lógini tekur TAKS sær av allari skattaálíkning í landinum. TAKS er fyrisitingarlíga skipað undir landsstýrismanninum í figgjarmálum.

Ovasti líkningarmyndugleiki er Toll- og Skattaráð Føroya, sum landsstýrismaðurin við skattamálum tilnevnir fyri eitt fyra ára skeið. Í ráðnum eru 5 limir og 5 varalimir. Høvuðsuppgávan hjá Toll- og Skattaráðnum er at leggja fast tey stevnumið, sum TAKS skal arbeiða eftir á toll-, avgjalds- og skattaøkinum. Ráðið hevur tó eisini saman við TAKS eftirlit við skattaálíkningini og ansar eftir, at hon fer fram á rættan og samlíkan hátt og í samsvari við reglurnar í galdandi lóggávu.

§ 5, stk. 2 í toll- og skattafyrisitingarlógini ásetur, at álíkningin skal vera gjord í seinasta lagi 31. oktober árið eftir, at inntøkuárið er úti. Hetta er tó treytað av, at fullfíggað sjálvuppgáva er innlatin til ásetta tíð. Hóast hesa tíðarfreist, kann TAKS gera eina umlíkning aftaná nevndu freist, tá kært verður um hana ella eftir gjøllari kanning viðvíkjandi skattaálíkningini hjá einum skattaborgara.

Vanliga er tað skattgjaldarin sjálvur, sum kærir ella tekur stig til kæru um skattaálíkningina, men annar skattgjaldari kann eisini gera tað við heimild í § 10, stk. 2 í lógini um toll- og skattafyrisiting. Tað er tann í § 10, stk. 1 og 2 umrøddi “skattalisti”, sum gevur øðrum enn skattgjaldaranum sjálvum rætt til at kæra um álíkningina hjá øðrum borgarum. Men kæra um skattaálíkningina hjá øðrum skattaborgarum kann einans latast TAKS og t.d. ikki kommunalu skattakærunevndini.

TAKS hevur skyldu á hvørjum ári 2. yrkadag í november at senda kommununum “skattalistan” við skattskyldugu inntøkuni hjá hvørjum einstøkum skattgjaldara í kommununi. Kommunan skal dagin eftir móttøku leggja fram “skattalistan” til alment eftirlit í 11 dagar á høgligum staði fyri íbúgvarnar, eftir at tað frammanundan er kunngjørt, soleiðis sum vanligt er í kommununi. Listin má ikki verða almannakunngjørdur á annan hátt.

3.1.1. Leiklutur kommununnar

Kommunurnar hava ikki longur álíkningarmyndugleika. Hann liggur burturav hjá Toll- og skattaráðnum og TAKS, sum eru myndugleikar hjá landsstýrinum. Hinvegin hava kommunurnar sambært toll- og skattafyrisingarlógina ávíst avmarkað eftirlit við álíkningini. Tí í seinasta lagi 1. november skal TAKS senda kommununum upplýsingar um allar inn-tøkur og frádráttir frá árinum frammanundan hjá hvørjum einstøkum skat-tgjaldara í kommununi.

Endamálið við hesi fráboðan er, at kommunurnar við hesum kunnu gera sínar viðmerkingar til álíkningina hjá TAKS fyri at tryggja, at øll tey eru sett í skatt, sum eiga at verða tað í kommununi. TAKS hevur skyldu at kanna viðmerking-arnar hjá kommununi og kunna kommununa um úrslitið av slíkari kanning. Lógin gevur eisini TAKS rætt til frá einari kommunu at krevja at fáa allar upplýsingar viðvíkjandi einum skattaborgara, upplýsingar, sum kunnu tryggja, at TAKS kann gera sanna og rætta skattaálíkning.

3.1.2. Málsviðgerðin

Avgerðir skattavaldsins skulu vera grundgivnar, og skattaborgarin skal verða vegleiddur um kærumøguleikar. Hetta er ásett í lógini um toll- og skattafyrising, men er eisini eitt krav sambært fyrisingarlógina. Toll- og skattafyrisingarlógin krevur harafturat, at skattgjaldarin skal hava loyvi til at gera viðmerkingar og føra prógv fyri sínum sjónarmiðum, tá skattavaldið ætlar at broyta eina álíkning ella ikki góðtekur sjálvuppgávuna. Í slíkum førum skal fráboðanin hjá skattavaldinum vera skrivlig (við einum ætlanarbrævi), og í henni skal verða tilskilað, at skattgjaldarin hevur móguleika at gera viðmerkingar til ætlanina at broyta álíkningina (hoyringarrætt). Hesar ásetingar um ætlanarskriv og hoyringarrætt eru sambært toll- og skattafyrisingarlógina ikki galdandi fyri Skatta- og avgjaldskærunevndina. Hinvegin eru vanligu ásetingarnar um hoyring eftir fyrisingarlógini eisini galdandi fyri Skatta- og avgjaldskærunevndina⁷.

Málsviðgerðin hjá líkningarvaldinum skal annars vera sambært galdandi fyrisingarrætti- og manngongd. Tað merkir, at galdandi ásetingar og manngongdir um málsføri, gegni, skylduna til fullkomna upplýsing viðvíkjandi málinum, tagnarskyldu, líkareglan, grundreglan um valdsreingjan o.s.fr. eru galdandi fyri virksemd hjá skattamyndugleikunum.

7 Sum eisini ásett í kunngerð nr. 25 frá 4. april 2005 um starvsskipan fyri Skatta- og avgjaldskærunevndina.

Nevndu krøv eru eisini galdandi fyri kærunevndirnar⁸, tá tær, sum umrøtt frammanfyri, eru partur av skattaumsitingini og ikki partur av dómssvaldinum.

3.1.3. Uppafturtøka av álíkning og tíðarfreistir

TAKS kann altíð taka skattaálikningina hjá einum borgara upp aftur, tá tað heldur hetta vera neyðugt ella tá ein slík ikki er gjørd áður.

Toll- og Skattaráðið hevur eisini móguleika fyri at taka uppافتur ella broyta álíkningar hjá TAKS, men skal tá altíð fyrst biðja um tilmæli frá TAKS.

Broytingar, sum líkningarvaldið vil fremja, kunnu sum meginregla tó ikki verða gjørdar seinni enn 3 ár eftir tað, at skattaárið gekk út⁹.

3.1.4. Bindandi svar

Øll kunnu frá TAKS fáa bindandi svar upp á spurning um, hvørjar skattligar avleiðingar fyri spyrjaran eru av eini gerð, sum spyrjarin hevur framt ella ætlar at fremja. Somuleiðis kann ein annar (eitt nú advokatur, grannskoðari ella annar ráðgevari) vegna ein skattskyldugan frá TAKS fáa bindandi svar upp á spurning um, hvørjar skattligar avleiðingar ein gerð, sum tann skattskyldugi hevur framt ella ætlar at fremja. Talan skal vera um mál, sum TAKS hevur heimild til at avgera, og at spurningurin ikki viðvíkur loyvi ella undantaksloyvi viðvíkjandi ætlaðari gerð.

TAKS skal tó leggja umbønir um bindandi svar fyri Toll- og skattaráðið, um

- 1) Svarið kann fáa avleiðingar fyri fleiri skattgjaldarar.
- 2) Svarið snýr seg um stór fíggarlig virði.
- 3) Svarið viðvíkur tulking av nýggjari lóggávu.
- 4) Almennigurin hevur ella væntast at fáa stóran áhuga fyri málinum.

8 Í avgerð frá 3.02.2000 (j. nr. 99S02-0008) avgjörði *landsskattakærunevndin* t.d. at *heimvísa* málið til nýggja viðgerð hjá kommunalu skattakærunevndini av manglandi partshoyring, og í avgerð frá 13.05.2004 (mál nr. 04-02-021-23) tók *skatta- og avgjaldskærunevndin* avgerð um at *heimvísa* málið til kommunalu skattakærunevndina, tí viðmerkingarfreist kærarans ikki var farin, tá nevndin tók avgerð.

9 3-ára freistin er ásett í § 25a í toll- og skattafyrstingarlógini og fekk gildi fyri álíkning av inntøkuárinum 2003 og árinum eftir. Frammanundan var galdandi ein styttri 2-ára freist hjá skattavaldinum at hækka skattskyldugu inntøkuna sambært meting. Freistin byrjaði frá endanum á tí inntøkuári, sum hækkingin viðvíkti. § 25b í toll- og skattafyrstingarlógini ásetur, nær uppافتurtøka av álíkningum er mógulig. Eitt dømi um hetta sæst í avgerð hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini frá 18. juni 2008* (mál nr. 08-02-23-28).

Svarið er bindandi fyrir TAKS í 5 ár, roknað frá móttöku spyrjarans av svarinum og er bindandi fyrir tey viðurskifti, sum spyrjarin lýsir í spurninginum. Viðvíkur svarið avgjöldum, verða tey 5 árin roknað frá byrjanin av tí avgjaldstíðarskeiði, tá spyrjarin fær svarið. Í svarinum kann tó verða nágreinað, atsvarið er bindandi í styrtritíðarskeið. Avmarkingin av bindingartíðarskeiðinum er ikki galdandi, tá bindandi svarið tekur stöðu til skattliga virknaðin av seinni umstøðum, sum eru endaliga ásettar í umbønini.

Eru umstøðurnar, sum eru grundarlag undir svarinum, fyrir broytingum, er svarið ikki bindandi. Tað hevur við sær, at um so er, at lóg ella kunngerð, sum var grundarlag undir svarinum, er fyrir broytingum, fellur bindandi virknaðurin av svarinum burtur. Broyting í tulking av lóg ella skeivt svar frá TAKS elva ikki til, at svarið missir sín bindandi virknað. Tann skattskyldugi kann í tílíkum førum framhaldandi gera bindandi svarið galdandi. Hetta er galdandi, tá fyrisingin sjálv velur at broyta venju, og tá t.d. higartil galdandi venja verður kollðømd av dómstólunum.

Eitt svar, sum viðvíkur tulking av tvískattasáttmála, er ikki bindandi, um útlenskir skattamyndugleikar gera eina øðrvísi meting av spurninginum. Lógin ásetur, at ein avgerð, sum er tikin sambært § 245 í lov om finansiel virksomhed í Føroyum, er bindandi fyrir føroyska skattavaldið í sambandi við viðgerðina av spurninginum.

Ein umbøn um bindandi svar skal vera skrivlig og skal fevna um allar tær upplýsingar, sum hava týðning fyrir svarið, og sum eru tøkar hjá spyrjaranum. Metir skattavaldið, at spurningurin ikki er nóg væl lýstur, kann spyrjarin verða biðin um fleiri upplýsingar ella skjalprógv. Eftirlíkar spyrjarin ikki hesari umbøn áðrenn rímliga freist, kann skattavaldið lata vera við at svara ella at avmarka svarið til tey viðurskifti, sum tað metir at vera nóg væl lýst. Skattavaldið kann sýta fyrir at veita bindandi svar, um spurningurin ikki kann verða svaraður við neyðugari vissu, ella onnur atlit tala í móti bindandi svari, eitt nú í føri, skattavaldið er farið undir ella ætlar at fara undir eftirlit av einum skattgjaldara, sum er partur av spurninginum ella spurningurin ber brá av ástøðiligum dámi. Slík avgerð kann ikki kærast fyrisingarliga.

Í tveimum førum kann bindandi svar einans gevast, um fleiri biðja um svarið. Eina førið er, tá biðið verður um bindandi svar um ásting av skatti av gávu. Tá skulu bæði latari og móttakari biðja um svar, tí svarið kann hava skattligar avleiðingar fyrir báðar partar. Í hinum førinum viðvíkur umbønin svar um áseting av skatti viðvíkjandi viðurskiftum fevndum av § 37a í skattalógini (Transfer pricing) ella um viðurskifti millum høvuðspartaeigara og felag, sum

hesin hefur tamarhald á, tí eisini í hesum fòrinum kann svarið hava skattligar avleiðingar fyri allar partar.

Bindandi svar verður einans veitt móti gjaldi, sum skal rindast samstundis, sum umbønin verður latin skattavaldinum, í lötuni 2.100 kr. fyri ein, sum sjálvur spyr og 10.500 kr. fyri ein, sum spyr fyri onnur. Tekur viðgerðin meira enn 40 arbeiðstímar, skulu 350 kr. rindast afturat fyri hvønn byrjaðan arbeiðstíma. Vísir skattavaldið umbønini aftur, verður gjaldið endurgoldið. Gjaldið verður ikki afturgoldið, um spyrjarin tekur umbønina aftur. Tekur viðgerðin meira enn 40 arbeiðstímar og metta tíðarnýtslan hjá TAKS verður hildin at verða ov kostnaðarmikið, kann gjaldið rindast aftur. Gjaldið verður rindað fyri hvørja gerð, sum svar ynskist um, men uttan mun til talið av spurningum, ið verða settir. Tó kann TAKS vísa umbønini aftur, um spyrjarin ynskir fleiri alternativar móguleikar lýstar, soleiðis at eitt svar kann javnmetast við skattaráðgeving. Eru fleiri partar, fevnir gjaldið um allar partar soleiðis, at hesir tilsamans einans rinda eitt gjald.

Bindandi svar kunnu kærast til Skatta-og avgjaldskærunevndina í seinasta lagi 4 vikur eftir, at spyrjarin hefur fingið svar.

3.2. SKATTAKÆRUNEVNDIR

Landið er býtt í 7 skattakæruøki, sum velja hvør sína kommunalu skattakærunevnd. Kæra um álíkningina hjá TAKS skal verða send skattakærunevndini í avvarðandi øki. Kæran skal vera skrivlig og grundgivin, og skattakærunevndin skal hava fingið kærana áðrenn 4 vikur eftir tað, at skattgjaldarin hefur fingið boð um skattaálíkningina.

3.2.1. Kærufreistin

Venjan hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini vísir, at kærur, sum verða ov seint innlatnar, verða ikki tiknar til viðgerðar uttan so, at talan er um serliga umberandi umstøður fyri, at kært er ov seint, ella at talan er um eyðsýnt skeiva avgerð, sí t.d. avgerðir frá 28.06.2001 (*j. nr. 20S01-0104*), frá 4.12.2002 (*j. nr. 02S01-0132*), frá 03.03.2004 (*mál nr. 04-02-23-10*), frá 13.05.2004 (*mál nr. 04-02-021-22*), frá 16.06.2004 (*mál nr. 04-03-31-13*), frá 27.10.2004 (*mál nr. 04-03-31-21*) og frá 13.06.2007 (*mál nr. 07-02-21-55*).

Í *j. nr. 20S01-0104 staðfesti Landsskattakærunevndin* (nú Skatta- og avgjaldskærunevndin) avgerðina hjá kommunalari skattakærunevnd um at sýta fyri at viðgera eina kærú, tí hon var ov seint innkomin. Landsskattakærunevndin viðmerkti í hesum

máli, at sambært §§ 8 og 16 í lógini um toll- og skattafyrising er ásett, at kæra um skattseting skal vera kommunalu skattakærunevndini í hendi innan 4 vikur frá tí, at avgerðin um skattsetingina er móttikin. Landsskattakærunevndin vísti eisini á, at hóast einki er nevnt í lógini um móguleikarnar fyri at gera undantak, kann kærunevnd sambært vanligum fyrisingarrætti tó gera frávik frá einari kærufreist, um talan er um serliga umskylduligar umstøður fyri, at kært er ov seint, ella at talan er um eina skilliga skeiva avgerð.

Í málunum 04-02-021-22, 04-03-31-13 og 04-03-31-21 gjørdi *Skatta- og avgjaldskærunevndin* undantak frá kærufreistunum til fyrimums fyri avvarðandi skattaborgarar, tí hon helt, at talan var um serliga umberandi umstøður. Í málinum 04-02-23-10 sýtti nevndin fyri at játta Stýrinum hjá Toll- og skattstovuni frávik frá freistini, hóast kæran var móttikin bara ein dag ov seint. Í teimum fyrr nevndu trimum málunum vóru kærurnar móttiknar millum 1 og 5 mánaðir ov seint.

Skattakærunevndin kann taka alla skattsetingina, sum hon er, upp til viðgerðar, sama hvat kæruevnið er. Í teimum førum, tá ið beinleiðis er ætlað um inntøku skattgjaldarans, stendur tó tann meting við, ið TAKS hevur gjørt, uttan so at hann, ið kærir, kemur við upplýsingum og prógvum afturat, sum gera, at skattakærunevndin av tí verður før fyri sjálv at ætla um málið.

3.3. SKATTA- OG AVGJALDSKÆRUNEVNDIN

Úrskurður skattakærunevndarinnar kann verða kærður til Skatta- og avgjaldskærunevndina innan 4 vikur frá tí, at kærarin fekk kunnleika um úrskurð skattakærunevndarinnar. TAKS kann eisini kæra úrskurðin hjá einari skattakærunevnd til Skatta- og avgjaldskærunevndina. Treytin er tó, at Toll- og Skattaráðið játtar hesum. Eru meira enn 3 mánaðir lidnir, síðan kæran varð latin inn til skattakærunevndina, kann kæra verða latin Skatta- og avgjaldskærunevndini, sjálvt um skattakærunevndin ikki hevur gjørt sín úrskurð.

Vert er at geva gætur, at kæra um skattsetingina kann ikki verða skotin inn fyri Skatta- og avgjaldskærunevndina, um kærandi ikki í rættari tíð hevur sent kæru til kommunalu skattakærunevndina, uttan so at kært verður um, at skattskylda ikki fyriliggur, ella at gjørd eru slík formlig mistøk, tá ið álíkn-að hevur verið, at tey kunnu ógilda skattsetingina.

Skatta- og avgjaldskærunevndin kann eins og ein skattakærunevnd taka alla skattsetingina, sum hon er, upp til viðgerðar, sama hvat kæruevnið er uttan í teimum førum, tá ið TAKS ella Toll- og Skattaráðið hevur beinleiðis ætlað um inntøkuna. Í slíkum førum stendur metingin við uttan so, at kærarin kemur við upplýsingum og prógvum afturat, so Skatta- og avgjaldskærunevndin av hesi orsök verður før fyri sjálv at ætla um málið.

Í Skatta- og avgjaldskærunevndini eru 5 limir, sum landsstýrismaðurin í skattamálum hevur tilnevnt. Tveir av limunum skulu vera lógkønir, ein roknskaparkønur, ein skal umboða arbeiðsgevarafeløgin og ein verkamannafeløgin.

Úrskurður hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini kann verða skotin inn fyri Føroya rætt, áðrenn 3 mánaðir eru farnir. Verður henda freist ikki hildin, ber ikki til at royna málið hjá dómssvaldinum. Hinvegin ber til at kæra málið til Løgtingsins Umboðsmann. Tá er freistin 1 ár.

Hvørki lógin um toll- og skattafyrisiting ella onnur lóg setir bann fyri at skjóta eina álíkning beinleiðis inn fyri dómssvaldið. Hetta merkir, at einki lógarkrav er um, at ein skattaálíkning skal hava verið ígjøgnum fyrisitingarlígu kæruskipanina, áðrenn hon kann verða skotin inn fyri dómssvaldið.

3.4. KOLVETNISSKATTUR

Skattskyldug, sum koma undir kolvetnisskattalógina, setur Toll- og Skattaráð Føroya í skatt av

- a) inntøku, sum kemur undir kapittul 2 í kolvetnisskattalógini og
- b) aðrari inntøku, sum er skattskyldug í Føroyum.

Tað er tó TAKS, sum fyri Toll- og Skattaráðið álíknar kolvetnisskatt.

Skattseting viðvíkjandi kolvetnisskatti kann verða kærð til Skatta- og avgjaldskærunevndina. Og úrskurður hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini kann verða skotin inn fyri Føroya rætt innan eitt ár. Tað er Toll- og Skattaráð Føroya, sum umboðar skattavaldið í slíkum førum.

3.5. GJALDFREIST EFTIR UMSÓKN

Ein skattgjaldari er bundin av einari álíkning, so leingi kærmyndugleiki ella dómssvald ikki hava broytt álíkningina. Ein kæra hevur við øðrum orðum ikki útsetandi virknað. Hinvegin kann skattgjaldari, sum hevur kært skattseting sambært skattalóggávuni til skattakærunevnd, Skatta- og avgjaldskærunevndina, ella sum hevur lagt skattsetingina fyri dómssvaldið, skrivliga søkja TAKS um at fáa langt gjaldfreistina av tí álíknaða skattakravinum og møguligum morarentum av hesum kravi. Skattakrøv, sum fáa longda gjaldfreist, skulu tó verða renturoknað sambært vanligu ásetingunum í skattalóggávuni. Avgerðir hjá TAKS kunnu verða kærðar til landsstýrismannin innan 4 vikur eftir tað, at skattgjaldarin hevur fingið fráboðan um avgerðina. Gjølari ásetingar um henda møguleika standa í kunngerð nr. 51 frá 24. apríl 1998 frá Fíggjarmálaráðnum um gjaldfreist í sambandi við kæru um skattseting.

4. Persónbundna skattskyldan

Persónbundna skattskyldan snýr seg um reglurnar, sum áseta, *hvør* hefur skyldu at rinda skatt, og *nær* skattskyldan stendur við. Fæbundna skattskyldan, sum snýr seg um tær reglur, sum áseta, hvussu tann skattskylduga inntøkan verður uppgjørd, innkravd o.s.fr., verður umrødd seinni.

Persónbundna skattskyldan kann vera full ella avmarkað. Undir fulla skattskyldu koma allar inntøkur, um tær hava uppruna í Føroyum ella ikki. Avmarkað skattskylda fevnir einans um ávísar inntøkur í Føroyum. Full skattskylda treytar, at ávíst *persónligt* tilknýtið er til landið, og avmarkað skattskylda treytar, at ávíst *figgjarligt* tilknýtið er til landið.

Fyri at koma undir skattskyldu er neyðugt, at viðkomandi einstaklingur ella lögfrøðiligi persónur hefur skattarættarlig evni og er sjálvstøðugt skattasubjekt. At kalla allar einstaklingar hava skattarættarlig evni. Undantikin eru tó kongur og drotning og nakrir ættarmenn kongs. o.o¹⁰. Flestir felagsskapir, sum reka vinnu, hava skattskyldu. Men eitt nú íognarfeløg og samútgerðarfeløg (partsreiðari) hava ikki skattskyldu, tí luttakararnir í slíkum felagsskapum skatta av úrsliti felagsins hvør í sínum lag, samsvarandi teirra luttøku. Landskassi og almennir stovnar eru t.d. eisini undantiknir skattskyldu. Sigast kann, at nevndu einstaklingar og lögfrøðiligu persónar hava ikki skattarættarlig evni.

Eftir §§ 3 og 29a í skattalógini er møguleiki fyri at søkja Toll- og Skattaráð Føroya um ávikavíst skattafrælsi og skattafrítøku. Hesir møguleikar verða gjøllari umrøddir seinni.

Til ber hjá ávísimum vinnufeløgum at biðja um loyvi at verða samskattað. Í slíkum førum er tað einstaka felagið, sum er við í samskatingini, ikki sjálvstøðugt skattasubjekt, men harafturímóti felagsskapurin við samskattaðu feløgunum. Fyrr var galdandi skattarættur, at hjún vóru samskattað, og vóru tey tí bara eitt skattasubjekt afturímóti núgaldandi reglu um, at maður og kona eru hvørt sítt sjálvstøðuga skattasubjekt.

Full skattskylda kann so stutt hava við sær, at eisini inntøka, sum er vunnin uttanlands, skal verða tikin við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni í Føroyum. Hugtakið útland fevnir í skattligum høpi eisini um Dan-

10 Sí nærri í § 3, stk. 1 í skattalógini.

mark og Grønland, av tí at málsøkið skattir og avgjöld eru yvirtikin málsøki sambært heimastýrslógini, sí eisini frammanfyri undir grundreglum um al-tjóðainntøkumeginregluna.

4.1. FULL SKATTSKYLDA

4.1.1. Einstaklingar

Fulla skattskyldu til Føroya eftir § 1 í skattalógini hevir einstaklingur, ið lýkur hesar treytir:

4.1.1.1. Hevir bústað í Føroyum (§ 1, stk. 1, nr. 1)

Eftir § 7, stk. 1 í skattalógini er kravið harafturat, at einstaklingurin hevir sett búgv í Føroyum. Tað er so statt ikki nóg mikið at eiga ella hava ræði á einum bústaði í Føroyum. Full skattskylda tekur ikki við, uttan so at einstaklingurin eisini er búsettur í Føroyum (hevir tilhald í Føroyum).

Frammanfyri er nevnt, at eyðkennið fyri fulla skattskyldu hjá einstaklingum er eitt persónligt tilknýti til landið. Tí hava hugtøkini *bústaður* og *tilhald* fingið avgerandi týdning í føroyskum skattarætti, tá gerast skal av, um ein einstaklingur hevir fulla skattskyldu til Føroya. Serligan týdning hava hesi hugtøk, tá støða skal verða tikin til, um full skattskylda er í sambandi við *flyting til Føroya* og *flyting úr Føroyum*.

Vanliga er lætt at gera av, um einstaklingur hevir bústað tókan í Føroyum. Truplari kann vera at gera av, um einstaklingur hevir sett búgv (hevir tilhald) ella ætlar at seta búgv í Føroyum.

4.1.1.1.1. Flyting til Føroya

Einstaklingur, sum er føddur, býr og doyr í Føroyum, kemur undir ásetingina um fulla skattskyldu til Føroya, tí hann lýkur treytirnar um at hava bústað og tilhald í Føroyum.

Einstaklingur, búsitandi uttanlands, sum hevir útvegað sær bústað í Føroyum, kemur ikki undir fulla skattskyldu til Føroya einans við at útvega sær bústað í Føroyum, tí tá lýkur hann einans kravið um at hava tókan ein bústað. Ger einstaklingurin av at búseta seg í Føroyum (flyta til Føroya), kemur hann undir fulla skattskyldu til Føroya, tá hann í roynd og veru eisini hevir sett búgv (fingið tilhald) í Føroyum. At einstaklingurin hevir tilhald í Føroyum, merkir, at hann veruliga heldur til í Føroyum. Tað er ikki nóg mikið, at hann tekur formlig stig, sum t.d. at boða frá flyting til fólkayvirlitið ella at lata inn

umsókn um upphaldsloyvi. Slík stig stovna í sjálvum sær ikki tilhald, men kunnu saman við øðrum stigum vísa, at einstaklingurin hevur skattligan heimstað í Føroyum. Hinvegin kunnu aðrar umstøður sum t.d. búseting í Føroyum saman við hjúnafelaga og børnum í sambandi við flyting til Føroya ella tað at útinna vinnuligt virksemi í Føroyum tala meira sannførandi fyri, at einstaklingurin hevur tilhald og tí skattligan heimstað í Føroyum.

Ein samanbering við ásetingina í nr. 4) niðanfyri, kann hjálpa til at vísa, hvussu hugtøkini bústaður og tilhald í Føroyum eftir nr. 1) í sambandi við flyting til Føroya skulu skiljast, tí eftir ásetingini í nr. 4), mótsetningsvís, ber til at hava tilhald (dvølja) í Føroyum í 179 dagar eitt 12 mánaða skeið uttan at koma undir fulla skattskyldu til Føroya. Fortreytin er tá, at einstaklingurin ikki býr (hevur bústað og við hesum tilhald) í Føroyum. Ásetingin í nr. 4) kann tí eisini verða brúkt sum vegleiðing at gera av, hvussu einstaklingur kann leggja til rættis sítt tilknýtið til Føroya, so hann ikki kemur undir fulla skattskyldu til Føroya eftir nr. 1).

Niðanfyri eru endurgivnar tvær avgerðir hjá Landsskattanevndini/Landskattakærunevndini viðvíkjandi persónbundnu skattskylduni í sambandi við flyting til Føroya:

Í máli nr. 39/1989 hjá Landsskattanevndini var til viðgerðar kæra frá einum útlendskum skattgjaldara, sum hevði fingið arbeiði í Føroyum, eftir tað at hann saman við húskinum var fluttur til Føroya tann 05.05.1984. Húskið hevði leigað sær íbúð í Føroyum, meðan bústaður teirra uttanlands var útleigaður við 3 mánaða uppsagnarfrest. Hjúnafelagin flutti úr Føroyum aftur 20.09.1984, og skattgjaldarin sjálvur flutti úr Føroyum 15.10.1984. Hann hevði so stutt verið í Føroyum í til samans 163 dagar. Líkningarvaldið metti hann at hava avmarkaða skattskyldu til Føroya í hesum tíðarskeiði samsvarandi tí sjónarmiði, at hann ikki hevði havt ætlanir um at verða verandi í Føroyum, at dvøllurin í Føroyum var styttri enn 180 dagar, og at dvøllurin tí bara var at meta sum fyríbils dvøllur, tí skattgjaldarin hevði ætlað sær av landinum aftur í sambandi við, at konan skuldi føða barn í desember. Skattgjaldarin hevði gjørt avtalu við arbeiðsgevaran í Føroyum, at hann – um tað gjørdist neyðugt – kundi fara út starvinum, nakað áðrenn konan skuldi eiga.

Kravið hjá skattgjaldaranum var, at hann hevði stovnað fulla skattskyldu til Føroya, tá hann flutti til Føroya. Landsskattanevndin metti tó, at hann hevði ikki fulla skattskyldu eftir § 1, stk. 1, nr. 1 í skattalógini, tí hann hevði ikki havt ætlanir um at verða verandi í Føroyum í longri tíð, og at hann heldur ikki kom undir fulla skattskyldu eftir § 1, stk. 1, nr. 4 í skattalógini, av tí at dvøllurin var styttri enn 180 dagar.

Niðurstøðan hjá Landsskattanevndini var tí, at hann hevði avmarkaða skattskyldu til Føroya eftir § 2 í skattalógini.

Í *avgerð frá 09.11.1999 hjá Landsskattakerunevndini (j. nr. 99S01-0027)* var til viðgerðar kæra um álíkningina fyri 1997 frá skattgjaldara, sum flutti úr Danmark til Føroya 17.08.97.

Kommunala skattakerunevndin lýsir málið soleiðis:

„Í kæruni føra tygum fram, at fyrst fingi tygum 10.800 kr. útgoldnar í avlopsskatti, og blivu síðan kravd eftir írestandi skatti 11.480 kr. Hetta meta tygum er skeiv mannagongd.

Toll- og Skattstova Føroya (T&S) førir fram, at tygum fyrst hava fingið eina „automatiska sjálvuppgávu“, har tygum fáa 10.800 kr. í avlopsskatti. Síðan senda tygum eina „einfalda sjálvuppgávu“ inn, har tygum seta lønarinntøkuna til 128.566,31 kr. Hetta tal metir T&S eigur at vera 62.375 kr. Tygum seta skatt goldnan í útlandinum til 41.459 kr., sum T&S setir til 23.961 kr.

Eftir áheitan viðgerð T&S skattamál tygara av nýggjum og boðar frá hesum í brævi frá 11.11.98

Skattakerunevndin metir, at málið snýr seg um tvískatting. Tygum fáa fyrst útgoldið avlopsskatt 10.800 kr. Síðan senda tygum sjálvuppgávuna inn, og við henni sum grundgeving fáa tygum írestandi skatt 11.480 kr.

Við brævi frá 19.11.98 broytir T&S skattskyldugu inntøkuna úr 128.566 kr. til 62.375 kr. Henda broyting rættar tann skeivleika, sum er ímillum lønarinntøkuna í Føroyum og í útlandinum.

Skattakerunevndin staðfestir, at eftir grein 22 í tvískattasáttmálanum skal útgoldin peningur úr Danmark skattast í Føroyum frá tí degi, viðkomandi er fluttur heim, meðan peningur vunnin í Danmark, meðan tygum uppihalda tygum í Danmark, skal skattast í Danmark. Skattakerunevndin staðfestir so stutt broytingarnar hjá T&S sambært brævinum frá 19.11.98.“

Landsskattakerunevndin staðfesti, at lagt var uppfyri ásetingina í grein 22 í norðurlenska tvískattasáttmálanum, og tók undir við, at álíkningin var framd sambært galdandi skattalóggávu, og gjørdi tí av at *staðfesta* avgerðina hjá kommunalu skattakerunevndini.

4.1.1.1.2. Flyting úr Føroyum

Umrøtt er frammanfyri, at fyri *at stovna* fulla skattskyldu til Føroya í sambandi við flyting til Føroya krevst, at einstaklingurin bæði hevur bústað tøkana í

Føroyum og hefur sett búgv (hefur tilhald) í Føroyum. Samsvarandi krevst, fyri at sleppa undan fullari skattskyldu til Føroya í sambandi við flyting úr Føroyum, at einstaklingurin í roynd og veru ikki longur hefur bústað tókan í Føroyum og við hesum heldur ikki longur er búsettur (hefur tilhald) í Føroyum.

Tað gevur tí sjáldan trupulleikar hjá einum ógiftum einstaklingi at sleppa undan fullari skattskyldu til Føroya, tá hann flytur uttanlands og kemur undir fulla skattskyldu har, og hann samstundis letur frá sær ræðið yvir bústaðinum í Føroyum í minst 3 ár¹¹.

Truplari er hjá einstaklingi at sleppa undan fullari skattskyldu til Føroya í sambandi við flyting uttanlands, og húskið (hjúnafelagi og barn/børn) verða búgvandi eftir í Føroyum. Tá verður bústaður mettur sum varðveittur í Føroyum, hóast hann eisini hefur fulla skattskyldu til tað landið, hann er fluttur til. Grundgevingin er, at hann í hesum føri verður hildin at hava varðveitt bústað og eisini tilhald í Føroyum, tí roknað verður við, at hann er í Føroyum í stutt ella long tíðarskeið at røkja sínar skyldur sum hjúnafelagi og foreldur.

Hava hjúnafelagar slitið sambúð, ella hefur flytingin úr Føroyum hjá øðrum hjúnafelaginum samband við sambúaslit, er lættari at sleppa undan fullari skattskyldu til Føroya, tí tá verður vanliga ikki roknað við, at skyldurnar sum hjúnafelagi skulu røkjast á sama hátt, sum tá hjún búgva saman. Persónligu umstøður hansara kunnu tá vera meinlíkari umstøðunum hjá einum einsamøllum, og eigur hann tá samsvarandi at kunna sleppa undan fullari skattskyldu til Føroya, hefur hann samstundis latið frá sær ræðið yvir bústaðinum í Føroyum í minst 3 ár.

Dagliga umsitingin av fullu skattskylduni vísir, at tað kann vera trupult at gera av, um bústaður er varðveittur ella ikki í Føroyum.

Dømi um hetta kann vera einstaklingur, sum flytur úr Føroyum og letur frá sær ræðið yvir bústaðinum, men varðveitir ræðið ella ognarrættin yvir einum summarhúsum í Føroyum, av hesi grund kann sleppa undan fullari skattskyldu til Føroya. Tað ber neyvan til at geva greitt svar uttan at gera eina heildarmeting av veruligu umstøðunum hjá einstaklinginum og ikki minst

11 Sambært punkt nr. 12 í rundskrivi nr. 2 frá Líkningarráð Føroya frá 8. februar 1994 um fulla skattskyldu, nær hon verður stovnað og heldur uppat, verður bústaður ikki mettur at vera varðveittur, um hann t.d. er leigaður út uttan uppsagnarmøguleika fyri útleigaran innan 3 tey fyrstu árin. Hóast rundskrivið er sett úr gildi, sæst ikki, at skattavaldið hefur broytt hesa uppfatan.

meta um, hann við flytingini í roynd og veru hefur víst, at hann hefur slept bústaðinum (bústaði og tilhaldi) í Føroyum og er vorðin búsettur í landinum, hann er fluttur til. Tað er tó ivaleyst týðningarmikið fyri úrslitið av hesi meting, um summarhúsini kunnu verða brúkt sum bústaður alt árið, ella bara um summarið. Er nýtsla einans møgulig um summarið, talar hetta fyri, at bústaðurin í Føroyum er sleptur, men møguleiki fyri heilársnýtslu talar fyri, at bústaðurin er varðveittur.

Eitt annað dømi er einstaklingur, sum flytur úr Føroyum í annað land at búgva, men hvørs foreldur syrgja fyri at halda kamarið tøkt hjá honum at ráða yvir til eina og hvørja tíð. Her er eisini neyðugt at gera eina heildarmeting av støðuni hjá einstaklinginum heldur enn hjá foreldrnum. Vísir heildarmetingin av einstaklinginum, at hann við flytingini í verki hefur víst, at hann hefur slept sínum bústaði í Føroyum, eigur tað ikki at hava ávirkan á hansara skattskyldu til Føroya, hvussu foreldrini hava lagt til rættis teirra bústaðarviðurskifti.

Niðanfryri eru endurgivnar trýggjar avgerðir hjá Landsskattanevndini/Landskattakærunevndini um persónbundnu skattskylduna í sambandi við flyting úr Føroyum:

Í máli nr. 3/1995 hjá Landsskattanevndini varð avgerð tikin um kærnu frá advokati fyri skattgjaldara, at ein økisskrivstova hjá Toll- og Skattstovu Føroya (T&S) ikki vildi sleppa fullu skattskylduni hjá skattgjaldara, sum hann segði vera fluttan til Panama at búgva.

Advokaturin upplýsti í kæruni, at skattgjaldarin hevði bústað í Panama og sigldi við panamanskum skipi og hevði so statt einki annað við Føroyar at gera enn at upphalda sær her av og á. Hann upplýsti eisini, at skattgjaldarin hevði átt hús í Føroyum, men av hesi orsök helt advokaturin ikki, at ein átti at verið skattaður.

T&S skrivur í sínum hoyringssvari, at skattgjaldarin ikki hefur prógvað, at hann er settur í skatt í Panama, hóast áheitan um hetta. Heldur ikki hefur hann latið lønar-seðil inn, sum kann prógva, hvat hann hefur vunnið av peningi í Panama, men bara upplýst eina mánaðarliga upphædd, sum er faldað við 12 til eina ársinntøku. Hetta hefur líkningarvaldið higartil ikki góðtikið sum prógv og er tað ein orsök, at líkningarvaldið ikki hefur viljað slept honum undan skattskyldu.

T&S greiðir frá, at skattgjaldarin hefur átt og eigur framvegis hús á bygd í Føroyum. Sambært ognaruppgerð fyri 1992 hefur skattgjaldarin selt ávísa fasta ogn og keypt aðra ávísa fasta ogn í Føroyum. Í keyptu ognini býr kvinnan, skattgjaldarin livir saman við og tvey børn teirra. Tann 03.04.1992 broytti skattgjaldarin adressu til stað í

Panama, sum er bústaður hjá Professional Offshore Ltd., St. Helier, Jersey, Channel Island. Tað er tí óhugsandi, at hann býr á hesum upplýsta bústaði. Við øðrum orðum hevur hann onga adressu í Panama, sum vísir, at hann er búsitandi har.

T&S skrivar, at skattskyldan hjá einum persóni, sum í Føroyum hevur verið fult skattskyldugur eftir § 1, stk. 1, nr. 1 í skattalógini í minsta lagi í 4 ár, kann halda uppat, tá skattgjaldarin flytur úr Føroyum og kemur undir skattskyldu uttanlands eftir teimum reglum, sum galda fyri persónar búsitandi har, og skal skattingin uttanlands ikki fara fram eftir reglum, sum eru eyðsýnt lagaligari enn skattareglurnar í Føroyum. Hesa treyt lýkur hann ikki, so av hesi grund heldur skattskyldan ikki uppat í Føroyum.

T&S helt eisini fast um, at skattgjaldarin hevur fastan bústað í Føroyum. Hann hevur stovnað húski her, hevur heilársbústað til taks í bygdini, livir saman við kvinnu har og eigur tvey børn við henni. Hann hevur størsta persónliga og fíggarliga tilknýti til Føroya, og mugu Føroyar roknast sum miðdepilin fyri hansara lívsáhugamálum, har hann eisini uppiheldur sær, tá hann heldur frí úr starvinum.

Grundað á tað, sum er nevnt frammanfyri, heldur T&S fast um, at skattgjaldarin er búsitandi í Føroyum og tí hevur skattskyldu her.

Landsskattanevndin samtykti at staðfesta álíkningina.

Í avgerð frá 07.09.1999 (j. nr. 98S01-0001) hjá Landsskattakærunevndini var til viðgerðar kæra frá skattgjaldara, at skattavaldið fyri árinum 1995 – 1997 metti hann at hava fulla skattskyldu til Føroya. Skattgjaldarin sigldi hesi árinum við útlenskum skipum og hevði tilmeldað seg útlenskari adressu. Toll- og Skattstovan (T&S) vísti á, at hann millum túrarar var í Føroyum, har sambúgv hansara og børn hansara búðu. Sambúgv stóð at eiga húsini. Kommunala skattakærunevndin hevði staðfest avgerðina hjá T&S. Landsskattakærunevndin var samd við T&S í tí, at miðdepilin fyri lívsáhugamálini hjá skattgjaldaranum var í Føroyum og staðfesti avgerðina hjá kommunalu skattakærunevndini.

Um gongdina í málinum varð upplýst, at kærarin til 15.11.94 hevði bústað í Føroyum, har hann búði saman við sambúgva sínum og børnum teirra. Kærarin sigldi við útlenskum skipi. Tann 15.11.94 boðaði kærarin frá flyting úr føroyska bústaðinum til bústað í einari danskari kommunu.

T&S helt tó, at fulla skattskylda hansara til Føroya var ikki hildin uppat, og við brævi frá 28.08.95 sendi T&S fyrispurning til dansku kommununa og bað eftir § 7, stk. 1 í dansku kildeskatteloven at fáa upplýst, um kærarin í sambandi við adressubroyting sína eisini hevði „taget ophold i landet“.

Við brævi frá 30.08.95 svarar danska kommunan, at „vi har anset ovennævnte at

have taget ophold i Danmark i henhold til kildeskattelovens § 7, stk. 1“. Men i seinni brævi frá 12.03.96 sigur danska kommunan seg nú ivast í, um kærarin veruliga hevur tikið „ophold“ í Danmark, tí óvíst er, um tey hava kannað, hvønn bústað hann er tilmeldaður. Kommunan vísir á bræv dagfest 22.01.96 frá kæraranum, sum bendir á, at hann ikki er búsitandi í Danmark, men bara er har nakrar dagar um árið. Kommunan spyr tí, um kærarin enn hevur bústað tókan í Føroyum.

Við brævi frá 16.04.96 svarar T&S kommununi, at hon heldur, at kærarin enn hevur bústað tókan í Føroyum, tí tá hann ikki er til arbeiðis uttanlands, er hann í heiminum hjá sambúgva sínum og børnum teirra.

Tann 13.09.96 fær T&S bræv frá kæraranum við avriti av F54 vátan, og har kærarin boðar frá, at hann ikki metir seg sum búsitandi í Føroyum, og at hann í januar 1996 flutti úr Danmark til annað ES-land.

Í sambandi við at inntókan hjá kæraranum fyri 1995 verður eftirkannað, fær T&S upplýst frá dansku kommununi, at kærarin frá 02.01.95 hevur arbeiðt á einum skipi í Suðuramerika fyri eitt firma í einum ES-landi, og at kommunan eftir upplýsingunum um viðurskiftini hjá kæraranum í Føroyum ikki longur heldur kæraran hava skattskyldu til Danmarkar. Tað gongur eisini fram av einari vátan frá arbeiðsgevara kærarans dagfest 09.12.95, at kærarin hevur arbeiðt í Suðuramerika frá fyrst í 1995.

Í oktober í 1996 upplýsir danska kommunan fyri T&S, at kærarin ætlar at flyta til Danmarkar 01.01.97, og spyr, hvat tilknýti hann nú hevur til Føroya. T&S svarar 16.10.96, at kærarin livir saman við kvinnu í Føroyum, sum hann eigur tvey børn saman við, og at tey hava hús saman, sum kvinnan stendur fyri, og at tá kærarin hevur frí, býr hann í Føroyum saman við sambúgva sínum og børnum teirra. Eftir tí meting, at hesi viðurskifti føra til, at kærarin hevur størsta persónliga og fíggarliga tilknýtið til Føroya, heldur T&S fast um, at fulla skattskyldan til Føroya er varðveitt.

Kærarin greiddi frá, at hann í 1995 hevði adressu í Suðuramerika, men bústaðurin í 1996 – 1998 var í einum ES-landi og vísti á, at hann síðan november í 1994 hevði havt bústað í øðrum landi enn Føroyum og *gjørdi tí galdandi*, at hann ikki hevði skattskyldu til Føroya árin 1995, 1996 og 1997.

T&S vísti á, at kærarin øll hesi árin hevur havt fastan bústað tókan í Føroyum, har hann hevði húski sítt (sambúgva og tvey børn), at tað var her, hann uppihelt sær, tá hann ikki var til arbeiðis, og at hann av hesum má haldast at hava størsta persónliga og fíggarliga tilknýtið til Føroya. Av tí at Føroyar so stutt eru miðdepilin fyri lívsáhugamállum hansara, *gjørdi T&S galdandi*, at kærarin hevði skattskyldu til Føroya eftir ásetingunum í § 1 í skattalógini.

Landskattakærunevndin viðmerkti, at av upplýsingunum í málinum er greitt, at kærarin fram til november í 1994 búði í Føroyum, hevði familju og bústað her og hevði fulla skattskyldu til Føroya eftir ásetingini í § 1, stk. 1, nr. 1 í skattalógini. Sum

málið er lýst av kæraranum og T&S, viðførir adressubroytingin hjá kæraranum í november í 1994 og tær seinni adressubroytingarnar í 1995 og í 1996 ikki nakra munandi broyting í hesum viðurskiftum, av tí at kærarin, hóast arbeiði uttanlands, framhaldandi hevði fastan bústað tókan á adressuni hjá sambúgva sínum og børnum teirra, har hann uppihelt sær, tá ið hann hevði frí úr starvi sínum.

Landsskattakærunevndin helt eisini, at tilknýtið til Danmarkar í sama tíðarskeiði ikki hevði við sær, at fulla skattskyldan fall burtur eftir § 1, stk. 1, nr. 2 í skattalógini.

Landsskattakærunevndin helt, at kærarin framhaldandi hevði fastan bústað í Føroyum eftir ásetingini í § 1, stk. 1, nr. 1 í skattalógini.

Í avgerð frá 09.11.99 (j. nr. 99S01-0025) hjá *Landsskattakærunevndini* var til viðgerðar kæra frá skattgjaldara um, at Toll- og Skattstovan (T&S) hevði mett hann sum fult skattskyldugan til Føroya í 1997, hóast hann hetta árið fyri tað mesta arbeiði í Grønlandi og hevði rindað skatt har. T&S vísti á, at hann enn hevði „bústað“ í Føroyum, at tilknýtið til Føroya ikki var broytt vegna arbeiðið í Grønlandi, at arbeiðið í Grønlandi bara var fyribils, og at kærarin fekk lutfalsligan frádrátt í føroyska skattinum fyri tann skatt, hann hevði rindað í Grønlandi. Kommunal skattakærunevndin hevði staðfest avgerðina hjá T&S, og Landsskattakærunevndin staðfesti avgerðina hjá kommunalu skattakærunevndini.

Kærarin upplýsti í kæruni,

at hann flutti til Grønlands í mars í 1997, har hann búði í 15-16 mánaðir,

at hann í hesum tíðarskeiði bara var 2 dagar í Føroyum í arbeiðsörindum,

at ta tíðina, hann var í Grønlandi, var konan í Danmark uttan 3 vikur, tá hon var í Grønlandi,

at hann hevði eini hús í Føroyum og eini í Danmark, har hann heldur til 5-6 mánaðir um árið og eisini rindar lutvísan skatt í Danmark,

at ikki er lætt at siga, hvar lívsáhugamál hansara eru.

Á hesum grundarlagi ger kærarin í fyrsta lagi *galdandi*, at hann ikki er skattskyldugur í Føroyum í 1997 og í øðrum lagi, um komið verður til, at hann er skattskyldugur í Føroyum, at inntøka hansara úr Grønlandi ikki eigur at verða skattað í Føroyum.

T&S vísti á, at kærarin yvir skattavaldinum skrivliga hevur upplýst, at hann var í Grønlandi í tíðarskeiðinum 17.03.97 til 08.06.97 og frá 04.08.97 til 30.10.97, og at inntøka hansara í Grønlandi í 1997 var 237.466 kr., sum hann hevði rindað 94.978 kr. í skatti av í Grønlandi.

T&S segði, at hon samsvarandi tí, at kærarin í 1997 hevði fulla skattskyldu til Føroya eftir ásetingini í § 1, stk. 1, nr. 1 í skattalógini, hevði íroknað inntøkuna úr Grønlandi í álíkningina, soleiðis at kærarin hevur fingið uttanlandsfrádrátt eftir § 33, nr. 12 í skattalógini og frádrátt fyri goldnan skatt í Grønlandi eftir ásetingini í § 154 í skattalógini.

T&S vísti á, at kærarin í 1997, eins og árin frammanundan, hefur havt fastan bústað tókan í Føroyum, har hann hefur húsarhald sítt, og at kærarin soleiðis má haldast at hava størsta persónliga og fíggarliga tilknýtið til Føroya. Av tí at Føroyar eru at meta sum miðdepilin fyri lívsáhugamálum kærarans, ger T&S *galdandi*, at kærarin hefur skattskyldu til Føroya eftir ásetingunum í § 1 í skattalógini.

Kommunala skattakærunevndin hefur í sínum *hoyringarsvari* til T&S gjørt vart við, at sambært fólkeyvirlitinum hefur kærarin ikki boðað frá flyting uttanlands í umrødda tíðarskeiði, eingi skjalprógv eru um flyting, og kærarin hefur ikki latið inn F54 vátan til skattavaldið. Í hoyringarsvarinum vísir kommunala skattakærunevndin eisini á, at samsvar er ikki millum upplýsingarnar, sum kærarin hefur givið í sambandi við viðgerðina í kommunalu skattakærunevndini og teir upplýsingar, kærarin hefur latið Landsskattakærunevndini. Víst verður á, at kærarin fyrst upplýsti, at hann fyrst varð settur í starv í Grønlandi frá 13.03.97 til 20.06.97, at hann var heima í Føroyum frá 21.06.97 til 04.07.97, og at hann eftir hetta aftur var settur í starv í Grønlandi frá 04.07.97 til 30.08.97; einki varð nevnt um seinni setan. Nevndin vísti tí samanumtikið á, at kærarin má haldast bara at hava havt tíðaravmarkað starv í Grønlandi, at hann ikki hevði tikið fastan bústað har, men hevði óbroytt varðveitt bústað og lívsáhugamál síni í Føroyum.

Landsskattakærunevndin viðmerkti, at av upplýsingunum í málinum er greitt, at kærarin fram til mars í 1997 hevði bústað her og hevði fulla skattskyldu til Føroya samsvarandi ásetingini í § 1, nr. 1 í skattalógini. Sum hann og T&S hava lýst málið, hevði arbeiðstíðarskeiðið í Grønlandi í 1997 ikki við sær munandi broyting í hesum viðurskiftum, tí hann hóast arbeiðið uttanlands framhaldandi hevði fastan bústað í Føroyum, eins og arbeiðið í Grønlandi frá fyrstantíð var ætlað at vera tíðaravmarkað.

Landsskattakærunevndin skoytti uppí, at tað gongur eisini fram av málinum, at kærarin ikki hefur fingið fastan bústað í Grønlandi, eingin frámelding er skrásett hjá fólkeyvirlitinum, og eingin F54 vátan er latin skattavaldinum sum fráboðan um, at hann ætlaði at flyta úr Føroyum. Samanumtikið tala øll hesi viðurskifti fyri, at skattskyldan hjá honum í 1997 ikki broytist, men at fulla skattskyldan sambært ásetingunum í § 1, nr. 1 í skattalógini stendur við.

4.1.1.2. Fult ella avmarkað skattafrælsi eftir umsókn

Eftir § 3, stk. 2 í skattalógini kann Toll- og skattaráð Føroya gera av, at persónur, sum hefur fulla skattskyldu til Føroya eftir § 1 í skattalógini, fær fult ella avmarkað skattafrælsi, um so er, at inntøkan er fingin í sambandi við kirkjulig ella manngóð endamál í øðrum landi. Áðrenn Toll- og skattaráðið tekur avgerð, skal tað biðja um álit í málinum frá tilhaldskommununi hjá umsøkjaranum. Landsstýrismaðurin hefur í kunngerð¹² ásett, at Toll- og skattaráð Føroya eftir

12 Kunngerð nr. 86 frá 19.10.1999 um skattafrælsi í sambandi við vælgerandi arbeiði.

umsókn kann veita skattafrælsi fyri 2 ár í senn. Veitast kann skattafrælsi fyri 75% av miðalbruttománaðarlønini seinastu 36 mánaðirnar, tó í minsta lagi 108.000 kr. um árið. Hevur persónurin ikki havt inntøku síðstu 36 mánaðirnar, kann skattafrælsa upphæddin í mesta lagi verða 108.000 kr. árliga. Toll- og skattaráðið kann víkja frá nevndu tølum í serligum forum.

4.1.1.3. Fritøka eftir umsókn fyri inntøkuskatt av løn og samsýning fyri arbeiði sum útsendur í menningarlandi

Persónur, sum hevur fulla skattskyldu til Føroya, og sum í starvi hjá stovni, ið skipar fyri og fíggar altjóðamenningarsamstarv ella fyrítøku, ið hevur avtalu við slíkan stovn, er útsendur at gera arbeiðið fyri lønina og samsýningina í einum menningarlandi, kann eftir § 29a í skattalógini søkja Toll- og skattaráð Føroya um fritøku fyri at rinda inntøkuskatt av nevndu løn og samsýning.

4.1.1.4. Lesandi ella lærlingur uttanlands (§ 1, stk. 1, nr. 3)

Slík lesandi og lærlingar eru persónar, sum fara uttanlands í lestrarørindum ella útbúgvingarørindum. Treytin fyri, at tey kunnu nýta hesar móguleikar, er, at avvarðandi persónur letur¹³ TAKS upplýsingar um útbúgvingina, útbúgvingarstað og ásetta lestartíð, upplýsir um broytingar í útbúgvingini, og at hann til eina og hvørja tíð kann sanna at vera í útbúgving. Kravið sambært lógini er, at tann, sum vil vera undir fullari skattskyldu eftir hesi reglu, hevur havt fastan bústað í Føroyum í minst 4 ár. Kravt verður tó ikki, at persónurin frammanundan skal hava havt fastan bústað í 4 ár í Føroyum uttan slit. Kravið er, at hann skal hava havt fastan bústað í Føroyum frammanundan í minst 4 ár til samans.

Full skattskylda til Føroya eftir hesi áseting er so statt treytað av, at tann lesandi ella lærlingurin uttanlands vendir sær til skattavaldið í Føroyum og setir fram umbøn um at halda fram ella koma undir fulla skattskyldu til Føroya.

4.1.1.5. Dvødur bráðfeingis í Føroyum uttan at hava bústað (§ 1, stk. 1, nr. 4)

Full skattskylda tekur í hesum føri við frá fyrsta degi, persónurin kom til Føroya. Eftir hesi áseting kann ein persónur koma undir fulla skattskyldu til Føroya, hóast hann ikki hevur bústað í Føroyum. Treytin er tó, at hann í einum 12 mánaða tíðarskeiði hevur hildið til í Føroyum í til samans 180 dagar ella longur. 12 mánaða tíðarskeiðið nýtist ikki at fella saman við álmanakka-árinum, og tilhaldið í Føroyum hetta tíðarskeiðið nýtist ikki at hava verið 180 dagar samfelt. Persónurin kann hava hildið til í Føroyum í fleiri tíðar-

¹³ Ásett í kunngerð nr. 109 frá 5.7.2001 frá Figgjarmálastýrinum um lesandi og lærlingar uttanlands.

skeiðum, sum til samans eru minst 180 dagar í einum 12 mánaða tíðarskeiði. Í hesum førum hevur persónurin frammanundan vanligi verið undir avmarkaðari skattskyldu til Føroya.

Tað er einki krav í lógini um, at ávís endamál skulu hava verið við slíkum tilhaldum í Føroyum, eitt nú sum ferðafólk ella lesandi. Lógin setur heldur ikki ávís longd á tíðarskeiðini, sum ein persónur kann halda til í Føroyum innan fyri 180 daga markið í 12 mánaða skeiðinum. Mótsetta avleiðingin av hesum er so stutt, at ein persónur, sum ikki hevur fulla skattskyldu til Føroya, kann halda til í Føroyum í 179 dagar eitt 12 mánaða skeið uttan av hesi orsök koma undir fulla skattskyldu til Føroya líka mikið, hvat endamálið er við tilhaldinum ella hvussu long, tey einstøku tilhaldini eru.

Eftir ásetingini í § 29, nr. 22 í skattalógini, er virðið á friari ferð og fríum bústaði *ikki skattskyldug inntøka* hjá persóni, sum ikki hevur bústað í Føroyum, og sum er í bráðfeingisarbeidsøringum í Føroyum. Við bráðfeingisarbeidsøringi skilst dvødur eitt 12 mánaða tíðarskeið í styttri enn 180 dagar, uttan mun til um persónurin hevur verið burtur ímillum ella ikki.

Í *avgerð nr. 7/1995 hjá Landsskattanevndini* varð viðgjørd kæra frá grannskoðara, sum fyri skattgjaldara hevði kært avgerð hjá skattavaldinum um at hava sett skattgjaldaran í skatt við avmarkaðari og ikki fullari skattskyldu til Føroya fyri arbeiði í Føroyum í 1990, sum vardi í 90 dagar.

Sambært upplýsingum frá Landssjúkrahúsinum starvaðist skattgjaldarin har sum ljósmóðir tíðarskeiðið 1. oktober til 31. desember í 1990, t.e. í 90 dagar. Skattgjaldarin fekk í hesum tíðarskeiði trýggjar lønarútgjaldingar og tvær lønarútgjaldingar í 1991. Hesar seinnu útgjaldingar vóru ávikavist ískoyti til desemberlønina og frítíðarløn.

Meðan skattgjaldarin búði í Føroyum, leigaði hann kamar á sjúkrahúsinum. Sambært danska fólkeyvirlitinum var hann fluttur í danska kommunu tann 1. juli í 1990, og har hevði hann sín bústað til 5. desember í 1994.

Skattavaldið gjørdi *galdandi*, at skattgjaldarin var komin til Føroya at starvast í heilt stutt tíðarskeið. Hann kom tí undir avmarkaða skattskyldu av A-inntøkuni, hann vann fyri arbeiðið í Føroyum. Eftir § 8 í ásetingarlógini varð lønarinntøka hansara tí bruttoskattað 42%. Skattgjaldarin hevði fulla skattskyldu til Danmarkar, og bústaður hansara í skattligum týðningi var í Danmark og ikki í Føroyum. At skattgjaldarin hevði arbeiði í Føroyum í 90 dagar, broytti ikki skattliga bústaðin til at vera í Føroyum. Tað er einki í vegin fyri, at skattgjaldarin varðveitir sín bústað í Danmark, hóast hann dvødur eitt tíðarskeið í Føroyum. Tá skattgjaldarin er skattaður eftir vanligu ásetingunum um avmarkaða skattskyldu fyri persónar, sum eitt stutt tíðarskeið

upphalda sær í Føroyum og so flyta burtur aftur, mælti skattavaldið til onga broyting at gera.

Landsskattanevndin tók undir við tilmælinum hjá skattavaldinum og samtykti at staðfesta álfkningina.

4.1.1.6. Við føroyskum skipi (§ 1, stk. 1, nr. 5)

Vert er at geva sær far um, at treytin er, at persónurin hevði fulla skattskyldu til Føroya, tá hann fór umborð á føroyska skipið. Einku krav er um, at persónurin skal vera føroyingur (danskur ríkisborgari við føroyskum heimarætti). Tað verður heldur ikki kravt, at persónurin skal vera ein partur av manningini við skipinum, ella at hann t.d. skal vera mynstraður. Eftir orðingini í lógini er nóg mikið, at persónurin heldur til umborð á einum føroyskum skipi (skip, sum er skrásett í Føroyum).

Fulla skattskyldan kann eftir hesi áseting falla burtur frá tí degi, persónurin við sýndum skjølum kann sanna at vera búsitandi uttanlands og at vera settur í inntøkuskatt har eftir reglum, ið galda fyri búsett har.

Hevur persónurin ikki fulla skattskyldu, tá hann fór umborð á føroyska skipið, ásetur § 2, stk. 1, litra j) í skattalógini, at hann fær avmarkaða skattskyldu til Føroya av hýruni, hann vinnur umborð á føroyska skipinum. Um hetta er gjøllari greitt frá seinni undir partinum um avmarkaða skattskyldu. Núverandi ásetingarnar um fullu og avmarkaðu skattskylduna hjá manning umborð á føroyskum skipum vórðu settar í gildi, samstundis sum FAS-skipanin¹⁴ kom í gildi. Hvørjar hesar søguligu broytingar vóru, og hvørja ávirkan tær hava fingið fyri skattskylduna hjá persónum við føroyskum skipum er umrøtt í

avgerð nr. 65/1994 hjá Landsskattanevndini, har viðgjørd varð kára frá advokati, sum fyri partafelag kærði um skattsetingina til manning við føroyskum skipi.

Í kæruni verður m. a. greitt frá, at høvuðspartaegarinn í 1988 keypti tangaskip, ið eitt føroyskt partafelag átti. Høvuðspartaegarinn keypti felagið, sum skifti navn, og skipið fekk annað navn. Føroyingar og útlendingar hava siglt við skipinum.

Advokaturin segði, at teir útlendingar, ið hava siglt við skipinum øll árin, høvdu skattliga verið viðgjørdir hjá reiðarínum sambært § 1, stk. 1, nr. 6) í skattalógini, ið

¹⁴ FAS er stytting av Føroyska Altjóða Skipaskráin, ið er ein serlig skipaskrá, sum gevur reiðaranum rætt til at fáa afturbornan ein part av útgoldnu hýrunum.

gjøllari vegleiðing var givin um við rundskrivi líkningarráðsins nr. 2 frá 1. september í 1986. Advokaturin greiddi frá, at tað var uppfatanin hjá reiðarínum, at tá ið reiðaríið yvirtók skipið, høvdu útlendingarnir verið við so leingi, at teir ikki skulu gjalda skatt í Føroyum sambært skattalógini og nevnda rundskrivi, og varð tí skattur ongantíð afturhildin í sambandi við lønarútgjalding til útlendingarnar.

Samstundis sum FAS-skipanin kom í gildi í Føroyum, varð skattalógin broytt (løgtingslóg nr. 77 frá 10. mars í 1992). Henda lógarbroyting kom í gildi 3. juni í 1992. Sambært hesi broyting varð eitt ískoyti gjørt í § 2 í skattalógini, sum „nýtt litra j“, sum ásetur, at A-inntøka, sum stavar frá virkseimi umborð á skipi, skrásett við heimstaði í Føroyum, kom undir avmarkaða skattskyldu og skuldi so stutt skattast við 42%.

Reiðaríið var ikki varugt við hesa broyting í skattalógini og helt seg framvegis til rundskriv nr. 2 frá 1. september í 1986. Tað hevði ikki fingið boð, at nevnda rundskriv var sett úr gildi, og víst varð á, at rundskriv ið var við í skattalógarsavninum frá 1993 á s. 254, t.e. eitt ár eftir tað, at skattalógarbroytingin var kunngjørd.

Toll- og Skattstovan (T&S) boðaði reiðarínum skrivliga frá, at útlendingarnir við skipinum skuldu setast í skatt eftir § 2, stk. 1, litra j) í skattalógini frá 4. juni í 1992 at rokna. Advokaturin vísti á, at tá ið skattalógarbroytingin kom í gildi 3. juni í 1992 varð einki rundskriv ella onnur vegleiðing send runt til reiðaríini. Partafelagið fekk í øllum førum eingi onnur boð enn tey, sum vóru givin við rundskrivinum frá 1. september í 1986. Hevði reiðaríið vitað um skattalógarbroytingarnar, hevði borið til at fingið skipið skrásett í FAS-skipanini longu í juni í 1992.

T&S viðmerkti í hoyringarsvarinum, at § 1, stk. 1, nr. 6) í skattalógini varð broytt í 1992, tá ið FAS-skipanin kom í gildi. Sambært viðmerkingunum til lógarbroytingina varð tað hildið óhóskandi og óvanligt, at persónur, sum ikki hevði persónligt tilknýti til landið, kundi koma undir fulla skattskyldu.

§ 1, stk. 1, nr. 6) ásetti, at persónur, sum var við føroyskum skipi, og sum hevði verið fult skattskyldugur til Føroya eftir ásetingunum um bústað í Føroyum og dvøl í Føroyum, var undir fullari skattskyldu. Persónur, sum ikki er undir fullari skattskyldu, men hevur fíggjarligt tilknýti til Føroya, er undir avmarkaðari skattskyldu av tí inntøku, viðkomandi fær úr Føroyum.

Tað ber ikki til at sleppa skattskylduni hjá einum persóni við avmarkaðari skattskyldu. Teir eru (vanliga) undir fullari skattskyldu í øðrum landi. Eru teir undir avmarkaðari skattskyldu til t.d. Føroya, er tað júst tí, at teir (bara) hava fíggjarligt tilknýti til landið, men ikki persónligt tilknýti.

Ásetingin í § 1, stk. 1, nr. 6) er bara týðningarmikil fyri ta fullu skattskylduna og ávirkar ikki spurningin um avmarkaða skattskyldu eftir § 2. Hetta er eisini í sam-

svari við danskan skattarætt. Rundskriv nr. 2 frá 1.9.1986 viðgjörði tí – vísandi á § 1, stk. 1, nr. 6) í skattalógini – bara ta fullu skattskylduna, og her er tí einki mótstrið millum rundskrivð og nýggju ásetingina í § 2, stk. 1, litra j) í skattalógini, sum viðger ta avmarkaðu skattskylduna.

Undan lógarbroytingini í 1992 var sambært galdandi venju á hesum øki soleiðis, at tá ið skattskyldan varð slept, av tí at útlendingarnir vóru undir fullari skattskyldu í øðrum landi, so var talan um at sleppa bæði ta fullu og ta avmarkaðu skattskylduna.

Avgjørt varð at broyta hesa mannagongd, so at hon var samsvarandi lógarásetingini í § 1, nr. 6), t.e., at persónur, hvørs fulla skattskylda er slept, er undir avmarkaðari skattskyldu til Føroya, hevur hann figgjjarligt tilknýti til landið. Henda broyting hevði við sær nýggju ásetingina í § 2, stk. 1, litra j) um útlendingar við føroyskum skipum, og greitt verður frá hesi broyting í viðmerkingunum til lógarbroytingina til lótingslóg nr. 191 frá 28. desember í 1992 viðvíkjandi § 1, stk. 1, nr. 6 í skattalógini.

Tað var um júst hesa broyting, T&S skrivliga kunnaði reiðaríð. Partafelagið hevur sum arbeiðsgevari skyldu at tryggja sær, at tey lyfti, sum hann gav manning um hýru og skattaviðurskifti, vóru samsvarandi galdandi ásetingum og kanska serliga eitt felag, sum hevur útlenska manning við skipi sínum, hevði skyldu at fylgja við, hvørjar lógarbroytingar fara fram á hesum økið.

Landsskattanevndin staðfesti álíkningarnar.

4.1.2 Áseting viðvíkjandi inntøkuskattinum hjá einstaklingum við fullari skattskyldu til Føroya

Skattaásetingin viðvíkjandi einstaklingum við fullari skattskyldu til Føroya er eftir § 1 í ásetingarlógini stígandi upp til í mesta lagi 50% (52% í tíðarskeiðinum 1. januar 2010 til 1. januar 2012) av skattskyldugu inntøkuni, jbr. § 54, stk. 2 í skattalógini. At skatturin verður roknaður av skattskyldugu inntøkuni, merkir, at talan er um inntøku aftaná frádráttir (frádráttir í inntøku mótvegis frádrátti í skatti), sum lógin loyvir.

Einstaklingar, sum lúka ávísar treytir, hava harafturat eisini rætt til *frádráttir í útroknaða skattinum*. Í løtuni fáa hesir persónar fyritiðarpensjón ella hjálp eftir § 13 í forsorgarlógini, ella teir eru persónar yvir 66 ár, sum ikki fáa føroyska fólkapensjón (frádrátt eftir § 3 í ásetingarlógini), foreldur at børnum undir 18 ár 1. januar í avvarðandi skattaári (frádrátt eftir § 2 í ásetingarlógini og § 46, stk. 2 í skattalógini) og persónar, sum hava goldið endaligan skatt uttanlands (frádrátt eftir § 154, stk. 1 í skattalógini). Frádráttirnir kunnu verða drignir frá í tí raðfylgju, sum nevnt er frammanfyri.

Seinnu árinu eru frávik ella serskipanir¹⁵ gjørd fyri ávísar inntøkur. Serskipanirnar fevna í høvuðsheitum um arbeiðsinntøkur, sum vunnar eru í starvi við skipum.

Talan er um

Veðiinntøkur, har tær fyrst vunnu 470.000 kr. eftir § 33, nr. 17 í skattalógini skulu verða lækkaðar 14 % , áðrenn skatturin kann verða roknaður. Tann árliga lækkingin í inntøkuni kann so statt verða í mesta lagi 65.800 kr. Veðiinntøkur verða gjørdar upp eftir § 25a í skattalógini.

Henda skattaútrokning er galdandi fyri allar persónar við fullari skattskyldu til Føroya, og sum eru mynstraðir við føroyskum ella útlenskum fiskiførum.

Skattskyldug inntøka fyri arbeiði uttanlands ella umborð á útlenskum skipi verður skattað við 35%¹⁶ aftaná at 30%, tó í mesta lagi 120.000 kr., eru drigin frá hesi inntøku í inntøkuárinum. Hetta er tó ikki galdandi fyri løn fyri arbeiði uttanlands, sum kemur undir grein 15, stk. 4 í norðurlenska tvískattasáttmálanum (løn fyri arbeiði umborð á flogførum og hýru frá fiski-, kópa- ella hvalaveiðubáti).

*DIS*¹⁷ *inntøkur* elva í praksis ikki til skattlegging, tá allur inntøkuskatturin hjá tí, ið fær DIS-inntøku eftir protokol¹⁸ í norðurlenska tvískattasáttmálanum verður lækkaður ta upphædd, sum lutfalsliga fellur á hesa innøku.

Landsskattanevndin hevur í máli nr. 24/1993 viðgjørt eina kæru, sum snúði seg um inntøku við skipi undir DIS-skipanini. Málið lýsir – umframt skattligu ásetingarnar – eisini sera væl søguligu grundgevingarnar fyri at seta í verk skattligu serviðgerðina viðvíkjandi inntøkum undir DIS-skipanini.

Í hesum máli tók Landsskattanevndin avgerð um kæru frá skattgjaldara, at skattavaldið hevði tikið DIS-inntøku fyri 1992, forvunnin við donskum skipi, í skatta-grundarlagið í Føroyum, í staðin fyri at halda hana uttanfyri.

Líkningarvaldið viðmerkti í ummælisvari, at við løgtingslóg nr. 119 frá 30. oktober í

15 Eyðfinnur Jacobsen, advokatur, umrøður serskattaskipanir í grein undir heitinum „Hótta serskattaskipanir rættartrygdina?“ í Føroyskt Lógar Rit, vol. 2, no. 2, nov 2002.

16 § 33, nr. 13, jbr. § 25b, stk. 1 í skattalógini, jbr. § 1, stk. 2 í ásetingarlógini.

17 DIS er stytting av Dansk Internationalt Skibsregister, sum er ein serlig skipaskrá, ið gevur manningini skattafrelsi av hýrunum, sum eru vunnar við skipum, ið eru skrásett í hesi skrá.

18 Protokollin kom í gildi frá 2005. Frammanundan var heimildin í § 154, stk. 2 í skattalógini.

1988 varð skattalógin broytt, so nýtt stk. 3 varð sett inn í § 154 við hesi orðing: „*Hevur persónur, sum er skattskyldugur eftir § 1 í hesi lóg, fingið løn fyri tænastu umborð á einum donskum skipi, ið er skrásett í DIS, lækkar samlaði inntøkuskattur hansara við tí upphædd, sum lutfalsliga fellur á hesa lønarinntøku.*“

Í viðmerkingunum til lógaruppskotið stendur, at tann hýran, sum sjómenn fáa út-goldna, er „nettohýran“, og fyri at líkastilla allar sjómenn við donskum skipum, er neyðugt við lógarbrotying í okkara skattalóg, sum førir við sær, at skattur av „netto-hýru“, sum føroyskir sjómenn undir skattskyldu í Føroyum hava fingið við donskum skipum undir DIS, verður lækkaður ta upphædd, sum skuldi verið roknað av hesi „nettoløn“.

Føroyskir sjómenn bæði við vanliga skrásettum donskum skipum og við donskum skipum skrásettum í DIS eru undir fullari skattskyldu í Føroyum. Sum tað gongur fram bæði av lógartekstinum og viðmerkingunum, so eru føroyingar, ið eru undir DIS-skipanini, fevndir av § 1 í skattalógini, t.e. fult skattskyldugir, tá teir hava bú-stað í Føroyum. Lógarbrotyingin sjálv ger tað, at allur inntøkuskattur hansara verður lækkaður ta upphædd, sum lutfalsliga fellur á hesa lønarinntøku.

Kærarin hevði í inntøkuárinum 1992 inntøku á landi upp á 226.628 kr. og frá DIS 139.253 kr. Hann fekk avsláttur í skattaútrokningini 66.683,35 kr., ið var miðal-skattaprosentið av allari inntøkuni.

Í § 15, stk. 3 í tvískattasáttmálanum millum norðurlond frá 12. september 1989 er ásett: „*uttan mun til reglurnar frammanfyri í hesi grein, kann samsýning fyri starv int umborð á a) donskum, føroyskum, finskum, íslenskum, norskum ella svenskum skipi bara verða skattað í tí sáttmálabundna ríkinum, skipið hevur tjóðarbræv ...*“

Í § 25 í sama sáttmála er ásett: „2. Føroyar:

c) Um so er, at persónur heimahoyrandi í Føroyum, fær inntøku frá einum øðrum sáttmálabundnum ríki fyri persónligar tenastur, sum umrøddar í § 15 ella § 21, stk. 7, og sum sambært hesum greinum kann verða skattað í hinum ríkinum, kunnu Føroyar írokna hesa inntøku í skattagrundarlagið, men skulu í føroyska skattinum av hesi inntøku draga frá tann partin av inntøkuskattinum, ið verður goldin av tí inntøku, sum stavar frá hinum ríkinum.“

Hetta merkir, at tá ið skattskylduga inntøkan skal verða gjord upp, skal inntøka, ið stavar frá – í hesum føri donskum skipi – verða tikin við í skattskyldugu inntøkuna í Føroyum. Avleiðingin er, at kærarin kemur í hægri inntøkubólk, og verður skatturin av inntøku í Føroyum lutfalsliga hægri. Tó uttan at talan er um, at sama inntøka er tvískattað.

Av tí at bæði ásetingarnar í skattalógini og í norðurlenska tvískattasáttmálanum eru fylgdar, mælti líkningarvaldið til at staðfesta álíkningina fyri 1992.

Landsskattanevndin samtykti at staðfesta álíkningina fyri 1992.

Avgerð frá 07.12.2005 (mál nr. 05-02-22-21) hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini er eisini samsvarandi hesi mannagongd.

4.1.3. Føroyska Altjóða Skipaskráin FAS

Tann skattligi parturin av FAS-skipanin er fyri manningina¹⁹ í stuttum, at manning við *fullari skattskyldu* til Føroya rindar bruttoskatt 35% av A-inntøkuni, sum stavar frá virkseimi á skipi, skrásett í FAS. Henda inntøka skal tó verða roknað upp í skattgrundarlagið, og fær tí progressjónsávirkan fyri skattgingina sum heild (progressjónsfyrivarni).

Manning við *avmarkaðari skattskyldu* til Føroya rindar eisini bruttoskatt 35% av A-inntøku, sum stavar frá virkseimi við skipi, skrásett í FAS *ella* inntøku, sum stavar frá skipi, sum eftir § 2, stk. 1, litra j, 2. pkt í skattalógini, verður javnmett við skip, ið er skrásett í Føroyum, og sum, um tað var føroyskt, lýkur treytirnar í løgtingslógini um FAS.

Tann skattligi parturin av FAS-skipanini er fyri reiðarar, í stuttum, at reiðarar undir skipanini fáa afturbornan ein part av útgoldnu hýrunum.

Eftir hesi skipan, sum er ásett í § 63a í skattalógini, hevur føroyskur reiðari rætt til at fáa afturbornan ein part, sum í lötuni er 35%, av hýruni, hann rindar manning, sum ger tænastru

1. við skipi, skrásett í Føroysku Altjóða Skipaskránni FAS *ella*
2. við skipi, sum er 100 skrásett tons brutto *ella* meira, tó ikki fiskiskipi, sum er skrásett uttanlands, men sum føroyskt reiðaravirki leigar við ongari manning (bareboatskráseting).

Tað er beinleiðis ásett í § 63a í skattalógini, at reglurnar um afturbering eru ikki galdandi fyri tænastru útinta

1. við skipi skrásettum í Føroyum, sum við ongari manning verður leigað útlenskum reiðaravirki til ferðafólkaflutning og/ella farmaflutnings *ella*
2. á boripallum á føroyskum sjóleiðum

Aðrar treytir fyri at koma undir FAS eru, at avvarðandi *reiðari*²⁰ hevur fulla

19 Inntil 1. januar 2009 vóru manningar við fullari skattskyldu til Føroya, sum vunnu A-inntøku, stavandi frá virkseimi umborð á skipi, skrásett undir FAS *ella* útlenskum skipum við ongari manning, sum føroysk reiðaravirki hövdu leigað, skattaðar eftir § 25a í skattalógini (veiðiinntøkur).

20 Inntil 1. januar 2003 var kravið, at avvarðandi reiðari skuldi vera skrásett í Føroyum og at veruliga

skattskyldu til Føroya, og at avvarðandi *manning* hevur fulla ella avmarkaða skattskyldu til Føroya.

Treytir annars, fyri at reiðari kann fáa afturbering, eru, at hýran skal verða goldin inn til eitt avrokningarstað, sum landstýrismaðurin hevur góðkent, og at avsláttur ikki er givin av hýruni í føroyska skattinum.

Danmark og Føroyar hava við gildi fyri inntøkuskatt, sum er álíknaður fyri skattaár, ið byrja 1. januar í 2005 ella seinni avtalað *ískoyti* til norðurlenska tvískattasáttmálan, so manningarhýrur við føroyskum skipum, skrásett í FAS ella donskum skipum, skrásett í DIS, bara kunnu verða skattaðar í tí partinum av ríkinum, har skipið hevur tjóðarprógv. Í verki merkir hetta, at danir við skipum, sum eru skrásett í FAS, bara kunnu verða skattaðir í Føroyum og at føroyingar við skipum, sum eru skrásett í DIS, bara kunnu verða skattaðir í Danmark.

4.1.4. Skattskylda eftir kolvetnisskattalógini

Einstaklingur ella lögfrøðiligur persónur, sum hevur inntøku av virksemi á føroyskum øki, ið hevur við forkanning, leiting og framleiðslu av kolvetnum umframt av virksemi knýtt at tí at gera (avleidda inntøku), hevur skattskyldu til Føroya eftir kolvetnisskattalógini. Kolvetnisskattalógin víðkar í hesum føri persónbundnu skattskylduna.

Einstaklingur ella lögfrøðiligur persónur, sum hevur „avleiddar inntøkur“ av kolvetnisvirksemi, kann eisini vera skattskyldugur eftir §§ 1 og 2 í skattalógini. Fyri slíkan persón er ikki talan um víðkaða skattskyldu. Fyri hann galda ásetingarnar í vanligu skattalóggávuni.

Skattskyldan eftir kolvetnisskattalógini *tekur við frá fyrsta degi. Men skyldan at rinda skatt í Føroyum av hesum virksemi kann vera avtikin fult ella fyri ein part í tvískattasáttmála.* Tí hava ásetingar í tvískattasáttmálum, sum avráddir eru við annað land/onnur lond, vanligu stóran praktiskan týðning fyri skylduna at rinda skatt í Føroyum av virksemi í sambandi við kolvetnisvinnu á føroyskum øki.

Eitt tíðarskeið var eingin tvískattasáttmáli í gildi millum Bretland og Føroyar. Av tí at ein stórir partur av teimum einstaklingum og virkjum, sum høvdu skattskyldu til Føroya eftir kolvetnisskattalógini, júst høvdu skattligan heimstað í Bretlandi, komu teir undir skattskyldu til Føroya eftir kolvetnisskattalógini frá fyrsta degi. Eftir sáttmálanum millum Føroyar í øðrum partinum

leiðslan skuldi hava høvuðssæti í Føroyum. Spurningurin um at hava høvuðssæti í Føroyum var til viðgerðar í kærumáli hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini* 30. mars 2003, j. nr. 03-02-F023-001.

og Bretland og Norðurírland í hinum partinum, sum kom í gildi 1. januar í 2009 í Føroyum²¹, hava Føroyar sum meginregla rættin at skatta slíkar frálandainntøkur eftir grein 21, men Bretland sum meginreglu hevur rættin at skatta slíkar innlendisinntøkur eftir grein 20.

Einstaklingar og virki, sum hava skattligan heimstað í einum norðurlandi, skulu sum meginreglu ikki rinda skatt í Føroyum, fyrr enn teir í einum ella fleiri tíðarskeiðum, sum til samans ikki fara upp um 30 dagar í einum 12 mánaða skeiði, hava rikið virksemsi, sum kemur undir skattskyldu eftir kolvetnisskattalógini. Hetta er ásett í grein 21 í tvískattasáttmálanum millum norðurlond.

Sum kuriosum kann verða nevnt, at eftir grein 21, stk. 8 í tvískattasáttmálanum millum norðurlond er ásett, at útlendingur (í einum øðrum norðurlandi), sum rekur kolvetnisvirksemsi frá føroysku ströndini, og sum hevur staðfest vinning (munurin millum handilsvirðið um flutningsmundið og skattligu avskrivingsaraldu) við at flyta²² boriútbúnað ella hotellpall út um føroyska leið, er frítikin at rinda skatt av vinninginum í Føroyum.

Varð hetta ikki avrátt í tvískattasáttmálanum, hevði viðkomandi skyldu at rinda skatt av vinninginum í Føroyum eftir §§ 7 og 8 í kolvetnisskattalógini, jbr. § 31a í avskrivingslógini.

Ein meira almenn umrøða av skatti av kolvetnisvirksemsi á føroyskum øki kemur aftaná partin um avmarkaða skattskyldu.

4.1.5. Løgfrøðiligir persónar

Deyðsbúgv og feløg av ymiskum slag, eisini kallaðir lögfrøðiligir persónar, kunnu, á sama hátt sum einstaklingar, hava fulla skattskyldu til Føroya.

Fyri slíkar lögfrøðiligar persónar er tað ikki nóg mikið at gera av, um teir hava fulla, avmarkaða ella um teir veruliga hava skattskyldu til Føroya. Neyðugt er eisini at gera av, um lögfrøðiligi persónurin hevur slíkt skap, at hann kann vera sjálvstøðugt skattasubjekt²³.

21 Í Bretlandi og Norðurírlandi fekk avtalan gildi frá 6. apríl í 2009 viðvíkjandi inntøku- og kapitalvinningskatti og frá 1. apríl í 2009 viðvíkjandi partafelagsskatti.

22 Hóast tað ikki er ásett í norðurlenska tvískattasáttmálanum, í § 31a í avskrivingslógini ella kolvetnisskattalógini, so skal talan ivaleyst vera um at flyta, av tí at virksemsið heldur uppat her á landi, og ikki einans um at flyta rakstrargøgn stutta tíð av føroyskum leiðum.

23 Sí umrøðuna frammanfyri í innganginum til persónbundnu skattskylduna viðvíkjandi spurninginum, nær ein felagsskapur er sjálvstøðugt skattasubjekt.

Fulla skattskyldan hjá teimum lögfrøðiligu persónunum fevnir um virksemlu hjá slíkum persónum. At skatta lögfrøðiliga persónin fer fram eftir ásetingunum um skatt av vinningsbýti, sum lögfrøðiligi persónurin rindar, og ásetingunum um skatt av vinningi av at avhenda partabrov o.a.

4.1.5.1. Deyðsbúgv, sum verða skift í Føroyum

Eftir § 1, stk. 1, nr. 7) í skattalógini hava deydðsbúgv, sum verða tikin til skiftisviðgerðar í Føroyum, fulla skattskyldu til Føroya.

Føroysk skattalóggáva hevur ikki neyvar ásetingar um, nær deydðsbúgv skulu verða skift í Føroyum. Slíkar ásetingar standa í skiftilógini.

§ 11 í skattalógini ásetur, at skattskyldan fellur burtur frá tí degi, ein skattgjaldari doyir. Doyr giftur persónur, og ger eftirsitandi hjúnafelagin av í beinleiðis sambandi við andlátið at sita í óskiftum búgvi við felagsbúnum, verður eftirsitandi hjúnafelagin settur í skatt av allari inntøku hjúnanna í tí inntøkuári, andlátið var, og kemur skattliga fult og heilt í stað hins deyða²⁴. Í øllum øðrum førum kemur til sjóndar eitt sjálvstøðugt skattsubjekt, eitt deydðsbúgv. Verður búgvið skift í Føroyum, hevur tað sum nevnt fulla skattskyldu til Føroya.

Eftir § 6 í ásetingarlógini skulu deydðsbúgv undir fullari ella avmarkaðari skattskyldu rinda 40% í skatti av skattskyldugu inntøkuni. Verður búgvið skift beinleiðis í sambandi við andlátið, og endalig búsuppperð verður gjørd og latin líkningarvaldinum innan 15 mánaðir eftir andlátið, fær búgvið ein frádrátt upp á 25.000 kr. í skattskyldugu inntøkuni, áðrenn skattur verður roknaður.

4.1.5.2. Partafeløg og onnur feløg, skrásett í Føroyum

Høvudsbólkurin av feløgum, sum hava skattskyldu, eru tey vinnufeløgini, sum hava sum endamál júst at reka vinnuligt virksemlu, sum skal geva eigarunum peningaligt avkast. Endamálið við skattskylduni er tó, at felagið skal rinda samfelagnum ein part av avlopinum í skatti, áðrenn eigararnir kunnu fáa tað, sum eftir er ella part av tí, sum eftir er, lutað út sum vinningsbýti.

Undir hesa áseting í skattalógini (§ 1, stk. 1, nr.8) koma partafeløg og smápartafeløg, hvørs skuldbindingarligu eyðkenni eru, at eigararnir ikki ábyrgdast persónliga fyri fíggjarligu skyldur felagsins við meira enn innskotna

24 Gjørd verður tó ein álíkning av inntøkuni hjá tí deyða og ein av inntøkuni hjá tí eftirsitandi hjúnafelaginum fyri inntøkuárið, andlátið var.

peninginum og onnur feløg, har „ikki allir felagsmenn ábyrgdast persónliga fyri skuldbindingar felagsins“, sum skrivað stendur í lógarásetingini. Sípað er her til samløgu(iognar)feløg (kommanditselskaber), sum vanliga eru skipað við einum ábyrgum iognara (komplementari) og einum ella fleiri óábyrgum iognarum (kommanditistum), har einans tann, ið fyrst er nevndur ábyrdist persónliga fyri skuldbindingum felagsins.

Einans samløgu(iognar)feløg, sum eru stovnað 20. apríl í 1972 ella seinni koma undir fulla skattskyldu eftir hesi áseting. Orsøkin er tann, at fyri nevnda dag vóru samløgu(iognar)feløg ikki sjálvstøðug skattasubjekt, so eigararnir (luttakararnir) í samløgu(iognar)feløgum, sum eru stovnað fyri 20. apríl í 1972, verða skattaðir hvør í sínum lag av rakstrarúrslitinum hjá felagsskapinum í mun til teirra luttøku, eins og eigarar (luttakarar) í iognarfeløgum og samútgerðarfeløgum (partsreiðaríum) gera.

Treytin fyri, at hesi feløgini koma undir fulla skattskyldu til Føroya er, at tey eru skrásett í Føroyum, *ella* um veruliga leiðslan hevur sæti í Føroyum, hóast tey ikki eru skrásett í Føroyum.

4.1.5.3. Onnur feløg, samtøk, sum skattliga verða viðgjørd sum lögfrøðiligir persónar, og stovnar, sum hava fulla skattskyldu til Føroya, eru:

- *Tryggingarfeløg, vinnurekandi grunnar, Framtaksgrunnur Føroya og Fíggjargrunnurin frá 1992,*
- *Fastognalánsfeløg, útlánsfeløg og onnur veðlánsfeløg, eins og sparikassar og lánsgrunnar, har einans stovnarar ella ábyrgdarmenn eiga lut í avlopinum,*
- *Keypsamtøkur,*
- *Framleiðslu- og sölufeløg,*
- *Keypsfeløg,*
- *Onnur feløg, felagsskapir, legat og aðrar stovnanir í tann mun, tey hava inntøku av vinnu,*
- *Íløgufeløg,*
- *Sparikassar, ið hava fastan rakstrarstað í Føroyum,*
- *Føroya Realkreditstovnur og Íleggjargrunnurin fyri Føroyar.*

Oman fyri nevndu feløg, samtøk, sum skattliga verða viðgjørd sum lögfrøðiligir persónar, og stovnar, eru tilskilað í § 1, stk. 1, nr. 9) – 17) í skattalógini.

Ásett er ikki í § 1 í skattalógini, at hesir aðrir nevndu lögfrøðiligu persónar skulu vera skrásettir í Føroyum, ella at teir skulu hava heimstað í Føroyum fyri at koma undir fulla skattskyldu til Føroya.

Kortini ber til at staðfesta, at skattalógin óbeinleiðis setur sum krav, at hesir lögfrøðiligu persónar skulu hava heimstað í Føroyum fyri at hava fulla skattskyldu til Føroya. Hetta gongur eitt nú fram av ásetingini í § 21, stk. 1 í skattalógini, har feløg ella aðrir stovnar, *sum eiga heimstað her á landi*, skulu verða settir í skatt av allari inntøkuni í roknskaparskeiðinum eftir ásetingini í § 22, stk. 2 í skattalógini, sum umrøður feløg o.o. undir avmarkaðari skattskyldu til Føroya.

Ásett er nú²⁵ í § 1, stk. 2 í skattalógini, at oman fyri nevndu feløg o.tíl. eru fult skattskyldu í Føroyum, hóast tey eru skrásett uttanlands, um veruliga leiðslan hevur sæti í Føroyum²⁶.

Í § 37a, stk. 3 í skattalógini er ásett, at einstaklingur ella lögfrøðiligur persónur verður mettur at vera útlendskur, er persónurin heimahoyrandi uttanlands, undir hesum eftir ásetingunum í einum tvískattasáttmála. Ein beinleiðis avleiðing er tí, at ein lögfrøðiligur persónur, sum er heimahoyrandi í Føroyum, hevur fulla skattskyldu til Føroya eftir § 1 í skattalógini.

Verður hugt at, hvørji krøv eru sett í tvískattasáttmálum sum treyt fyri, at lögfrøðiligir persónar hava fulla skattskyldu til Føroya, sæst t.d. í sáttmálunum millum Føroyar og norðurlond og Føroyar og Grønland, at lögfrøðiligi persónurin skal hava „skattligan heimstað“ í Føroyum. Hevur lögfrøðiligi persónurin skattligan heimstað í fleiri londum, áseta hesir sáttmálar í grein 4, at lögfrøðiligi persónurin bara skal vera heimahoyrandi í tí landi, har veruliga leiðslan hevur sítt sæti.

Veruliga leiðslan hjá einum av nevndu lögfrøðiligu persónum verður vanligi hildin at vera „tann dagliga leiðslan“, sum er stjórnin. Hevur stjórnin hjá hesum lögfrøðiliga persóni sæti í Føroyum, verður lögfrøðiligi persónurin eisini hildin at hava skattligan heimstað í Føroyum. Skuldi tað verið so, at tað er nevndin heldur enn stjórnin, sum tekur sær av dagligu leiðsluni, er skattligi heimstaðurin hjá lögfrøðiliga persóninum í tí landi, nevndin hevur sítt sæti.

Eftir § 5 í ásetingarlógini skulu lögfrøðiligu persónarnir nevndir omanfyri rinda skatt, sum er ásettur til 18% av skattskyldugu inntøkuni. Um so er, at

25 Við gildi frá inntøkuárinum 2007 sambært løgtingslóg nr. 108 frá 13. desember í 2006.

26 Í viðmerkingum landsstýrisins til uppskotið um løgtingslóg nr. 108 frá 13. desember í 2006 verður sagt, at tá avgjørt skal verða, um veruliga leiðslan hevur sæti í Føroyum, verða somu atlit nýtt sum í tvískattahøpi. Ein itøkilig meting verður gjørd í hvørjum einstøkum føri, har tað verður tikið atlit at veruliga viðurskiftunum í sambandi við avgerðir um dagligu felagsleiðsluna.

ein av nevndu lögfrøðiligu persónum hevur partapening, inngoldnan innskotspening, ábyrgdarpening ella lutapening, sum er lægri enn 80.000 kr., skulu tey rinda skatt, sum er ásettur til 49% av skattskyldugu inntøkuni. Øll partafeløg og smápartafeløg, sum nú eru skrásett í Føroyum, skulu eftir lógini hava skrásettan partapening ella innskotspening, sum er minst 80.000 kr. Hetta er tó minni enn so altíð galdandi fyri meinlík feløg, sum eru skrásett uttanlands, eitt nú í Bretlandi.

Við gildi frá inntøkuárinum 2007 er skoytt upp í § 1 í skattalógini, at einstaklingar, feløg og grunnar o.tíl. við fullari skattskyldu til Føroya, men sum sambært *tvískattasáttmála eru heimahoyrandi* uttanlands, kunnu bara draga frá útreiðslur, sum viðvíkja inntøkum, sum Føroyar sambært sáttmálanum kunnu skatta.

4.1.6. Fult ella avmarkað skattafrælsi eftir umsókn

Eftir § 3, stk. 3 í skattalógini kann Toll- og Skattaráð Føroya eftir umsókn gera av, at lögfrøðiligir persónar, sum nevndir eru í skattalógini, § 1, stk. 1, nr. 9 (tryggingarfeløg, vinnurekandi grunnar, Framtaksgrunnur Føroya og Fíggingargrunnurin frá 1992), nr. 10 (fastognalánsfeløg, útlánsfeløg og onnur veðlánsfeløg, eins og sparikassar og lánsgrunnar, har einans stovnarar ella ábyrgdarmenn eiga lut í avlopinum) og nr. 14 (onnur feløg, felagsskapir, leg-at og aðrar stovnar í tann mun, tey hava inntøku av vinnu) fáa fult ella avmarkað skattafrælsi, um so er, at inntøkan eftir stovnaraskipan, lógum ella samtyktum teirra einans skal verða nýtt til alment góðgerin ella kirkjulig, manngóð, listalig, vísindalig ella tílík endamál. Áðrenn Toll- og skattaráðið tekur avgerð í slíkum málum, skal tað biðja um álit frá tilhaldskommununi hjá umsøkjaranum.

At talan skal vera um feløg, sum koma undir § 1, stk. 1, nr. 9, 10 og 14 í skattalógini skal skiljast bókstavliga. *Skatta- og avgjaldskærunevndin* hevur í avgerð frá 05.02.2008 (mál nr. 07-02-22-41) sligið fast, at heimildin hjá Toll- og Skattaráð Føroya at veita skattafrælsi er avmarkað til feløg og stovnar, sum eru nevnd í § 1, stk. 1, nr. 9, 10 og 14 í skattalógini. Fyrsta treytin fyri skattafrælsi er soleiðis, at talan er um nevnda slag av felag ella stovnum. Harnæst skal felagið lúka treytina, at inntøkan skal verða nýtt til alment góðgerin ella kirkjulig, manngóð, listalig, vísindalig ella tílík endamál. Í hesum kærumáli tók Skatta- og avgjaldskærunevndin tí undir við avgerðini hjá Toll- og Skattaráð Føroya at sýta eini umsókn frá einum smápartafelag um skattafrælsi, hóast inntøkur felagsins burturav vórðu nýttar at geva út vísindalig verk og virksemi í tí sambandi.

Landsstýrismaðurin hevur í kunngerð²⁷ ásett, hvørjar upplýsingar skulu verða latnar Toll- og skattaráð Føroya saman við umsóknini.

Í avgerð frá 11.12.2000 (j. nr. 20S01-0091) hjá Landsskattakærunevndini var til viðgerðar kæra um avgerð hjá Toll- og skattaráð Føroya um ikki at játta umsókn frá kristiligari samkomu um skattafrælsi av úrslitinum av útleiguvirksemi.

Samkoman átti ein bygning, sum var virðismettur til 13.4 mió. kr. Stívliga 71% av gólvíddini vóru leigað út fyri slakar 400.000 kr. árliga. Toll- og Skattstovan hevði gjørt av, at leiguinntøkan var skattskyldug inntøka eftir § 1, stk. 1, nr. 14 í skattalógini, tí hon stavaði frá vinnuligum virksemi.

Í 1997 søkti samkoman Toll- og skattaráðið um skattafrælsi eftir § 3, stk. 3 í skattalógini við teirri grundgeving, at øll leiguinntøkan varð nýtt til alment góðgerin ella kirkjulig, manngóð, listalig, vísindalig ella tílík endamál.

Avvarðandi tilhaldskommuna helt í hoyringarsvarinum, at leiguinntøkan var skattskyldug inntøka stavandi frá vinnuligum virksemi. Toll- og skattaráðið samtykti her eftir ikki at játta skattafrælsi fyri leiguinntøkuna við teirri grundgeving, at slík inntøka var kappingaravlagandi.

Landsskattakærunevndin helt, at samkoman leyk allar skattarættarligar treytir fyri skattafrælsi av leiguinnøkuni og gav tí samkomuni viðhald, samstundis sum hon viðmerkti, at avgerðir, sum skattamyndugleikarnir taka, einans eiga at vera bygdar á skattarættarligar ásetingar og fyrilit uttan at taka við ásetingar og fyrilit, sum ein annar fyrisitingarmyndugleiki er settur at taka sær av. Við hesum segði landsskattakærunevndin, at kappingaravlagandi fyrbrigdi ikki lógliga kunnu verða drigin inn og brúkt sum próvgrund fyri úrslitinum av einari skattaavgerð.

4.2. AVMARKAÐ SKATTSKYLDA

Sum nevnt í innganginum til persónbundnu skattskylduna, snýr avmarkað skattskylda til Føroya seg um, hvørjar inntøkur hava við sær skattskyldu til Føroya. Full skattskylda til Føroya snýr seg um, hvørjir einstaklingar og lögfrøðiligir persónar vegna persónligt ella leiðsluligt tilknýti til Føroya hava skattskyldu her. Viðgerðin av avmarkaðu skattskylduni fer tí at snúgva seg um at greiða frá, hvørjar hesar inntøkur eru. Av tí at tað eftir føroyskum skattarætti ikki hevur sjálvstøðugan týdning, um inntøkumóttakarinn er einstaklingur ella lögfrøðiligur persónur, fer viðgerðin av avmarkaðu skattskylduni til Føroya heldur ikki at taka dagar ímillum, um tann skattskyldugi er einstaklingur ella lögfrøðiligur persónur.

Full og avmarkað skattskylda til Føroya byggir á heilt ymisk fyrbrigdi, ávikavist á eitt persónligt og leiðsluligt tilknýti til Føroya og eitt figgjarligt tilknýti til Føroya. Tí er heldur einki samband millum hugtøkini. Ein ítøkilig

avgerð, at ein persónur ikki hevur fulla skattskyldu til Føroya, merkir tí ikki, hann hevur avmarkaða skattskyldu til Føroya.

§ 2 í skattalógini ásetur, at avmarkaða skattskyldu til Føroya hevur *hvør* persónur (einstaklingur), og *hvørt* felag o.a. (løgfrøðiligur persónur), sum ikki hevur fulla skattskyldu til Føroya, og deyðsbúgv undir skiftisviðgerð uttanlands, í tann mun teir her nevndu einstaklingar og lögfrøðiligu persónar hava tær inntøkur, sum § 2 ítøkiliga ásetur undir stk. 1, litra a) – l).

Einans tær inntøkur, sum tilskilaðar eru undir litra a) – l) í § 2 stk. 1, í skattalógini kunnu so statt elva til avmarkaða skattskyldu hjá teimum einstaklingum og lögfrøðiligu persónum, sum nevndir eru í § 1, stk. 1, nr. 1) – 17) í skattalógini umframt deyðsbúgv, sum eru undir skiftisviðgerð uttanlands.

Kapitalvinningskattalógin, sum fekk gildi frá 16. november í 2001, ásetur, at skattskylda áliggur øllum einstaklingum, lögfrøðiligum persónum, íroknað deyðsbúgvum undir skiftisviðgerð uttanlands, í tann mun hesi nevndu skattasubjekt ella nevndu inntøkur eftir §§ 1 og 2 í skattalógini eru undir ávikavist fullari ella avmarkaðari skattskyldug. Kapitalvinningskattalógini víðkar so statt ikki fullu ella avmarkaðu skattskylduna eftir skattalógini, men hevur ta broyting við sær í mun til áður galdandi virðisbrævaskattalóg, at tær inntøkur, sum eru undir avmarkaðari skattskyldu eftir § 2 í skattalógini, eisini skulu rinda skatt, tey prosent av skattskyldugu inntøkuni, sum ásett er í kapitalvinningskattalógini. Í verki merkir hetta einans, at vinningsbýti ella avhendingarupphæddir eftir § 5 í kapitalvinningskattalógini, sum er undir avmarkaðari skattskyldu eftir § 2, stk. 1, litra g í skattalógini, frameftir verður skattað eftir kapitalvinningskattalógini. Harafturat kann hugsast, at rentu-inntøkur, sum partur av inntøkuni frá fóstum rakstrarstaði eftir § 2, stk. 1, litra d í skattalógini, koma undir kapitalvinningskattalógina.

Mint kann her verða á, at við kolvetnisskattalógini varð sett í verk ein víðkað skattskylda fyri bæði einstaklingar og lögfrøðiligar persónar, sum hvørki hava fulla ella avmarkaða skattskyldu til Føroya.

Tær inntøkur, sum eftir § 2 í skattalógini kunnu stovna avmarkaða skattskyldu, eru hesar:

4.2.1. Lønir eftir § 2, stk. 1, litra a í skattalógini

Talan er um vanligar lønarinntøkur. Fyri at hesar inntøkur skulu kunna stovna avmarkaða skattskyldu, skulu triggjar treytir verða loknar. Fyrsta treytin er, at talan er um eina arbeiðsinntøku (A-inntøku). Onnur treytin er,

at inntøkan stavar frá virksemi her á landi. Triðja treytin er, at ein arbeiðsgevari, sum hevur heimating í Føroyum, rindar lønina, tí annars er sambært § 61, litra b í skattalógini ikki talan um A-inntøku. Við gildi frá inntøkuárinum 2007 er § 61, litra b í skattalógini broytt, so inntøkur goldnar av skattskyldugum við *føstum rakstrarstaði í Føroyum* eftir § 2, stk. 1, litra d ella stk. 3 í skattalógini skulu verða roknaðar sum A-inntøkur, hóast útgjaldarin ikki hevur heimating í Føroyum.

Hetta elvir til at seta spurningin, nær ein útlenskur arbeiðsgevari hevur heimating í Føroyum. Hóast hugtakið „heimating“ ikki er gjøllari allýst í skattalóggávuni, tykist vera natúrligt at halda, at talan er um sama fyrbrigdi sum hugtakið „skattligur heimstaður“.

Umrøðan frammanfyri av skattligum heimstaði hjá lögfrøðiligum persónum sum treyt fyri at stovna fulla skattskyldu til Føroya staðfesti, at skattligi heimstaðurin er, har dagliga leiðslan hjá lögfrøðiliga persóninum hevur sítt sæti. Fyri einstaklingar er skattligi heimstaðurin sum meginregla, har teir hava bústað. Á hesum grundarlagi tykist tað vera greitt, at treytin, fyri at ein lögfrøðiligur persónur hevur skattligan heimstað í Føroyum, er, at dagliga leiðslan eisini hevur sæti í Føroyum, og at treytin, fyri at einstaklingur hevur skattligan heimstað í Føroyum, er, at hann hevur bústað í Føroyum.

Tað er minni enn so altíð, at útlenskir arbeiðsgevarar í Føroyum lúka hesar treytir og minni enn so altíð, at starvsfólk hjá teimum koma undir fulla skattskyldu til Føroya. Avleiðingin kann í slíkum førum vera, at lønarútgjalding fyri útint arbeiði í Føroyum ikki kann stovna avmarkaða skattskyldu til Føroya hjá móttakarum. Eitt annað dømi, um hvørjar avleiðingar hendan áseting kann fáa fyri skattskylduna, er løntakari, sum ikki hevur fulla skattskyldu til Føroya, og sum uttanlands arbeiðir fyri føroyskan arbeiðsgevara. Henda inntøka kemur heldur ikki undir avmarkaða skattskyldu til Føroya.

Útlenskir arbeiðsgevarar hava móguleika at rinda lønir gjøgnum fulltrúa við heimatingi í Føroyum. Hetta sæst av orðingini í § 65 í skattalógini.

Tær veitingar, sum koma undir avmarkaða skattskyldu eftir § 60, stk. 1, nr. 1 í skattalógini eru alt, sum er lagt inn í peningi, og í hesum sambandi frítt vistarhald og fría ferðing til Føroya og úr Føroyum, fyri persónligt arbeiði í tænastrá, her uppi í løn, frítíðarløn, samsýningar, tantiéme, provisión og tílíkar samsýningar.

Í *máli nr. 33/1985 hjá landsskattanevndini* var til viðgerðar kæra frá skattgjaldara, at frítíðarløn, innvunnin í 1984, men útgoldin 25. apríl í 1985, var ávíst um afturhalds-

skattaskipanina og skattað 50%. Skattgjaldarin, sum búði í Føroyum til 31. juli í 1984, tá hann flutti til Danmarkar at búgva, gjørði galdandi, at frítíðarlønin átti at verið skattað í 1985, og tá var skattgjaldarin ikki skattskyldugur í Føroyum, men í Danmark.

Líkningarráðið skrivaði í sínum hoyringarsvari til kærana, at í § 28, stk. 1 í tágaldandi tvískattasáttmála millum Føroyar og Danmark er ásett, at inntøka av perónligum arbeiði bara kemur undir skatt í tí partinum av ríkinum, har sum tann skattskyldugi hevur avrikað tað arbeiði, sum inntøkan er forvunnin fyri. Tá ið frítíðarlønin er inntøka av persónligum arbeiði, sum gjørt er í Føroyum, er hon eftir umrøddu áseting í tvískattasáttmálanum einans skattskyldug í Føroyum.

Landskattanevndin samtykti á hesum grundarlagi at staðfesta álíkningina.

Skatturin av hesum inntøkum er ásettur til 42% av bruttoinntøkuni²⁸.

4.2.2. Aðrar A-inntøkur eftir § 2, stk. 1, litra b í skattalógini

Talan er um hesar A-inntøkur:

- *veitingar, sum koma í staðin fyri tær í § 60, stk. 1, nr. 1 í skattalógini nevndu samsýningar o.a., so sum dagpeningur, stuðul undir arbeiðsloysi og sjúku og verkfalsamsýningar og verkþansamsýningar og aðrar líkar samsýningar,*
- *samsýningar til sjónleikarar, tónleikarar, artistar ella útinnandi listafólk sum heild, eins og til fyrilesarar ella ítróttafólk uttan mun til um inntøkan er útgoldin til triðjamann (t.d. eitt felag),*
- *eftirlønir og bíðipeningur og tilíkar skattskyldugar veitingar, tá tær hava havt samband við arbeiði í tenastu og aðrar skattskyldugar útgjaldingar frá eftirlønarskipanum við jøvnum útgjaldingum ella frá ratutryggingum, sum teknaðar eru við tí í huga at fáa eftirløn útgoldna,*
- *fólkaeftirløn og avlamiseftirløn (fyrítíðarpensjón) og aðrar skattskyldugar almannaveitingar,*

28 Persónar, sum koma undir avmarkaða skattskyldu eftir § 2, litra a og b í skattalógini, og sum búgva í Danmark/Finlandi/Grønlandi/Íslandi/Noregi ella Svøríki, og sum undir bráðfeingis dvøli í Føroyum arbeiða í Føroyum í mesta lagi 100 dagar í sama álmanakkaári, verða bara skattaðir í Føroyum av tí parti av inntøkuni, sum fer upp um eina upphædd, sum sambært galdandi reglum er neyðugt til teirra uppihald, treytað av, at arbeiðið er skipað innan karmarnar hjá norðurlenskskum ætlanum um umbýti av praktikkarbeiði og frítíðararbeiði, og at arbeiðið er skipað gjøgnum Nordjobb. Upphæddir, sum verða hildnar neyðugar til uppihald, ásetur landsstýrismaðurin fyri eitt ár, og verða minkadar í mun til dvølin í Føroyum og alt álmanakkaárið.

- *studningar og aðrir skattskyldugir styrkir, veittir um almennar myndugleikar ella stovnar og felagsskapir ella almennan ella privatán grunn, gávu-føgrunn o.tíl.,*
- *samsýningar sum limur í ella sum hjálparmaður hjá øllum sløgum av stýrum, nevndum, ráðum og tilikum.*

Vert er at endurtaka, at talan skal vera um inntøkur úr Føroyum (frá føroyskari inntøkukeldu) og at persónur við heimatingi í Føroyum rindar hana. Tað hevur hinvegin einki at siga, um virksemd, sum gevur rætt til umrøddu veitingar ella samsýningar, er útint í Føroyum ella uttanlands.

Skatturin av hesum inntøkum er ásettur til 42% av bruttoinntøkuni. Skattururin av eftirlønnum sambært millumlanda sáttmálar um sosiala trygd, er tó ásettur til 10% av bruttoinntøkuni.

4.2.3. Nýtslugjald (royalty) eftir § 2, stk. 1, litra c í skattalógini

Persónar, sum ikki hava fulla skattskyldu til Føroya, og sum fáa gjald úr Føroyum (frá føroyskari inntøkukeldu) fyri loyvi at nýta ávís rættindi, sí allýsingina av hugtakinum nýtslugjald niðanfyri, hava avmarkaða skattskyldu til Føroya av hesum gjaldi. Eftir § 7 í ásetingarlógini hevur tann persónurin í Føroyum, sum rindar ella góðskrivar persóninum við avmarkaðari skattskyldu til Føroya nýtslugjaldið, skyldu at halda aftur eitt avgjald, 25%, og at rinda peningin til TAKS og tilskila navn og bústað móttakarans.

Allýsingin av nýtslugjaldinum eftir § 2, stk. 1, litra c) í skattalógini svarar til allýsingina í tvískattasáttmálafyrmyndini hjá OECD og tvískattasáttmálunum millum Føroyar og ávikavist Norðurlond og Grønland og fevnir um gjaldingar av øllum slag, sum fæst sum samsýning fyri at nýta ella hava rættin til at nýta hvønn ein *upphavsrett* til bókmentalig, listalig ella vísindalig verk, her uppi í spælifilmar, filmar og bond til útvarpssendingar og sjónvarpssendingar, øll *einkarættindi*, *vørumerki*, *mynstur ella fyrimyndir*, *tekingar*, *loyniligan formil ella loyniligan framleiðsluhátt* ella fyri *upplýsingar* um ídnaðarroyndir, handilsroyndir ella vísindaligar royndir.

Avmarkaða skattskyldan fevnir einans um gjald fyri nýtslurættin og við hesum ikki um samsýning fyri t.d. at keypa umrøddu ognir.

Í tvískattasáttmálum er vanliga ásett, at tað landið, har tann skattskyldugi hevur skattligan heimstað, hevur rættin til at skatta nýtslugjald. Føroyar kunnu tí hava bundið seg í tvískattasáttmála at sleppa rættinum til at skatta slík nýtslugjald.

4.2.4. Inntøkur frá *føstum rakstrarstaði* í Føroyum eftir § 2, stk. 1, litra d í skattalógini

Avmarkað skattskylda eftir hesi áseting krevur, at tað fer fram búskaparligt virksemi í Føroyum, sum ikki bara er eitt eiti, og at virksemið verður rikið frá einum føstum rakstrarstaði. Kravt verður eisini, at virksemið ikki einans er fyribils, og at tað verður rikið frá ávísum hølum.

Hugtakið *fastur rakstrarstaður* í føroyskum skattarætti er meinlíkt allýsingini av hesum hugtaki í tvískattasáttmálafyrmyndini hjá OECD.

Eftir hesum *fevnir* fastur rakstrarstaður serstakliga um

- *stað, haðan virkið verður stjórnað,*
- *deild,*
- *skrivstovu,*
- *verksmiðju,*
- *verkstað og*
- *náms-, olju-, ella gasskeldu, grótbrot ella ein og hvønn annan stað, har náttúruríkidømi verða vunnin.*

Hinvegin verður fastur rakstrarstaður *ikki hildin at vera*

- *tá ið innrættingar bara eru nýttar til at goyma, sýna fram ella flyggja út vøru hjá virkinum,*
- *tá ið vøra, sum virkið eigur, bara verður havd á vørugoymslu, til framsýningar ella útflyggingar,*
- *tá ið vøra hjá virkinum verður havd á vørugoymslu, bara tí at hon skal verða virkað á øðrum virki,*
- *tá ið fastur handilsstaður bara verður havdur til at keypa vøru ella savna saman upplýsingar til virkið,*
- *tá ið fastur handilsstaður bara verður havdur til slíkt annað virksemi fyri virkið, ið bara er fyrireikandi ella styðjandi og*
- *tá ið fastur handilsstaður bara verður havdur til fleiri sløg av virksemi, nevnd omanfyri um somu tíð, um so er, at virksemið alt á tí fasta handilsstaðnum, sum kemst av hesum, er fyrireikandi ella styðjandi.*

Byggi-, nýgerðar-, innleggingar ella uppsetingarætlanir og virksemi, sum fevna um ráðlegging, eftirlit, ráðgeving ella aðra persónliga hjálp í sambandi við slíkar ætlanir, ið vara longur enn 30 dagar, koma eisini undir heitið fastur rakstrarstaður. Føroyar hava tó í tvískattasáttmálum bundið seg til at leingja dagatalið, sum er 30 dagar fyri slíkum virksemi, áðrenn talan kann vera um fastan rakstrarstað fyri tilíkt slag av virksemi.

- Teir persónar, sum koma undir avmarkaða skattskyldu eftir hesi áseting eru
- eigarar ella sameigarar, sum reka ella taka lut í vinnu, ið hevur fastan rakstrarstað í Føroyum, ella á annan hátt eiga lut í avlopinum av slíkari vinnu, ella sum
 - samløgumenn ella samútgerðarmenn eiga lut í samløgu(iognar)felag ella samútgerðarfelag, ið er skrásett í Føroyum.

Í avgerð nr. 13/1986 hjá Landsskattanevndini var til viðgerðar spurningurin, um ein útlendskur skattgjaldari hevði stovnað fastan rakstrarstað í Føroyum. Skattgjaldarin var í Føroyum tíðarskeiðið 1. januar til 3. apríl í 1985. Hóast endamálið við tilhaldinum í Føroyum var at hjálpa at byggja samkomuhús, og eftir tað at halda frí, so bjóðaði hann seg fram við lýsing í tíðindablaði at gera múraraarbeiði fyri almenningin. Úrslitið var, at skattgjaldarin fyri egnu rokning og ábyrgd gjørdi múraraarbeiði fyri fyra ymisk viðskiftafólk. Hesi arbeiði góvu skattgjaldaranum 14.494 kr. í brutto-inntøku. Skattgjaldarin búði alla tíðina hjá einum bróður, og amboðini, hann brúkti í arbeiðinum, lánti hann frá vinum og kenningum.

Líkningarnevndin sýtti fyri at rokna inntøkurnar sum stavandi frá sjálvstøðugari vinnu og gjørdi í øðrum lagi galdandi, at skattgjaldarin so hevði avmarkaða skattskyldu til Føroya av hesum inntøkum.

Kærarin gjørdi galdandi, at talan var um inntøkur frá sjálvstøðugari vinnu (brutto-inntøkur), og at skattgjaldarin sambært táverandi tvískattasáttmála millum Føroyar og Danmark skuldi ikki verða skattaður av teimum í Føroyum, tí hann hevði ikki stovnað fastan rakstrarstað í Føroyum.

Líkningarráð Føroya skrivaði í hoyringarsvarinum, at talan sambært tøkum upplýsingum var um inntøkur frá sjálvstøðugari vinnu. Virkseimið hjá skattgjaldaranum í Føroyum hevði verið ógvuliga stutt, og ongar upplýsingar bendu á, at skattgjaldarin hevði sett á stovn rakstrarstað at fremja virkseimið.

Sambært grein 5, jbr. grein 6 í tágaldandi tvískattasáttmála millum Føroyar og Danmark átti Danmark rættin til at skatta tær 14.494 kr., sum skattgjaldarin í tíðarskeiðinum 1. januar til 3. apríl í 1985, hevði vunnið í Føroyum.

Landsskattanevndin samtykti at taka undir við tilmælinum hjá Líkningarráð Føroya at geva kæraranum fult viðhald.

Uppgerðin av inntøkuni hjá teimum skattskyldugu eftir hesi áseting fevnir einans um tær her nevndu inntøkur, og *bara* tær útreiðslur, sum standast av at vinna *hesar* inntøkur, kunnu verða drignar frá.

Í avgerð frá 26.04.2000 (j. nr. 99S02-0012) hjá Landsskattakerunevndini var upplýst, at líkningarvaldið hevði sýtt skattgjaldara frádrátt fyri hall staðfest í 1994 við tí

grundgeving, at hann hevði ikki verið undir fullari skattskyldu til Føroya í 1994. Hetta árið var vinnuliga rikin bátur, sum skattgjaldarin átti helvtina í, seldur á tvingsilsuppbóði. Skattgjaldarin flutti úr Føroyum til Danmarkar í 1993 og flutti aftur til Føroya í 1997.

Landsskattakærunevndin viðmerkti, at skattgjaldarin í 1994 hevði avmarkaða skattskyldu til Føroya sambært § 2, stk. 1, litra d í skattalógini, tí eigaraskapurin viðvíkjandi vinnuliga rikna bátinum hevði stovnað fastan rakstrarstað í Føroyum hetta árið. Skattgjaldarin hevði tí rætt at draga staðfesta hallið í 1994 frá í skattskyldugu inntøkuni eftir § 33, nr. 5, litra a í skattalógini.

§ 37a í skattalógini ásetur, at tá skattskylduga inntøkan verður uppgjörd hjá útlenskum einstaklingi ella lögfrøðiligum persóni við føstum rakstrarstaði í Føroyum, skulu teir nýta teir prísir og tær treytir í handilsligu ella búskaparligu viðurskiftum sínum við feløg ella einstaklingar við samanfallandi áhugamálum, sum høvdu verið nýttir, um talan var um viðurskifti millum óheftar partar.

Tey nevndu skattskyldugu skulu sambært § 118a í skattalógini tilskila á sjálvuppgávuni slag og vav á handilsligu ella figgjarligu viðurskiftum sínum við partar við samanfallandi áhugamálum, sum vísir, hvussu áseting viðvíkjandi prísnum og treytum fyri viðurskiftini koma fram. Tilfarið skal vera soleiðis háttað, at tað kann vera grundarlag undir einari meting, um ásetingin viðvíkjandi prísnum og treytum er í samsvari við, hvat kundi verið vunnið, um viðurskiftini vóru millum óheftar partar. Verða hesi krøv ikki uppfyllt, kann skattavaldið broyta prísáseting sambært metingum, so tær endurspeгла handil undir vanligum treytum.

Ásetingarnar í §§ 37a og 118a í skattalógini verða við einum fremmandum orði nevndar *transfer pricing ella arms-longdar meginreglan (arm's length principle)*, sum fevnir um innanfelags prísáseting, ið verður nýtt í sambandi við búskaparlig viðurskifti ímillum partar við áhugafelagsskapi. Tá prísurin er øðrvísi enn marknaðarprísurin, hevur hetta við sær, at skattskylduga inntøkan verður býtt skeivt millum tey umboðandi londini. Sí nærri um *transfer pricing og tunna kapitalisering* seinni.

Einstaklingar skatta av hesum inntøkum eftir sama stigvíst hækkandi skattastiga í mesta lagi 50% av skattskyldugu inntøkuni, sum einstaklingar við fullari skattskyldu. Lögfrøðiligir persónar skatta á sama hátt sum lögfrøðiligir persónar við fullari skattskyldu 18% ávikavist 49% av skattskyldugu inntøkuni alt eftir, um partapeningurin/innskotspeningurin er í minsta lagi 80.000 kr. ella lægri enn 80.000 kr.

4.2.5. Inntøkur ella avgjald av fastari ogn í Føroyum eftir § 2, stk. 1, litra e í skattalógini

Inntøkurnar, sum eftir hesi áseting stovna avmarkaða skattskyldu, eru inntøka ella avgjald av fastogn í Føroyum.

Teir persónar, sum koma undir hesa áseting kunnu vera ánarar ella nýtarar av fastogn í Føroyum ella inntøkunjótarar av fastogn í Føroyum.

Inntøkur ella avgjald av fastari ogn í Føroyum eru inntøkur ella avgjald, sum stava frá jørð í Føroyum og bygningum við tilhoyri eftir ásetingunum í tinglýsingarlógini²⁹. Slíkar inntøkur kunnu t.d. vera fyrri at leiga út bygning ella jørð. Men eisini vinningur og afturvunnar avskrivningar í sambandi við avhending, um so er, at slíkar inntøkur eru skattskyldugar eftir føroysku skattalóggávuni annars, eitt nú eftir kapitli 4 í avskrivningarlógini ella § 27 í skattalógini.

Við uppgerðini av inntøkuni eftir hesi áseting kunnu einans tær útreiðslur verða drignar frá, sum beinleiðis standast av at vinna tær. Rentuútreiðslur, sum stava frá láni at útvega, bøta um ella halda fastogn av hesum slag, og aðrar útreiðslur, sum hava beinleiðis við raksturin viðvíkjandi fastognini í Føroyum at gera, geva tí vanliga rætt til frádrátt. Frádráttur fyrri rentuútreiðslur av slíkum láni er sjálvsagt treytaður av, at talan er um lán í vanligum týdningi og t.d. ikki peningaflytingar um landamørk hjá sama persóni.

Í *avgerð nr. 8/1985 hjá Landsskattanevndini* varð til viðgerðar kæra frá skattgjaldara búsitandi í Danmark, at hann var settur í skatt av inntøku stavandi frá húsaogn, hann átti í Føroyum fyrri tíðarskeiðið frá september í 1976 og frameftir. Kærarin mótmælti við teirri grundgeving, at hann í hesum sama tíðarskeiði hevði ikki búð í Føroyum.

Kærarin vísti á, at okkurt grundleggjandi var farið at ridla, tá ið eini hús verða sett í skatt, tí tað kunnu einans einstaklingar verða. Av tí at persónarnir, sum áttu húsini, búðu ikki í Føroyum, var tað ikki rætt at seta tey í skatt av inntøku stavandi frá húsaogn.

Sambært fólkkayvirlitinum fór kærarin til Svøríkis saman við húski sínum tann 14. september í 1976 at nema sær framhaldandi útbúgving og flutti úr Svøríki til Danmarkar tann 7. september í 1980, har hann framvegis var búsettur.

29 Eftir § 3 í tvískattasáttmálanum við Norðurlond hevur málberingin „føst ogn“ tann týdning, sum hon hevur í lóggávuni í tí sáttmálabundna ríki, har ognin er. Málberingin fevnir tó í øllum førum um tað, sum hoyrir til føstu ognina, innistøðu og amboð, sum nýtt verða í vinnu við landbrúki og skógbrúki, bygningar, rættindi, har borgarligu rættarreglurnar um fasta ogn verða nýttar, brúksrætt til fasta ogn og rættindi til skiftandi ella fastar veitingar, ið goldnar verða fyrri at nýta ella fyrri rættin til at nýta miniralríkidømi, keldur ella onnur náttúruríkidømi.

Sum grundgeving fyri álíkningini skrivaði *líkningarnevndin í hoyringarsvari*, at kærarin so stutt hevði verið undir fullari skattskyldu til Svørikis frá 14. september í 1976 til 7. september í 1980 og undir fullari skattskyldu til Danmarkar frá 7. september í 1980 og frameftir. Líkningarnevndin helt, at avgerandi spurningurin í málinum var, í hvørjum landi kærarin var undir fullari skattskyldu, og í hvørjum landi kærarin var undir avmarkaðari skattskyldu og segði seg ikki ivast í, at kærarin sambært skattalóg-gávuni og mannagongd í skattaspurningum einans hevði avmarkaða skattskyldu til Føroya av leiguinntøku, og at nevndin júst hevði sett kæraran í skatt í samsvari við hesa fatan av skattligu støðu hansara.

Líkningarráð Føroya skrivaði í sínum hoyringarsvari, at eftir § 15, jbr. § 14 í skattalógini frá 1963 fall full skattskylda burtur, og avmarkað skattskylda til Føroya varð stovnað við gildi frá 15. september í 1976, og at avmarkaða skattskyldan til Føroya hevði staðið við síðan, av tí at kærarin í hesum tíðarskeiði hevði havt *inntøku av fastogn í Føroyum*.

Í § 15, stk. 2 var gjøllari ásett, at skattskyldan einans fevndi um inntøkuna stavandi frá fastognini í Føroyum. Av hesum fylgdi beinleiðis, at einans útreiðslur, sum høvdu beinleiðis samband við húsaognina, kundu verða drignar frá í inntøkuuppgerðini í Føroyum. So stutt kundu til dømis rentuútreiðslur, sum vóru knýttar at einum handilsligum láni ikki verða drignar frá í inntøkuuppgerðini og tað uttan mun til, um lánið var vinnuligt lán, ella um tað var privat lán. Tað sama var sjálvsagt galdandi fyri rentuútreiðslur, sum stavaðu frá øðrum privatum lánnum, eitt nú lestrarlánnum.

Útreiðslur, sum í árinum fóru til at vinna, tryggja og halda leiguinntøkunum við, kundu verða drignar frá hesum. Eitt grundleggjandi krav var tó, at hesar útreiðslur vórðu skjálprógvaðar.

Líkningarráð Føroya mælti til onga broyting at gera í teimum framdu álíkningunum.

Landskattanevndin samtykti at taka undir við tilmælinum frá Líkningarráði Føroya og onga broyting at gera í tí framdu álíkning hjá kæraranum.

Inntøkurnar verða skattaðar við somu skattaprosentum (stígvíst hækkandi upp í í mesta lagi 50%), sum inntøkurnar umrøddar undir § 2, stk. 1, litra d. í skattalógini.

4.2.6. Inntøkur av at lata annan hava í hond virki ella fastogn í Føroyum eftir § 2, stk. 1, litra f í skattalógini

Her er talan um inntøkur, sum stava frá at lata annan hava í hond virki ella fastogn í Føroyum. Talan er í hesum føri um tað, sum á donskum máli eitur bortforpagning, sum minnir nógv um útleigu, men hvørs eyðkenni er at lata annan hava í hond fastogn *við tilhoyrandi virki*. Slík inntøka kann tí minna

um vanliga lønarinntøku. At inntøkan minnir um lønarinntøku, forðar tó ikki fyri at draga tær útreiðslur frá, sum eru hildnar fyri at vinna hesa inntøku.

Inntøkurnar verða skattaðar við somu skattaprosentum (stígvíst hækkandi upp í í mesta lagi 50%), sum inntøkurnar umrøddar undir § 2, stk. 1, litra d og e í skattalógini.

4.2.7. Vinningsbýti úr Føroyum eftir § 2, stk. 1, litra g í skattalógini

Eftir § 1, stk. 2 í kapitalvinningskattalógini verður fyri vinningsbýti roknað alt, ið felag útlutar partabæraeigara, lutahavara o.tíl., uttan tó eitt felag heldur uppá sambært lóg um skattafríar samanleggingar. At útluta frípartabøv, frílutaprógv eins og útlutanir, sum fara fram í tí inntøkuári, tó felag verður endaliga avtikið, eru ikki at rokna sum vinningsbýti.

Eftir § 5 í kapitalvinningskattalógini skal tað at avhenda partabøv o.tíl. til tað felagið, sum hevur givið út virðisbrævið (egin partabøv), tó verða roknað sum vinningsbýti. Sama er galdandi fyri umbýtilig lánsbøv og tekningsrættindi til slík virðisbøv.

Skattur av vinningsbýti úr Føroyum til einstaklingar er 35% og til lögfrøðiligar persónar 18%. Skyldan at rinda skattin liggur hjá móttakaranum, men tað útlutandi felagið hevur skyldu at halda aftur skattin og at rinda landskassanum hann í seinasta lagi 14 dagar eftir aðalfundarsamtykt um hetta. Útlutandi felagið skal eisini leggja við yvirlit yvir, hvussu skatturin er roknaður.

Føroyar kunnu við tvískattasáttmála hava latið frá sær rættin at skatta vinningsbýti fult ella partvíst.

4.2.8. Arbeidsútleiga eftir § 2, stk. 1, litra h í skattalógini

Talan er um avmarkaða skattskyldu hjá persóni, sum fær inntøku stavandi frá arbeiði, gjørt í Føroyum, sum sambært § 60, stk. 1, nr. 8 í skattalógini skal verða roknað sum A-inntøka.

Hesar inntøkur fevna um samsýning í peningi og í hesum sambandi frítt vistarhald til persón, sum er til taks at gera arbeiði her í landinum, íroknað móguliga samsýning fyri útreiðslur til ferðing, uppihald o.a. Ásetingin er eisini galdandi, um inntøkan verður goldin triðja persóni, t.d. einum felagi.

Ásetingin skal lesast saman við § 63, stk. 1, 4. pkt. í skattalógini, har ásett er, at avrokning av A-inntøku sambært § 60, stk. 1, nr. 8 í skattalógini áliggur tí, sum fær arbeiðið gjørt.

Ásetingarnar hava við sær, at ein skattskyldugur við heimatingi í Føroyum, sum fær ein ella fleiri persónar at gera ávíst arbeiði fyri seg í Føroyum eftir (leigu)avtalu við útlenska fyrítøku, sum formliga hevur nevndu persónar í starvi, og sum ikki hevur heimating í Føroyum, skal ávísa slíkt gjald yvir føroysku afturhaldsskattaskipanina, hóast teir ikki formliga eru settir í starv hjá tí skattskylduga við heimatingi í Føroyum.

Slík skattskylda er ikki eindømi fyri Føroyar, men er í flestum øllum framkomnum londum, og eru ásetingar um slíka arbeiðsútleigu tí eisini við í tvískattasáttmálum. Í tvískattasáttmálanum við norðurlond er arbeiðsútleiga soleiðis útgreinað sum løntakari, sum er útleigaður til virki hjá øðrum arbeiðsgevara, tá útleigarin/útlenski arbeiðsgevarin ikki hevur ábyrgdina av, og heldur ikki stendur til svars fyri úrslitinum av arbeiðinum.

Tá støða skal verða tikin til, um løntakari er at rokna sum útleigaður, skal hetta vera gjørt eftir heildarmeting, og skal tá serstakliga dentur verða lagdur á, um

- *føroyski arbeiðsgevarin/byggiharrin hevur ovastu leiðsluna,*
- *arbeiðið verður gjørt á einum arbeiðsplássi, sum føroyski arbeiðsgevarin/byggiharrin ræður yvir og ber ábyrgdina av,*
- *gjaldið til útleigarán verður roknað eftir tíðini, sum arbeiðið varir, ella samsvarandi øðrum sambandi millum samsýningina og ta løn, sum løntakarin fær,*
- *føroyski arbeiðsgevarin/byggiharrin letur størsta partin av amboðunum og tilfarinum,*
- *útleigarin ikki einsamallur ásetir løntakaratalið og útbúgving teirra.*

Skatturin av hesum inntøkum er ásettur til 42% av bruttoinntøkuni.

4.2.9. Inntøkur fyri arbeiði í Føroyum í byggjætlanarvirksemi o.tíl. frá føstum rakstrarstaði í Føroyum eftir § 2, stk. 1, litra i í skattalógini

Talan er um avmarkaða skattskyldu av inntøku móttikin frá útlenskari fyrítøku við føstum rakstrarstaði í Føroyum, sum rekur byggi-, nýgerðar-, innleggingar- ella uppsetingarætlanir ella ráðlegging, eftirlit, ráðgeving ella aðra persónliga hjálp í samband við slíkar ætlanir.

Slíkt virkseimi stovnar sum kunnugt ikki avmarkaða skattskyldu, fyrr enn tað hevur vart longur enn 30 dagar.

Skatturin av hesum inntøkum er ásettur til 42% av bruttoinntøkuni.

4.2.10. Arbeðsinntøkur fyri arbeiði við føroyskum skipi eftir § 2, stk. 1, litra j í skattalógini

Her er talan um at skatta arbeiðsinntøkur (A-inntøkur) hjá útlendingum við føroyskum skipum.

Ásetingin javnstillar harafturat útlendsk skip, tó ikki fiskiskip, við føroysk skip, hefur føroyskt reiðaravirki leigað tey við ongari manning (bareboat-skráseting), samstundis sum ásett er, at føroysk skip, sum við ongari manning verða leigað út til útlendsk reiðaravirki til ferðafólkaflutnings og ella farmaflutnings, skulu ikki verða roknað sum føroysk skip. Arbeðsinntøkur fyri arbeiði við hesum seinast umrøddu skipum koma so statt ikki undir avmarkaða skattskyldu til Føroya.

Víst kann sum dømi verða á *avgerð nr. 65/1994 hjá Landsskattanevndini*, sum er endurgivin frammanfyri undir pettinum um fulla skattskyldu eftir § 1, stk. 1, nr. 5) við føroyskum skipi.

Tær her nevndu arbeiðsinntøkur verða skattaðar við bruttoskatti 42%. Er arbeiðsinntøkan vunnin við føroyskum skipi, sum er skrásett í Føroysku Altjóða Skipaskránni (FAS) ella við útlendskum skipi, tó ikki fiskiskipi, sum føroyskt reiðaravirki hefur leigað við ongari manning, og tað er 100 skrásett tons brutto ella meira til støddar, verður hon skattað 35% av bruttoinntøkuni. Sí notu 16 frammanfyri.

Við gildi frá inntøkuárinum 2007 er inntøka frá virksesemi við fiskifari, skrásett í Føroyum, sum siglir uttan fyri føroysku landleiðirnar, og sum fiskar av kvotum, sum reiðariíð sjálvst hefur útvegað sær, *undantikin frá avmarkaðari* skattskyldu til Føroya. Vert er at geva gætur, at undantakið er bara galdandi í teimum fòrum, tá eitt reiðari sjálvst hefur útvegað sær kvotur at fiska av, og at tær ikki eru rættindi, sum Føroyar sum land hava útvegað sær.

4.2.11. Arbeðsinntøkur fyri arbeiði við føroyskum flogfari eftir § 2, stk. 1, litra l í skattalógini

Her er talan um at skatta arbeiðsinntøkur (A-inntøkur) hjá útlendingum við flogfòrum, sum einstaklingar ella lögfrøðiligir persónar reka við fullari skattskyldu til Føroya (føroyskum flogfòrum).

Skatturin av hesum inntøkum er ásettur til 42% av bruttoinntøkuni.

4.2.12. Vinningsbýti/rentuinntøkur

Her skal í stuttum verða endurtikið, at við ígildissetanini av kapitalvinnings-skattalógini hava einstaklingar og lögfrøðiligir persónar (og eftir umstøð-unum eisini deyðsbúgv, sum eru undir skiftisviðgerð uttanlands), avmarkaða skattskyldu av vinningsbýti ella avhendingarupphæddum eftir § 5 í kapital-vinnings-skattalógini og møguliga eisini av rentuinntøkum úr Føroyum í sam-bandandi við virksemi frá føstum rakstrarstaði (frá føroyskari inntøkukeldu).

Skatturin av vinningsbýti/rentuinntøkum er fyri einstaklingar og deyðsbúgv undir skiftisviðgerð uttanlands ásettur til 35% av nettoinntøkuni. Rentuinntøkur hjá øðrum lögfrøðiligum persónum skulu verða tiknar við í uppgerð-ina í skattskyldugu inntøkuna, sum verður skattað 18%.

4.2.13. Uppgerð viðvíkjandi inntøkum undir avmarkaðari skattskyldu

Uppgerðin av inntøkum undir avmarkaðari skattskyldu til Føroya verður eins og uppgerðin av inntøkum undir fullari skattskyldu til Føroya gjørd undir einum fyri eitt inntøkuár í senn. Hetta er meginreglan sambært áseting-ini í § 25 í skattalógini.

Er inntøkuuppgerðin fyri styttri tíðarskeið enn eitt ár, verður útroknaða skattskylduga inntøkan umroknað, soleiðis at hon svarar til eina heilársinntøku. Hetta er ásett í § 24, stk. 2 í skattalógini, sum t.d. eisini er beinleiðis galdandi fyri persónar undir avmarkaðari skattskyldu til Føroya, jbr. § 22 í skattalógini.

At inntøkuuppgerðin verður gjørd undir einum, hevur við sær, at til ber at mótrokna vinning og hall/tap millum tær ymsu inntøkurnar, sum koma undir avmarkaða skattskyldu til Føroya. Hetta er galdandi fyri einstaklingar, sum t.d. hava bæði arbeiðsinntøkur, sum verða skattaðar 42% av bruttoinntøkuni og inntøkur av sjálvstøðugum virksemi, sum verða skattaðar eftir stig-víst hækkingandi skattastiga upp í í mesta lagi 50% av skattskyldugu inntøkuni, tí treytin, at skatta bruttoinntøkuna 42% sambært § 8, stk. 1 í ásetingarlógini, er, at tann avmarkað skattskyldugi einans hevur A-inntøku í avvarðandi inntøkuári. Í hesum føri verður tí øll inntøkan skattað eftir stigvíst hækkingandi skattastiganum.

Á sama hátt kann vinningur og hall/tap av vinningsbýti og rentuinntøku, undir avmarkaðari skattskyldu hjá einstaklingi, verða mótroknað eftir § 14 í kapitalvinnings-skattalógini.

Skatturin av nýtslugjaldi er tó endaligur skattur, sum er 25%, og sum ikki kann verða broyttur við mótrokning.

Í *avgerð nr. 9/1989 hjá Landskattanevndini* varð til viðgerðar kæra frá skattgjaldara, sum hevði búð í Føroyum frá 25/9 í 1987 til 21/1 í 1988, og sum mælti ímóti, at hann hevði verið fyri órætti at fáa størri skatt enn aðrir í Føroyum fult skattskyldugir persónar fáa. Kærarin var settur í skatt við avmarkaðari skattskyldu til Føroya og fekk tí ikki loyvi at draga frá løntakarafrádrátt ella persónsfrádrátt, eins og aðrir persónar við fullari skattskyldu til Føroya.

Líkningarráð Føroya viðmerkti í hoyringarsvari, at kærarin sambært fólkeyvirlitinum hevði hildið til í Føroyum frá 25/9 í 1987 til 21/1 í 1988, at hann var fráskildur og hevði verið í Føroyum sum stakur persónur og arbeiddi hjá einum arbeidstakara. Av tí at hann hevði uppihildið sær eitt so stutt tíðarskeið í Føroyum, hevði hann verið settur í skatt við avmarkaðari skattskyldu til Føroya eftir § 2 í skattalógini, sum hevði við sær, at hann ikki hevði rætt til persónsfrádrátt eftir tágaldandi § 3 í ásetingarlógini og løntakarafrádrátt eftir tágaldandi § 33, nr. 7 í skattalógini. Líkningarráðið mælti tí frá at broyta álíkningina.

Landskattanevndin tók undir við tilmælinum hjá líkningarráðnum og staðfesti álíkningina.

4.2.14. Skattlegging av vinnurekandi, sum flytur rakstrargøgn av landinum

Eftir § 31a, stk. 2 í avskrivingslógini skal tað at flyta maskinur, rakstrargøgn, innbúgv o.tíl., til nýtslu uttanlands, sum ein í Føroyum skattskyldugur vinnurekandi hevur brúkt í skattskyldugum virkseminum í Føroyum, verða javnsett við sølu. Sølupeningurin er virðið í vanligum handli um flutningsmundið.

Henda áseting kann hava við sær, at ein skattskyldugur vinningur kann verða staðfestur, tá slík flyting fer fram.

Eftir kolvetnisskattalógini verða t.d. boripallar avskrivaðir sum rakstrargøgn sambært kapitli 1 í avskrivingslógini. At flyta slíkt út um føroyskar leiðir kann tí eftir umstøðunum koma undir hesa áseting.

4.3. SKATTUR AV KOLVETNISVIRKSEMI

Kolvetnisskattalógin ásetur, at skattlagt verður alt virksemin á føroyskum øki, sum hevur við forkanning, leiting og at framleiða kolvetni at gera og av virk-

semi knýttum at hesum. Ásetingarnar víðka vanligu skylduna at rinda skatt til landskassan, so øll, sum á føroyskum leiðum (havbotni, undirgrund og føroyskum meginlandsstöði) hava við kolvetnisvirksemi at gera, ella virksesemi, sum er knýtt at hesum virksesemi, koma undir skyldu at rinda skatt til landskassan, hóast tey eftir vanligu ásetingunum um persónbundna skattskyldu ikki hava hesa skyldu.

Inntøkurnar í sambandi við leiting og kolvetnisframleiðslu verða býttar sundur í tveir inntøkubólkar. Í øðrum bólkinum er inntøka, sum stavar beinleiðis frá at gagnnýta tilfeingið (§ 4-inntøkur), og í hinum bólkinum eru „avleiddar inntøkur“, til dømis frá gjørdum kanningum (av at selja úrslit), veitingartænastu og øðrum tænaulíkum virksesemi.

4.3.1. § 4-inntøkur

Hesar inntøkur eru:

- a) inntøkur av fyrstu sølu viðvíkjandi framleiddum kolvetni,
- b) inntøka, sum er ásett sum ein partur av framleiddum kolvetni ella virðinum á tí,
- c) vinningur ella tap við beinleiðis ella óbeinleiðis at lata frá sær loyvisbræv, loyvi ella rættindi at forkanna, leita eftir ella framleiða kolvetni og
- d) vinningur ella tap av at selja rakstrargøgn, skip og bygningar, sum bara verða nýtt í sambandi við forkanningarvirksemi og leitingarvirksemi og at framleiða kolvetni.

§ 4-inntøkur verða skattaðar 27%³⁰, og tað ger ongan mun, um hin skattskyldugi er eitt vinnufelag, ella talan er um persónliga ríkið virki. Henda inntøka verður gjørd upp fyri seg, og inntøkuskatturin verður roknaður fyri seg av hesi inntøku. Ein avleiðing av hesum er, at hall frá øðrum virksesemi kann ikki verða flutt yvir til frádrátt í § 4-inntøku, tá skattskylduga inntøkan skal verða gjørd upp. Men hall frá kolvetnisvirksemi kann tó verða flutt yvir á aðrar inntøkur.

4.3.2. Avleiddar inntøkur

Hesar inntøkur eru stutt sagt allar aðrar inntøkur av kolvetnisvirksemi enn áðurnevndu § 4-inntøkur.

30 Møguleiki er harafturat fyri at serskattur í trimum stigum skal verða rindaður av serinntøkum av hvørgjari kolvetnisleið sær. Serskattur verður uppgjørdur eftir §§ 10a til 10f í kolvetnisskattalógini.

Trupult kann tó vera at gera av, eftir hvørjum skattastigi „avleidda inntøkan“ skal verða skattað, tí møguleikarnir eru fleiri alt eftir, um talan er um løntakara ella vinnurekandi, um tann vinnurekandi rekur virksemini í vinnufelag ella sum persónliga rikið virki, og um løntakarinn ella tann vinnurekandi einans hevur skattskyldu eftir kolvetnisskattalógini ella eisini eftir vanligu skattalóggávuni.

4.3.3. Skattskylda eftir bæði kolvetnisskattalógini og vanligu skattalóggávuni

Er løntakarinn ella tann vinnurekandi skattskyldugur eftir bæði kolvetnisskattalógini og vanligu skattalóggávuni, verða „avleiddu inntøkurnar“ roknaðar upp í aðrar inntøkur og skattaðar sum vanligt. Talan kann tó vera um ymisk skattastig alt eftir, um skattgjaldarin er undir fullari ella avmarkaðari skattskyldu til Føroya, og um tann vinnurekandi rekur virksemini í vinnufelag ella sum persónliga rikið virki. Løntakarar og sjálvstøðug vinnurekandi við fullari skattskyldu rinda stígandi skatt upp í 50% av skattskyldugu inntøkuni. Løntakarar og sjálvstøðug vinnurekandi við avmarkaðari skattskyldu rinda 42% av bruttoinntøkuni. Vinnufeløg rinda skatt, sum er 18% (feløg við partapeningi, sum er lægri enn 80.000 kr. rinda tó 49%) av skattskyldugu inntøkuni uttan mun til, um tey eru undir fullari ella avmarkaðari skattskyldu til Føroya ella einans eru skattskyldug eftir kolvetnisskattalógini.

4.3.4. Skattskylda einans eftir kolvetnisskattalógini

4.3.4.1. Løntakarar

Er løntakarinn einans skattskyldugur eftir kolvetnisskattalógini og arbeiðir fyri ein arbeiðsgevara, sum ikki hevur heimating í Føroyum, verður bruttoinntøkan hjá løntakaranum eftir § 11, stk. 2 í kolvetnisskattalógini skattað endaliga 35%. Tað merkir eisini, at løntakarinn skal ikki lata inn sjálvuppgávu, men at avvarðandi arbeiðsgevari skal ávísa lønina ígjøgnum føroysku skattaskipanina, so skatturin á tann hátt kann verða afturhildin.

4.3.4.2. Vinnurekandi

Sjálvstøðug vinnurekandi, sum einans eru skattskyldug eftir kolvetnisskattalógini, rinda eftir § 11, stk. 1 í kolvetnisskattalógini skatt av „avleiddum inntøkum“ við skattastigi, sum er 35%. Vinnurekandi, sum reka virksemini í einum vinnufelag, og sum einans eru skattskyldug eftir kolvetnisskattalógini, rinda skatt av „avleiddum inntøkum“ við skattastigi, sum er 18% (feløg við partapeningi, sum er lægri enn 80.000 kr. rinda tó 49%).

4.3.5. Skattskyldan stóran týdning fyri skattastigið

Av hesum sæst, at støðan viðvíkjandi skattskylduni hevur stóran týdning fyri skattastigið av „avleiddum kolvetnisinntøkum“ hjá løntakarum og sjálvstøðugum vinnurekandi, ið reka vinnu sum persónliga ríkið virki, tí lægra skattastigið, sum er 35% er fyri tað persónliga ríkna virkið treytað av, at tann vinnurekandi einans er skattskyldugur eftir kolvetnisskattalógini, og fyri løntakaran, at hann harafturat arbeiðir fyri arbeiðsgevara, sum ikki hevur heimatíng í Føroyum. Í somu løtu hesir skattgjaldarar eisini koma undir avmarkaða ella fulla skattskyldu eftir vanligu skattalóggávuni, fer skattastigið upp í ávikavist 42% ella undir stígandi skatt upp í 50%.

Umrøðan vísir eisini, at skattgjaldari kann hava avmarkaða skattskyldu ein part av árinum og einans hava skattskyldu eftir kolvetnisskattalógini ein annan part av árinum.

4.4. UNANTIKIN SKATTSKYLDU

Eftir § 3, stk. 1 í skattalógini eru hesi undantikin skattskyldu til Føroya kongur og drotning,

- ættarmenn kongs, sum eru komnir av donskum kongum í fyrsta liði, ella sum sambært § 11 í grundlógini fáa árspening eins og hjúnafelegar teirra. Teir skulu tó rinda skatt av inntøkum, ið teir hava av vinnu uttan um ríkistænastuna, og sum teir sjálvir reka ella taka lut í,
- útlenskir sendikonslar og sendistarvsmenn í konsulstænastu, tá teir ikki eru danskir ríkisborgarar. Teir hava tó avmarkaða skattskyldu av teimum inntøkum, sum nevndar eru í § 2 í skattalógini,
- kirkjur, ið eiga sjálvar seg viðvíkjandi kirkjuhúsum við grund og kirkjugarði,
- tjóðbanki Danmarkar,
- danska ríkið, landskassi Føroya eins og teir stovnar, hvørs inntøkur og útreiðslur eru skipaðar í fíggjarlóg fólkatingsins ella løgtingsins, og virki og stovnar, sum eru ogn landsins ella kommununnar, og sum verða ríkin fyri landskassans ella kommunanna rokning.
- Íløgufeløg, ið eru skrásett í Føroyum, og sum umsita íløgur fyri íleggjarar treytað av, at hesi íløgufeløg eru undir fyriskipanini „Lov om investeringsforeninger og specialforeninger samt andre kollektive investeringsforeninger m.v.“

Spurningurin um ognarrættin til og skylduna hjá ávísnum grunnnum og stovnum at skipa seg við inntøkum og útreiðslum í fíggjarlóg løgtingsins hevur

verið ógvuliga nógv umrøddur seinnu árin³¹ uttan at semja tykist at vera fingin um hann. Tað skerst tí ikki burtur, at tað kann gerast neyðugt at skula taka støðu til, um ein slíkur grunnur ella stovnur er undantikin skattskyldu ella ikki. Hinvegin liggur tað greitt, at verður slíkur stovnur hildin at vera skattskyldugur, verður tað sambært ásetingina í § 1, nr. 14 í skattalógini, har tað er ásett, at tann skattskyldugi einans hevur skattskyldu í tann mun, hann hevur inntøku av vinnuligum rakstri.

Sí umrøðu frammanfyri um møguleikan at søkja Toll- og Skattaráð Føroya um skattafrælsi ella skattafrítøku.

4.5. AT SKATTA HJÚN

Við gildi frá 1. januar í 1998 hava hjúnafelegar verið settir í skatt hvør sær. Fyri ta tíð vóru hjúnafelegar samskattaðir við manninum sum skattasubjekti. Tó varð kvinnan sett í skatt fyri seg av inntøkum uttan um virki mansins. Hjúnafelegar skuldu av tí sama einans lata inn ognaruppgerð, har maðurin einsamallur var tann, sum stóð at lata inn ognaruppgerðina. Ogn og skuld hjá konuni skuldi tó eisini vera tilskilað í innsendu ognaruppgerðini hjá manninum. Samskatingin hevði eisini við sær, at hjúnafelegar ábyrgdust fyri skattaskuld hjá hvør øðrum.

Eftir § 4, stk. 1 í skattalógini verða hjúnafelegar hvør sær settir sjálvstøðugt í skatt av inntøkum sínum. Við heimild í § 4, stk. 3 í skattalógini hevur landsstýrismaðurin ásett neyvri, hvussu uppgerðin viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni hjá *sambúgvandi* hjúnafelega, har báðir hava *fulla skattskyldu* til Føroya, skal verða framd³², tá teir annaðhvørt reka sjálvstøðugt vinnuvirki í felag, ella tá ið annar hjúnafelegin er í starvi hjá hinum hjúnafelegnum. Lógin sigur einki neyvt um, hvussu uppgerðin skal verða gjørd hjá hjúnafelegum, sum ikki búgva saman og ikki hava fulla skattskyldu og sum annaðhvørt reka sjálvstøðugt vinnuvirki í felag, ella tá annar hjúnafelegin er í starvi hjá hinum hjúnafelegnum. Men helst skal hon gerast upp sambært vanligu ásetingunum í skattalógini, jbr. § 4, stk. 2, 1. pkt. í skattalógini.

4.5.1. Í starvi hjá hinum hjúnafelegnum

Landsstýrismaðurin hevur ásett, at sjálvstøðugt vinnuvirki er, tá ið annar

31 Fíggjarmálastýrið, Álit um landsstovnar og landsgrunnar, tilknýti til fíggjarlóg, landsroknaskap og grannskoðanarviðurskifti frá november í 2001, Eyðfinnur Jacobsen, Fíggjarvaldið í FLR – Vol. 4, No.

2, des 2004 og Álit um ALS, fíggjarlóg og landsroknaskap frá 18. januar í 2005.

32 Kunngerð nr. 57 frá 7.6.1999 um at serskatta hjún.

hjúnafe­lagin rekur tað, og hann stendur fyri meginpartinum av rakstrinum ella við støði í síni útbúgving ella fakliga førleika hevur ábyrgd av virkseminum. Rekur hjúnafe­lagin virkse­mi saman við øðrum, skulu ásetingarnar í galdandi lóggávu um at skráseta og útvega loyvisbræv vera loknar.

Løn til hjúnafe­laga skal verða ásett í skrivligum sáttmála millum partarnar, har eisini setanartreytir og arbeiðstíð verða gjøllari tilskilað. Sáttmálin skal galda frá ársbyrjan ella tí degi, hjúnafe­lagin fer at arbeiða og kann ikki verða broyttur í álmanakkaárinum. Sáttmálin skal vera góðkendur hjá TAKS, áðrenn farið verður at arbeiða fyri lønina³³.

Lønin kann ikki vera hægri enn tað, sum svarar til galdandi kollektiva sáttmála á arbeiðsmarknaðinum. Tá serligar umstøður eru, kann lønin tó vera upp í 15% hægri, enn galdandi er fyri avvarðandi sáttmálaøki. Er eingin slíkur kollektivur sáttmáli fyri avvarðandi arbeiði, kann skattavaldið áseta lønina svarandi til veruliga virðið av arbeiðsavrikinum. Tá skattavaldið metir um virðið av arbeiðinum, skal tað vera eftir útbúgving, fakligum fortreytum og royndum hjá avvarðandi persóni, umframt ta samsýning, sum viðkomandi kundi fingið fyri samsvarandi arbeiði aðrastaðni. Lønin kann í hesum føri tó í mesta lagi verða sett til 150.000 kr. um árið fyri eitt ársverk.

Festibóndi kann lona hjúnafe­laga, sum arbeiðir á festinum, løn á sama hátt.

Lønin hjá hjúnafe­laga er A-inntøka og skal verða rindað um eitt avrokningarstað, sum landsstýrismaðurin hevur góðkent.

4.5.2. Reka vinnuvirki saman

Úrslitið av vinnuvirki, sum hjúnafe­lagar reka í felag, skal verða tikið við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni hjá hjúnunum í mun til luttøku teirra í rakstrinum.

Til at býta upp skattskyldugu inntøkuna krevst, at sáttmáli er gjørdur millum hjúnafe­lagarnar við neyvari útgreining viðvíkjandi býti og ábyrgd. Galdandi lóggáva at skráseta og útvega loyvisbræv skal verða hildin. Sáttmálin skal galda frá fyrst í álmanakkaárinum, ella frá tí degi felags vinnuvirkið byrjar, og kann ikki verða broyttur í álmanakkaárinum. Sáttmálan og broytingar í honum skal TAKS góðkenna.

³³ Skatta- og avgjaldskærunevndin hevur tann 17. 11. 2004, mál nr. 04-02-21-24, staðfest avgerð hjá kommunalari skattakærunevnd at sýta frádrátt fyri lønarútreiðslur til hjúnafe­laga, tí hjúnini ikki høvdu gjørt skrivligan sáttmála, sum Toll- og Skattstovan hevði góðkent.

Treytin fyri býti viðvíkjandi inntøkuni er somuleiðis, at veruligur felags rakstur fer fram, og at báðir hjúnafelegarnir taka lut í virkisrakstrinum. Verða hesar treytir ikki loknar, kann inntøkubýtið ikki verða góðkent og tann av hjúnafelegunum, sum ber høvuðsábyrgdina av rakstrinum, verður settur í skatt av allari inntøkuni av virkseminum

4.5.3. Inntøkur av ogn

Inntøka av ogn, sum ikki verður mett sum sjálvstøðugt vinnuvirki, eitt nú inntøkur av útleigu, rentuinntøkur, vinningsbýti o.a. skal verða tikið við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni hjá tí hjúnafelega, sum er eigari sambært galdandi lóggávu. Eiga hjúnafelegar slíka ogn í felag, verður inntøkan av henni sum meginregla javnbýtt millum teirra.

4.5.4. Ognaruppgerð

Sambúgvandi hjúnafelegar skulu eftir § 116, stk. 2 í skattalógini hvør sær taka ognar ognir við í ognaruppgerð sína. Teir hjúnafelegar, sum reka vinnuvirki í felag, og teir, sum hava inntøku av ognum, *skulu seinast í hvørjum ári* lata inn hvør sína ognaruppgerð.

4.5.5. At javna inntøkur hjúnanna

Skattalógin ásetur í § 4, stk. 1, at um skattskylduga inntøkan hjá øðrum hjúnafeleganum er undir og hjá hinum yvir „skattafría botnfrádráttinum“, skal verða javnað, so tann lægra inntøkan verður hækkað upp til skattafría botnfrádráttin og tann hægra verður lækkað í sama mun.

4.5.6. Skattligar avskrivningar og at flyta avskrivningarbærar ognarlutir millum hjúnafelegar

§ 34 í skattalógini ásetur, at skattligar avskrivningar av ognarlutum, sum verða nýttir í vinnuvirki hjá øðrum hjúnafeleganum, ger hann sjálvur, uttan mun til um hann sjálvur ella hin hjúnafelegin er ánari.

Flytur annar hjúnafelegin ognir til hin hjúnafelegan til nýtslu í vinnuvirki hansara, skal vinningur ella hall ikki verða talt við í skattskyldugu inntøkuna hjá fyrrnevnda. Aftan á slíka yvirflyting verða ognirnar avskrivningarliga og viðvíkjandi vinningi/halli viðgjørðar, sum um móttakarinn hevði útvegað tær tá og fyri somu peningahædd, sum tær í sínari tíð vórðu útvegaðar fyri og verða fyrr gjørðar avskrivningar mettar, sum hann hevði gjørt tær. Verða slíkar ognir fluttar til hin hjúnafelegan til *aðra nýtslu*, verður ásetingin í § 31 í avskrivningarlógini galdandi, við tað at slík flyting verður javnsett við somu ognarsølu og sama ognarkeyp. Tá kann inntøkuføring viðvíkjandi vinningi ella útjavning av negativari saldu verða staðfest, og av tí sama hava við sær skyldu til at rinda skatt.

4.5.7. Skattligt sambúgv

Hóast hjún nú skulu verða sett í skatt hvørt sær, eru framvegis ásetingar í skattalógini, nær hjúnafelegar eru sambúgvandi. Talan er um sambúaslit frá somu løtu, sundurlesing ella skilnaður fer fram. Hava hjún slitið sambúgv uttan at talan er um sundurlesing ella skilnað, verður sambúgv við skattliga mett sum uppathildið seinast í tí inntøkuári, tá sambúgv við helt uppat. Tá hjún eftir at hava slitið sambúgv gerast sambúgvandi aftur, verða tey frá somu stund eisini skattliga mett sum sambúgvandi. Fellur full skattskylda burtur hjá øðrum ella báðum hjúnafelegum, verður sambúgv við skattliga mett sum uppathildið, tá ið skattskyldan fellur burtur.

At hjúnafelegarnir hava sambúgv og fulla skattskyldu er, sum nevnt frammanfyri, treytin fyri at uppgerðin viðvíkjandi inntøkum av sjálvstøðugum vinnuvirki, teir reka í felag og uppgerð viðvíkjandi inntøku, sum annar hjúnafelegin hevur av starvi hjá hinum, kann verða gjørd sambært ásetingum í kunngerð við heimild í § 4, stk. 3 í skattalógini.

Um hjúnafelegar hava sambúgv ella ikki, kann eisini vera týðningarmikið í sambandi við avgerð um skattskyldu til Føroya eftir § 1 í skattalógini í sambandi við flyting til Føroya og flyting úr Føroyum.

4.5.8. Upplýsingar frá skattavaldinum um inntøkuna og skattaútrokningina hjá hinum hjúnafeleganum

Eftir § 109 í skattalógini hevur líkningarvalið skyldu til at lata hjúnafelega fáa upplýsingar um inntøkuna og skattaútrokningina hjá hinum hjúnafeleganum, tá biðið verður um tað. Slíkur tørvur kann serliga hugsast at vera, tá hjún hava slitið sambúgv.

Hjúnafelegi ábyrgist ikki fyri skattkrøv móti hinum hjúnafeleganum, sum álíknað eru av inntøkum, ið vunnar eru 1. januar í 1998 ella seinni.

4.6. AT SKATTA BØRN

Meginreglan er eftir § 5, stk. 1 í skattalógini, at børn verða sett sjálvstøðugt í skatt av allari inntøku síni³⁴. Skattskyldan byrjar, tá ið barnið er føtt. Børn

34 Fram til 1. januar í 1999 var barnaefirlønarviðbót, eitt nú eftir § 14, stk. 1 í tænaustannaefirlønarlógini lögð aftur at inntøkuni hjá barninum. Líkningarvaldið broytti mannagongd við gildi frá 1. januar í 1999, so einans tær efirlønir, viðbøtur o.a., sum barnið hevur lögfrøðiligan ognarrætt til, skulu inn-

skulu eins og onnur skattskyldug lata inn árligar sjálvuppgávur. Er barnið fyrst í inntøkuárinum ikki 16 ár, og hefur tað ikki skattskyldugar inntøkur, hefur tað ikki skyldu at lata inn sjálvuppgávu. Børn yngri enn 16 ár hava ikki skyldu at lata inn ognaruppperð, men ognir teirra skulu verða tiknar við í ognaruppperðina hjá tí av foreldrnum, sum hefur foreldramyndugleikan. Í hjúnalagi gera foreldrini sjálv av, hvør teirra tekur ogn barnanna upp í ognaruppperð sína.

Børn, sum eru undir 16 ár fyrst í árinum, og sum hava inntøkur fyri at arbeiða í vinnuvirki foreldranna, stjúkforeldranna ella fosturforeldranna, skulu tó ikki telja tær við upp í skattskyldugu inntøkuna. Sum avleiðing av hesum kunnu avvarðandi foreldur, stjúkforeldur ella fosturforeldur heldur ikki draga lønina til børnini frá, tá ið tey gera skattskyldugu inntøku teirra upp. Hóast hesa greiðu lógaráseting, hefur *landsskattanevndin* havt henda spurning til viðgerðar í tveimum málum í 1995, har hon varð staðfest. Avgerðirnar hava ávikavist *j. nr. 21/95* og *j. nr. 61/95*.

Heimabúgvandi børn skulu ikki taka við upp í uppperðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni tað, sum tey fáa til uppihald, fult ella partvíst, frá foreldrum, uttan so at talan er um samsýning fyri starv í virki foreldranna ella vinnu, og tað tí er drigið frá skattskyldugu inntøku teirra.

Sum verndaráseting móti spekulatiónum er ásett í § 5, stk. 4 í skattalógini, at vinningur av innløguveiting ella ogn, sum foreldur, stjúkforeldur ella fosturforeldur hava latið einum barni sum gávu, skal verða tald við í uppperðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni hjá gevara³⁵, hefur hann fulla skattskyldu til Føroya. Ásetingin er einans galdandi til seinast í tí álmanakkaári, ið barnið fyllir 18 ár ella giftist.

Børn ábyrgjast ikki fyri skattakrøvum móti foreldrum ella øðrum skattskyldugum.

tøkufórst hjá barninum. *Skatta- og avgjaldskærunevndin* hefur í avgerð frá 6.02.2003, *j. nr. 02S01-0130*, staðfest hesa mannagongd.

35 Peningagáva til børn undir 18 ár, t.d. rentur av innskoti á eina barnauppsparing í føroyskum peningastovni, kemur undir hesa áseting, men mannagongdin er, at skatturin av rentuinntøkuni verður tikin frá kelduni. (Peningastovnurin heldur hann aftur, og peningastovnurin rindar landskassanum skattin).

5. Fæbundna skattskyldan

Fæbundna skattskyldan snýr seg um tær reglur, sum áseta, *hvussu* skattskylduga inntøkan verður gjørd upp.

5.1. INNTØKUHUGTAKIÐ

Í umrøðuni um grundreglurnar undir føroyskum skattarætti frammanfyri er greitt frá, at vit í Føroyum hava inntøkuskatt og at inntøkuskattingin byggir á førleikan hjá tí einstaka skattgjaldaranum at rinda skatt.

Umrøtt er, at inntøkan kann verða lýst fleiri vegir, t.d. sum samanlagdi nettovøksturin hjá einum persóni, ið ávirkar búskaparliga førleikan. Tað er hesin nettovøkstur, sum gevur møguleika fyri brúki, uttan at tað minskar um ognina. Hetta inntøkuhugtak fevnir um øll sløg av arbeiðsinntøkum, kapitalvinningum, arvi og gávum, umframt virðisvøkstri, sum stavar frá broyttum konjunkturum.

Inntøkan kann t.d. eisini verða ásett sum brúkið hjá tí einstaka skattgjaldaranum. Funnid verður tá fram til inntøkuna við at leggja afturat ognarminkingina og draga frá ognarvøskturin.

Tað inntøkuhugtak, sum verður brúkt í føroyskum skattarætti, svarar ikki burturav til nakað av hesum júst nevndu dømum.

Føroyska inntøkuhugtakið er í lóggávuni fyrst og fremst myndað av greinum 25, 29 og 31 í skattalógini.

Grein 25 ásetur, hvørjar inntøkur eru skattskyldugar, grein 29 ásetur, hvørjar inntøkur ikki eru skattskyldugar, og grein 31 ásetur, hvørjir frádráttir kunnu verða drignir frá, tá skattskylduga inntøkan verður gjørd upp. Av hesum sæst, at skattskylduga inntøkan kemur fram, tá ein uppgerð er gjørd, har inntøkurnar undir grein 25 eru lagdar saman, inntøkur undir grein 29 eru hildnar uttanfyri, og frádráttir undir grein 31 eru drignir frá. Sigast kann tí, at føroyska inntøkuhugtakið er ein nettoinntøka.

Møguleikin fyri at draga frá rakstrarútreiðslur eftir § 31 í inntøkum fyri persónligt arbeiði í tænastru (fyri onnur) fall burtur 1. januar í 1993³⁶. Síðan

36 Tað hevur verið politisk ætlan at hava einfalda og gjøgnumskygda inntøkuskatting. Løgtingið hevur tí í fleiri umförum broytt skattalóggávuna seinnu árin, so flestu av teimum skattligu frádráttunum, sum

tá eru tað einans persónar, ið hava inntøkur av at reka sjálvstøðuga vinnu, sum hava havt møguleikan fyri at draga rakstrarútreiðslur frá, tá skattskylduga inntøkan skal verða gjørd upp³⁷. Hóast tað í uppgerðini viðvíkjandi *veidiinntøkum* eftir § 25a í skattalógini eru loyvdir frádráttir, sum hava beinleiðis samband við inntøkuna, kann ikki sigast, at talan er um frávik frá meginregluni í § 31, at løntakarar ikki kunnu draga frá rakstrarkostnað í inntøkuuppgerðini. Talan er í hesum føri heldur um at allýsa inntøku, sum verður serskattað.

Umrøðan viðvíkjandi fæbundnu skattskylduni fer tí fyrst og fremst at snúgva seg um uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni hjá vinnurekandi, tað veri seg vinnurekandi, sum reka vinnu gjøgnum ein vinnufelagsskap sum t.d. partafelag ella smápartafelag ella sum sjálvstøðugt vinnurekandi persónar.

Tá tað snýr seg um inntøkur hjá einstaklingum, sigur skattalógin, at tær kunnu antin vera A-inntøkur ella B-inntøkur. Einku er í vegin fyri, at ein einstaklingur hevur bæði A og B inntøkur. Inntøkur hjá vinnurekandi feløgum eru ikki á sama hátt býttar í A- og B- inntøkur. Orsøkin er, at persónligir skattgjaldarar skulu rinda *samtíðarskatt*, sum merkir, at skatturin skal verða rindaður, samstundis sum inntøkan verður vunnin, men feløg rinda ikki skatt fyrr enn árið eftir, at inntøkan er vunnin. A-skattur verður eftirhildin og avroknaður sum fyribils skattur, samstundis sum arbeiðsgevarin rindar lönina. B-skattur verður goldin sum fyribils skattur sambært uppkravi, sum er grundað á ætlaða nettoársinntøku, sum skattgjaldarin hevur upplýst fyri skattavaldinum.

5.1.1. A-inntøka og A-skattur

Inntøka fyri persónligt arbeiði í tænastrá (fyri onnur) er løn, sum skattgjaldari fær frá arbeiðsgevara fyri tað arbeiði, hann útinnir eftir ávísing arbeiðsgevarans og fyri rokning arbeiðsgevarans.

fyrr kundu verða drignir frá vanligum lønarinntøkum (A-inntøkum), eru avtiknir. Sum dømi kunnu verða nevndar rentuútreiðslur av privatum lánum, ferðaútreiðslur og útreiðslur til dupult húsarhald. Samstundis sum nevndu frádráttir vórðu avtiknir, varð nýggj lóggáva samtykt, so borgarin nú hevur møguleika at søkja um stuðul til umrøddu útreiðslur.

37 Einstøk frávik eru tó framvegis, eitt nú útreiðslur, sum dagrøktarar hava í sambandi við virksemlu sítt. Sí rundskriv nr. 6 frá 16. juni 1992 um samsýning til kommunala og privata dagrøkt, har sagt verður frá, at Líkningarráðið hevur samtykt, at 1/3 av samsýningini er at rokna sum útreiðslur, ið standast av røktini.

Tá samtíðarskattaskipanin kom 1. apríl í 1984, fekk slík inntøka, sum eisini verður nevnd lønarinntøka, heitið A-inntøka. Samtíðarskattaskipanin ásetur, at A-skattur skal verða afturhildin og avroknaður í upphæddini, áðrenn A-inntøka verður goldin skattgjaldaranum. Skipanin er gjøllari lýst í § 63 í skattalógini, sum ásetur, at arbeiðsgevarin (hin ávísingarskyldugi) skal gjalda A-inntøkuna inn til eitt avrokningarstað, sum landsstýrið hevur góðkent. Avrokningarstaðið avroknar síðan A-skattin til landskassan og restupphæddina til skattgjaldaran umvegis hin ávísingarskylduga.

Tey góðkendu avrokningarstøðini eru allir føroyskir peningastovnar og postgiro.

Skattalógin tilskilar nágreiniliga í § 60, hvørjar inntøkur eru A-inntøkur. Talan er um alt slag av lønum (hýrur íroknaðar), sum eru *goldnar við peningi*, og allar veitingar, sum koma í staðin fyri nevndu lønir, t.d. dagpeningur, arbeiðsloysistuðul o.a., eftirlønir og skattskyldugar almannaveitingar, studningar og aðrir skattskyldugir styrkir, tó ikki studningur frá tí almenna latin lesandi og lærlingum, samsýningar til limir í nevndum og ráðum, samsýningar til útinnaði listafólk og fyrilesarar og ítróttafólk. Vert er at geva gætur, at samsýningarnar til útinnaði listafólk og fyrilesarar og ítróttafólk skulu verða roknaðar sum A-inntøkur og við hesum avroknað um góðkent avrokningarstað, sjálvst um inntøkan verður goldin triðjamanni t.d. smápartafelag, sum avvarðandi útinnaði listafólk, fyrilesari ella ítróttafólk starvast hjá og møguliga eisini eigur fult ella partvíst.

Líkningarráð Føroya hevur við reglugerð frá 26. apríl í 1985 ásett, hvussu umsitingin viðvíkjandi útgjöldum av samsýningum til luttakarar í tónleikarabólkum, til plátu-vendarar, til sjónleikarar og onnur skal vera. Í reglugerðini er t.d. ásett, at útgjöld til tónleikarabólkar kunnu fara uttan um afturhaldsskipanina treytað av, at tónleikara-bólkurin er skrásettur sum arbeiðsgevari, og at tónleikabólkurin rindar einstøku limunum í bólkinum samsýning sum A-inntøkur yvir afturhaldsskipanina³⁸. Tónleikarabólkurin hevur tå, eins og øll onnur vinnurekandi, skyldu til at gera og lata inn skattaroknaskap fyri farna árið. Ein spurningur, sum ofta verður, tå ið mett verður um virkseimi av hesum slag, er, um talan er um vinnu ella ítriv. Hesin spurningur verður svaraður eftir einari lønsemismeting, sum er umrøddur undir 5.1.12.

38 Eftir tågaldandi § 62, stk. 1 í skattalógini hevði Líkningarráð Føroya heimild til, tå serligar grundir vóru til tess, at gera av, at ein ávís inntøka ella eitt ávíst slag av inntøku, undir § 60, stk. 1 í skattalógini, skal ikki vera A-inntøka.

5.1.2. B-inntøka og B-skattur

B-inntøka er skattskyldug inntøka hjá persónligum skattgjaldarum, sum A-skattur ikki verður eftirhildin í. Skattgjaldarin skal lata skattavaldinum upplýsingar um ætlaðu B-inntøkuna fyri árið. Av tí at skattavaldið skal brúka væntaðu inntøkuna sum grundarlag undir at útskriva B-skattin, er tað væntaða nettoinntøkan, sum skal verða upplýst. Nettoinntøkan er væntaða bruttoinntøkan við frádrátti av væntaðum rakstrarkostnaði og møguligum avskrivningum. Tá hetta er gjørt, krevur skattavaldið inn fyribils B-skatt sambært skattarokning, sum fellur til gjaldingar í 12 gjøldum hin 1. í hvørjum mánaði við gjaldfreist til 20. í gjaldmánaðinum.

5.1.3. Endaligir A-skattir og B-skattir

A- og B-skattirnir, sum ígjøgnum árið javnan verða ávikavist eftirhildnir ella goldnir sambært rokning, eru sum nevnt *fyribilsskattir*. Sjálvuppgávan fyri eitt inntøkuár skal verða latin TAKS í seinasta lagi 1. mai árið eftir, at eitt inntøkuár er endað. Tá endaliga álíkningin eftir hetta er gjørd fyri farna árið, kann úrlitið verða, at samsvar er ímillum fyribils og endaligan skatt. Ein annar møguleiki er, at endaligi skatturin er hægri enn fyribilsskatturin. Tá hevur skattgjaldarin skyldu til at rinda „írestandi skatt“³⁹ í trimum javnstórum gjøldum tann 1. mai, 1. juni og 1. juli í álíkningarárinum. Triði møguleikin er, at endaligi skatturin er lægri enn fyribilsskatturin. Tá hevur skattgjaldarin rætt til at fáa afturgoldnan „avlopsskatt“⁴⁰ innan 1. oktober í álíkningarárinum.

B-skattgjaldarar skulu lata inn sjálvuppgávu í seinasta lagi 1. mai⁴¹ í álíkningarárinum.

Vinnufeløg, deyðsbúgv o.o. skulu lata inn sjálvuppgávu í seinasta lagi 1. juli árið eftir, at roknskaparárið endaði. Skatturin fellur til gjaldingar avvarðandi ár í trimum gjøldum 1. oktober, 1. november og 1. desember við gjaldfreist til 20. í mánaðinum.

39 Umframt eykagjald eftir § 78, stk. 2 í skattalógini, sum í lötuni er 4%.

40 Umframt endurgjald eftir § 79, stk. 3 í skattalógini, sum í lötuni er 4%.

41 Hesir og løntakarar uttanlands, vinnufeløg, deyðsbúgv o.o. kunnu í serligum førum eftir umsókn fáa freistina longda, tó ikki út um 15. august í álíkningarárinum.

5.1.4. Fyribilsskattaskráin

Toll- og skattaráðið skipar fyri og umsitur skattgjaldaraskrá, sum myndar grundarlagið undir tí tilfari, ið fyribilsskattaskrásetingin verður gjørd eftir. Í hesi skrá verða tær upplýsingar skrásettar, sum fyri hvønn skattgjaldara sær mynda grundarlagið undir fyribilsskattgjaldingini. Skrásetingin kann verða broytt, tá umstøðurnar broytast, eitt nú tí væntaða inntøkan broytist, ella væntaður frádráttur broytist ella fellur burtur. Bæði skattgjaldarin og skattavaldið kunnu taka stig til slíkar broytingar.

Samtíðarskattaskipanin elvir av og á til óhepnar støður, tá fyribilsskattaskrásetingin ikki hevur verið røtt í einum inntøkuári. Slíkar støður kunnu elva til kærumál, tá t.d. ein frádráttur av órøttum hevur verið skrásettur við teirri avleiðing, at avvarðandi skattgjaldari við endaligu álíkningina fær útskrivaðan írestandi skatt. Úrslitið av slíkum kærumálum hevur higartil verið, at tann endaliga álíkningin kemur at standa við, hóast ábyrgdin fyri skeivu fyribilsskrásetingini liggur hjá skattavaldinum.

Sum dømi um slík kærumál kann verða víst á *avgerð hjá Landsskattakærunevndini frá 13.03.2000, j. nr. 99S02-0013*, har skattavaldið hevði ábyrgdina av, at ein eftirlónarfrádráttur av órøttum var skrásettur eitt inntøkuár í fyribilsskránni, sum hevði við sær krav um írestandi skatt, tá endaliga álíkningin varð gjørd. Landsskattakærunevndin staðfesti álíkningina, men gjørdi samstundis vart við, at hon í hesum sambandi ikki hevði tikið støðu til, um kravið sambært øðrum reglum, eitt nú kravarættarlíggum reglum, átti at falla burtur.

Í *avgerð frá 14.02.2002, j. nr. 20S01-0102 hjá Landsskattakærunevndini* varð endaliga álíkningin staðfest, sum hevði við sær, at avlopsskattur skuldi verða afturrindaður, hóast tað kundi staðfestast, at orsøkin til mistakið var edv-villa hjá skattavaldinum. Landsskattakærunevndin viðmerkti eisini í hesum máli, at hon hevði ikki tikið støðu til, um kravið hjá skattavaldinum um írestandi skatt og rentur var mist av øðrum kravarættarlíggum orsøkum, sum t.d. óvirkni ella, at skattgjaldarin í góðari trúgv hevði móttikið og brúkt sín avlopsskatt. Landsskattakærunevndin vísti á, at hesir spurningar koma ikki undir hennara virkisøki sambært § 24 í lógini um toll- og skattafyrising, og at kæra um hesar spurningarnar kunnu verða lagdir fyri landsstýrismannin.

Skatta- og avgjaldskærunevndin gav í *avgerð frá 19.01.2005, mál nr. 04-02-21-27* einum kærara viðhald í tí, at tað ikki bar til hjá skattavaldinum at rokna rentur av fyribils B-skatti, sum hann so statt ikki skyldaði sambært endaliga álíkning. Skattgjaldarin hevði í fyribilsskránni fyri 2003 verið skrásettur við hægri B-inntøku enn uppgivið á sjálvuppgávuni fyri 2003. Endaliga álíkningin hevði tí við sær, at hann hevði rætt til avlopsskatt. Hóast hetta hevði skattavaldið kravt hann eftir rentum av ov seint inngoldnum B-skatti, sum hann hevði verið skrásettur við í fyribilsskattaskránni fyri 2003.

5.1.5. A-inntøka ella B-inntøka?

Av og á kann ivi vera, um inntøkan hjá einum persónligum skattgjaldara er A-inntøka ella B-inntøka. Í slíkum forum skal verða gjørd ein heildarmeting av viðurskiftunum millum tann, sum hevur rætt til inntøkuna, og tann, sum hevur skyldu at rinda inntøkuna.

Talan er, sum nevnt, um B-inntøku, tá skattgjaldarin útinnir virksemi sum sjálvstøðugur vinnurekandi. Eyðkennið fyri slíkt virksemi er, at tað verður rikið fyri egna rokning og ábyrgd við tí endamáli at fáa fíggarligan vinning burtúr. Slíkt virksemi skal vera so støðugt og hava slíkt vavi, at tað ikki kann verða roknað sum ítriv.

Eyðkenni, sum kunnu tala fyri at meta virksemið sum sjálvstøðuga vinnu eru t.d.

- hevur fíggarligu ábyrgdina av, at arbeiðið verður gjørt,
- tá virksemið heilt ella partvíst verður rikið í egnum hølum, t.d. handli, verkstaði, skrivstovu, heilsubótarstovu o.s.fr.,
- lýsing ella skelti vísir, at skattgjaldarin er yrkisfólk,
- hevur rætt til at taka onnur í læru,
- leiðir og leggur til rættis arbeiði uttan leiðbeining frá arbeiðsgevara,
- samsýningin verður goldin eftir rokning.

Eyðkenni, sum kunnu tala fyri at meta virksemið sum persónligt arbeiði í tænaðu (fyri onnur) og tí at meta tær avleiddu inntøkurnar sum A-inntøkur, eru t.d.

- arbeiðir fyri ein og sama arbeiðsgevara,
- arbeiðið gevur rætt til frítíð við lön sambært frítíðarlógina,
- er undir lógini um starvsmenn,
- inntøkan er roknað sum lön fyri vanliga tænaðu, t.d. tímalön, vikulön ella mánaðarlön.

Vert er at geva gætur, at ein, sum hevur A-inntøku, samstundis kann vera sjálvstøðugur vinnurekandi og tí hava bæði A-inntøkur og B-inntøkur. Fríir ágóðar undantiknir, kann skattgjaldari vanliga ikki hava bæði A-inntøkur og B-inntøkur frá somu keldu.

Landsstýrismaðurin kann, tá serligar orsaker eru til tess, gera av, at ein ávís inntøka ella eitt ávíst slag av inntøkum, sum eftir lógini eru A-inntøkur, ikki kulu vera A-inntøkur⁴².

Er ivin, um ein inntøka er A-inntøka ella ikki, kann Toll- og skattaárið gera

42 Skattalógin § 62, stk. 1.

av, um ein inntøka er A-inntøka. Slík avgerð kann verða kærð til landsstýrismannin⁴³.

5.1.6. Inntøkur, sum ikki kunnu vera A-inntøkur

Skattalógin nevnir í § 61 nakrar inntøkur, sum ikki kunnu roknast sum A-inntøkur. Tær eru inntøkur, sum verða goldnar av útlenskum sendistarvstovum og limum teirra og av útlenskum sendikonslum og persónum ella felagsskapum, sum ikki hava heimating í Føroyum. Í slíkum førum ber tó til hjá avvarðandi arbeiðsgevara at lata fulltrúa, sum hevir heimating í Føroyum, ávísa inntøkuna sum A-inntøku yvir eitt góðkent avrokningarstað.

5.1.7. A-inntøkur sambært avtalu

Útlenskir arbeiðsgevarar kunnu gera avtalu við skattavaldið um sjálvbodna skráseting sum arbeiðsgevarar í Føroyum, hóast teir ikki hava heimating í Føroyum. Á henda hátt kunnu teir rinda persónum búsitandi í Føroyum lön sum A-inntøku. Slíka avtalu hevir danska ríkið gjørt við skattavaldið, so lønin til teirra, sum starvast fyri ríkið í Føroyum, verður roknað sum A-inntøka, eins og hetta eisini er galdandi fyri eftirlønir frá ríkinum, sum verða goldnar móttakarum búsitandi í Føroyum.

5.1.8. Hvat skal verða inntøkuført?

Yvirskipaða svarið, hvat skal verða inntøkuført, sæst í § 25 í skattalógini, har tað stendur, at inntøkuført skal verða „alt, sum er lagt inn í peningi ella peningsvirði“ uttan so, at annað er ásett í skattalógini.

Sum dømi um, hvat skal verða inntøkuført nevnir § 25 innløgur av:

- sigling, fiskiskapi, hvalaveiðu, landbúnaði, fuglaveiðu, ídnaði, handli o.ø.,
- burturleigu ella av at burturfesta fasta ogn, leysafæ ella rættindi og lunnindir, og eisini av bústaði og húsarúmd til vinnu í egnum húsum,
- rentu ella vinningi av útlántum peningi og virðisbrøvum, tó ikki vinningsbýti og rentuinntøkur, sum eru undir lóg um skatt av kapitalvinningi,
- rætti til tíðarviss gjöld, sum t.d. eftirløn, haldi o.tíl. avgjaldi av ella ókeypiss nýtslu av fastogn ella leysafæi o.tíl.,
- gávum og inntøku av happadrátti og øðrum eydnuspæli, eins og øðrum inntøkum, hóast tær ikki eru beinleiðis nevndar í § 25,
- íløgustudningi veittur eftir lóg um egnudvikling og lóg um menningar-grunn fyri ídnað, handverk og tænastrytøkur.

43 Skattalógin § 62, stk. 2.

Manningarhýrur av sigling og fiskiskapi eru A-inntøkur og verða tí viðgjørðar sum slíkar sambært tí, sum greitt er frá omanfyri um A-inntøkur og A-skatt.

Sum umrøtt frammanfyri undir persónbundnu skattskylduni, eru *veiðiinntøkur* sambært § 25a og *hýrur frá útlenskum skipum* sambært § 25b í skattalógini úrslit av teimum serskattaskipanum, sum vórðu gjørðar í 1990-árunum.

Hóast ásetingarnar í §§ 25a og 25b í skattalógini, hvørjar inntøkur eru ávikavist *veiðiinntøka* og *hýra frá útlenskum skipi* tykjast greiðar, hevur ivi stungið seg upp, um inntøka kann koma undir ávikavist §§ 25a ella 25b.

Avgerðir eru tiknar í nøkrum kærumálum, sum vísa, at *hugtakið veiðiinntøka* er *avmarkað* til inntøku, sum *fiskimaður* vinnur rætt til við fiskiskipi, og sum er grundað á *part av veiðuni*.

Landsskattakærunevndin tók 28.03.2001 (j. nr. 99S01-0084) avgerð um, at hýra til *eygleiðara* við japanskum fiskifari, sum eftir avtalu við Fiskirannsóknarstovuna (nú Havstovuna) hevði loyvi til royndarfiskiskap eftir tunfiski, kann ikki verða roknað sum *veiðiinntøka* sambært § 25a, men sum „vanlig“ inntøka sambært § 25 í skattalógini. Upplýst var í málinum, at reiðarið skuldi gjalda Fiskirannsóknarstovuni ávísa upphædd fyri ávísar útreiðslur, eitt nú eygleiðaran, sum var í starvi hjá Fiskirannsóknarstovuni og fekk í eygleiðarastarvinum løn sambært sáttmálanum hjá Starvsmannafelagnum umframt „siglipening“, ið var ásettur sum ein ávís upphædd fyri hvønn dagin umborð. Orsøkin, at inntøkan hjá eygleiðaranum við japanska fiskifarinum ikki varð roknað sum *veiðiinntøka*, var, at hann ikki var at rokna sum *fiskimaður*, tí inntøkan hjá honum var ikki ávirkað av *veiðuni* hjá fiskifarinum. Uppgáva hansara umborð var at *eygleiða*. Málið varð skotið inn fyri Føroya rætt, sum 26. mars í 2002 staðfesti avgerðina hjá landsskattakærunevndini.

Í avgerð frá 16.06.2004 (*mál nr. 03-02-F021-2*) staðfesti *Skatta- og avgjaldskærunevndin* avgerð hjá skattavaldinum, at *uppsagnarløn* kann ikki verða roknað sum *veiðiinntøka* við teirri grundgeving, at § 25a út í æsir ásetur, hvat *veiðiinntøka* er, og hvør onnur inntøka kann verða viðgjørð sum *veiðiinntøka*. Harafturat ásetur § 25a, stk. 2, síðsta pkt., at *øll onnur inntøka* verður roknað sum inntøka á landi og *ikki sum veiðiinntøka*.

Spurningurin, um inntøka frá arbeiði við *donskum verjuskipi* kemur undir § 25b í Skattalógini, hevur eisini verið til kæruiðgerðar.

Í avgerð hjá *Landsskattakærunevndini frá 19.12.2002 (j. nr. 01S01-0115)* hevði kommunala skattakærunevndin staðfest avgerð hjá Toll- og skattstovuni, at skatt-

gjaldari, sum var við donskum verjuskipi, kom ikki undir ásetingarnar í § 25b í skattalógini. Landsskattakærunevndin gav skattgjaldaranum viðhald í tí, at hann kom undir § 25b í skattalógini, av tí at hann var mynstraður við donskum verjuskipi, sum eisini virkar sum bjargingarskip.

Nú kemur eisini øll inntøka fyri arbeiði uttanlands undir § 25b í Skattalógini uttan tær inntøkurnar, sum koma undir § 15, stk. 4 í norðurlenska tvískattasáttmálanum (samsýning fyri arbeiði umborð á flogførum og fiskiskipum).

5.1.9. Valutakursvinningur ella valutakurstap av figgjarkrøvum og skuld

Valutakursvinningur ella valutakurstap av figgjarkrøvum og skuld, *id hava samband við skattgjaldarans vinnuvirki*, verða tikin við í skattskyldugu inntøkuna tað árið, vinningurin er staðfestur, og tapið er goldið. Tað er ásett í § 6, stk. 6 í kapitalvinningskattalógini, at uppgærðin skal verða gjørd eftir ásetingunum í skattalógini og ikki eftir ásetingunum í kapitalvinningskattalógini. Vert er at geva gætur, at valutakursvinningur skal verða inntøkuførdur, tá hann er *staðfestur*, og at tapið kann verða drigið frá, tá tað er *goldið*.

Kravið, at valutakursvinningurin ella valutakurstapið skal hava samband við skattgjaldarans vinnuvirki, merkir, at talan skal vera um slíkan vinning ella slíkt tap, sum t.d. stendst av sølu til útlond ella av lántøku uttanlands, og at lánið hevur beinleiðis samband við vinnuliga raksturinn ella vinnuligar íløgur hjá skattgjaldaranum.

5.1.10. Sølupeningur fyri „goodwill“ og aðrar immateriellar ognir.

§ 35a í skattalógini ásetur, at sölupeningur fyri „goodwill“ og aðrar immateriellar ognir, sum verða nýtt vinnuliga, skulu verða inntøkuførd søluárið.

Aðrar immateriellar ognir kunnu t.d. vera mjólkarkvotur.

Í kærumálum hava spurningarnir stungið seg upp um, hvat hugtakið goodwill fevnir um, og hvussu virðið á goodwill skal verða ásett.

Tað tykist vera semja um, at í skattligum høpi fevnir hugtakið goodwill serliga um tvey fyrbrigdi: virðið á fjøldini av viðskiftafólki og meirvirðið á virkinum í mun til tað bókaða virðið. Ein avleiðing av hesum má so eisini vera, at goodwill einans kann vera knýtt at vinnuligum virki, antin tað er persónliga rikið ella í felagsformi, men at goodwill neyvan kann vera knýtt at løntakara.

Skattliga virðið á goodwill hevur sum *leiðbeinandi meginregla* verið ásett at

vera miðalavlopið hjá vinnuliga virkinum tey seinastu trý árin framman undan söluni. Hesa mannagongd hevur hægstirættur góðkent (U69.319H) og eisini *Landsskattanevndin í málunum nr. 9/1996, 16/1987 og 17/1987*.

Toll- og Skattaráð Føroya hevur við heimild í kunngerð nr. 131 frá 27. desember í 2006 um at virðisáseta ognir við rundskrivi frá 9. februar í 2007 (rundskriv nr. 1/2007) ásett meginreglur fyri at virðisáseta goodwill í *øllum skattligum viðurskiptum*. Ásetingarnar í rundskrivinum skulu t.d. verða nýttar, tá ið goodwill verður selt, at seta virði á goodwill eftir § 28, stk. 2 í kapitalvinningskattalógini, at flyta ognir o.s.fr.

Sum dømi verður í rundskrivinum nevnt, at goodwill, sum verður selt millum heftar partar, skal verða virðisett til metta handilsvirðið, men við atliti at umstøðunum undan söluni og eftir söluna. Millum óheftar partar er avráddi söluprísurin galdandi. Sagt verður í rundskrivinum, at í nøkrum vinnugreinum eru venjur fyri at áseta goodwill, serliga tá ið selt verður millum óheftar partar. Slíkar venjur kunnu verða nýttar til virðisásetingar millum partar, ið hava felagsáhugamál, ella sum eru heftir sínámillum. Tað er avvarðandi skattgjaldari, sum skal prógva, at ein venja er galdandi í einari vinnugrein.

5.1.11. Sølupeningur fyri fiskirættindi og tilfeingis/loyvisskattur av inntøku frá fiskivinnu og alivinnu

§ 35b í skattalógini ásetur, at sölupeningur fyri øll rættindi eftir lógini um vinnuligan fiskiskap, tó ikki veiðiloyvi, skulu verða inntøkuførd søluárið.

Fevnir søluavtalan um rættindi fyri eitt ávíst tíðarskeið, sum er longri enn eitt ár, kann seljarin inntøkuføra sölupeningin samsvarandi hesum býti í tíðarskeið.

Sølupeningur fyri veiðiloyvi skal, sum nevnt, ikki verða inntøkuførdur, men kann eftir umstøðunum verða inntøkuførdur sum partur av einari negativari skipasaldu, ið verður inntøkuførd sambært § 11, stk. 3 í avskrivningarlógini.

Við virknaði frá 1. januar í 2011, men avmarkað at galda fyri inntøkuárinum 2011, 2012 og 2013, hevur løgtingið álagt ein *tilfeingis/loyvisskatt* til landskassan á 2,5% av skattskyldugari inntøku, hægri enn 1.000.000 kr. frá *fiski- og alivinnu*. Fyri inntøkuárið 2014 og 2015 er skatturin frá *fiskivinnu* ásettur at vera 7%. Fyri *alivinnu* er ásettur ein loyvisskattur á 4,5% av skattskyldugu inntøkuni við virknaði frá 1. januar 2014. Talan er um ein samtíðarskatt, sum fellur til gjaldingar í inntøkuárinum í trimum gjøldum 1. oktober, 1. november og 1. desember við gjaldfreist til 20. í mánaðinum.

Tær fyrítøkur, sum lúka treytirnar fyri at rinda tilfeingis/loyvisskatt til landskassan, hava skyldu til at fyribilsskráseta seg fyri slíka inntøku í seinasta lagi 1. oktober í inntøkuárinum og skulu í skattaroknskapinum gera serstaka uppgerð viðvíkjandi tilfeingis/loyvisskattinum.

Landsstýrismaðurin hevur í kunngerð ásett, at tey, sum hava skyldu til at lata inn serstaka uppgerð viðvíkjandi tilfeingis/loyvisskatti, skulu býta skattauppgerðina í tríggar partar, ein fyri inntøku frá fiski-og alivinnu, ein fyri aðra inntøku og eina samanteljning.

Er skattgjaldarin samskattaður, verða latnar uppgerðir fyri hvønn sær og ein samantald uppgerð fyri tey samskattaðu. Sama er galdandi fyri fyribilsskrásetingina.

Framflutt hall skal vera býtt millum inntøkuna frá fiski-og alivinnu og aðra inntøku í samsvari við, um hallið stavar frá fiski-og alivinnu ella ikki. Útreiðslur til felagsumsiting o.t., ið ikki til fulnar kunnu markast til antin inntøku frá fiskivinnu-og alivinnu ella øðrum virkseminum, verða býttar eftir bruttusøluni sambært roknskapinum.

Bæði tilfeingis og loyvisskatturin fullu burtur við virknaði frá 1. januar 2016.

Við virknaði frá 7. mars 2014 hava allar fyrítøkur og allir einstaklingar, sum reka vinnuliga alivinnu í føroyum skyldu til at rinda tøkugjald á 0,5% til landskassan í sambandi við tøku av alifiski.

Avgjaldsgrundarlagið er grundað á mánaðarligu tøkuna av alifiski í krúvdari vekt, faldað við miðal altjóða marknaðarprísinum í sama mánaði.

Við átekning í fíggjarlógini til inntøkujáttanina í fíggjarárinum verður ásett, hvør altjóða marknaðarprísur verður nýttur.

Við virknaði frá 1. januar 2016 verður tøkugjaldið ásett soleiðis:
Er miðal altjóða marknaðarprísurin 27 kr. fyri kilo ella hægri, er gjaldið 4,5%.

Er miðal altjóða marknaðarprísurin 23 kr. fyri kilo ella hægri, men lægri enn 27 kr. fyri kilo, er gjaldið 2,5%.

Er miðal altjóða marknaðarprísurin lægri enn 23 kr. fyri kilo, er gjaldið 0,5%.

Upplýsingar um mánaðarligu tøkuna av alifiski skulu innan 15. í mánaðinum aftan á tøkuna latast TAKS. Um upplýsingarnar um tøku ikki verða latnar TAKS innan ásettu freistina, verður sekt á kr. 1.000 lögð afturat tøku gjaldinum fyri avvarðandi mánað.

Tøkugjaldið fellur til gjaldingar í 4 gjøldum ávikavist 1. februar, 1. mai, 1. august og 1. oktober við gjaldsfrist til 20. í mánaðinum. Verður tøkugjaldið ikki goldið rættstundis, verður renta roknað við 0,7% fyri hvønn byrjaðan mánað frá gjalddegnum.

Tøkugjaldið skal dragast frá í uppgerðini av skattskyldugu inntøkuni.

5.1.12. Vinna ella ítriv

Tað er ikki altíð, at virkseimi, sum kastar av sær inntøkur, verður roknað sum fullt rikið vinnuligt virkseimi í skattahøpi, men heldur verður roknað sum ítriv. Ein avleiðing, at talan er um ítriv, er, at loyvt er einans at draga tann partin av teimum útreiðslum, sum standast av at vinna hesar inntøkur, frá í uppgerðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni, sum eru ájavnar við ella lægri enn hesar inntøkur. Hall kann so stutt ikki verða drigið frá. Er talan hinvegin um vinnu, kann hall, sum stavar frá hesum virkseimi, verða drigið frá í uppgerðini viðvíkjandi aðrari inntøku hjá einum vinnurekandi skattgjaldara.

Eingi greið og sjónlig eyðkenni gera frammanundan av, nær talan er um vinnu ella ítriv. Neyðugt er tí ítøkiliga at meta virkseimið, har høvuðsdentur verður lagdar á at meta um, hvørt talan er um lönandi virkseimi (lønsemmeting), sum aftur merkir, at tá ið farið verður undir slíkt virkseimi, skulu útlit hava verið fyri, at virkseimið innan alt ov lang tíð hevur móguleika at kasta av sær inntøkur, sum standa mót við tær íløgur, sum gjørdar eru. Eisini er neyðugt at kanna eftir, hvat er gjørt fyri at skapa inntøku og forrenta tær íløgur, sum gjørdar eru í virkseimið (intensitetin).

Lønsemmetingin kom sjónliga fram í einari avgerð hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini* í 2004.

Avgerðin er frá 01.12.2004 (*mál nr. 04-02-21-26 og 04-02-22-139*). Kommunala skattakærunevndin hevði staðfest avgerð hjá Toll- og Skattstovuni, at virkseimi skattgjaldarans ikki kundi verða mett sum vinnuligt í skattligum høpi, tí útlit vóru ikki til, at virkseimið fór at bera seg fíggjarliga. Skatta- og avgjaldskærunevndin metti tað hinvegin vera ov tíðliga at siga, at virkseimið fór ikki at bera seg og gjørdi tí av at geva skattgjaldaranum viðhald í tí, at virkið eisini í 2002 átti at verða roknað sum vinnuligt.

Sum grundgeving fyri síni avgerð gav Skatta- og avgjaldsnevndin m.a. til kennar, at tá ið gjørt skal verða av, um talan er um vinnuligt virksemini ella ikki, er neyðugt við eini *ítøkiligari* meting, har øll viðkomandi viðurskifti verða tikin við. Og at fremsta eyðkenni við vinnuligum virksemini má sigast at vera, at talan skal vera um støðugan rakstur, sum verður rikin við vinningi fyri eyga.

Skatta- og avgjaldskærunevndin legði dent á, at skattgjaldarin leyk tær fakligu fortreytirnar fyri at reka virksemini, at hann arbeiddi burturav við hesum virkseminum, at hann hevði royndir á økinum, at hann hevði tey kravdu loyvini at reka virksemini, og at virksemini vaks hvørt árið, hóast raksturin hevur givið hall øll árin frá 1997 til 2002.

Nevndin segði, at tølini kunnu ikki standa einsamøll í einari slíkari meting, og vísti á, at skattgjaldarin hevði greitt frá orsökunum, at útreiðslurnar hava verið stórar, t.d., marknaðarkreppuna, sum gjørdi, at áhugin at keypa minkaði nógv, og at hann í hesum sambandi mátti átaka sær stórar útreiðslur. Og at skattgjaldarin hevði sagt, at hann nú legði seg meira eftir nýggjum vørum, men at tað varð longur at selja hesar vørur enn aðrar vørur.

Í síni niðurstøðu sigur Skatta- og avgjaldskærunevndin, at tað er greitt, at eitt virksemini, sum gevur hall ár eftir ár, ikki í óavmarkaða tíð kann varðveita sína støðu sum vinnuligt í skattligum høpi. Soleiðis er eisini við virkseminum hjá hesum skattgjaldara. Men *tá* talan er um eina nýggja vinnu í Føroyum, sum má sigast at vera kapitalkrevjandi, og sum er drúgv at byggja upp, *tá* skattgjaldarin má sigast at hava fakligu fortreytirnar fyri at reka hetta virksemini og nýtir so gott sum alla sína tíð til hetta, *tá* hallið í ávísan mun kann sigast at standast av trupulleikum í marknaðinum, og *tá* tað ikki er ósannlíkt, at virksemini fer at bera seg eftir rímligari tíð, helt nevndin, at tað var ov tíðliga at siga, at talan ikki er um vinnuligt virksemini.

Ivin, um talan er um vinnu ella ítriv, hevur í Føroyum higartil serliga gjørt seg galdandi við ávísimum vinnugreinum, t.d. landbúnaði, útróðri, útleigu av fastogn og handlum við fremmandum gjaldoyra (terminsavtalar).

5.1.13. Landbúnaður

At reka landbúnað er sjálvstøðugt virksemini. Í Føroyum er ikki óvanligt at hava seyðahald umframt høvuðsstarv í aðrari vinnugrein. Um slíkt virksemini í skattahøpi verður roknað sum vinna ella ítriv, veldst um eina ítøkiliga meting viðvíkjandi virkseminum sambært teimum leiðreglum, sum umrøddar eru omanfyri viðvíkjandi spurninginum um vinnu ella ítriv.

Skatta- og avgjaldskærunevndin hevur tikið fleiri avgerðir í kærumálum, um landbúnaðurin hevur verið vinnuliga rikin ella ikki. Tað sæst, at allar avgerðirnar eru tiknar aftaná at hetta virksemini er ítøkiliga lønsemismett.

Í avgerð frá 23.02.2005 (*mál nr. 04-03-31-24*) var seyðahald *ikki* mettt sum vinnuligt, tí nevndin *samanumtikið* helt, at hóast virkseimið hevði verið javnt, hevði tað ikki verið stórt. Inntøkurnar høvdu verið ójavnar, og virkseimið hevði givið hall ár eftir ár. Raksturin hevði givið rúmd fyri nakað av avskrivningum, men *útlit* sýntust ikki at vera fyri, at virkseimið fór at geva avlop.

Í trimum øðrum avgerðum frá 23.02.2005 (*mál nr. 04-03-31-21, mál nr. 04-03-31-17 og mál nr. 04-03-31-18*) fingtu skattgjaldararnir viðhald í tí, at seyðahaldið var at rokna sum vinna. Skatta- og avgjaldsnevndin gav hesum skattgjaldarum viðhald aftaná at hava *ítøkiliga* løsemismett teirra virkseimi.

5.1.14. Útróður

At hava raksturin av útróðrabáti um hendi er eisini sjálvstøðugt virkseimi. Er hetta virkseimið høvuðsvinna skattgjaldarans, verður hann skattliga viðgjørdur sambært vanligu ásetingunum í skattalóggávuni sum aðrir sjálvstøðugir vinnurekandi. Er hetta virkseimið ikki høvuðsvinna skattgjaldarans, hevur Toll- og skattaráðið gjørt av, at skattliga viðgerðin verður ymisk alt eftir, um hetta virkseimið kortini kann verða mettt sum fult rikið vinnuligt virkseimi ella ikki. Toll- og skattaráðið hevur sum vegleiðindi mannagongd ásett, at talan er um fult rikið vinnuligt virkseimi, tá ið árliga bruttosølan av fiski er 150.000 kr. ella meira. Er árliga bruttosølan 150.000 kr. ella minni, verður ein ítøkilig meting gjørd fyri at taka støðu til, um talan kortini hevur verið um fult rikið vinnuligt virkseimi ella ikki.

Verður staðfest, at talan ikki er um fult rikið vinnuligt virkseimi, hevur Toll- og skattaráðið ásett hesar avmarkingar viðvíkjandi skattligum avskrivningum og halli:

- 1) Er avlop, kann verða avskrivað upp í 30% av saldu, tó hægst ájavnt við nettoavlopið aftaná allar útreiðslur, eisini hýrur.
- 2) Avskrivað kann ikki verða í aðrari inntøku.
- 3) Hall kann ikki verða drigið frá í skattskyldugu inntøkuni, og kann ikki verða fram- ella afturført til frádrátt í rakstri, tá avlop er. Eigari kann tó móttrokna í egnum hýruparti sama ár.

Tað er serliga í nýggjum avgerðum í mvg-kærumálum, at *Skatta- og avgjaldskærunevndin* hevur lagt ein ávísan dent á, hvussu „intensiv“ fiskiveiðan hevur verið.

Skatta- og avgjaldskærunevndin hevur í tveimum málum frá ávikavist 13.05.2004 (*mál nr. 03-03-032-10*) og 14.09.2005 (*mál nr. 05-03-21-38*) staðfest avgerðir hjá Toll- og skattstovuni um ikki at meta útróður sum vinnuligt virkseimi. Í fyrra málinum var grundgevingin frágreiðing kærarans um virkseimið samanhildið við, at söl-

an hjá bátinum hevði verið heldur lág, og raksturin bara eitt ár hevði givið vinning. Í seinna málinum var grundgevingin, at kravið, at virkseimið skal vera rikið regluliga og støðugt, var ikki lokið.

Í avgerð frá 18.05.2005 (*mál nr. 05-03-31-25*) broytti *Skatta- og avgjaldskærunevndin* avgerð hjá Toll- og skattstovuni ikki at rokna *hummaraveiðu* sum vinnuligt virksemi. Kærarin hevði í 2001 fyri 45.000 kr. keypt bát og fiskiútgerð til hummaraveiðu. Kærarin, sum eisini rak lastbilakoyring í einum partafelag, ætlaði at samskipa raksturin av hesum vinnum við tí fyri eyga at hava nóg mikið av arbeiði alt árið, so hann burturav kundi liva av hesum samanlagda virksemi. Hummaraveiðan hevði tó givið hall og hevði tí ikki kunnað forrentað tær íløgur, sum høvdu verið gjørdar í henda partin av virkseminum.

Skatta- og avgjaldskærunevndin viðmerkti, at avreiðingartølini í 2001-2003 – umframt tað, at hummaraveiðan ikki var høvuðsvinna ella høvuðsinntøkukelda hjá kæraranum – ikki einsamøll kundi verða nýtt at taka avgerð um, hvørt talan var um vinnuligt virksemi ella ikki. Tí vánaligt úrslit kann standast av, at tað gerst drúgt at fáa eina vinnu í gongd ella av, at alt hevur gingist illa, hóast roynt er á besta hátt. Neyðugt er tí eisini at hyggja at, hvat er gjørt fyri at skapa inntøku og at forrenta tær íløgur, sum eru gjørdar í virkseimið (hvussu „intensivt“ virkseimið er rikið). Í hesum máli helt nevndin, at móguleiki skuldi verið at rikið hummaraveiðu vinnuliga við einari íløgu, sum er 45.000 kr., einari kvotu sum er 2.500 kg og einum søluprísi, sum er 75 kr./kg.

Nevndin kundi staðfesta, at kærarin í tíðarskeiðinum, frá tí at vinnan byrjaði 1. oktober í 2001 og fyrsta hálvár í 2003, rak veiðuna nøkulunda støðugt og „intensivt“. Seinna hálvár í 2003 var heldur óstøðugt. Upplýsingar bendu tó á, at talan hevði verið um byrjanarrupulleikar og tillagingartíð, sum ofta er neyðug, tá farið verður undir nýtt virksemi. Av hesum helt Skatta- og avgjaldskærunevndin, at tað við roknskapunum fyri 2001 – 2003 sum grundarlagi ikki bar til at siga, at kærarin ikki hevði ætlanir um at reka bátin vinnuliga, ella at virkseimið ikki var vinnuligt. Heldur bendu tøluni á, at ætlanin hevði verið at rikið vinnuligt virksemi, men at veiðan grundað á ymisk viðurskifti hevði svikið.

5.1.15 Inntøkur av at leiga út fastogn

Inntøka av at leiga út fastogn kann vera sjálvstøðugt vinnuvirksemi, og slík inntøka er tá B-inntøka. Men eisini í hesum føri kann ivi vera, hvørt talan er um vinnu ella ítriv, serliga tá eigarin sjálvur eisini brúkar ognina. Eisini í hesum førum kann tí vera neyðugt at gera ítøkiliga lønsemismeting viðvíkjandi virkseminum, soleiðis sum tvær avgerðir hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini* frá 2003 vísa. Talan er um avgerð frá 10.03.2003 (*j. nr. 01S01-0119*) *summarhúsútleigan* og avgerð frá 29.10.2003 (*j. nr. 03-02-23-4*) *íbúð í Danmark*.

Sum eitt alternativ ber nú til at lata leiguinntøku, ið stavar frá útleigan av húsum v.m. til bústaðarendamál, verða bruttoskattaða við 25%, men einans av tí partinum av inntøkuni, sum fer upp um 24.000 kr. um árið. Hvør persónur hevur bert rætt til ein frádrátt á 24.000 kr., eisini um hann eigur fleiri bústaðir. Eiga persónar í felag hús v. m., ið verða leigað út, kann frádrátturin til samans ikki fara upp um 24.000 kr. Einans inntøka av útleigu til bústaðarendamál kann verða skattað á henda hátt.

5.1.16. Handil við fremmandum gjaldoyra

Endamálið við at handla við fremmandum gjaldoyra er at vinna inntøkur. Hetta virkseimið (eisini kallað terminsavtalar) er, at eitt ávíst útlenskt gjaldoyra verður keypt ella selt til ávíst gangvirði (kurs) at verða latið ein framm-anundan ásettan dag í framtíðini. Gangvirðið (kursurin) á gjaldoyranum henda dagin ger av, um hin handlandi hevur vinning ella tap av handlinum.

Slíkt virkseimi kann vera ein vanligur partur av vinnuliga virkseminum hjá bankum og øðrum figgjarfyrirøkum og gongur tí inn í uppperðina við skattskyldugu inntøkuni hjá slíkum virkjum.

Stórus ivi hevur fyrr valdað í Føroyum um, hvussu aðrir skattgjaldarar skulu verða viðgjørdir viðvíkjandi hesum virkseimi. Uppfatnin hjá skattavaldinum er, at talan er um inntøku av tilfallandi vinnu, ið kann verða samanborin við inntøku av happadrátti og øðrum eydnuspæli sambært ásetingini í § 25, nr. 5 í skattalógini. Hetta verður grundgivið við, at tilvildin er høvudseyðkennið fyri hesar inntøkur, tí skattgjaldarin hevur so lítt ávirkan á úrslitið. Inntøkurnar skulu tí verða gjørdar upp sum nettointøkur skilt á tann hátt, at tað einans eru rakstrarútreiðslur og/ella tap av hesum virkseimi í sama inntøkuári, ið kunnu verða drignar frá í inntøkuuppperðini. Við øðrum orðum skulu inntøkur og tap av gjaldoyrahandlum verða gjørd upp fyri hvørt árið sær. Nettovinningurin fyri árið er skattskyldugur, men hall/tap, sum ikki rúmast sum frádráttur í vinningi sama árið, kann ikki verða flutt til frádrátt í aðrari inntøku ella verða flutt fram sum hall/tap í seinni árum.

Ógvuliga nógv kærumál hava verið viðgjørd í 1990-árunum.

Í dómi frá 27. september 2002 sigur *Eystari landsrættur*, at marknaðurin fyri handli við fremmandum gjaldoyra er torgreiddur, og at móguleikarnir fyri vinningi og tapi eru ógvuliga óvissir. Roknast má tí við, at tað krevst stórt innlit í nógv marknaðarviðurskifti og neyvt eftiransni við marknaðartilgongdini fyri at kunna arbeiða yrkisliga á hesum øki. Tí helt landsrætturin, at hesi viðurskifti tala fyri, at ein fortreyt, fyri skattliga at góðkenna slíkt virkseimi

sum vinnuligt burturav, er, at skattgjaldarin hevur serliga vitan á hesum øki antin gjøgnum figgjjarliga útbúgving ella frá áralongum yrkisligum starvi á figgjarmarknaðinum. Skattgjaldarin í hesum ávísa rættarmáli hevði ikki handlað við gjaldoyra fyri onnur enn seg sjálvan. Landsrætturin kom tí longu av hesi orsök til ta niðurstøðu, at skattgjaldarin ikki kundi verða settur at hava ríkið hetta virksemið vinnuligt.

Við hesum dómi er staðfest, at treytin fyri, at handil við fremmandum gjaldoyra kann verða roknaður sum vinnuligt virksemi í Føroyum, er, at avvarðandi skattgjaldari *rekur hetta virksemið fyri annara rokning og váða*. Ger hann tað, kann talan hinvegin einans verða um at rokna tað sum vinnuligt virksemi, hevur skattgjaldarin *serliga vitan* um hetta virksemið antin tí, hann hevur *figgjjarliga útbúgving* ella tí, hann hevur serligu vitanina frá áralongum *yrkisroyndum við gjaldoyrahandli*.

Skattliga úrslitið av slíkum handli við fremmandum gjaldoyra (terminsavtalar) skal eisini framvegis verða viðgjørt eftir skattalógini⁴⁴, hóast kapitalvinningskattalógin, sum fevnir um at skattleggja vinning og tap av at selja virðisbrøv, figgjarkrøv o.s.fr. í føroyskum og fremmandum gjaldoyra, hevur verið galdandi frá 16. november í 2001.

5.1.17. Gávuhugtakið og gávuumhvørvið

Viðvíkjandi hugtakinum *gáva* er at siga, at tað av og á kann bera á, at ivi kann vera, um ein veiting er gáva ella ikki. Í slíkum ivamálum kann tað vera neyðugt at meta, um veitingin er latin millum skattgjaldarar, sum kunnu sigast at vera í einum *gávuumhvørvi*⁴⁵ ella ikki. Verður ein gávuladari og ein gávumóttakari settir at vera í slíkum umhvørvi, talar hetta fyri at meta veit-

44 Eftir § 1, nr. 4 í kapitalvinningskattalógini fevnir henda lógin um keypsrættindi og sölurættindi til virðisbrøv og figgjarkrøv eftir § 1, nr. 1 og nr. 2. Viðmerkingar landsstýrisins til § 1, nr. 4 í uppskotinum um kapitalvinningskattalóg siga, at henda áseting fevnir ikki um terminskontraktir. Sagt verður, at terminskontraktir eru slíkar, har báðir partar hava skyldu at keypa ávikavist at selja keypsrættir og sölurættir. Soleiðis er tað ikki valmöguleiki, um viðkomandi vil nýta terminskontraktir, sum tað er ein valmöguleiki við keypsrættindum og sölurættindum (optiónum) av hesum slag. Vinningur og tap av terminskontraktum verða tískil roknað at vera vanligar avtalar við seinni avgreiðslu. Ofta verður ávísa ognin tó ikki avgreidd. Í tilílikum førum skulu vinningur og tap verða viðgjörd eftir vanligu reglunum í skattalógini. Hetta er eisini galdandi, um so er, at ávísa ognin ikki kann verða avgreidd, t.d. tá hetta er indeks.

45 Skattgjaldarar, sum standa hvør øðrum nær av skyldskapi, áhugafelagsskapi, arbeiðsviðurskiftum o.ø., sigast at vera partar av einum gávuumhvørvi.

ingina sum gávu. Onnur eyðkenni, sum kunnu tala fyri at meta veitingina sum gávu, eru, um sigast kann, at misjavni er millum móttveitingar, og um ætlanina hjá lataranum – um talan er um tilætlaða gávu, ella um latingin heldur ber brá av handilsumhugsni. Verður staðfest, at veitingin er gáva, skal hon sum meginregla verða inntøkuførd til handilsvirðið.

Avgerð hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini frá 20.10.2005 (mál nr. 05-02-21-41)* er dømi um, nær ein veiting er latin millum partar í gávuumhvørvi. Í hesum máli tók Skatta- og avgjaldsnevndin undir við grundgevingini hjá líkningarmyndugleikanum, at felag Y hevði latið júst einum øðrum felag X veiðiloyvi, tí at høvuðspersónarnir í leiðsluni í feløgnum høvdu samanfallandi áhugamál. Persónur 1 var stjóri í báðum feløgnum og nevndarlimur í felag Y, og persónar 2 og 3 vóru ávikvist nevndarformaður og nevndarlimur í felagnum Y og átta harumframt meirilutan av partapeninginum í báðum feløgnum.

Í *Landsskattanevndarmáli j. nr. 11/1989* varð staðfest, at veiting frá einari skipasmíðju, sum formliga var veitt sum lán til partsreiðarar í tveimum partsreiðarum vóru skattskyldugar veitingar sambært § 25 í skattalógini.

Partsreiðararnir høvdu í 1983 gjørt serstakar sáttmálar (loan agreement) við útlenska skipasmíðju um at figgja tvey skip. Í hesum sáttmála varð nevnt, at skipasmíðjan við beinleiðis lánnum skuldi figgja ein part av keypsprísinum fyri skipini eftir sera lagaligum treytum. Eisini var ásett, at hvør einstakur partsreiðari skuldi fáa játtað ávíst lán at afturgjalda eftir 14 árum til 8% p.a.

Skipini gjørdust dýr, og vánaligi marknaðurin gjørdi tað, at skipini vórðu seld á tvingilsuppboði.

Aftaná at hava kannað og viðgjørt skattligu avleiðingarnar av hesum kom líkningarvaldið til ta niðurstøðu, at tann veiting, sum skipasmíðjan læt partsreiðarunum, hevði peningaligt virði fyri partsreiðararnar við tað, at tær høvdu verið nýttar sum partur av grundarlagnum undir rættinum at gera skattligar avskrivningar. Vegna óvanligu afturgjaldstreytirnar, eitt nú at skipasmíðjan bant seg til ikki at krevja upphæddirnar aftur, um partsreiðararnir fóru í figgjartrot, vóru hesir sáttmálar ikki hildnir at vera bindandi millum partarnar. Kontuuppgerð og renturokning vóru ongantíð útsend, og trotabúgvíð hjá skipasmíðjuni hevði ongantíð kravt upphæddirnar frá partsreiðarunum. Partsreiðararnir høvdu ikki drigið frá rentur av veitingunum í skattauppgerðini, men høvdu hinvegin nýtt sín fulla rætt at gera skattligar avskrivningar í skattauppgerðunum.

Landsskattanevndin viðmerkti í sínum úrskurði, at tey veittu lánini vóru heilt óvanlig eftir orðaljóðinum í lániskjølunum, tí har stóð einki beinleiðis um rentubering ella frádráttargjald, men hinvegin stóð, at partsreiðararnir ikki skuldu gjalda lánini aftur, um partsreiðariíð fór í figgjartrot. Nevndin helt, at eitt tilíkt „fiktivt“ lán kann ikki gera tað, at lánini ikki hava havt eitt virði fyri partsreiðararnar at figgja

skipabyggingina, tí øll árini, til skipini vórðu seld á tvingsilssølu, høvdu partsreiðararnir nýtt sín fulla avskrivingsarrætt og so statt havt inntøku av at gjalda minni skatt enn annars.

Í máli hjá *landsskattakærunevndini frá 14.12.1998 (j. nr. 98S01-0049)* var til viðgerðar, um tað at yvirtaka vørugoymslu var gáva ella ikki.

Skattgjaldarin hevði yvirtikið vørugoymslu frá pápa sínum, sum var sjálvstøðugt vinnurekandi. Talan var um hálvfabrikata, sum skattgjaldarin síðan gjørði liðugt og seldi. Skattgjaldarin kærði um, at Toll- og Skattstovan setti hann í skatt av söluvinningsi av hesum vørum og vísti á, at hann hevði fingið vørunar sum gávu frá pápa sínum, og at hann tí ikki átti at skatta av at selja sínar ognarlutir. Landsskattakærunevndin viðmerkti, at tá talan er um at yvirtaka vørugoymslu, sum hevur verið partur av goymslu hjá einum vinnuvirki, og skattgjaldarin ger vøruna lidna og selur hana, er talan um partvísa yvirtøku og framhald av vinnuvirki, har avlopið er skattskyldug inntøka. Landsskattakærunevndin gav til kennar, at hóast skattgjaldarin hevði fingið vøruna ókeypis frá pápa sínum, hevði hetta ikki við sær, at vinningurin av at selja lidnu vøruna verður skattafríur.

Landsskattakærunevndin ásannaði, at talan var um gávu frá pápa til son, og at slíkar sum útgangsstøði ikki eru skattskyldugar hjá móttakara sambært § 29, nr. 3 í skattalógini, og at talan var um part av umferðaognum í virkinum hjá pápanum, sum sonurin yvirtók og gjørði lidna og seldi.

Avgerðin má verða mett at vera røtt, tí pápin hevði eisini verið skattskyldugur av slíkum vinningi, um hann sjálvur helt fram við virkinum.

Sí eisini *Landsskattanevndarmál 74/1994*, har til viðgerðar var spurningurin, um ein veiting var gáva ella arvur.

5.1.18. Nær skal ein innløga verða inntøkuførd?

Hesi spurningur verður eisini svaraður í § 25 í skattalógini, har sagt verður, at tað er innløgan í „inntøkuárinum“, sum skal verða inntøkuførd. Sipað verður her til tað, sum ásett er í § 24 í skattalógini, um inntøkuárið, har ásett er, at inntøkuárið merkir tað roknskaparskeið, sum hin skattskylduga inntøkan er vunnin⁴⁶.

Inntøkuárið hjá persónum er álmanakkaárið fyri ta endaligu álíkningina. Er

46 Eitt undantak frá hesi meginreglu er ásetingin í § 25, nr. 6 í skattalógini viðvíkjandi iløgustudningi frá ítøkiligum nevndum grunnum, sum skal verða inntøkuførdur yvir eitt 20 ára tíðarskeið, sum byrjar tað árið, studningurin er fingin. Móttakarin ger sjálvur av, hvussu stórum partur av studninginum verður inntøkuførdur hvørt árið.

inntøkuuppperðin fyri eitt styttri tíðarskeið enn eitt ár, verður útroknaða skattskylduga inntøkan umroknað soleiðis, at hon svarar til eina heilársinntøku svarandi til 365 dagar. Tá slík umrokning verður gjørd, skulu bæði inntøkur og møguligir frádráttir verða tikin við. Umrokning til heilársinntøku hevur ikki elvt til nógvar kærur.

Landskattanevndin hevur havt spurningin til viðgerðar í hesum málum: 23/1990, 6/1995, 8/1995 (henda avgerðin er umrødd niðanfyri) og 47/1996.

Feløg og aðrir lögfrøðiligir skattgjaldarar kunnu fyrsta roknskaparskeiðið hava inntøkuár, sum eru longri ella styttri enn álmanakkaárið og seinni roknskaparár, sum ikki fella saman við álmanakkaárinum⁴⁷. Slíkir skattgjaldarar skulu í seinasta lagi 1. juli lata inn sjálvuppgávu fyri tað inntøkuár, sum fellur saman við ella endar í álmanakkaárinum frammanundan.

5.1.19. Hvat inntøkuár skal ein inntøka verða inntøkuførd?

Tað kann bera á, at ivi er um, hvat inntøkuár ein inntøka skal verða inntøkuførd. Ivi er sjáldan um A-inntøkur, tí rætturin til eina A-inntøku og skyldan at rinda somu A-inntøku vanliga eru samanfallandi í tíð. Skattalógin sigur í § 28, at løn og onnur samsýning sambært starvssáttmála millum arbeiðsgevara og løntakara, sum *liður í vanligu arbeiðsgongd* arbeiðsgevarans, og sum fellur til gjaldingar aftaná avvarðandi vinnuskeið, er skattskyldug í tí inntøkuári, hon er *útgoldin*. Er lønin ella samsýningin ikki útgoldin seinast í tí álmanakkaári, sum kemur beint aftaná tað álmanakkaár, har løntakarin hevur vunnið endaligan rætt til hennara, skal hon tó verða tikin við sum skattskyldug inntøka í hesum seinna álmanakkaárinum. Heldur full skattskylda til Føroya uppat fyri tað, skulu nevndu inntøkur verða inntøkuførdar tá.

Í *máli nr. 8/1995* hjá *Landskattanevndini* var til viðgerðar umrokning viðvíkjandi heilársinntøku og spurningurin, nær frítíðarløn skuldi verða inntøkuførd hjá einum skattgjaldara, sum flutti til Danmarkar 31. mars í 1993. Í skattauppperðini fyri 1993 hevði líkningarvaldið tikið við frítíðarlønir, sum vóru innvunnar ávikavist í 1992 og í 1993, upp í uppperðina við skattskyldugu inntøkuni fyri 1993. Frítíðarlønin vunnin í 1992 varð útgoldin 2. mai í 1993, og frítíðarlønin vunnin í 1993 varð útgoldin 2. mai í 1994 sambært galdandi ásetingum fyri at gjalda frítíðarløn. Skattgjaldarin mælti ímóti, at frítíðarlønirnar vóru tiknar við í umrokningargrundarlagið, og segði, at tær áttu at verið lagdar aftur at umroknaðu inntøkuni fyri tíðarskeiðið 1. januar til 31. mars í 1993.

47 Eftir § 21, stk. 3 í skattalógini kann fyrsta roknskaparskeið vera 18 mánaðir. Tað kann tó ikki røkka aftur um 1. januar í tí álmanakkaári, felagið er stovnað, og ikki vera meira enn tvey álmanakkaár.

Líkningarvaldið greiddi frá, at álíkningin fyri 1993 var framd á tann hátt, at einans tær inntøkurnar, sum rættur var vunnin til í tíðarskeiðinum, skattgjaldarin hevði fulla skattskyldu til Føroya (1/1- 1/4 í 1993) vóru umroknaðar til heilársinntøku, men frítíðarlønin, sum hann vann rætt til í 1992 (og sum var útgoldin 2. mai í 1993) er lögð aftur at umroknaðu inntøkuni sum eitt „engangsgjald“, og at hetta var samsvarandi ásetingunum í §§ 24, stk. 2. 2. pkt. og 28, stk. 3 í skattalógini.

Í fyrru grein er ásett, at er inntøkuuppgerðin fyri eitt styttri tíðarskeið enn eitt ár, verður útroknaða skattskylduga inntøkan umroknað soleiðis, at hon svarar til heilársinntøku. Viðvíkjandi frítíðarlønini, er hon eins og aðrar A-inntøkur skattskyldug, tá hon verður útgoldin. Men sambært § 28, stk. 3 í skattalógini, er inntøkan skattskyldug í seinasta lagi, tá skattskyldan heldur upp, sjálvt um hon verður útgoldin, tá skattgjaldarin er vorðin avmarkað skattskyldugur til Føroya.

Hóast skattalógin ásetur, at A-inntøka vanliga skal verða inntøkuförd, tá ið hon verður goldin, er meginreglan í føroyskum skattarætti, at ein innløga skal verða inntøkuförd tað árið, *rætturin er vunnin* til innløguna. Mótsvarandi kann ein útreiðsla sum meginregla ikki verða útreiðsluförd sum rakstrar-kostnaður í skattauppgerðini fyrr enn tað árið, skattgjaldarin er rættarlíga bundin til at rinda hana.

Hjá vinnurekandi kann tað bera á, at samsýningin fyri eina vøru ella tænastu, sum er veitt í einum inntøkuári ikki verður goldin fyrr enn í einum seinni inntøkuári. Í slíkum førum kann væl hugsast, at tann vinnurekandi sambært ognarrættinum longu hevur vunnið rætt til samsýningina í veitingarárinum, hóast hann ikki fær samsýningina goldna fyrr enn árið eftir. Meginreglan hevur í hesum føri við sær, at samsýningin skal verða inntøkuförd í tí fyrra árinum.

Henda meginregla er staðfest í fleiri kærumálum, eitt nú í *máli nr. 52/1990* hjá *Landsskattanevndini*, har Landsskattanevndin tók undir við avgerð líkningarvalds-ins, at rætturin til lønarágóða o.a. fyri tíðarskeiðið 1983-88 ikki var endaligur fyrr enn í 1990, tá semja varð gjord í Føroya rætti um ágóðan. Málið varð seinni skotið inn fyri Føroya rætt, sum staðfesti avgerðina hjá Landsskattanevndini.

Rentuinntøkur og rentuútreiðslur av figgjarkrøvum verða ávikavist inntøkuførdar og útreiðsluførdar, tá tær eru *gjaldkomnar*. Talan er her um eitt annað frávik frá meginregluni, at innløgur skulu verða inntøkuførdar, tá ið rætturin er vunnin til teirra.

5.1.20. Peningsvirði (fríir ágóðar og eginnýtsla hjá vinnurekandi)

Tað er ikki einans peningur, sum skal verða inntøkuførdur, men alt, sum hevur

peningsvirði. Lógin nevnir⁴⁸, at inntøkuført skal t.d. verða tað at nýta fastogn ella leysafæ ókeypis og virðið á vørum og framleiðslum, sum skattgjaldarin hevur tikið út úr virki sínum at nýta ella at hava í húsarhaldi sínum ella til gávu. Somuleiðis skal verða inntøkuførdur tann parturin av útreiðslunum, sum svarar til eginnytsluna fyri t.d. bil, telefon, ljós og hita, tá útreiðslurnar eru hildnar til bæði privata og vinnuliga nýtslu. Meginreglan er, at skattgjaldarin sjálvur skal gera eina neyva meting um, hvussu nógv er nýtt privat, og hvussu nógv er nýtt vinnuligt. Toll- og skattaráðið ásetur tó á hvørjum ári leiðbeinandi minstuupphæddir av *eginnýtslu* av vørum hjá keypmonnum, bakarum, bakarum við keypmansvørum og privatari nýtslu viðvíkjandi hýruvognum.

Tað eru rættiliga nógvar avgerðir í kærumálum, sum staðfesta, at fríir ágóðar skulu verða inntøkuførdir sum skattskyldug inntøka. Eitt dømi um slíka er *avgerð frá 7.12.1999 (j. nr. 99S02-0004)* hjá *Landsskattakærunevndini*, sum gav líkningarvaldinum viðhald í, at skattgjaldarin skuldi inntøkuføra virðið á fríum hita, el og telefon. Sum dømir um avgerðir, sum staðfesta, at virðið á fríum akfari skal verða inntøkuført sum skattskyldug inntøka, kann vísast á *avgerðir hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini frá ávikavist 10.03.2003 (j. nr. 01S02-0018)* og *16.06.2004 (mál nr. 03-02-21-13 og 03-02-23-7)*.

Hóast § 25, stk. 1, nr. 4 ásetur, at tað er *nýtslan* av fastogn og leysafæ o.t., sum skal inntøkuførast sum fríir ágóðar, hevur Skatta- og avgjaldskærunevndin í *avgerð frá 23. januar 2012 (j. nr. 11/00146)* staðfest avgerð hjá TAKS um, at ein skattgjaldari hevði skyldu til at inntøkuføra sum frían ágóða *ræðisrættin* yvir einum summarbústaði. Skattgjaldarin legði málið fyri Føroya rætt, sum hinvegin gav skattgjaldaranum viðhald í, at tað *einans er nýtslan*, sum skal inntøkuførast. (Skattgjaldarin var sjúkur, tá málið varð dómsviðgjørt í Føroya rætti og hevði tí ikki møguleika fyri at føra prógv fyri, at hann ikki hevði nýtt summarbústaðin í øllum tíðarskeiðinum, bústaðurin hevði verið tøkur at nýta.)

Toll- og skattaráðið ásetir somuleiðis á hvørjum ári vegleiðandi upphæddir fyri ókeypis at nýta (*fríar ágóðar*) bústað, kost, el, olju, telefon og akfór.

5.1.21. Serstøk viðurskifti viðvíkjandi innløgu

Tað kann vera áhugavert at kanna, um serstøk viðurskifti, sum ein skattgjaldari kann koma í í lívi sínum, elva til krav um inntøkuføring sambært skattalógina. Niðanfyri verða nøkur av hesum serstøku viðurskiftum umrødd.

5.1.21.1. Sparingar

Vanliga fatanin er, at tann búskaparlígi fyrimunurin, sum ein skattgjaldari fær við at spara, ikki skal verða inntøkuførdur sum skattskyldug inntøka.

5.1.21.2. Lata vera við at leggja inn (tá ið ein er í starvi hjá øðrum)

Vanliga fatanin er, at ein skattgjaldari hevur ikki skyldu at inntøkuføra løn ella samsýning, sum hann ikki hevur kravt fyri sítt arbeiði. Hetta kemst av tí, at inntøkuhugtakið byggir á, at talan er um inntøku, sum hann hevur mótikið, jbr. orðingina í § 25 *hevur lagt inn* í peningi ella peningsvirði. Treytin fyri at skatta inntøkuna er við øðrum orðum, at hon er „realiserað“ (og ikki „fikserað“ hjá líkningarvaldinum). Slíkar støður kunnu koma, tá talan t.d. er um ein høvuðspartaiegara í einum vinnufelag, sum letur felagnum ókeypiss arbeiðsmegi.

Landskattanevndin hevði eitt slíkt mál til viðgerðar í máli nr. 75/1981, har landskattanevndin gav líkningarvaldinum viðhald í tí, at heimild var at hækka inntøkuna hjá skattgjaldara eitt mett virði av ókeypiss arbeiðsmegi í partafelag, hann var høvuðspartaiegari í, tí „virðir sum t.d. ókeypiss arbeiðsmegi, ið koma partafelag til góðar, har hann, ið hesi virði skapar, eigur ein stóran part av felagnum, má kunna skattast sum inntøka hjá viðkomandi“.

Skattgjaldarin skeyt avgerðina inn fyri dómsvaldið, sum broytti avgerðina hjá landskattanevndini við teirri grundgeving, at „treytin fyri at skatta eitt arbeiðsavrik er, at avrikið verður samsýnt antin við peningi ella øðrum ágóða, sum hevur peningsvirði“.

Sigur ein skattgjaldari hinvegin frá sær rættin til eina inntøku *afnaná* tað, at hann hevur vunnið rættin til hennara, skal hann inntøkuføra hana, eins og hon skal verða inntøkuførd hjá honum, um hann t.d. sigur seg arbeiða ókeypiss, og at inntøkan afturfyri verður latin til góðgerandi endamál.

Skatta- og avgjaldskærunevndin hevur tann 26.03.2008 (mál nr. 07-02-23-26) viðgjørt eina kærnu um henda spurning. *Nevndin tók avgerð um*, at skattskylduga inntøkan hjá einum skattgjaldara skuldi verða hækkað 25.000 kr., sum var staðfest inntøka fyri bókasølu fyri bók, hann hevði skrivað og givið út vegna ein felagsskap. Skatta- og avgjaldsnevndin viðmerkti, at ein inntøka skal verða roknað til skattskyldugu inntøkuna, tá ið viðkomandi hevur vunnið rættin til hennara. Er rætturin til inntøku fyrst vunnin, hevur eftirfylgjandi frásigan viðvíkjandi inntøkuni vanliga ikki nakran skattligan týdning. Men, um frásiganin er søgd, áðrenn tann endaligi rætturin er vunnin, verður vanliga eingin skattaálíkning. Skattaálíkning verður tó, um móttakarinn í sambandi við frásiganina tekur avgerð um, hvussu inntøkan skal verða nýtt. *Nevndin grundgav sína avgerð í hesum máli við tí, at treytin fyri skattafrítøku ikki var lokin, tí tað bar ikki til at staðfesta, at skattgjaldarin hevði frásagt sær inntøkuna, áðrenn hann hevði vunnið rættin til hennara.*

5.1.21.3. Naturalveitingar

Slík veiting kann vera fríur ágóðar frá arbeiðsgevara til starvsfólk, eitt nú fríur

kostur, ókeypiss ferð og onnur ískoyti til sjálva lónina. Hesar veitingar skulu sum meginregla verða inntøkuførdar við einum virði, sum svarar til handilsvirðið.

Tað er tó ikki ókent, at virðið á ágóðum, ið stundum verður nevnt *spard privatnýtsla*, verður sett heldur lægri, um so er, at móttakarin ikki sjálvur hevur havt ávirkan á vavið á veitta ágóðanum. Slíkir ágóðar kunnu t.d. vera spard privatnýtsla í arbeiðsøringum fyri arbeiðsgevaran, tá ið arbeiðsgevarin rindar fyri útreiðslur, sum kanska ikki burturav standast av arbeiðsøringunum, men fara til at rinda útreiðslur til privatnýtslu, sum skattgjaldarin kortini skuldi rinda úr eignum lumma.

Hugtakið *spard privatnýtsla* skal ikki verða misskilt, tí spardur peningur er, sum nevnt, ikki skattskyldugur. Hinvegin er neyðugt at ásanna, at júst møguleikin fyri øktum forbrúki hevur stóran týdning fyri førleikan at rinda skatt og við hesum umrøðuna um inntøkuhugtakið.

5.1.21.4. *Naturaliebúskapur*

Talan er um naturaliebúskap, tá skattgjaldarar veita hvør øðrum búskaparligar fyrimunir tó uttan at rinda ella taka ímóti peningi fyri teir, men gjalda hvør øðrum við at býta um vørur og/ella tænastr. Tað hevur ikki verið vanligt í Føroyum at krevja, at slíkir búskaparligir fyrimunir skulu verða inntøkuførdir, uttan tá ið talan er um tveir ella fleiri handverkarar, sum í eignum faki hjálpa hvør øðrum at byggja hús í arbeiðstíðini. Tá skal ein upphædd svarandi til løn fyri vanliga arbeiðstíð verða inntøkuførd.

5.1.21.5. *Virðið á eignum arbeiði*

Meginreglan í føroyskum skattarætti er, at útreiðslur, sum ein skattgjaldari sparir við at gera arbeiðið sjálvur í frítíðini, og sum hann annars skuldi havt galdið øðrum fyri at gera, skal ikki verða tikin við í uppperðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni.

Men í tí føri, skattgjaldarin *leggur starvið niður* fyri at nýta sína *útbúgving ella vinnu* til at skapa *varandi virði* fyri seg sjálvan ella annan, hevur Líkningarráð Føroya gjørt av, at slíkt virði skal verða inntøkuført við upphædd, sum svarar til vanliga arbeiðstíð.

5.1.21.6 *At eftirgeva og fyrna skuld*

Fyrr var vinningur og tap av ognu, undir hesum virðisbroytingar (formuebevægelser), viðgjørdur eftir vanligu reglunum í skattalógini, t.v.s. eftir § 29, nr. 1. Eftir hesum reglum kundi slíkt tap og slíkur vinningur sum meginregla *ikki* dragast frá í uppperðini av skattskyldugu inntøkuni.

Nú ásetur § 7 í kapitalvinningskattalógini, at vinningur ella tap við eftirgeving, fyrning, samanrenning (konfusjón), fyrilokan (præklusjón) av skuld og orsakað av neyðskuldarsemju og sjálvbodnari skuldarsemju verður roknaður við í skattskyldugu upphæddina, *í tann mun skuldin verður niðurskrivað niður um kursvirðið á kravinum fyri kravánara, tá skuldin varð eftirgivin v.m.*

Vinningur og tap við innfrían ella frígeving av skuld skulu altíð roknast við í skattskyldugu inntøkuna eftir kapitalvinningskattalógini. Hetta óansæð, hvussu innfríanin ella frígevingin av skuldini er farin fram, ella hvussu ella við hvørjum endamáli, skuldin er stovnað. Tó er ein ávísur munur, tá talan er um lækking av framførarbærum halli eftir § 33, nr. 5 í skattalógini (sí niðanfyri). Reglurnar eru galdandi fyri allar einstaklingar og feløg v.m., ið koma undir § 2 í kapitalvinningskattalógini og eru galdandi bæði fyri skuld í donskum krónum og útlenskum valuta.

Skuldareftirgeving fyriliggur, tá kravánari og skuldari gera eina avtalu um eftirgeving av allari ella part av skuldini hjá skuldara. Tá gerast skal av, um eftirgevingin av skuldini er skattskyldug ella ikki, hevur tað ongan týdning, um talan er um einstaka eftirgeving (singulær ordning), ella talan er um eina avtalu um alla skuldina hjá skuldara (frivillig akkord). Avgerandi er, um krøvini hjá kraváranum verða niðurskrivað niður um virðið fyri hann, tá eftirgevingin fer fram. Hetta hevur heldur ikki týdning, tá talan er um lækking av framfluttum halli eftir § 33, nr. 5 í skattalógini. Verður kravið niðurskrivað til virðið fyri kraváran, er eftirgevingin ikki skattskyldug. Tó skal eitt møgult *ikki nýtt hall lækkast* sambært § 33, nr. 5b í skattalógini.

Fyriliggur ein skuldareftirgeving, har kravið verður niðurskrivað til niður um virðið fyri kraváran, tá eftirgevingin fer fram, skal skuldarin skattast av muninum millum virðið á kravinum fyri kraváran og tað, sum kravið er niðurskrivað til. T.d. um eitt krav, nom. kr. 100 fyri kravánara, hevur eitt virði upp á kr. 50, men verður niðurskrivað til kr. 20, er skattskylduga inntøkan kr. 30. Tað virðið fyri kravánara, ið her er talan um, er tað, sum hann hevði fingið, um skuldari hevði realiserað øll aktiv, og útlutan til kraváranar var farin fram eftir konkursandanum.

Tað kann vera trupult at áseta virðið á kravinum fyri kraváran, serliga tá talan er um skuldareftirgeving v.m. til nærstandandi hjá kravánara. Verður ein avtala um eftirgeving gjørd við triðjamann, má roknast við, at kravánarin ikki niðurskrivar kravið niður um virðið á kravinum fyri kraváran. Slíkar avtalur millum óheftar partar mugu tí sum meginregla góðtakast. Verður slík avtala gjørd millum nærstandandi ella partar í áhugafelagsskapi, vil tað oftari henda, at talan er um skattskylduga, ella partvíst skattskylduga, eftirgeving.

Tað hevur tí týdning, hvussu virðið á aktivunum, ið skuldarin eigur, verða ásett/mett. Aktivini skulu virðismetast til handilsvirðið, undir tí fyrirtreyt, at aktivini verða seld undir einum. Verður virðisásetingin gjørd við grundarlagi í ársroknskapinum, skulu roknskaparligu virðini regulerast upp- og niðureftir í mun til handilsvirðini. Eisini skulu ognir, ið ikki áður hava verið tiknar við í javnan, takast við. Útskotin skattur skal ikki takast við sum skuld. Síggjast skal eisini burtur frá borganum frá triðjamonnum.

Sum sagt er lógin galdandi fyri allar eftirgevingar av skuld, undir hesum eftirgevingar millum nærstandandi. Hall, ið ikki er nýtt, *skal minkast* við ikki-skattskylduga partinum av eftirgivnu upphæddini sambært § 33, nr. 5b í skattalógini.

Við fyrning meinast fyrning eftir lógarásetingunum um hesi viðurskifti, t.d. Norsku lóg (20 ára fyrningarfrest) ella 1908-lógini (5 ára fyrningarfrest).

Í mun til skuldareftirgeving kann skuldin við fyrning detta burtur, uttan at kravánarin hevur verið við til hetta. Kundi skuldarin rindað skuldina, tá hon bleiv fyrnað, skal hann skattast av allari skuldini. Kundi hann hinvegin ikki havt goldið skuldina, ella bert parvíst, skal hann ávíkavist ikki skattast ella partvíst skattast av vinninginum.

Hevði kravið onki virði fyri kravánara, tá tað bleiv fyrnað, verður ongin skatting av skuldara. Fyrningin hevur tískil somu avleiðingar, sum um talan var um skuldareftirgeving. Tó verður eitt møguligt óbrúkt hall *ikki minkað* sambært § 33, nr. 5b í skattalógini.

Við samanrenning (konfusjón) meinast, at skuldin dettur burtur, tí kravánarin og skuldarin gerast tann sami. Hetta er t.d. galdandi, tá kravánarin avhendir eitt krav móti skuldaranum til skuldaran sjálvan. Óbrúkt hall skal *ikki minkast* sambært § 33, nr. 5b í skattalógini.

Við fyrilokan (præklusjón) av skuld verður skilt, at eitt krav, eftir at proklama er lýst sambært lóg ella óskrivaðum reglum, verður lýst ”deytt og maktarleyst”. Hetta er t.d. galdandi við præklusivt proklama. Præklusjón líkist fyrning í tí, at skuldin dettur burtur, uttan at talan er um innfrían ella avtalu við ognaran. Óbrúkt hall skal *ikki minkast* sambært §33, nr. 5b í skattalógini.

Neyðskuldarsemja fyriliggur, tá sovorðin kann fremjast eftir reglunum í konkurslóginu. Óbrúkt hall *skal minkast* við ikki-skattskylduga partinum av eftirgivnu upphæddini sambært. § 33, nr. 5b í skattalógini. Sjálvboðin

skuldarsemja (frivillig akkord) er, t á tað er gjord avtalað millum skuldaran og ognararnar. Tað hevur ongan týdning fyri skattskylduna, um talan er um skuldareftirgeving (singulær ordning) ella sjálvbodna skuldarsemju (frivillig akkord).

Vísir inntøkuuppgerðin *eftir skattalógini* hjá feløgum o.ø. (løgfrøðiligum persónum) *hall*, ásetur § 14, *stk. 2 í kapitalvinningskattalógini*, at felagið kann taka vinningin, sum er uppgjørdur eftir kapitalvinningskattalógini, við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni eftir skattalógini. Slík mótrokning í halli eftir skattalógini er avmarkað til tann partin av vinninginum, sum dekkar hall (uppgjørt eftir skattalógini), undir hesum hall, frá eldri inntøkuárum, sum felagið kann føra fram til frádrátt í seinni inntøkuárum.

Vert er at geva sær far um, at hall uppgjørt eftir kapitalvinningskattalógini kann ikki á sama hátt verða flutt til mótrokningar í avlopi eftir skattalógini. Eisini er vert at geva sær fær um, at einans feløg (løgfrøðiligir persónar) hava henda mótrokningarmøguleikan.

Mótrokning av halli hevur týdning, t á feløg verða samskattað. Umráðandi er tó at gera sær greitt, at mótrokning millum feløg einans kann gerast av inntøku uppgjörda sambært skattalógini.

5.1.21.7. Stuldur

Hóast tað neyvan er í verki, er ein avleiðing av inntøkuhugtakinum, at ein skattgjaldari hevur skyldu at inntøkuføra tann búskaparliga fyrimun, hann fær við at stjala. Treytin er tó, at hann hevur fingið búskaparligan fyrimun, sum hevur eitt virði. Í flestum førum er eingin búskaparligur fyrimunur at staðfesta, um slík gerð verður revsað, og hald verður lagt á tann stolna ognarlutin.

5.1.22. Hvat skal ikki verða inntøkuført?

Vit minnst, at § 25 í skattalógini sigur, at alt, sum lagt er inn í peningi ella peningsvirði, skal verða inntøkuført uttan so, at annað er ásett í somu lóg. Vit minnst eisini, at tað er § 29 í skattalógini, sum ásetur, hvat ikki er skattskyldug inntøka.

Tær týdningarmestu inntøkurnar, sum ikki skulu verða inntøkuførdar sambært § 29 í skattalógini eru:

1. Vinningur av at selja ognir.
2. Ognarvøkstur og ognarminking, sum stava frá ávikavist hækkandi ella lækkandi konjunkturum (virðisvøkstur- ella minking, uttan at ognirnar skifta eigara).
3. Útgoldin lívstryggingarpeningur og onnur tryggingarendurgjöld, tá endurgjaldið er ikki latið sum tíðarviss gjöld ella sum endurgjald fyri mista inntøku.
4. Endurgjald frá arbeiðsgevara til starvsfólk fyri útreiðslur av starvinum.
5. Vinningur av burturluting o.a.
6. Virði av vistarhaldi hjá sjófólki við skipi.
7. Studningur frá tí almenna til lesandi og lærlingar.
8. Ávísir fríir ágóðar.
9. Gávur millum hjúnaafelagar og nærskyld í beinari uppgangandi og niðurgangandi linju.
10. Arvur.
11. Virðið av fríari ferð millum bústað í Føroyum og arbeiðsstað uttanlands.
12. Privata nýtsludirðið av teldu við útbúnaði, telefon og telesamskifi, sum arbeiðsgevari hevur latið løntakara at ráða yvir í sambandi við arbeiði.

Við gildi frá inntøkuárinum 2007 er innsett nýggj § 29b í skattalógina, sum ásetur, at árligar samsýningar upp í 15.000 kr. (við virknaði frá 1. januar í 2013 hækkað til 30.000 kr.) til hjálparfólk í ítróttinum, skulu ikki verða inntøkuførdar. Fer árliga samsýningin upp um hesa upphædd, skal hon tó verða inntøkuførd í fullum vavi.

Árliga skattafría samsýningin 30.000 kr. kann ikki verða hækkað, arbeiðir hjálparfólkið t.d. fyri fleiri ítróttafeløg ella hevur fleiri uppgávur fyri eitt ítróttafelag, eitt nú venjari hjá fleiri liðum. Hjálparfólkið kann ikki samstundis fáa skattafríar veitingar eftir § 29, nr. 7 í skattalógini (t.d. endurgjald fyri at koyra í egnum akfari ella nýta egna telefon) fyri ítróttavirksemi uttan so, at talan er um ferðing uttanlands í slíkum arbeiðsøringum.

Ítróttafelag, sum rindar samsýningar av hesum slag, skal rinda tær um góðkent avrokningarstað, sum landsstýrið hevur góðkent við einum serligum V-tali, sum felagið fær tillutað frá TAKS.

5.1.23. Vinningur av at selja ogn

Tá ein ogn verður avhend fyri eina størri peningaupphædd, enn hon varð útvegað fyri, er hon seld við vinningi. Verður ognin hinvegin avhend fyri minni

peningaupphædd, enn hon varð útvegað fyrri, er staðfest, at hon er seld við halli. § 29 í skattalógini ásetur, at slíkur staðfestur vinningur skal ikki verða tikin við í uppgerðina við skattskyldugu inntøkuni uttan so, at hetta er ásett í skattalóggávuni. Eitt slíkt undantak er ásett í § 27 í skattalógini, har sagt verður, at ein skattgjaldari skal inntøkuføra vinning, tá ið hann selur ella avhendir ogn, um so er, at søla viðvíkjandi slíkum ognum fellur undir *vinnu hansara*, ella tá hann hevur keypt ognarlutin *fyrri at selja hann aftur við vinningi*.

Við hesum sæst, at vinningur av at selja fastogn sambært skattalógini⁴⁹ einans skal verða inntøkuførdur í tveimum gjøllari tilskilaðum førum, t.e., tá ið skattgjaldarin hevur tað sum vinnu at selja slíkar ognarlutir, *ella* tá ið hann hevur keypt ognarlutin við tí fyrri eyga at selja hann aftur við vinningi. Í fyrra førinum er talan um keyp og sølu sum part av vinnuligum virkseminum, og í seinna førinum er talan um spekulatiónskeyp og spekulatiónssølu.

Sum dømi um avgerðir, har hesi viðurskifti hava verið til viðgerðar kunnu verða nevnd *Landskattanevndarmál nr. 10/1986*, har líkningarvaldið fekk viðhald í, at ein vinningur av at selja fastogn skuldi verða inntøkuførdur við teirri grundgeving, at vinningurin varð mettur at stava frá virkseminum skattgjaldarans sum eigindómshandlari og *Landskattanevndarmál nr. 14/1989*, har Landsskattanevndin gav líkningarvaldinum viðhald í tí, at vinningur av at selja eitt grundtøki skuldi verða inntøkuførdur við teirri grundgeving, at talan var um spekulatión. Skattgjaldarin skeyt málið inn fyrri Føroya rætt, sum broytti avgerðina og gav honum viðhald í tí, at talan ikki var um spekulatiónsvinning.

§ 27 í skattalógini ásetur eisini serliga reglu um próvførslu, tá ið talan er um at spekulatiónskeypa ella -selja *fastogn*. Ásetingin sigur, at tá ein skattgjaldari selur fasta ogn, sum hann hevur átt styttri enn 2 ár, má ætlast, at hann hevur ognast hana til tess at selja hana aftur við vinningi uttan so, at hann prógvar, at so var ikki. Til ber tí at siga, at meginreglan er, at tað er skattavaldið, sum í øllum øðrum førum skal føra prógv fyrri, at vinningur av at selja ognir skal verða inntøkuførdur.

Hesa meginreglu helt *Landsskattakærunevndin* seg til í *avgerð frá 13.03.2000 (j. nr. 99S01-0026)*, har hon broytti avgerð hjá kommunalu skattakærunevndini, sum hevði givið líkningarvaldinum viðhald í tí, at skattskylduga inntøkan hjá skattgjaldara skuldi verða hækkað 150.000 kr., sum hann hevði havt í vinningi av at selja eina kúlupressu. Í síni niðurstøðu segði Landsskattakærunevndin m.a., at treytin, fyrri at

49 Eftir avskrivningarlógini er meginreglan tó, at søluvinningur av at selja avskrivningarbærar ognir skal verða inntøkuførdur.

vinningur av at selja leysafæ er skattskyldugur sambært § 27, er, at sölun fellur undir vinnuna hjá skattgjaldaranum, *ella* at hann hevði ognað sær maskinuna fyri at selja hana við ágóða, og at próvbyrðan lá hjá líkningarvaldinum, sum ikki var lyft í hesum føri.

Í einum øðrum máli frá 16.06.2004 (*mál nr. 03-02-22-4*) kom *Skatta- og avgjaldskærunevndin* til eina aðra niðurstøðu, at eini fiskirættindi vóru útvegað við tí fyri eyga at selja aftur við ágóða, og at heimild tí var fyri skatting eftir § 27 í skattalógini. Skattgjaldarin legði hesa avgerð fyri Føroya rætt, sum í *dómi frá 7. februar 2006* staðfesti avgerðina hjá nevndini.

Vert er at geva gætur, at § 27 ikki loyvir, at staðfest tap av at selja ognir verður drigið frá í uppgerðini av skattskyldugu inntøkuni, jbr. orðingina í § 27 „*ágóði av sølu ella avhending av ognum ...*“

Hetta staðfestir *Skatta- og avgjaldskærunevndin* eisini í avgerð frá 13.05.2004 (*mál nr. 03-02-021-1*), har hon viðmerkti, at tá ið talan er um spekulatió, kann frádráttur ikki verða givin fyri hall.

5.1.24. Lívstryggingarpeningur og onnur endurgjöld

Treytin, fyri at slík endurgjöld ikki skulu verða tikin við í inntøkuuppgerðina, er, at talan er ikki um endurgjald fyri mista inntøku, og at upphæddin verður goldin *sum ein upphædd og ikki javnan* yvir eitt tíðarskeið. Verða upphæddirnar útgoldnar í fleiri gjøldum eitt tíðarskeið, verða tær roknaðar sum A-inntøkur, sum skulu verða ávístar um eitt góðkent avrokningarstað.

Endurgjöld fyri miss, sum ikki er peningaligur, skulu ikki verða tikin við sum inntøka. Slík endurgjöld kunnu t.d. vera⁵⁰

- fyri ónáðir í starvi og støðu,
- fyri brotið hjúnabandslyfti,
- fyri ærumeiðing,
- fyri sviða og sársaka,
- fyri lýti og misprýði,
- fyri útreiðslur í sambandi við heilsubót, eitt nú flutning til sjúkrahús og frá sjúkrahúsi.

Tá *starvsfólk hava útreiðslur av starvinum*, eitt nú í sambandi við ferðing í ørindum fyri arbeiðsgevaran, skulu slík endurgjöld ikki verða tikin við sum inntøka, men verða endurrindað sambært skjalprógv, ella verða endurrindað við teimum upphæddum, sum landsstýrið hevur ásett sambært avtalu við

50 Sí rundskriv nr. 3 frá 25.9.1986 viðv. skattligari viðgerð av endurgjaldsveitingum frá tryggingarstovnum.

Tænastumannafelag landsins, og sum Toll- og skattaráðið hevur góðkent. Talan er um tímapening og dagpening og náttarviðbót treytað av, at ferðin varir longur enn ávikavist 4 tímar og 16 tímar, og at ferðast verður longur enn 4 km frá arbeiðsstaðnum⁵¹.

Eisini *starvandi við flogfari* hava rætt at lata vera við at taka við sum inntøku í skattauppperðini endurgjöld frá arbeiðsgevaranum fyri kostnað av hesum starvi. Talan er eisini um tímapening og dagpening og náttarviðbót sambært treytum, sum eru gjøllari ásettar í kunngerð⁵².

5.1.25. Vinningur av burturluting o.ø.

Vinningur av burturluting skal ikki verða tikin við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni, men verða viðgjørdur eftir ásetingum sambært løgtingslóg um goldnan vinning við burturluting o.ø. Eftir hesi lóg skal verða rindað eitt avgjald til landskassan 15% av tí parti av vinninginum, sum er hægri enn 3.000 kr.

5.1.26. Ávísir fríir ágóðar

Talan er um tvey sløg av fríum ágóðum, sum ikki skulu takast við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni, t.e.

1) *privata nýtsluvirðið av teldu við útbúnaði, sum arbeiðsgevari hevur latið løntakara at ráða yvir í sambandi við arbeiðið*

og

2) *virðið á friari ferð og fríum bústaði hjá persóni, sum ikki hevur bústað í Føroyum, og sum er í bráðfeingisarbeidsøringum í Føroyum. Við bráðfeingisarbeidsøringum skilst dvøkur í 12 mánaða tíðarskeiði í styttri enn 180 dagar uttan mun til, um persónurin hevur verið burtur ímillum ella ikki.*

5.1.27. Gávur millum hjúnafelegar og nærskyld í beinari uppgangandi og niðurgangandi linju

Gávur skulu sambært § 25 í skattalógini verða inntøkuførðar. Nøkur undantøk frá hesi meginreglu eru ásett í § 29 í skattalógini, t.d. gávur, sum hin skattskyldugi hevur fingið frá hjúnafelega, avkomi, foreldrum (her uppi eisini ættleiðingarforeldrum) ella abba og ommu. Vert er at gera vart við, at *tann, ið latið hevur gávu til nærskyldan ella hjúnafelega, ið er ein av teimum*

51 Sí rundskriv nr. 7 frá 30.12.2005 um skattafríar veitingar sambært § 29, nr. 7 í Skattalógini.

52 Kunngerð nr. 58 frá 7.6.1999 um skattafrí endurgjöld til starvandi við flogfari. Kunngerðin fevnir eisini um starvandi við tyrllu.

ognarlutum, sum eru undir kapitalvinningskattalógni, t.d. partabrævi í felag, sum er skrásett í keypskála, kann koma at rinda skatt av staðfestum kapitalvinningi. Sí § 11 í kapitalvinningskattalógini, sum er umrødd seinni.

Strong krøv verða sett skattgjaldaranum at kunna sannføra skattavaldið, at ein peningaveiting í roynd og veru *er* ein skattafrí gáva frá t.d. foreldrum.

Eitt dømi um strongu krøvini er *avgerð frá 20.10.2005 (mál nr. 05-02-21-36) hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini*, har nevndin viðmerkti, at tað áliggur skattgjaldaranum at lyfta próvbyrðuna fyri, at foreldur høvdu havt figgarliga orku at geva skattgjaldaranum ávísar peningagávur.

5.1.28. Gávur, ið stava frá innsavningum

Undantiknar eru eisini gávur, ið stava frá innsavningum, treytað av, at gávan er eingangsveiting og verður latin sum hjálp til persónar, ið hava mist forsyrgjara av vanlukkuávum ella slíkum tilburðum.

5.1.29. Sømdargávur og heiðursgávur

Sømdargávur og heiðursgávur, sum veittar verða *uttan* umsókn og treytað av, at talan ikki er um fastar árligar veitingar. *Landsskattanevndin hevur triggjar ferðir havt slík mál til viðgerðar í ávikavist máli nr. 48/1983, máli nr. 55/1983 og máli nr. 36/1985.*

5.1.30. Tilburðargávur

Tað verður ikki kravt, at vanligar føðingardagsgávur og brúdleypsgávur og aðrar meinlíkar gávur, ið stundum verða róptar tilburðargávur, skulu verða tiknar við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni.

Viðvíkjandi gávum frá arbeiðsgevara til starvsfólk í sambandi við serstakt høvi hevur Toll- og skattaráðið gjørt av, at gávur í peningi og gávukort skulu verða inntøkuførd til skattingar uttan mun til upphæddina, men at gávur í naturalia skulu ikki verða inntøkuførdar til skattingar, um keypsprísurin íroknað meirvirðisgjald er 1.500 kr. ella lægri. Er keypsprísurin hinvegin hægri enn 1.500 kr., skal øll upphæddin verða inntøkuførd.

Toll- og Skattaráðið hevur við virknaði frá inntøkuárinum 2011 samtykt, at gávur í “naturalia” í sambandi við 25, 30, 40 og 50 ára starvsdag skulu ikki skattast, um keypsprísurin íroknað meirvirðisgjald er ávikavist 2.000 kr., 3.000 kr., 4.000 kr. og 5.000 kr. ella minni. Er keypsprísurin íroknað meirvirðisgjald yvir ávikavist 2.000 kr., 3.000 kr., 4.000 kr. og 5.000 kr., skal skattur gjaldast av allari upphæddini.

5.2. ARVUR

Ognarvøkstur, ið stavar frá arvi, skal sambært § 29, nr. 3 í skattalógini ikki verða taldur upp í skattskyldugu inntøkuna.

Hinvegin skal avgjald verða rindað sambært ásetingum í lóg um arvaavgjald frá 27. mai í 1908 fyri móttiknan arv og deyðsgávur, ið verða lutaður út úr deyðsbúgvi, sum verður skift í Føroyum.

Avgjald skal einans verða rindað, um so er, at støddin á búnum er 200 kr. ella meira og einans av arvaluti, sum er í minsta lagi 50 kr.

Arvaavgjaldið er stigvíst vaksandi avgjald fyri einstaklingar og eitt lutfalsligt avgjald, sum er 10% fyri lögfrøðiligar persónar.

Einstaklingar eru býttir í 4 arvabólkar:

Bólkur A, fevnir um hjúnafelegar, børn ella ættleidd børn,

Bólkur B, fevnir um foreldur ella arvingar eftir foreldur, um so er, at teir ikki koma undir bólk A,

Bólkur C, fevnir um ommur og abbar ella arvingar eftir tey,

Bólkur D, fevnir um einstaklingar, sum eru longri úti í ætt ella einstaklingar, sum ikki eru í ætt.

Av arvi til tað almenna, kirkjur, feløg, stovnar, legat og slíkt er avgjaldið 10%.

Kr.	Bólkur A	Bólkur B	Bólkur C	Bólkur D
undir 1.000	1,00%	4,00%	7,00%	10,00%
1.001-2.000	1,25%	4,25%	7,25%	10,25%
2.001-3.000	1,50%	4,50%	7,50%	10,50%
3.001-5.000	1,75%	4,75%	7,75%	10,75%
5.001-10.000	2,00%	5,00%	8,00%	11,00%
10.001-20.000	2,25%	5,25%	8,25%	11,25%
20.001-50.000	2,50%	5,50%	8,50%	11,50%
50.001-100.000	2,75%	5,75%	8,75%	11,75%
yvir 100.000	3,00%	6,00%	9,00%	12,00%

5.2.1. Arvaforskot

Arvalógin forðar ikki fyri, at arvingar kunnu fáa forskot av arvi. Forskotið kann vera ein partur ella allur arvurin, viðkomandi hevur rætt til sambært lógini, ella testamenti. Arvalógin ásetur, at tað sum meginregla er virðið á arvaforskotinum, tá tað verður móttikið, sum skal verða tikið við í útrokning viðvíkjandi arvalutum og tvangsarvi. Arvaluturinn kann av góðum grundum

ikki verða ásettur, fyrr enn búgvíð hjá arvalataranum verður gjört upp, og tí fellur arvaavgjaldið av arvaforskoti heldur ikki til gjaldingar, fyrr enn búsviðgerðin endar. Talan er tí um avgjaldsskyldu, sum ikki gerst virkin, fyrr enn arvalatarin er deyður, og búgv hansara verður uppjört.

Fyri at sleppa undan iva, um veitingin er arvaforskot ella gáva, er skilagott, at hann ella hon, sum letur arvin, skrivliga gevur til kennar, at talan er um forskot av veiting, sum minkar arvin hjá móttakaranum. Harafturat skal tað kunna sannast, at móttakarinn hevur arvarætt sambært lógini ella testamenti. Harumframt skal vera sannlíkt, at arvingin fer at liva longur enn arvalatarin.

5.2.2. At siga frá sær arv

Arvalógin forðar heldur ikki fyri, at arvingar kunnu siga frá sær arv fult ella partvíst móti samsýning ella samsýningarleyst. Er talan um at siga frá sær arv móti samsýning, er slík samsýning at samanbera við forskot av arvi og verður tí skattliga viðgjörd á sama hátt sum arvaforskot. Er talan um at siga frá sær arv samsýningarleyst, fellur hvørki avgjald ella inntøkuskattur.

Umráðandi er hjá honum, sum hevur sagt frá sær arv, at kunna føra prógv fyri tí. Tað er tí eisini í hesum føri skilagott skrivliga at geva slíka avgerð til kennar og at lata arvalataran við sínari undirskrift á slíkt skjál váttá, at hann er vorðin kunnaður um hesa avgerð.

Avgerðin at siga frá sær arv skal verða tikin, áðrenn avvarðandi arvingi fæst við búgvíð⁵³, annars fellur arvaavgjald til gjaldingar, og talan kann eftir umstøðunum verða um at staðfesta, at gáva verður latin til medarving/ar, sum kann hava við sær skattskyldu fyri teir.

5.3. KOSTNAÐARLÆRAN

Skattliga kostnaðarlæran er grundfest í § 31 í skattalógini og serliga í orðingini, har rakstrarkostnaður verður allýstur sum ...“tær útreiðslur, sum *í árinum* ganga til at *vinna inntøkurnar*, tryggja tær og *halda* teimum við ...“

Sum nevnt frammanfyri undir inntøkuhugtakinum, fall burtur rætturin hjá løntakarum at draga frá rakstrarkostnað í inntøkuuppperðini 1. januar 1993. Tað eru so statt einans sjálvstøðug vinnurekandi og vinnufeløg av ymsum slag, sum kunnu draga frá rakstrarkostnað í uppperðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni.

53 Eftir donsku boafgiftsloven skal slik avgerð verða fráboðað skiftirættinum, áðrenn endalig búuppperð verður latin inn, tó í seinasta lagi áðrenn útlutingin úr búnum byrjar.

Sambært siðvenju og reglubundnari tulking viðvíkjandi nevnda broti úr § 31 í skattalógini verða útreiðslur loyvdar frádrignar, tá ið

- tær stava frá *ígongdverandi vinnuvirksemi*
- tíðarsamband er millum útreiðslurnar og inntøkurnar, jbr. orðingina í *árinum*
- útreiðslurnar ganga til at vinna, tryggja og halda *inntøkurnar* og ikki *inntøkugrundarlagið (inntøkukeldurnar)*

Er ivamál, um ein útreiðsla er rakstrarkostnaður, kann tað vera týðningarmikið, um ein útreiðsla var *neyðug* ella *vanlig*.

5.3.1. Ígongdverandi vinnuvirksemi

Kravið um, at útreiðslan skal stava frá *vinnuligum* virksemi, sum er í *gongd*, sæst aftur á orðingini í § 31 í skattalógini, sum setur krav um aktualitet, og at talan skal vera um útreiðslur til umvælingar o.a. viðvíkjandi rakstrar-ambodum, sum hin skattskyldugi hevur nýtt í virki sínum.

Kravinum um *aktualitet* hevur *Landsskattakærunevndin* tikið undir við í *avgerð frá 4.12.2002 (j. nr. 01S01-0120)*, har hon fylgdi uppfatanini hjá kommunalu skattakærunevndini um, at ásetingarnar í bæði § 31 í skattalógini og §§ 1, 2 og 6 í avskriv-ingarlógini byggja á kravið um, at rakstarútreiðslur og avskrivning einans kunnu verða gjordar, tá ið talan er um ígongdverandi virksemi.

Kravið er eisini samsvarandi siðvenjuni, at tað er ikki alt virksemi, sum kastar av sær inntøkur, ið kann verða roknað sum fult rikið vinnuligt virksemi í skattahøpi. Talan er tá um virksemi, sum verður roknað sum ítriv. Sum umrøtt frammanfyri undir inntøkuhugtakinum, er ein avleiðing av hesum, at loyvt er einans at draga frá tann partin av rakstrarkostnaðinum, sum er ájavnur við ella lægri enn hesar inntøkur. Tað merkir, at rakstrarhall, sum stavar frá ítrivi, kann ikki verða drigið frá í uppgerðini viðvíkjandi aðrari inntøku. Sí um hesi viðurskifti frammanfyri undir partinum við heitinum *Vinna ella ítriv*, har avgerðir í kærumálum eisini eru umrøddar.

5.3.2. Tíðarsamband millum útreiðslurnar og inntøkurnar

Ásetingin í § 31 ... *í árinum* ... er í verki vordin uppfatað soleiðis, at tað skal vera eitt tepurt tíðarsamband millum inntøku og útreiðslu so at skilja, at lítil ivi skal vera um, at búskaparlíga árinum av einari hildnari útreiðslu skal vera sjónligt eftir lutfalsligari stuttari tíð.

Aðrar ásetingar í skattalógini stuðla uppfatanini um tepra tíðarsambandi, eitt

nú ásetingarnar í § 32 og 33, nr. 3, ið geva loyvi at víkja frá tepra tíðarsambandinum við at loyva frádrátt fyri útreiðslur, sum ikki skapa inntøkur fyrr enn í seinni inntøkuárum.

Avgerðin – nevnd frammanfyri – hjá *Landsskattakærunevndini frá 4.12.2002 (j. nr. 01S01-0120)* staðfestir somuleiðis uppfatanina, at eitt tepurt tíðarsamband skal vera millum útreiðslur og inntøkur. Í hesum máli tók Landsskattakærunevndin undir við avgerð líkningarvaldsins um at sýta skattgjaldara rætt til at gera skattligar avskrivningar í 2000 av einum lastbili, sum hann hevði keypt úr Danmark sama ár, tí nevndin helt, at skattgjaldarin hevði ikki ríkið vinnuligt virksemi í 2000.

Sí eisini avgerð hjá *skatta- og avgjaldskærunevndini frá 16.06.2004 (mál nr. 03-02-21-12)*, har frádráttur fyri útreiðslur, sum stóðust av at skifta bilhúsahurð, varð avmarkaður til tey árinu, húsini høvdu verið leigað út við avvarðandi skattgjaldara sum eigara.

5.3.3. Útreiðslurnar skulu ganga til at tryggja inntøkurnar og ikki inntøkugrundarlagið (inntøkukeldurnar)

Útreiðslur, sum ganga til at tryggja inntøkurnar, eru *rakstarkostnaður*. Útreiðslur, sum ganga til at tryggja inntøkugrundarlagið ella inntøkukeldurnar, eru *støðiskostnaður ella stovningarkostnaður*.

Munurin millum rakstarkostnað og støðis/stovningarkostnað er fyrst og fremst, at rakstarkostnaður eru útreiðslur, sum verða hildnar til at vinna, tryggja og halda *dagligu* inntøkurnar við. Støðis/ stovningarkostnaður eru útreiðslur, sum verða hildnar til at stovna, bøta og víðka tað undirliggjandi inntøkugrundarlagið.

Av hesum sæst, at eyðkenni fyri støðis/stovningarkostnað er, at talan er um útreiðslur, sum ávirka ella fevna um inntøkur eitt langt tíðarskeið og ofta av varðandi virði. Hóast støðisfæ/stovningarkostnaður ikki kann verða drigin frá í inntøkuuppperðini eins og rakstarkostnaður, so kunnu hesar útreiðslur verða tiknar við sum ogn í fíggarstøðuni í skattaroknskapinum og í ávísingum førum verða avskrivaðar við árligum upphæddum sambært serligari lóg, jbr. § 31, stk. 1, litra e) í skattalógini. Skattligar avskrivningar kunnu verða gjørdar sambært løgtingslóg um skattligar avskrivningar o.a. (avskrivningarlógina) og verða viðgjørdar seinni í einum parti fyri seg.

Býtið ímillum rakstarkostnað og støðis/stovningarkostnað er viðgjørt í sera nógvum kærumálum og fer helst eisini hereftir at elva til kærur. Í avgerð frammanfyri hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini frá 16.06.2004 (mál nr. 03-02-21-12)* var hesin

spurningurinn eisini til viðgerðar. Skattgjaldarin hevði leigað húsini út í 7 ár, og ein nýggj bilhúsaður varð mettur at halda 20 ár. Av teimum útreiðslum, sum hildnar vóru til at skifta bilhúsaðurina, vórðu tí einans 7/20 góðtiknar sum rakstrarkostnaður, men hinar útreiðslurnar vórðu mettar sum nýløgur (stöðis/stovningarkostnaður) og tí ikki loyvdar frádrignar. Sí eisini avgerð hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini frá 20.10.2005 (mál nr. 05-02-21-39)* og hjá *Landsskattakærunevndini frá 26.02.2002 (j. nr. 01S01-0113)*, har býtið av rakstrarkostnaði og stovningarkostnaði í húsaroknskapum var til viðgerðar. *Skatta- og avgjaldskærunevndin* avgjórði *07.12.2005 (mál nr. 05-02-23-19)*, at tá útreiðslur til ruskkoyring, umhvørvisgjald, skorsteinssópan og rottutýning hjá húsaiegara eru útreiðslur, sum húsaiegari hevði skyldu at halda sambært lóg, kunnu tær ikki sigast at vera knýttar at inntøkuni, men heldur at ognini. Húsaiegari hevði tí havt útreiðslurnar uttan mun til, um ognin var leigað út ella ikki, og kundi tí ikki draga tær frá, sum rakstrarkostnaður eftir § 31 í skattalógini. Í avgerð *frá 18. juni 2008 (mál nr. 07-02-21-56)* gav *Skatta- og avgjaldskærunevndin* húsaútleigara viðhald í tí, at tann parturin av forbrúkgjöldunum (fyri vatn og kloakk), sum er skiftandi, og har goldið verður samsvarandi nýtsluni, kundi verða drigin frá sum rakstrarkostnaður eftir § 31 í skattalógini, men frádráttur varð ikki loyvdur fyri grundgjöld, sum skulu verða rindað uttan mun til, um ognin verður brúkt ella ikki.

Eitt áhugavert kærsmål um frádrátt eftir § 31 í skattalógini er viðgjørt í *Landsskattakærunevndini 14.02.2001 (j. nr. 20S01-0101)*, har eitt partafelag fekk viðhald í tí, at innskot av ábyrgdarpeningi í eitt annað partafelag, sum innskjótandi felagið misti, tá seinna felagið fór í trotabúaviðgerð, kundi verða drigið frá sum rakstrarkostnaður eftir § 31 í skattalógini. Upplýst er í málinum, at partafelagið setti ábyrgdarpeningin í annað partafelag fyri at tryggja leiguinntøkuna, sum fyrra partafelagið hevði av at leiga bygning og maskinur út til tað seinna partafelagið, sum fór í trotabúaviðgerð. Landsskattakærunevndin viðmerkti, at meginreglan er, at peningur, sum verður settur í eitt partafelag sum ábyrgdarpeningur, ikki er at meta sum rakstrarkostnaður eftir §31 í skattalógini. Men kann skattgjaldarin vísa ein so neyvnan samanhang millum rakstur felagsins og avgerðina at seta ábyrgdarpening í eitt felag, at sigast kann, at gerðin var neyðug fyri at tryggja inntøkur og rakstur hjá innskjótandi felagnum, kann undantak verða gjørt frá nevndu meginreglu. Í hesum føri helt nevndin, at frágreiðing kærarans, um samhangin millum leiguinntøkur felagsins, tilknýtið millum felögini og vánaligu útlitini fyri at tryggja leiguinntøkurnar á annan hátt, talaði fyri, at innskotni ábyrgdarpeningurin bara hevði til endamáls at tryggja inntøkur og rakstur felagsins.

Tað gongur óbeinleiðis fram av § 26 í skattalógini, at úteiðslur, sum hava samband við *eginnýtslu*, skulu verða skildar frá, tá gerast skal av, hvørjar úteiðslur hava beinleiðis samband við raksturinn ella kostnaðin fyri at vinna, tryggja og halda inntøkunum við. Talan er her um *privatar útreiðslur*, ið eru eitt nú úteiðslur til mat, klæðir og frítíðarítriv, sum als ikki ella einans óbeinleiðis hava nakað við inntøkuna at gera. Tað, sum eyðkennir slíkar inntøkur,

er, at tær eru felags fyrri øll ella verða hildnar uttan mun til, um skattgjaldarin hevur inntøkugevandi arbeiði ella ikki.

Nógv kæruráál hava eisini verið um spurningin, um útreiðsla er rakstrarkostnaður ella av privatum slag. Av nýggjari ráálum, sum viðgjørð eru í Skatta- og avgjaldskærunevndini (Landsskattakærunevndini) kann verða víst á avgerð hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini frá 03.03.2004 (mál nr. 03-02-021-14)*, har hon staðfesti avgerð hjá kommunalu skattakærunevndini um ikki at loyva einum bónda frádrátt fyrri útreiðslur til eitt stereoanlegg, tá endamálið at keypa hesa vøru ikki var hildið at vera at vinna, tryggja og halda inntøkurnar av seyðahaldinum við, men ein útreiðsla til privat endamáál.

Í *Landsskattakærunevndarmáli frá 16.11.1998 (j. nr. 98S01-0043)* sýtti nevndin einum partafelag frádrátt fyrri ferðaútreiðslur, tí útreiðslurnar høvdu ikki samband við raksturin hjá partafelagnum, men vóru privatar úteiðslur hjá stjóra og partaeigara, og í *Landsskattakærunevndarmáli frá 17.05.1999 (j. nr. 98S01-0060)* sýtti nevndin einum skattgjaldara, sum róði út við egnum báti, frádrátt fyrri egnan kost við teirri grundgeving, at talan ikki var um rakstrarkostnað eftir § 31 í skattalógini. Sí t.d. eisini *Landsskattakærunevndaravgerð frá 16.11.1998 (j. nr. 98S01-0045)*, har nevndin sýtti einum skattgjaldara, sum rak virksemlu sítt í einum smápartafelag, frádrátt fyrri limagjald til yrkisfelag, tí talan var um persónligan limaskap og ikki um rakstrarkostnað hjá felagnum.

Til ber at siga, at *tvey* mörk eru viðvíkjandi rakstrarkostnað: øðrumegin útreiðslur til støðis/stovning, og hinumegin privatar úteiðslur.

Støðisfæ/stovning	Rakstur	Privat
-	+	-

5.3.4. Rakstrarútreiðslur, sum eru beinleiðis nevndar í § 31 í skattalógini

Umframt at allýsa hugtakið rakstrarútreiðslur, sum tær útreiðslur, sum í árinum ganga til at vinna inntøkurnar, tryggja tær og halda teimum við, ásetur § 31 nøkur ítøkilig dømi um slíkar:

- eftirlønir til starvsfólk skattgjaldarans
- gjald til yrkisfeløg fyrri vinnurekandi
- útreiðslur til umvælingar, tryggingar og umsitingar av húsum, skipum, maskinum, innbúgvum og øðrum rakstraramboðum, tó ikki meira enn nýtt er til at bøta um slit og brek, sum á er komið eftir tað, at vinnuligi raksturin byrjaði
- peningur, sum verður avsettur undir einum í klassingargrunn av vinn-

ingi í rakstri skipsins fyri gjørdar avskrivningar, til klassingar og umvælingar viðvíkjandi vinnuliga ríknum skipi. Avsetingarnar til samans eru avmarkaðar til í mesta lagi at vera 10% av tí fyrstu mió. kr. av útveganar virðinum og 5% av útveganarvirðinum oman fyri 1 mió. kr.

5.3.5. Aðrar lógásettar útreiðslur, sum kunnu verða drignar frá í inntøkuuppperðini

Lóggávvaldið hevur gjørt av, at tað eisini skal vera loyvt at draga aðrar útreiðslur frá í uppperðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni enn tær útreiðslur, sum eru allýstar sum rakstrarkostnaður.

Hesar útreiðslur, sum eisini verða nevndar *líkningarfrádráttir*, eru fyrst og fremst ásettar í § 33 í skattalógini. Talan er um ítøkiliga nevnd sløg av útreiðslum, sum lóggávvaldið til eina og hvørja tíð kann broyta, seta úr gildi ella seta í gildi alt eftir, hvørja ætlan tann politiski meirilutin hevur.

Teir týðningarmestu frádráttirnir eftir § 33 eru:

- rentuútreiðslur av íløgu og rakstrarskuld.
- Rentuútreiðslur, sum eru komnar til gjaldingar í einum inntøkuári, og sum skattgjaldarin hevur drigið frá, men ikki hevur galdið seinast í næsta inntøkuári, verða inntøkuførdar fyri tað álmanakkaárið, renturnar eru komnar til gjaldingar. Rentuútreiðslurnar verða mettar at vera goldnar, um so er, at ein peningastovnur hevur skrivað tær afturur kassakreditinum ella slíkum støðugum viðurskiftum, uttan at kreditturin av hesum fer upp um hámarkið, sum avtalað varð 1. januar í tí álmanakkaárinum, ella fyrst í roknskaparskeiðinum, sum kemur beint aftaná tað álmanakkaár ella roknskaparskeið, rentan varð tilskrivað.
- útreiðslur til ferðing, umboðan, lýsingar o.tíl., sum í sambandi við vinnuvirki standast av at selja vørur og tænarur í inntøkuárinum og seinni inntøkuár.
- skattligt hall.⁵⁴
-

Hall kann tó bara verða flutt fram til frádrátt eitt seinni inntøkuár í tann un, rúm ikki er fyri tí í skattskyldugu inntøkuni eitt fyrri ár.

Fær skattgjaldarin neyðskuldarsemju, skuldareftirgeving ella avtalu um skuldarsemju, verður frádráttur fyri skattliga hallið lækkaður ella avmarkaður

54 Hall, sum er staðfest í inntøkuárinum 2001 ella fyrr, kann bara verða flutt fram sum frádráttur í skattskyldugu inntøkunum 5 tey næstu árinum, og soleiðis, at fyrsta árið verður alt hallið drigið frá, um inntøka er til tess og annars so nógv, sum inntøka er til.

í sama mun. Lækkingarupphæddin verður minkað tann inntøkupart, sum stendst av frígivnu skuldini, og sum er skattskyldugur eftir lóg um skatt av kapitalvinningi.

Og frádrátturin verður lækkaður samsvarandi tær upphæddir, hann fær eftir-givnar við skuldarsemju, um skuld fult ella partvíst verður umløgð til parta-brøv, ella konverterað til umbýtilig lánsbrøv. Lækkingarupphæddin verður minkað ta upphædd, sum svarar til munin ímillum navnvirðið og kursvirðið á umløgdu skuldini umbýtisdagin.

Hall í sambandi við trotabúgv, gjaldsteðg o.tíl. verður einans loyvt frádrigið í tann mun, skuldin ella partur av henni er goldin. Tann goldni parturin kann tá verða drigin frá í gjaldsárinum.

Sí eisini um rakstrartap undir 5.5.

Tap av skuldarum og tap av viðurlagsvinnu verða viðgjørd eftir vanligu regl-unum í skattalógini.

Tap av skuldarum skal viðgerast á sama hátt, sum tað hevur verið viðgjørt eftir § 33, nr. 9 í skattalógini. Eftir hesi reglu kann ”tap upp á skuldarar, her-uppií útláns- og ábyrgdarskuldarar hjá peningastovnum”, dragast frá í skatt-skyldugu inntøkuni. Við skuldarar meinast í hesum sambandi ”umsetnings-skuldarar”, tvs. skuldarar, ið stava frá sølu upp á borg. Tap av øðrum skuldarum, t.d. frá útláni, skulu viðgerast eftir kapitalvinningskattalógini. Verður tap av ”umsetningsskuldararum” staðfest, tí hesir verða seldir øðrum felagi, skal hetta tap eisini viðgerast eftir skattalógini. Tó skal tapið viðgerast eftir kapitalvinningskattalógini, tá felag keypir skuldarar og síðani staðfestir eitt tap, antin via sølu ella via úrslitaleysa innheiting. Vert er tó at geva gætur, at tap av fíggjarkrøvum, sum koma undir kapitalvinningskattalógina, sambært galdandi venju ikki eru staðfest, fyrr enn (trota)búgvíð eftir skuld-aran er endaliga uppgjørt. Hetta kann hava við sær, at ein kravánari ikki hevur rætt til at draga tap frá, sum t.d. stendst av einari eftirgeving, hóast skuldarin eftir § 7, stk. 1 í kapitalvinningskattalógini sleppur undan at inn-tøkuføra eftirgevingina.

Viðurlagsvinna (á donskum kallað vederlagsnæring) er eitt krav (fordring), sum er fingið sum gjald *í vinnu* í staðin fyri reiðan pening í sambandi við veiting av vøru, tænastu ella aðra mótveiting. Tað er líka mikið, um kravið er móti keyparanum sjálvum ella triðjamanni. Sum dømi um slík krøv (fordringar) kunnu nevast ein bilhandlara, sum selur eitt akfar uppá borg, ella ein sjálvstøðugan arkitekt, sum fær eitt veðbræv sum gjald fyri sítt arbeiði.

Slíkt krav skal í fyrsta umfari verða *inntökuført* sum skattskyldug inntøka til kursvirði. Hevur eigarin tap, t.d. tí skuldarin ikki kann rinda, skal tapið dragast frá eftir vanligu reglunum í skattalógini. Hevur eigarin ein vinning, verður vinningurin roknaður við í skattskyldugu inntøkuna eftir *kapitalvinningskattalógini*. Tap og vinningur í hesum sambandi merkja, at eigarin fær meir ella minni enn í mun til kursvirðið, ið kravið av fyrstan tíð varð inntökuført fyri. Verður kravið innfríað eftir reglunum, er talan um vinning, um kursvirðið er minni enn 100, tá móttakarinn fekk tað av fyrstan tíð. Um so er, má vinningurin gerast upp fyri hvønn avdrátt. Tap kann ikki staðfestast, fyrr enn talan er um úrslitaleysa innheiting ella við avhendan. Verður kravið avhent, skal tapið viðgerast eftir skattalógini sambært tí, ið er nevnt omanfyri.

Við í tapi av vøru- og tænauskuldarum og viðurlagsvinnu verður eisini roknað valutakurstap. Tapið verður tikið við í skattskyldugu inntøkuna eftir skattalógini tað árið, tapið er goldið. Valutakurstap, ið hevur samband við fíggarjarkrøv og skuld, ið hava samband við skattgjaldarans vinnuvirki, verður eisini tikið við í skattskyldugu inntøkuna eftir skattalógini. Tapið verður tikið við í skattskyldugu inntøkuna tað árið, tapið er goldið.

Tá sagt verður, at valutakurstapið skal hava samband við skattgjaldarans vinnuvirki, so verður hervið meint við t.d. valutakurstap, ið stendst av sølu til útlandið, ella stendst av lántøku uttanlands og lánið hevur samband við raksturin hjá felagnum, ella til rakstrartól og líknandi. Hjá partafeløgum og smápartafeløgum og líknandi feløgum hava flestu valutakurstapini samband við skattgjaldarans vinnuvirki.

Eftir skattalógini hevur meginreglan verið, at tapið kann verða drigið frá, tá tað er staðfest. Tap uppá krav móti umsetningsskuldara, sum er tikið undir trotabúsviðgerð, verður roknað sum staðfest, tá skiftirætturin hevur tikið avgerð um trotabúsviðgerðina, meðan tap uppá krav viðvíkjandi fíggarjarnarskuldara, sum er tikið undir trotabúsviðgerð, verður ikki roknað sum staðfest fyrr enn trotabúsviðgerðin er endað.

Sum dømi um metingina, nær eitt tap er staðfest, kann verða víst á avgerð *frá 17.05.1999 (j. nr. 98S01-0062) hjá Landsskattakærunevndini*. Skattgjaldarin helt tapið vera staðfest í 1995. Landsskattakærunevndin tók undir við líkningarvaldinum, at tapið ikki kundi verða staðfest fyrr enn í 1996.

Eftir nú strikaðu § 33, nr. 9 í skattalógini kundi landsstýrismaðurin við kunngerð loyva frávik frá meginregluni, so *avsetingar* kundu verða gjørdar móti tapi.

Landsstýrismaðurinn hefur í slíkari kunngerð ásett, at tá serlig viðurskipti tala fyri tí, eitt nú tá skuldararnir eru nógvir, verður loyvt at gera prosentvísa avseting móti tapi av skuldarum. Støddin á prosentvísu avsetingini skal í fyrsta lagi verða ásett eftir teimum roknskaparligu royndunum hjá virkinum, hvat tapi av skuldarum viðvíkur undanfarin ár. Tó skulu munandi broytt búskaparviðurskipti kunna hava ávirkan á ásetingina viðvíkjandi prosentinum, eins og broytt samanseting viðvíkjandi viðskiftafólkaþjóðini. Harumframt kunnu royndir, sum onnur meinlík virkir við somu umstøðum hava, fáa ávirkan.

Peningastovnum er loyvt at seta av móti tapi av útlánnum og ábyrgdum, um avsetingin er grundað á meting viðvíkjandi teimum einstøku útlánunum og ábyrgdunum. Slík avseting kann verða upp í 11% av øllum útlánnum og ábyrgdum, uttan at neyðugt er hjá skattavaldinum at kanna avsetingina.

Líkningsvaldið hefur í einum rundskrivi ásett mannagongd, sum skal verða fylgd, tá ið ítøkilig meting skal gera av, um kravið verður hildið at vera mist fult ella partvíst. Eftir hesi mannagongd skal avvarðandi skattgjaldari við sjálvuppgávu lata inn skrivligt yvirlit, sum vísir hesar skuldarar. Yvirlitið skal geva hesar upplýsingar um hin einstaka skuldaran:

1. Navn
2. Bústað
3. Peningaupphædd
4. Nær rætturin til peningakravið er fingin (ár)
5. Frágreiðing um, hví avskrivning verður gjørd ella váttan frá advokati.
Ein frágreiðing ella váttan um, at tað ikki lønar seg at innheinta peningin, gevur ikki rætt til frádrátt.

Líkningsvaldið hefur í rundskrivinum ásett, at tá skuldin er eldri enn 3 ár og upphæddin er 3.000 kr. ella minni, verður frádráttur loyvdur uttan at vísir er fingin fyri, at peningurin er mistur.

Víst verður á *Landsskattakerunevndarmál frá 15.03.1999 (j. nr. 98S01-0056)*, har bæði avsetingar og avskrivningar av tapi av skuldarum eru neyvt umrøddar.

- Samdøgursfrádráttur

Talan er um samdøgursfrádrátt fyri arbeiði við útlenskum skipi og fyri arbeiði uttanlands, tó ikki innløgur fevndar av § 25 b, stk. 1 í skattalógini. Frádrátturinn verður veittur fyri part av meirútreiðslum til kost, húsaleigu, ferðaútreiðslur og flutningsútreiðslur og sjúkratryggingar og vanlukkutryggingar og er treytaður av, at dvøluurin uttanlands eitt 12 mánaða tíðarskeið antin er 2 mánaðir uttan slit, ella í minsta lagi 100 samdøgur.

Skatta- og avgjaldskærunevndin hevur í avgerð frá 29.11.2006 (mál. nr. 06-02-23-24) gjørt av, at frádrátturin ikki kann verða avmarkaður at svara til veruligu útreiðslurnar. Nevndin leggur dent á, at talan er um ein fastan samdøgursfrádrátt, sum landsstýrismaðurin hevur ásett. Við hesi avgerð hevur nevndin sett til síðis uppfatanina hjá Toll- og Skattaráð Føroya, at samdøgursfrádrátturin skal verða býttur soleiðis, at 50% eru fyri kost, 20% eru fyri húsaleigu, 25% eru fyri ferðaútreiðslur og flutningsútreiðslur og 5% eru fyri sjúkratrygging og vanlukkutryggingar so at skilja, at fær skattgjaldarin frían kost undir arbeiðsupphaldinum, skal samdøgursfrádrátturin verða skerður 50% o.s.fr. Málið hevur verið fyri í Føroya rætti, sum staðfesti avgerðina hjá skatta- og avgjaldskærunevndini. Skattavaldið skeyt dómin inn fyri landsrættin, sum somuleiðis staðfesti avgerðina hjá skatta- og avgjaldskærunevndini.

Skatta- og avgjaldskærunevndin viðmerkti í avgerð frá 10.03.2003 (j. nr. 02S01-0131), at frádrátturin er treytaður av, at talan er um ein skattskyldugan, sum býr í Føroyum⁵⁵ og hevur inntøkugevandi arbeiði uttanlands.

5.3.6. Útreiðslur til royndarvirksemi og granskingarvirksemi

Eftir § 32 í skattalógini kunnu útreiðslur til royndarvirksemi og granskingarvirksemi, sum hildnar eru *áðrenn* sjálv vinnan er byrjað, verða drignar frá í inntøkuuppperðini tað árið, vinnan er byrjað og tey næstu 3 inntøkuárin. Virkið ger sjálvt av, hvussu stórir partur av útreiðslunum verður drigin frá hvørt einstakt ár. Slíkar útreiðslur, sum hava samband við ráevni í undirgrundini, koma tó ikki undir hesar ásetingar.

Landskattakærunevndin legði í avgerð frá 01.02.1999 (j. nr. 98S01-0050) dent á, at tá ið framleiðsla ikki var byrjað, kundi frádráttur ikki verða játtaður.

5.3.7. Keypspeningur fyri „goodwill“ og aðrar immateriellar ognir

§ 35a í skattalógini ásetur, at keypspeningur fyri „goodwill“ og aðrar immateriellar ognir (t.d. mjólkarkvotur) kann verða drigin frá í skattskyldugu inntøkuni við eins stórum upphæddum keypsárið og 9 næstu árin. Er talan um rættindi, sum galda eitt ávíst tíðarskeið, skal keypspeningurin tó verða drigin frá við eins stórum upphæddum alt tíðarskeiðið.

Stendur keypspeningur fyri „goodwill“ og aðrar immateriellar ognir eftir, tá slíkar ognir verða seldar, kann parturin verða drigin frá í sölupeninginum fyri

55 Avleiðingin av hesi treyt má so vera, at hin skattskyldugi hevur fulla skattskyldu til Føroya.

somu ognir ella verða drigin frá í inntøkuni tað árið, virkið heldur uppat. Eru ognirnar framhaldandi ogn hjá virkinum, kunnu tær verða drignar frá við eins stórum upphæddum í 10 ár.

At fáa og avhenda slíkar ognarlutir (goodwill og aðrar immateriellum ognir) sum gáva ella arvaforsskot verður javnmett við keyp og sølu. Flytur skattgjaldari slíkan ognarlut frá vinnuligari nýtslu til eginnýtslu ella frá eginnýtslu til vinnuliga nýtslu, verða slíkir flutningar javnmettir við sølu. Keypspeningurin og sölupeningurin er virðið í vanligum handli um avheningarmundið.

Hugtakið „goodwill“ er gjøllari lýst frammanfyri undir inntøkuhugtakinum.

5.3.8. Keypspeningur fyri fiskirættindi⁵⁶

§ 35b í skattalógini ásetur, at keypspeningur fyri øll rættindi eftir lógini um vinnuligan fiskiskap, tó ikki veiðiloyvi, kann verða útreiðsluførdur í inntøkuuppgerðini keypsárið.

Fevnir avtalan um slík rættindi um tíðarskeið, sum er longri enn eitt ár, kann keyparin útreiðsluføra keypspeningin samsvarandi sum býtið viðvíkjandi tíðarskeiðinum.

Tann, ið keypir veiðiloyvi, kann eftir § 11, stk. 3 í avskrivngarlógini aktivera og avskriva virðið á veiðiloyvinum saman við skipsvirðinum.

5.4. RENTUÚTREIÐSLUR

Í Føroyum hevur í skattligum høpi leingi verið gjørdur munur á privatum og vinnuligum rentuútreiðslum.

5.4.1. Privatar rentuútreiðslur

Vinnuligar rentur kunnu verða drignar frá í sjálvari inntøkuuppgerðini eftir § 33, nr. 1, jbr. frammanfyri. Privatar rentur kunnu fyri ein part verða drignar frá í útroknaða skattinum. Við gildi frá 18. januar í 1991 var hesin frádráttur tó avmarkaður til einans at fevna um rentur av privatari skuld stavandi frá egnum bústaði, útbúgving og fyri gjald fyri ábyrgd sambært § 33, nr. 2 í skattalógini.

56 Sambært lógini um vinnuligan fiskiskap er *fiskiloyvi* ein rættur, sum landsstýrismaðurin hevur latið ávísam skipaeigara, sum hevur veiðiloyvi at veiða ávíst fiskidagatal og/ella ávísa nøgd úr ávísam fiskastovnum á ávísam leiðum í ávísam fiskiári. *Veiðiloyvi* er góðkenning, landsstýrismaðurin veitir ávísam fiskifari at veiða á føroysku landleiðunum og á leiðum uttan fyri føroysku landleiðirnar.

1. januar 1997 fall hesin møguleiki fyri frádrátti burtur, og í staðin kom í gildi lógin um stuðul til rentuútreiðslur av nevndu privatu lánum, sum gevur rætt til stuðul 40% av nevndu rentuútreiðslunum. Treytin fyri at fáa rentu-stuðulin er harumframt, at móttakarinn hevur fulla skattskyldu til Føroya.

5.4.2. Vinnuligar rentuútreiðslur

Vinnuligar rentur geva rætt til frádrátt í *inntøkuni* við fullari upphædd.

Frádráttur er loyvdur, tá rentan er gjaldkomin. Sum nevnt frammanfyri, skulu rentur, sum eru gjaldkomnar og frádrignar, men ikki *goldnar* seinast í næsta inntøkuári, verða inntøkufordar fyri álmanakkaárið, renturnar vóru gjaldkomnar.

Treytir fyri frádrátti eru harafturat, at tann skattskyldugi er *rættarlíga* og *beinleiðis* bundin at gjalda, og at gjaldið hevur vanligt rentueyðkenni, sum merkir, at talan er um gjald fyri møguleikan at ráða yvir fremmandum kapitali, sum verður regluliga roknað við einum prosentparti av tí til eina og hvørja tí verandi skuld.

Avgerð frá 13.03.2000 (j. nr. 98S01-0067) hjá *Landsskattakerunevndini* vísir, at formlig krøv um sambandið millum skuldara og rentuútreiðslurnar, sum skattalógin setur, skulu vera lokin fyri at hava rætt til frádrátt. Í hesum kærumáli staðfesti Landskattakerunevndin avgerðina hjá líkningarvaldinum at sýta einum skattgjaldara rættin til at draga frá privatar rentuútreiðslur í 1995, ið stávaðu frá einum láni til egnan bústað, sum hann ikki – men faðir hansara – var tinglýstur at eiga.

5.5. RAKSTRARTAP

Tá frádráttir í einum skattaroknskapi eru størri enn skattskyldugu inntøkurnar, verður skattskylduga inntøkan negativ. Skattauppperðin vísir hall. Orsøkin til hallið kann vera, at skattgjaldarin í árinum hevur havt tap. Tá koma til sjóndar spurningarnir, hvussu slíkt tap skal verða viðgjørt skattliga, hvørjar umstøður gera, at tapið kann verða drigið frá í skattauppperðini, og nær tapið er ásannað.

Avgerandi fyri, um staðfest tap kann fáa skattligt árin, er, um tapið ella virðisminkingin viðvíkjandi tí ogn ella ognarluti, sum hevur elvt til tapið, hevði tilknýti til vinnu skattgjaldarans ella ikki.

Meginreglan er, at tap kann verða drigið frá í sama mun, sum vinningur av at selja avvarðandi ogn ella ognarlut hevði verið skattskyldug inntøka.

Soleiðis er t.d. lítil ivi um, at tap, sum stendst av, at vørugoymsla verður brandskadd, kann verða drigin frá í skattauppgerðini og av tí kann fáa skattligt árin. Ivasamari er, um reiðipeningur, sum verður stolin, kann verða drigin frá sum tap í skattauppgerðini, av tí at tað kann vera trupult at sannføra skattavaldið um, at júst tann peningurin hoyrði til tað vinnuliga virkseimið hjá skattgjaldaranum.

Samanumtikið eru tað tap av ognarlutum, sum ikki kunnu verða avskrivað sambært avskrivningarlógini, men sum verða brúktir til at vinna, tryggja og halda inntøkunum við, ið kunnu verða drignir frá í skattauppgerðini.

Tap av vøstri í skuld kann eftir umstøðunum verða drigið frá í skattauppgerðini. Slíkur vøkstur í skuld kann koma upp á tal, tá ið skattgjaldarin verður rættarliga bundin at rinda endurgjald í sambandi við vinnuligt virkseimið. Frádráttur verður tá loyvður, um endurgjaldsábyrgdin verður mett at liggja innan fyri natúrligan vanda fyri rakstrarábyrgd.

Í *Landsskattanevndarmáli nr. 72/1994* var ein kæra frá advokati viðgjørd. Hann kravdi at fáa loyvi at draga frá eitt endurgjald, sum hann varð rættarliga bundin at rinda einum viðskiftafólki vegna ov seina málsviðgerð, ið hevði elvt til fíggarligt tap, sum kærarin hevði endurgoldið viðskiftafólkinum. Líkningarvaldið sýtti fyri at loyva frádrátt við teirri grundgeving, at talan var ikki um vanligar rakstrarútreiðslur, men um grovt ósketni, og at útreiðslan tí einki hevði við „vanligan rakstrarváða“ í virkinum at gera. Landsskattanevndin gav tó kæraranum viðhald við ávísing til hægstarættardóm, endurgivin í Ugeskrift for retsvæsen 1987 á síðu 126 (U1987.126H), har advokatur hevði fingið viðhald í einum meinlíkum máli við teirri grundgeving, at tapið eftir einari heildarmeting ikki fall uttan fyri karmin um tann váða, sum raksturin av einum advokatvirki hevur við sær.

Slík tap eru ásannað ella staðfest á sama hátt, sum tap av skuldarum, javnber umrøðuna frammanfyri.

6. Skattligar avskrivningar

Frammanfyri er umrøtt, at kostnaðir, sum fara til støðisútreiðslur ella stovningarútreiðslur, koma ikki undir hugtakið rakstrarkostnaður. Møguleiki er tó fyri í ávísum førum at bóka slíkar útreiðslur sum ogn í fíggjarstøðuni og síðan avskriva tær árliga, soleiðis sum ásett er í § 31, litra e í skattalógini. Heimildir til árligar avskrivningar standa í skattalógini og í tonsaskattalógini, men fyrst og fremst í avskrivningarlógini.

Ásetingar í skattalógini, sum heimila avskrivningar, eru § 32, ið loyvir árliga at avskriva útreiðslur til royndarvirksemi og granskingarvirksemi, § 35a, ið loyvir at avskriva keypspening fyri „goodwill“ og aðrar immateriellar ognir og § 35b, stk. 3, sum loyvir árliga at draga frá keypspening fyri fiskirættindi fyri ávíst tíðarskeið, ið er meira enn eitt inntøkuár.

6.1. HUGTAK OG ENDAMÁL

Ein avskrivning er eitt útreiðslubýti av eini íløgu tey roknskaparár, íløgan verður nýtt.

6.2. ROKNSKAPARLIGAR AVSKRIVNINGAR

Við *roknskaparligum avskrivningum* verður roynt at gera eitt býti, so at hvørt rakstrarár fær eina avskrivning svarandi til virðisminkingina av íløguni avvarðandi ár, so roknskapurin gevur eina „rættvísandi“ mynd av rakstri og fíggjarstøðu virkisins. Ársroknskaparlógin, sum er galdandi fyri smápartafeløg og partafeløg *kreivur*, at roknskaparligar avskrivningar verða gjørdar fyri at geva rætta mynd av rakstri og fíggjarstøðu.

6.3. SKATTLIGAR AVSKRIVNINGAR

Skattligar avskrivningar kunnu, men skulu ikki verða gjørdar í skattaroknskapinum hjá einum vinnurekandi persóni ella felagi. Endamálið við skattligum avskrivningum er so stutt ikki at geva rættvísandi mynd av rakstri og fíggjarstøðu, men heldur at røkka einum ávísam úrsliti í skattaroknskapinum.

Tað ber eisini á, at skattligar avskrivningar verða brúktar sum politisk amboð at eggja til ella stýra vinnuligum íløgum. Sum dømi um politiska stýring

kann verða nevnd broytingin, sum lóggávuvaldið gjørði í 1985⁵⁷ í móguleikunum at gera enduríløgur, tá skipasaldur sambært § 12 í avskrivningarlógini gjørdust negativar. Slíkar saldur kundu tá verða javnaðar við enduríløgum í onnur skip, men t.d. ikki við at gera enduríløgur í rakstargøgn á landi. Landsstýrið legði fram á ting uppskot at broyta tágaldandi áseting, so skipasaldur eisini skuldu kunna verða javnaðar við at gera enduríløgur í rakstrargøgn á landi sambært 1. kapitli í avskrivningarlógini.

Í viðmerkingunum til uppskotið skrivaði landsstýrið, at tað ásannaði, at føroyska vinnulívið var ov eintáttað, og at íløgurnar í stóran mun vórðu miðsavnaðar á ávís vinnuøki. Fyri ikki áhaldandi at kroysta menn at seta pening í skip, og so statt avmarka óneyðugar íløgur í fiskiflotan, skeyt tað upp, at tað at javna negativa skipasaldo framyvir eisini kundi verða gjørt við at útvega rakstrargøgn til vinnuliga nýtslu burturav við tí endamáli at spjaða íløgurnar, so peningur, sum áður var bundin í fiskivinnuni, kundi verða nýttur til t.d. vinnuskapandi íløgur á landi.

Ásetingarnar um skattligar avskrivningar í lóggávuni eru ikki grundgivnar við tí, at avskrivningin eigur at svara til virðisminkingina í ognini. Tvørturímóti loyvur lóggávan ikki í øllum førum skattligar avskrivningar, har ognir eru ella kunnu vera fyri stórum virðisminkingum. Vert er tí at geva sær far um, at tað ofta kann vera neyðugt at gera tveir roknskapir, ein roknskap, sum lýkur krøvini í ársroknskaparlógini, og ein skattaroknskap.

6.3.1. Niðurskriving

Ein *niðurskriving* er bókingarliga at niðurmeta eina ogn og kann t.d. koma uppá tal, tá vørugoymsla verður uppgjørd í sambandi við inntøkuuppgerðina, jbr. § 26, stk. 3 í skattalógini.

6.3.2. Avskrivningarorsakir

Grundgevingin fyri kravinum/móguleikanum fyri avskrivningum/niðurskrivingum er, at ognarluturin verður slitin av nýtslu, slitin av natúrgivnum umstøðum og minkar í virði av búskaparligum umstøðum, t.d. vøra, sum er farin av móta. Avleiðingin av hesum er tí, at ognir ella ognarlutir, sum ikki slítast av brúki, kunnu vanliga ikki verða avskrivaðar ella niðurskrivaðar. Hetta ger seg galdandi fyri eitt nú grundøki og kann eisini gera seg galdandi fyri listaverk, sum prýða hølini hjá einum vinnuvirki.

57 Løgtingslóg nr. 74 frá 12.06.1986.

6.3.3. Avskrivngargrundarlagið

Grundarlagið undir avskrivngum er tann peningaupphædd, sum avvarðandi ognarlutur er útvegaður⁵⁸ fyri, umframt tær peningaupphæddir, sum seinni eru brúktar til ábøtur á ognarlutun. Er talan um ongarlutir, sum tað er drúgt at gera, eitt nú bygningar og skip, kunnu t.d. rentuútreiðslur av byggilánum ikki verða lagdar aftur at útveganarprísinum, men kunnu verða útreiðsluførdar sum rakstrarkostnaður tey inntøkuár, tær eru gjaldkomnar.

6.3.4. Avskrivngarhættir

Skattligar avskrivngar kunnu verða gjørdar á ymsan hátt. Talan kann vera um stígandi (progressivar) avskrivngar, salduavskrivngar, linjuavskrivngar ella minkandi (degressivar) avskrivngar. Tær kunnu vera bundnar ella óbundnar og tíðarlaga verða gjørdar pro anno ella ultimo. Endaliga kann talan vera um at gera forskotsavskrivngar.

6.3.4.1. Stígandi (progressivar) avskrivngar

Avskrivngarnar vaksa ár undan ári.

Hesin hátturin verður tó ikki brúktur í Føroyum til skattligar avskrivngar.

6.3.4.2. Salduavskrivngar

Allir ognarlutirnir verða avskrivaðir *undir einum* við salduvirðinum sum grundarlagi.

Hesin hátturin verður brúktur at avskriva rakstrargøgn eftir 1. og 2. kapitli og skip eftir 3. kapitli í avskrivngarlógini.

6.3.4.3. Linjuavskrivngar

Støðugar avskrivngar á hvørjum ári við ávísam prosentum av útveganarvirðinum. Hesin hátturin verður brúktur at avskriva útreiðslur til royndarvirksemi og granskingarvirksemi sambært § 32, goodwill og aðrar immateriellar ognir sambært § 35a og keypspeningin fyri fiskirættindi sambært § 35b í skattalógini, útreiðslur til innrættingar og innleggingar í leigaðum hølum sambært § 2, stk. 2 og bygningar eftir 4. kapitli í avskrivngarlógini.

58 Talan kann vera um keypsprís umframt lógásett avgjöld (eitt nú GATT-toll), farmagjöld, útreiðslur til trygging undir flutningi og t.d. útreiðslur til ábøtur og til at gera klárt á virkinum. Meirvirðisgjald, sum kann verða drigið frá sum inngangandi avgjald, kann tó ikki verða roknað við upp í útveganarvirðið. Avtalaðir avsláttir í söluprísinum skulu verða drignir frá salduvirðinum.

6.3.4.4. Lækkandi (degressivar) avskrivningar

Avskrivningarupphæddin verður lægri ár undan ári, t.d. eftir salduháttinum.

Hesin hátturinn verður brúktur at avskriva rakstrargögn eftir 1. og 2. kapitli og skip eftir 3. kapitli í avskrivningarlógini.

6.3.4.5. Bundnar avskrivningar

At avskrivningin er bundin, merkir, at rætturinn at avskriva fellur burtur, um hann ekki verður brúktur so at skilja, at um loyvda avskrivningin ekki verður brúkt fult ella partvíst eitt ár, hefur hetta ekki við sær möguleika at hækka avskrivningina eitt seinni ár ella at leingja avskrivningartíðina. Bundnar avskrivningar og linjuavskrivningar hoyra ofta saman.

Bygningsavskrivningar eftir 4. kapitli í avskrivningarlógini, eins og avskrivningar av keyptum goodwill, og aðrar immateriellar ognir eftir § 35a í skattalógini eru bundnar avskrivningar.

6.3.4.6. Óbundnar avskrivningar

Tá talan er um óbundnar avskrivningar, fellur rætturinn til avskrivningar ekki burtur, um hann ekki verður brúktur eitt ár. Dømi um óbundna avskrivningar eru avskrivningar eftir salduháttinum, har frítt er at avskriva upp til eitt árlegt prosentvíst hámark. Á tann hátt fellur fulli möguleikin at avskriva ekki burtur, hóast ekki verður avskrivað eitt ár.

Avskrivningarnar eftir kapitli 1, 2 og 3 í avskrivningarlógini eru óbundnar, eins og avskrivningar eftir §§ 32 og 35b í skattalógini.

6.3.4.7. Pro-anno avskrivningar

Avskrivningar verða gjørdar bæði í útveganarárinum og avhendingarárinum í mun til ta tíð, skattgjaldarin hefur átt ognarlutin.

6.3.4.8. Ultimoavskrivningar

Ognarluturinn kann verða avskrivaður við fullari upphædd uttan mun til, nær hann er útvegaður í árinum. Avgerandi er, um skattgjaldarin eigur ognarlutin, tá ið figgjarstöðan verður gjørd. Avskrivningar kunnu verða gjørdar í útveganarárinum og ekki í avhendingarárinum.

Allar avskrivningar eftir avskrivningarlógini eru ultimoavskrivningar.

6.3.5. Forskotsavskrivningar

Talan er um forskotsavskrivningar, tá heimild er til at avskriva ein ognarlut, áðrenn tær vanligu avskrivningartreytirnar eru loknar.

Avskrivningar av skipi til vinnuliga nýtslu eftir § 13 í avskrivningarlógini eru dæmi um forskotsavskrivningar.

6.3.6. Grundleggjandi treytir

Sambært vanligari uppfatan og rættarvenju skulu tvær grundleggjandi treytir verða uppfyltar fyri at skattligar avskrivningar kunnu verða loyvdar. Onnur er, at ognarluturin skal verða *nýttur vinnuliga*, og hin er, at avvarðandi skattgjaldari skal *eiga* ognarlutin.

6.3.6.1. Vinnulig nýtsla

Kravið, at ognarluturin skal verða nýttur vinnuliga, forðar tó ikki fyri, at gjørdar kunnu verða skattligar avskrivningar av ognum, sum verða nýttar bæði vinnuliga og privat. Avskrivningarlógin loyvir t.d. avskrivning av rakstrargøgnum og bygningum, sum bæði verða brúkt vinnuliga og privat.

Vanliga uppfatanin, at treytin fyri skattligum avskrivningum er, at ognarluturin verður brúktur vinnuliga, gongur fram av orðingunum í avskrivningarlógini, eitt nú § 1, stk. 1, har orðingin er, at ognarlutirnir „... verða nýttir vinnuliga...“. Í niðanfyrri umrøddu avgerð frá 4.12.2002 (nr. 01S01-0120) hjá Landsskattakærunevndini gjørdi líkningarvaldið galdandi, at tað er siðvenja fyri at seta sum treyt fyri skattligum avskrivningum, at rakstrargagnið *er atlað at ganga inn í raksturin í vinnuvirkinum*.

Afturvendandi spurningurin, um talan er um vinnuligt virksemi ella ítriv, er eisini týðningarmikil fyri avskrivningarmøguleikarnar. Er talan um ítriv, verða avskrivningarmøguleikarnir vanliga avmarkaðir at skula verða hildnir innan fyri tann vinning, sum ítrivið kastar av sær. Eins og tað er galdandi fyri rakstrarkostnað, verður eisini sett sum treyt fyri at loyva skattligari avskrivning, at talan er um *ígongdverandi virksemi*, og at tepurt tíðarsamband er millum virksemið og avskrivningarnar.

Kravið um ígongdverandi virksemi er t.d. staðfest hjá Landsskattakærunevndini í avgerð frá 4. 12. 2002 (mál nr. 01S01-0120), har hon viðmerkti, at §§ 1 og 2 í avskrivningarlógini byggja á, at rakstrarútreiðslur og avskrivning kunnu verða gjørdar, tá talan er um ígongdverandi virki, t.e. virki, sum hevur rakstur.

At talan skal vera um vinnuligt virksemi kann hava við sær, at eigari, sum t.d. lænir út ognarlut(ir) ókeypiss, kann missa rættin til skattligar avskrivningar við teirri grundgeving, at talan tá ikki er um vinnuliga at nýta ognina.

Løntakari kann eisini gera skattligar avskrivningar, eitt nú av skipsparti, hann eigur, og sum kann verða avskrivaður eftir avskrivningarlógini. Í hesum føri

kann koma upp á tal at javna skattskyldugu inntøkuna eftir § 31, stk. 2 í skattalógini at verða ájavna við skattligu *uppperðina av eginognini*.

6.3.6.2. Eiga ognarlutin

Grundleggjandi treytin at eiga ognarlutin hevur t.d. við sær, at ognarlutir, sum skattgjaldari hevur langleigað (leasað) at brúka í vinnuvirki sínum, kunnu ikki verða avskrivaðir. Leigugjaldið kann hinvegin vanliga verða drigið frá sum rakstrarkostnaður í inntøkuuppperðini.

Kravið um eigaraskap gongur t.d. fram av orðingum í avskrivngarlógini, eitt nú í §§ 1, stk. 2 (... ið meira enn tveir persónar *eiga* í felag ...) og 2, stk. 1 ... (og sum *hoyra til* vinnuvirki hjá tí skattskylduga ...). Eitt frávik frá ognarkravinum er ásett í § 34 í skattalógini, sum ásetur, at skattligar avskrivningar av ognarlutum, sum verða nýttir í vinnuvirki hjá øðrum hjúnafelaganum, ger hann uttan mun til, um hann sjálvur eigur ella hin hjúnafelagin er ánari.

Drúgv kærunevndarvenja er eisini fyri at seta hesa treyt. Sum dømi um slíkar avgerðir, kann verða víst á *Landsskattanevndarmál, j. nr. 81/1981*, har avskrivning varð sýtt, tí eigaraviðurskiftini vóru ikki nóg greið, *Landsskattanevndarmál, j. nr. 17/1984*, har avskrivning varð noktað, tí tað varð ivasamt, um kærarin var tann rætti at eiga ognarlutin. Eisini kann verða víst á nýggja *avgerð hjá Landsskattakærunevndini frá 21.06.1999 (j. nr. 98S01-0003)*, har nevndin viðmerkti, at „eigarin“, ið situr fyri negativari skipasaldum eftir § 12, stk. 3 í avskrivngarlógini, skal verða skattaður av upphæddini.

6.3.7. Ognir uttanlands

Tað sæst í § 1, stk. 2 – 5 í avskrivngarlógini, at eigarar í íognarfeløgum, samløguíognarfeløgum, partsreiðaríum og øðrum slíkum feløgum, sum fleiri enn tveir persónar eiga, og hvørs veruliga leiðsla hevur sæti uttanlands, kunnu einans gera skattligar avskrivningar av ognum hjá slíkum felagi, í tann mun, avskrivningin rúmast innan fyri rakstrarvinning frá somu ognum. Undantaksloyvi kann undir serligum umstøðum verða fingið frá Toll- og Skattaráð Føroya.

Eitt dømi um avleiðingar av hesi avmarking var til viðgerðar hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini í avgerð frá 10.03.2003 (j. nr. 02S01-0123)*, har avskrivning varð sýtt, tí eitt danskt samløgu felag við fleiri enn tveimum eigarum hevði havt hall øll árin. Møguleiki hevði tí ikki verið fyri at gera avskrivningar.

6.3.8. Aðrar treytir, ið skulu verða loknar, áðrenn avskrivning kann byrja

Umframt tær treytirnar, sum longu eru nevndar frammanfyri: at ognarlutururin skal vera latin einum ígongdverandi vinnuvirksemi, at ognarlutururin er ætlaður at ganga inn í raksturin í vinnuvirkinum, skal ognarlutururin eisini verða latin (leveraður) og liðuggjördur so mikið, at hann kann ganga inn í raksturin. Ásetingarnar í keypslógini gera av, nær ognarlutururin er latin (leveraður). Tað kann vera, tá keyparin hevur fingið ræði á honum, men kann t.d. eisini vera, tá hann er latin einari flutningsfyrirøku í varðveitslu ella farin inn um lúnningina á einum farmaskipi. Tað er ikki avgerandi, um ognarlutururin er goldin.

Tær nevndu treytirnar, at ognarlutururin skal vera latin, liðuggjördur, so at virkið kann taka hann í nýtslu, og at vinnuvirkið skal vera í gongd, hava verið til viðgerðar og eru staðfestar í kærumálum hjá *Landsskattanevndini*, j. nr. 58/1979 og j. nr. 65/1979 og hjá *Landsskattakærunevndini frá 04.12.2002* (j. nr. 01S01-0120). Í fyrsta málinum staðfesti nevndin, at ognarlutururin var ikki liðuggjördur, í øðrum málinum staðfesti nevndin, at ognarlutururin var ikki latin og í seinasta málinum staðfesti nevndin, at vinnuvirkið var ikki ígongd.

6.4. AVSKRIVINGAR EFTIR AVSKRIVINGARLÓGINI

Avskrivningarlógin loyvir avskrivningum av

- rakstrargøgnum, sum verða nýtt vinnuliga burturav (1. kapittul),
- rakstrargøgnum, sum verða nýtt bæði í vinnu og til eginnytslu (2. kapittul),
- skipum til vinnuliga nýtslu (3. kapittul) og
- bygningar o.a. (4. kapittul)

6.4.1. Rakstrargøgn til vinnuliga nýtslu burturav

Avskrivning av rakstrargøgnum til vinnuliga nýtslu burturav kann verða gjørd sambært ásetingunum í 1. kapitli í avskrivningarlógini.

Sum nevnt frammanfyri verða rakstrargøgn avskrivað eftir salduháttinum.

Rakstrargøgn, sum burturav verða nýtt vinnuliga, verða avskrivað á einari saldu (*undir einum*).

Sum slík rakstrargøgn eru eisini at rokna allar innleggingar og innrættingar í bygningum, sum eru tiknir í vinnuliga nýtslu fyri 1. januar í 1983. Innleggingar og innrættingar í bygningum, sum eru tiknir í nýtslu 1. januar 1983

ella seinni, kunnu ikki verða avskrivaðar eftir 1. kapitli í avskrivingslógini, men sum partur av bygningum eftir 4. kapitli í avskrivingslógini, um so er, at bygningurin lýkur hesar treytir fyri at kunna vera avskrivaður. Sí seinni um treytirnar fyri at avskriva eftir 4. kapitli í avskrivingslógini.

Skattligu avskrivningar inntøkuársins verða gjørdar við hinum avskrivingsbæra salduvirðinum sum grundarlagi so at skilja, at hetta virðið er salduvirðið fyrst í inntøkuárinum, tá ið söluvirðið á rakstargøgnum, sum eru seld í inntøkuárinum, er drigið frá, men allur útveganarkostnaður fyri rakstrar-gøgn fingin í inntøkuárinum, er lagdur afturat.

Avskrivingsarnar kunnu eisini verða vístar soleiðis:

Salda fyrst í árinum
+ tilgongd í árinum
- frágongd í árinum
Salda fyri avskrivning
- ársins avskrivning
Salda seinast í árinum

6.4.1.1. Tilgongd í árinum

Undir tilgongd í árinum kemur
at keypa ongarlutir (rakstrargøgn),
taka ímóti ognarlutum sum gávu ella arvaforsskot,
flutt avskrivingsbærar ognarlutir eftir avskrivingslógini frá privatari ella blandaðari nýtslu til ávikavist blandaða ella vinnuliga nýtslu burturav.

Virðið á ognu, sum verða móttikin sum gáva ella arvaforsskot ella ganga inn sum tilgond í sambandi við flutning frá privatari ella blandaðari nýtslu er handilsvirðið um móttøku/flutningsmundið.

Vert er at geva gætur, at útveganarvirðið fyri persónbilar, sum verða nýttir vinnuliga burturav, men sum eru *skrásettir* til privatan persónsflutning, er avmarkað til í *mesta lagi 150.000 kr.* Tann parturin av útveganarpeninginum, sum fer upp um 150.000 kr., skal fyri *hvønn persónbil sær* verða skásettur sum ein serstakur aktivpostur í skattaroknskapinum, men kann *ikki verða avskriv-aður* eftir avskrivingslógini.

6.4.1.2. Frágongd í árinum

Undir frágongd í árinum kemur
at selja ognarlutir (rakstrargøgn),
at avhenda ognarlutir sum gávu ella arvaforsskot,

at flyta avskrivingsbærar ognarlutir til privata nýtslu burturav ella til blandaða nýtslu og

at flyta til nýtslu uttanlands avskrivingsbærar ognarlutir eftir avskrivingslógini.

Avhendingarvirðið er tákandi virðið um flutningsmundið.

6.4.1.3. Salda fyrri avskrivning

Salda fyrri avskrivning er avskrivingsbæra salduvirðið. Árliga avskrivningin av hesi saldu kann verða upp í 30%. Men er henda salda 20.000 kr. ella lægri, kann upphæddin til fulnar verða drigin frá í inntøkuuppgærðini.

6.4.1.4. Frávik frá salduavskrivning

Keypspeningur fyrri smáognir, sum kosta 20.000 kr. ella minni, kann eftir § 3 í avskrivingslógini til fulnar verða drigin frá í skattskyldugu inntøkuni í keypsárinum. Verður hetta ikki gjørt, kann upphæddin ganga inn sum tilgongd í árinum í salduna fyrri rakstargøgn til vinnuliga nýtslu burturav. Keypspeningurin fyrri slíkar smáognir skal antin verða útreiðsluførdur í síni heild ella verða lagdur aftur at (aktiveraður) avskrivingsalduni – tað ber ikki til at útreiðsluføra ein part og aktivera ein annan part.

Sølupeningur fyrri smáognir, og keypspeningurin er útreiðsluførdur í keypsárinum, skal verða inntøkuførdur í søluárinum, men slíkur keypspeningur, sum er aktiveraður sum tilgond í árinum, skal verða drigin frá sum frágongd í søluárinum.

Treytin fyrri at kunna útreiðsluføra smáognir keypsárið er, at talan er um rakstargøgn, sum kunnu verða brúkt einsamøll (virka sjálvstøðugt) soleiðis at skilja, at tað ikki er neyðugt at seta ella binda tey saman við øðrum (meinlíkum) rakstargøgnum fyrri at fáa tey at rigga. Frádráttur í slíkum førum er treytaður av, at eindirnar til samans ikki kosta meira enn 20.000 kr.

Líkningsvaldið⁵⁹ hevur gjørt av, at skattgjaldarin ger sjálvur av, um hann dregur útreiðslur til *teldubúnað* (*software*) frá í keypsárinum sum rakstrar-kostnað ella aktiverar útreiðslurnar sum tilgongd í árinum í avskrivingsalduna. Í slíkum førum er eingin avmarking viðvíkjandi útveganarupphæddini.

59 Rundskriv nr. 19 frá 13. april 1989.

6.4.1.5. Kompletterandi reglan

Verður rakstrargagn, sum er partur av avskrivingsalduni, selt fyri upphædd, sum er lægri enn keypsupphæddin, og allar gjørdar avskrivningar av rakstrargagninum eru drignar frá, skal skattgjaldari eftir § 4, stk. 1 í avskrivingsarlógini (*kompletterandi regluni*) draga tapið frá í skattauppgerðini tað árið, selt verður. Avskrivingsaldan kann í hesum føri verða lækkað tann óavskrivaða partinum av keypsprísinum fyri rakstrargagnið.

Kompletterandi reglan kann verða víst við hesum *døminum*:

Rakstrargagn verður útvegað fyri 200.000 kr., avskrivað árliga 30%, og síðan selt ár 3 fyri 58.000 kr.

Keypspeningur	200.000 kr.
Avskrivning hægst 30%	60.000 kr.
Salda ultimo ár 1	140.000 kr.
Salda primo ár 2	140.000 kr.
Avskrivning hægst 30%	42.000 kr.
Salda ultimo ár 2	98.000 kr.
Salda primo ár 3	98.000 kr.
Søla	58.000 kr.
Tap	40.000 kr.

Tapið 40.000 kr. skal verða drigið frá í uppgerðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni ár 3, og avskrivingsaldan ár 3 (há rakstargøgnum til vinnuliga nýttsu burturav) skal verða lækkað óavskrivaða partin av keypsprísinum, sum er 98.000 kr.

Verður rakstrargagn tikið út *vegna skaða*, kann eitt *skaðaendurgjald* verða javnsett við sølupeningin eftir § 4, stk. 2 í avskrivingsarlógini.

Verður rakstrargagnið *umvælt*, og er umvælingarkostnaðurin *hægri* enn skaðaendurgjaldið, ásetur § 4, stk. 3 í avskrivingsarlógini, at hesin munurin kann verða drigin frá í inntøkuuppgerðini tað inntøkuárið, umvælingin er gjørd. Er umvælingarkostnaðurin *lægri* enn skaðaendurgjaldið, skal munurin verða drigin frá avskrivingsalduni há rakstargøgnum til vinnuliga nýttsu burturav.

Ásetingin kann verða víst við hesum *dominum*:

Skaðaendurgjaldið er 10.000 kr. Saldan fyrst í árinum er 30.000 kr. Umvælingarkostnaðurin í einum føri (1) er 14.000 kr., í einum øðrum føri (2) 4.000 kr. og í einum triðja føri (3) verður nýtt rakstrargagn keypt fyri 20.000 kr.

1) Skaðaendurgjald		10.000 kr.
- Umvælingarkostnaður		<u>14.000 kr.</u>
Munur		4.000 kr.
- sum kann verða drigin frá í inntøku- uppperðini tað árið, umvælingin er gjørd.		
2) Salda fyrst í árinum		30.000 kr.
- Skaðaendurgjald	10.000 kr.	
+Umvælingarkostnaður	<u>4.000 kr.</u>	6.000 kr.
Salda fyri avskrivningar		24.000 kr.
3) Salda fyrst í árinum		30.000 kr.
- Skaðaendurgjald	10.000 kr.	
+Nýtt rakstargagn keypt	<u>20.000 kr.</u>	10.000 kr.
Salda fyri avskrivningar		40.000 kr.

Fevnir saldan einans um eitt rakstrargagn, kann ásetingin í § 4, stk. 2 verða nýtt, og sær dømið tá soleiðis út:

Salda fyrst í árinum	30.000 kr.
- Skaðaendurgjald	<u>10.000 kr.</u>
Frádráttur í skattskyldugu inntøkuni	20.000 kr.
Nýtt rakstrargagn keypt	20.000 kr.
- avskrivning, hægst 30%	<u>6.000 kr.</u>
Salda aftan á avskrivning	14.000 kr.

6.4.1.6. Negativ salda

Avskrivning eftir salduháttinum kann hava við sær, at saldan verður negativ, sum niðanfyri tilskilaða dømið vísir:

Salda fyrst í árinum	500.000 kr.
+ tilgongd í árinum (keyp)	50.000 kr.
- frágongd í árinum (søla)	<u>600.000 kr.</u>
Salda fyri avskrivning	-50.000 kr.

Eftir § 5 í avskrivningarlógini kann slík negativ salda verða *javnað* fult ella partvíst uppá fleiri ymiskar mátar:

- inntøkuförd sama ár, hon er vorðin negativ
- útvega rakstrargøgn til vinnuliga nýtslu burturav í seinasta lagi næsta inntøkuár
- útvega bygningar til ídnaðarnýtslu og handverksnýtslu burturav í seinasta lagi næsta inntøkuár
- inntøkuförd árið eftir, hon er vorðin negativ
- tá serligar umstøður tala fyri tí, kann TAKS leingja nevndu freistir við teirri treyt, at trygd verður veitt fyri skattgjaldingini.

Serligar umstøður tala fyri slíkum loyvi, tá skattgjaldari hevur *ítøkiligar* ætlanir um at útvega sær avskrivingarbærar ognir í næstu framtíð. Víkjast kann ikki frá treytini at veita trygd fyri skattakravinum.

Negativ salda kann eisini koma til sjónar í sambandi við skattligar avskrivningar eftir øðrum kapitlum í avskrivningarlógini. Frammanfyri er júst greitt frá, at slík salda kann verða javnað við at útvega ogn, eisini ogn, sum verður avskrivað eftir øðrum kapitlum. Líkingarvaldið hevur givið til kennar⁶⁰, at tað stendur skattgjaldaranum frítt fyri at javna negativa saldu millum kapitlarnar í tann mun, lógin loyvir hesum.

Landsskattanevndin hevur gjørt úrskurð um negativa saldu í nøkrum fáum kærumálum, t.d. í *máli nr. 44/1984*, har nevndin vísti málið frá sær, tí neyðugt loyvi var givið at leingja freistina og í *máli nr. 52/1996*, har negativ salda ikki var javnað, tí skattgjaldarin hevði selt og keypt fiskifar í sama ári, men dagin eftir selt øðrum partafelag farið fyri somu upphædd. Tað var víðarisølan, sum hevði við sær, at negativa saldan ikki varð vorðin javnað.

Eftir § 31a í avskrivningarlógini skal virkseimið her á landi verða roknað sum *uppathildið*, tá ein vinnurekandi hevur avhent sínar maskinur, rakstrargøgn, innbúgv o.a. Í slíkum føri kann saldan gerast negativ við teirri avleiðing, at hon skal verða inntøkuförð sambært reglunum frammanfyri.

6.4.1.7. Avskrivning av innrættingum og innleggingum í leigaðum holum

Hóast avskrivning av útreiðslum til innrættingar og innleggingar í *leigaðum holum* er loyvd sambært 1. kapitli í avskrivningarlógini (§ 2, stk. 2) skulu slíkar verða gjørdar eftir *linjuháttinum* og ikki eftir salduháttinum, sum annars er

60 Við rundskrivi nr. 20 frá 1. mai 1989.

galdandi avskrivningarháttur fyri rakstrargøgn til vinnuliga nýtslu burturav. Skattlig avskrivning fyri hesar útreiðslur skulu verða gjørdar tað tíðarskeiðið, leigumálið fevnir um, tó ikki styttri enn 10 ár. Tær útreiðslur, sum ikki eru avskrivaðar, kunnu verða drignar frá í sölupeninginum fyri innrættingarnar og innleggingarnar *ella* verða drignar frá í skattauppgerðini tað árið, virkið heldur uppát. Vert er at geva gætur, at upphald viðvíkjandi virksemi og upphald viðvíkjandi leigumáli ikki altíð endar um somu tíð.

Treytin fyri at kunna avskriva slíkar innrættingar og innleggingar er, at tann leigaði bygningurin lýkur treytirnar í avskrivningarlógini, § 17, jbr. § 20, fyri skattliga at kunna verða avskrivaður, sí gjøllari um hetta seinni undir 6.4.4.2 Avskrivningartreytir. Lýkur bygningurin ikki hesar ásetingar, kunnu útreiðslurnar til innrættingar og innleggingar avskrivast kortini, um so er, at hølini burturav verða brúkt til ídnaðarframleiðslu.

6.4.2. Rakstrargøgn til bæði vinnuliga nýtslu og eginnýtslu (blandaða nýtslu)

Avskrivning av rakstrargøgnum til blandaða nýtslu kann verða gjørd sambært ásetingunum í 2. kapitli í avskrivningarlógini.

Rakstrargøgn til blandaða nýtslu verða eisini avskrivað eftir salduháttinum, tó ikki øll saman á einari saldu, men *hvørt sær*.

Tað er einans virðið á tí vinnuliga nýtta partinum av rakstrargagninum, sum árliga kann verða avskrivað upp í 30% og verða drigið frá í skattauppgerðini. Hetta virðið kann í mesta lagi vera 150.000 kr. fyri hvørt rakstrargagnið. Er útveganarvirðið á rakstargagninum hægri enn 150.000 kr., skal munurin verða skrásettur sum serstakur aktivpostur í roknskapinum, sum ikki kann verða avskrivaður og drigin frá í skattauppgerðini. Avskrivningin av rakstrargagni til blandaða nýtslu verður tí býtt millum vinnuliga avskrivning, sum kann verða drigið frá í skattaroknskapinum, og eginnýtslu, sum ikki kann verða drigin frá í skattaroknskapinum.

Tann ítøkiliga nýtlan ger av, hvussu stórir ávikavist tann vinnuligi nýtsluparturin og privati nýtsluparturin er av rakstrargagninum eitt inntøkuár. Tað er skattgjaldarin, sum skal sannføra líkningarvaldið um vavið á ávikavist vinnuliga nýtslupartinum og eginnýtsluni viðvíkjandi rakstrargagninum.

Avskrivningar av rakstrargagni til blandaða nýtslu kunnu verða vístar við hesum *dømi*:

Útveganarvirðið er 200.000 kr. Vinnuliga nýtslan 1. árið er 50% og vinnuliga nýtslan 2. árið er 25%.

	Roknaðar avskrivningar	Vinna	Eginnýtsla	Ikki avskrifað	
Útgevan ár 1	150.000			50.000	
Avskrivning 30%	<u>45.000</u>	22.500	22.500	22.500	50%/50%
Salda ultimo ár 1	105.000				
Avskrivning 30%	31.500	7.875	23.625	23.625	25%/75%
Salda ultimo ár 2	73.500				
Avskrivningar tils.	76.500				

Í hesum dømi hava 22.500 kr. og 7.875 kr., til samans 30.375 kr., kunna verið drignar frá í skattauppperðunum ávikavist ár 1 og 2.

6.4.2.1. Uppgerð eftir § 8, stk. 1 í avskrivningarlógini

Verður rakstrargagn til blandaða nýtslu selt fyri upphædd, sum er *hægri enn* útveganarprísurin við øllum roknaðum avskrivningum frádrignum, skal tann parturin av vinninginum, sum svarar til lutfallið millum skattligu avskrivningarnar og roknaðu avskrivningarnar, verða inntøkuførdur søluárið.

Verður rakstrargagnið í døminum omanfyri selt fyri 100.000 kr. ár 3, verður úrslitið:

Søluprísur	100.000
- salda ultimo ár 2	<u>-73.500</u>
Vinningur (munur)	26.500

At inntøkuføra ár 3: $30.375/76.500 \times 26.500 = 10.522$ kr.

6.4.2.2. Uppgerð eftir § 8, stk. 2 í avskrivningarlógini

Verður selt fyri upphædd, sum er *lægri enn* útveganarprísurin allar roknaðar avskrivningar frádrignar, kann partur av muninum verða drigin frá í inntøku-uppperðini søluárið. Munurin skal tó lækkast við útveganarvirðinum, sum er *hægri enn* 150.000 kr.

Verður rakstrargagnið í døminum omanfyri selt fyri 40.000 kr. ár 3, verður úrslitið:

Søluþrísur	40.000
- salda ultimo ár 2	<u>-73.500</u>
Tap (munur)	33.500

At draga frá í inntøkuuppgerðini ár 3: Av tí at tapið er lægri enn saldan, sum ikki kann avskrivast (50.000), kann tað ikki verða drigið frá.

Verður rakstrargagnið í døminum omanfyri selt fyri 20.000 kr. ár 3, verður úrslitið:

Søluþrísur	20.000
- salda ultimo ár 2	<u>-73.500</u>
Tap (munur)	53.500

At draga frá í inntøkuuppgerðini ár 3: Tapið er hægri enn saldan, sum ikki kann verða avskrivað $(53.500 - 50.000) = 3.500$. Tí kunnu dragast frá $30.375/76.500 \times 3.500 = 1.390$ kr.

6.4.2.3. Tikið úr rakstri vegna skaða

Verður rakstrargagn til blandaða nýtslu tikið úr rakstri vegna skaða, og er skaðaendurgjaldið saman við sølupeningi *lægri enn* útveganarþrísurin og allar roknaðar avskrivningar drignar frá, kann partur av muninum verða drigin frá í inntøkuuppgerðini tað árið, skaðin hendi. Munurin skal tó verða lækkaður útveganarvirðið, sum er hægri enn 150.000 kr. Tapið, sum kann verða drigið frá í inntøkuuppgerðini, verður gjørt upp á sama hátt sum eftir § 8, stk. 2 í avskrivningarlógini. Sí frammanfyri.

Er skaðaendurgjaldið saman við sølupeningi *hægri enn* útveganarþrísurin og allar roknaðar avskrivningar drignar frá, skal tann parturin av vinninginum (muninum), sum svarar til lutfallið millum skattligu avskrivningarnar og roknaðu avskrivningarnar, verða inntøkuførdur. Vinningurin, sum skal verða inntøkuførdur, verður gjørdur upp á sama hátt sum eftir § 8, stk. 1 í avskrivningarlógini, Sí frammanfyri.

6.4.2.4. Umvælingarútreiðslur

Eru umvælingarútreiðslurnar til skatt rakstrargagn til blandaða nýtslu *hægri* enn endurgjaldið fyri skaðan, kann munurin verða drigin frá í inntøkuuppgerðini, um so er, at skaðin hendi, meðan rakstrargagnið varð nýtt til vinnuligt endamál.

Hendi skaðin, meðan rakstrargagnið varð nýtt til aðra nýtslu (eginnýtslu), er slíkur frádráttur ikki loyvdur.

Er slíkt endurgjald *hægri* enn umvælingarútreiðslurnar, skal tann parturin av vinninginum (muninum), sum svarar til lutfallið millum skattligu avskriv-ingarnar og roknaðu avskrivningarnar, verða inntøkuførdur, jbr. uppgerðina eftir § 8, stk. 1 í avskrivningarlógini frammanfyri.

6.4.3. Skip til vinnuliga nýtslu

Avskrivning viðvíkjandi skipum til vinnuliga nýtslu kann verða gjørd sambært ásetingunum í 3. kapitli í avskrivningarlógini.

Skattligar avskrivningar av skipum til vinnuliga nýtslu burturav verða sum meginregla gjørdar á sama hátt sum skattligar avskrivningar av rakstrargøgn-um, sum burturav verða nýtt vinnuliga. Avskrivað verður eftir salduháttinum og av øllum skipum saman á einari saldu. Rakstrargøgn til vinnuliga nýtslu umborð á skipunum, eru eisini partur av slíkari skipasaldu, eins og veiði-loyvi, sum eru undir lógini um vinnuligan fiskiskap⁶¹, eru partur av hesi skipasaldu. Meginreglan fyri skipaavskrivningar er eisini, at árliga avskrivningin kann vera í mesta lagi 30% av salduni. Er talan um persónligar skattgjaldarar, eru móguleikarnir tó avmarkaðir við serligari áseting í § 16b í avskrivningarlógini. Sí gjøllari um hesar niðanfyri.

6.4.3.1. Negativ salda

Ein skipasalda kann, á sama hátt sum avskrivningarsalda av rakstrargøgnum til vinnuliga nýtslu burturav, gerast negativ, tá ið sölupeningur fyri skip, undir hesum rakstrargøgn og veiðiloyvi, skulu verða drigin frá sum frágongd í salduuppgerðini.

Ein skipasalda, sum verður negativ, kann verða javnað fult ella partvíst uppá hesa mátar:

- inntøkuførast sama ár, hon er vorðin negativ

61 Í viðmerkingum landsstýrisins til hesa áseting í avskrivningarlógini (§ 11, stk. 3), løftingsmál nr. 25/2001, verður sagt, at tað eru bara tey veiðiloyvi, sum verða nýtt vinnuliga, sum koma undir skipa-salduna. Sagt verður, at hetta merkir, at um keypt verða veiðiloyvi, sum ikki eru ætlað at nýta í fiskiskapinum, og hesi verða seld við vinningi, skal hesin vinningur verða viðgjørdur eftir áseting-unum í skattalógini. Í slíkum førum kann skattseting fara fram, um sölán kemur undir ásetingarnar í § 27 í skattalógini, jbr. avgerð hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini frá 16.06.2004 (*mál nr. 03-02-22-4*), staðfest av Føroya rætti í *dómi frá 7. februar 2006*.

- útvega skip, undir hesum veiðiloyvum, til vinnuliga nýtslu í seinasta lagi næsta inntøkuár
- útvega rakstrargøgn til vinnuliga nýtslu burturav í seinasta lagi næsta inntøkuár
- útvega vinnuligar bygningar (handverk og ídnað) sambært § 17, stk. 1, litra a í avskrivngarlógini í seinasta lagi næsta inntøkuár
- inntøkuførast árið eftir, hon er vorðin negativ
- tá serligar umstøður tala fyri tí, kann TAKS leingja nevndu freistir við teirri treyt, at trygd verður veitt fyri skattgjaldningi.

Onnur viðurskifti viðvíkjandi tí at javna negativa saldu, sum umrødd eru frammanfyri viðvíkjandi rakstrargøgnum til vinnuliga nýtslur burturav, eru eisini galdandi, tá ið skipasalda gerst negativ, eitt nú at leingja freistina, javna negativa saldu millum kapitlarnar og gevast við virkseminum.

6.4.3.2. Útreiðslubýti sum ávikavist tilgongd til avskrivngarsaldu og rakstur

Útreiðslur at umvæla og umsita skip verða útreiðsluførdar beinleiðis sum rakstrarútreiðslur. Íløgur verða útreiðsluførdar við at avskriva av skipavirðinum (skipasalduni).

Skipið verður avskrivað sum ein eind, tað merkir, at saldovirðið (skipavirðið) fevnir bæði um skrokkin og allar maskinur og innrættingar.

Tá eitt av teimum rakstrargøgnum, sum er partur av skipsvirðinum, verður skift út, er loyvt at útreiðsluføra hetta beinleiðis sum rakstrarkostnað, um so er, at tað skiftið kann sigast ikki at hava ávirkað skipsvirðið. Hevur skiftið verið so umfangandi, at hildið verður, at tað hevur ávirkað skipsvirðið, skal kostnaðurin verða lagdur aftur at skipsvirðinum (tilgongd til avskrivngarsalduna). Hetta verður sum oftast gjørt, tá ið høvuðsmotorar, ljósmotorar, spøl o.s.fr. verða skift.

Samanumtikið kann útreiðslubýtið sum ávikavist *tilgongd til skipasalduna* ella *sum rakstrarkostnaður* útgreinast soleiðis:

- 1) Vanligt útskifti vegna slit ella brek kann verða útreiðsluført beinleiðis sum rakstrarkostnaður, um tað nýggja tólið er sama ella slíkt slag sum tað, ið skift verður, samanber tó niðanfyri.
- 2) Kostnaður fyri at skifta stórt kostnaðarmikið tól, eitt nú høvuðsmotor, ljósmotor, spøl, elektroniska útgerð, frystiútgerð, navigatiónstól o.tíl. skal í síni heild verða tikin við sum tilgongd til skipasalduna, tá hesir lutir at kalla altíð ávirkað skipsvirðið.

- 3) Kostnaður av miðvíst at skifta yvir eitt áramál (endurnýggja) einstøk smá tól skal verða lagt aftur at skipasalduni sum tilgongd.
- 4) Kostnaður av at skifta eitt tól um við eitt annað, sum er størri og betri, skal verða lagdur aftur at skipasalduni sum tilgongd.
- 5) Kostnaður av at keypa tól, sum higartil ikki hava verið brúkt umborð, av konstruktiónsbroytingum, umbyggingum og skifti í hesum sambandi og tilíkkum, skal altíð verða lagdur aftur at skipasalduni sum tilgongd.
- 6) Hevur skip verið fyri óhappi, skal tann kostnaður, sum er neyðugur at halda fyri at fáa skipið aftur í sama stand, verða útreiðsluførdur sum rakstrarkostnaður. Tryggingargjald skal verða inntøkuført. Eru útreiðslurnar størri enn tryggingarendurgjaldið, kann munurin bara verða útreiðsluførdur sum rakstrarkostnaður, um talan í síni heild er um vanligu umsiting, sum hevur til endamáls at halda skipið í sama standi. Annars skal munurin verða lagdur aftur at skipasalduni sum tilgongd fyri at kunna verða avskrivaður. Eru útreiðslurnar lægri enn tryggingarendurgjaldið, kann munurin verða drigin frá skipasalduni sum frágongd eftir § 4, stk. 3 í avskrivingslógini.
- 7) Hevur skipið nýliga fingið nýggjan eigara, skulu útreiðslur til skifti í síni heild verða lagdar aftur at skipasalduni sum tilgongd.
- 8) Verður skifti lagt aftur at skipasalduni, kann § 4 í avskrivingslógini verða nýtt, verða tær ásettu treytirnar annars loknar.

6.4.3.3. Fiskireiðskapur

Kostnaður at útvega fiskireiðskap, sum vanligu er samansettur av fleiri eindum, sum kosta minni enn 20.000 kr. fyri hvørja eind, kann verða útreiðsluførdur sum rakstrarkostnaður. Kostnaður til eindir av fiskireiðskapi, sum er hægri enn 20.000 kr., kann sum meginregla verða útreiðsluførdur sum rakstrarkostnaður, tí tíðin, hann heldur, kann vera rættiliga stutt.

6.4.3.4. Nótir til kraftblokkaskip

Hvør nótin fyri seg til kraftblokkaskip kann verða avskrivað yvir 3 ár. Ferst nótin, áðrenn hon er avskrivað til fulnar, kann restsaldan verða drigin frá í rakstrinum ta árið, hon ferst.

6.4.3.5. Forskotsavskrivning av byggikostnaði

Hóast nakrar av meginginteytum fyri at kunna gera skattligar avskrivningar eru, at ognarluturin skal vera latin (leveraður) og tikin í vinnuliga nýtslu, loyvir avskrivingslógin (§ 13) sum undantak frá hesum meginginteytum at gera *forskotsavskrivningar* av kostnaðinum at byggja ella umbyggja deksfar til vinnuliga nýtslu.

Treytin er tá, at bindandi sáttmáli er gjørdur um slíka bygging ella umbygging.

Er annar sáttmálaparturinn persónligur skattgjaldari (t.d. partsreiðari), skal hvør luttakandi persónur hava gjørt bindandi avtalu við avvarðandi skipasmiðju. Forskotsavskrivning kann verða gjørd fyrstu ferð fyri tað inntøkuár, ið sáttmálin er gjørdur og annars upp í 15% av byggikostnaðinum fyri hvørt árið í byggítíðini. Forskotsavskrivning til samans er tó avmarkað til í mesta lagi 45% av avrádda byggikostnaðinum. Forskotsavskrivningin í hesum tíðarskeiði ávirkar ikki møguliga aðra skipasaldur hjá skattgjaldaranum. Men tá skipið, sum er forskotsavskrivað, verður *avhent*, skal útveganarprísurin – við gjørdum forskotsavskrivningum frádrignum – verða lagdur aftur at møguligari aðrari skipasaldur sum tilgongd (avskrivningarlógin §14).

Verður sáttmálin um skipabyggingina *sagdur úr gildi*, skulu gjørdar forskotsavskrivningar verða inntøkuførdar tað inntøkuár, sáttmálin fer úr gildi (avskrivningarlógin § 15).

Verða *rettindi* sambært skipabyggisáttmála *avhend*, skal vinningur ella hall verða tikin við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni tað inntøkuár, rættindini eru avhend. Gjørdar forskotsavskrivningar skulu verða tiknar við í uppgerðina viðvíkjandi vinningi ella halli. Tryggingarpeningur ella endurgjaldsþeningur er at rokna sum gjald fyri avhending av avvarðandi sáttmála (avskrivningarlógin § 16).

Persónligir skattgjaldarar kunnu í mesta lagi forskotsavskriva ájavnt við innskotnan eginpening útyvir vinning av skiparakstri (avskrivningarlógin § 16b, stk. 1, nr. 2).

Í *landsskattanevndarmáli j. nr. 4/1985* var til viðgerðar spurningurin, hvussu orðingin innskotin skuldi skiljast. Niðurstøðan hjá nevndini var, at hugtakið innskotin eginpeningur skal skiljast sum tann upphædd, persónurin hevur bundið seg til at skjóta inn. Forskotsavskrivning kundi tí verða gjørd, hóast eginpeningurin ikki var inngoldin.

Er móguleiki hjá *persónligum* skattgjaldara at gera bæði vanligar avskrivningar og forskotsavskrivningar, krevur líkningarvaldið, at vanlig avskrivning í vinningi av skiparakstri skal verða gjørd fyrst.

Henda mannagongd tykist at vera staðfest í *Landsskattakerunevndini í avgerð frá 17.05.1999 (j. nr. 98S01-0059)*, har nevndin viðmerkir, at aðrar avskrivningar enn avskrivningar av skipasaldur eiga at verða frádrignar í uppgerðini viðvíkjandi nettovinninginum av skiparakstri, áðrenn avskrivað verður eftir § 16b í avskrivningarlógin.

6.4.3.6. Avmarkingar hjá persónligum skattgjaldarum

Meginreglan at kunna gera árligar skattligar avskrivningar í mesta lagi 30% av

saldu er ekki galdandi uttan undantak fyri persónligar skattgjaldarar, sum gera skattligar avskrivningar av skiparakstri.

Sambært § 16b í avskrivningarlógini er avskrivning 30% av skipasaldu einans gjørlig fyri persónligar skattgjaldarar, um so er, at úrslitið av skiparakstri er so mikið, at rúm er fyri at avskriva full 30% av skipasaldu.

Gevur úrslitið av skiparakstrinum ikki rúm fyri 30% avskrivningum av skipasaldu, kann avskrivast upp í 15% av skipasaldu afturat av aðrari inntøku hjá skattgjaldaranum, tó ikki meir enn 15% av hesi inntøku við frádráttum, íroknað hall av skiparakstri.

Er úrslitið av skiparakstrinum ikki nóg stórt at rinda teir í inntøkuárinum falnu avdráttir av upprunaligu lánunum⁶² í skipi ella parti í skipi, sum skattgjaldarin eigur, kann verða avskrivað ájavnt við avdráttirnar av upprunaligu lánunum í staðin fyri vinning av skiparakstri. Harafturat kann verða avskrivað upp í 15% av aðrari inntøku, tó ikki meir enn 15% av hesi inntøku við frádráttum, íroknað hall av skiparakstri. Verður avskrivningin í hesum føri so stór, at saldan gerst minni enn restskuldin av upprunaligu lánunum, kann ikki verða avskrivað meira enn, at saldan gerst ájovn við restskuldina.

Er so mikið avskrivað, at saldan fyri avskrivning er ájovn við ella minni enn restskuldin á upprunaligu lánunum, kann ikki verða avskrivað meir enn vinning av skiparakstri og fyrr nevndu 15% avmarkingarnar á ávikavist saldu og aðrari inntøku.

Tá skattgjaldarar, sum koma undir hesa avmarking, gera skattauppgerðina, skulu teir skilja millum vinning av skiparakstri og aðra inntøku og gera av, um vinningurin av skiparakstrinum er størri ella minni enn falnu avdráttirnir í inntøkuárinum av upprunalánum í skipi ella skipspørtum.

Í stuttum kann avmarkingin í § 16b eisini verða lýst:

1) 30% salduavskrivning, um úrslitið av skiparakstri rúmar hesum.

Um *ikki*, so

2) Avskriva ájavnt við størri talið av ávikavist *falnum avdráttum* ella *úrslitinum fyri avskrivningar*

+

Hægst 15% av saldu, tó hægst 15% av aðrari inntøku við frádráttum

62 Upprunalig lán er øll lántøka, sum hevur til endamáls at fígga byggikostnað ella skipakeyp umframt lántøka, sum hevur samband við seinri umbygging viðvíkjandi skipi treytað av, at henda umbygging verður førd yvir avskrivingsalduna.

Ansað eftir: ikki at avskriva meira enn 30% av saldu og at skattlig salda skal vera minst ájøvn við restskuld av upprunalánum.

Avmarkingarnar kunnu verða vístar við einum *dømi:*

Skipasalda	20.000.000
Lán í skipum (restskuld)	<u>20.000.000</u>
Vinningur av skiparakstri	0
Falnir avdráttir í árinum av upprunaligum lánum	500.000
Önnur (netto)inntøka	500.000

Av tí at eingin vinningur er av skiparakstri, kann meginreglan um 30% salduavskriv-
ing ikki verða brúkt.

Tá restskuldin av láni í skipum er ájøvn við skipasalduna fyri avskrivningar, og eingin
vinningur er av skiparakstri, er einans møguligt at avskriva 15% av skipasaldu, tó
hægst 15% av aðrari (netto)inntøku.

15% av skipasaldu, tó hægst 15% av aðrari inntøku	75.000
Ársins skipaavskrivning	<u>75.000</u>

Tá persónligir skattgjaldarar gera skipaavskrivningar, krevja líkningarmyndug-
leikarnir, sum avleiðing av hesum avmarkingum, at:

1. Rakstrarroknskapur fyri skip ella part í skipi skal verða gjørdur fyri seg.
Inntøkur og/ella útreiðslur frá øðrum virkseimi skulu ikki verða tiknar við
í hesum roknskapi.
2. Restskuldin av upprunaligum lánum í skipi ella skipspørtum seinast í
rakstrarárinum skal vísast í figgjarstøðuni. Lángevri skal verða tilskil-
aður.
3. Avdráttir av upprunaligum lánum í skipi ella skipspørtum, ið eru falnir
til gjaldingar í inntøkuárinum, skulu verða tilskilaðir fyri seg í roknskap-
inum.

Harafturat er í kunngerð frá Líkningarráði Føroya frá 4. desember í 1978
ásett ein víðkað upplýsingarskylda, sum skal verða uppfyllt fyri at fáa rætt til
avskrivningar og forskotsavskrivningar av skipspørtum og bátspørtum. Eigar-
arnir skulu eftir hesi kunngerð lata líkningarmyndugleikanum avrit av eig-
arasáttmála ella upplýsingar um eigaraviðurskiftini undirskrivað av øllum
eigarunum, navn og bústað eigaranna, hvussu stórir ognarparturin er, og
hvør hevur rætt til at gera bindandi avtalur fyri allar eigararnar. Skrivliga frá-
boðanin skal vera undirskrivað í seinasta lagi 31. desember í avvarðandi inn-
tøkuári og send líkningarmyndugleikanum í seinasta lagi 20. januar árið eftir.

Allar broytingar í eigaraviðurskiftunum, eitt nú flytingar millum hjúnafelagar, skulu verða skrifliga fráboðaðar líkningarmyndugleikanum í seinasta lagi 14 dagar eftir tað, at tær eru gjørdar.

6.4.4. Bygningar o.a.

Avskrivning av bygningum o.ø. til vinnuliga nýtslu kann verða gjørd sambært ásetingunum í 4. kapitli í avskrivningarlógini. Alibrúk, sum eru gjørd av grótkasti, kunnu eisini verða avskrivað eftir hesum kapitli.

Skattligar avskrivningar av bygningum o.ø. verða gjørdar fyri *hvønn bygning sær* við einum ávísum prosentum av útveganarvirðinum (linjuhátturin) yvir eitt gjøllari áramál tilskilað í lógini. Avskrivað kann tó ikki verða tað inntøkuárið, bygningurin verður avhendur ella niðurtikin. Avskrivningarnar eru *bundnar* so at skilja, at verður ein loyvd árlig avskrivning ikki brúkt til fulnar ella fyri ein part, ber ikki til at hækka avskrivningina samsvarandi eitt seinni ár, ella at leingja avskrivningaráramálið.

6.4.4.1. Avskrivningargrundarlagið

Grundarlagið undir bygningsavskrivningum er sjálvur bygningurin við innrættingum og innleggingum, sum eru gjørdar aftaná 1. januar 1983⁶³. Útveganarpeningur fyri sjálva byggigrundina, byggibúning av sjálvari grundini og økinum uttanum kann *ikki* verða roknaður við í skattliga útveganarvirðið⁶⁴.

Útreiðslur til *ábotur o.a.* á bygningar kunnu heldur ikki verða roknaðar við í skattliga útveganarvirðið. Hinvegin kunnu útreiðslur til *umbygging* ella *uppbygging* verða avskrivaðar *fyri seg* byrjandi tað árið, umbyggingin er liðug. Hetta kann hava við sær, at ein og sami bygningur verður avskrivaður í ymiskum tíðargongdum og skjótleikum.

Um so er, at einans ein partur av bygningi verður nýttur til endamál, sum geva rætt til avskrivning, kann skattlig avskrivning einans verða gjørd fyri tann partin av útveganarvirðinum, sum lutfalsliga samsvarar við gólvviddina á hesum bygningsparti.

Útveganarárið er tað inntøkuár, ið ognarrætturin fæst til bygningin, ella tá ið hann er fullgjørdur og tikin í nýtslu til endamál, sum gevur rætt til avskrivning. Heldur eigari ella leigari uppat at nýta bygningin til endamál, sum geva

63 Innleggingar og innrættingar í bygningum, sum eru tiknir í vinnuliga nýtslu áðrenn 1. januar 1983, kunnu verða avskrivaðar sum rakstrargøgn eftir 1. kapitli.

64 Sí § 27 í avskrivningarlógini.

rætt til avskrivning, kann skattlig avskrivning ikki verða gjørd tað ella tey inntøkuár, slík nýtsla ikki hevur verið.

6.4.4.2. Avskrivningartreytir

Einars bygningar, sum verða nýttir vinnuliga, kunnu verða avskrivaðir skattliga. Ásett er í § 17 í avskrivningarlógini, hvat slag av bygningum kunnu verða avskrivaðir. Talan er um tríggar bólkar av bygningum:

- a. Bygningar, sum bara verða nýttir til handverk og ídnað, her íroknað neyðug skrivstovuhøli og goymsluhøli.
- b. Gistingarhús burturav, ella bygningar til útleigu við minst 10 íbúðum, her íroknað neyðug skrivstovuhøli og goymsluhøli.
- c. Aðrir bygningar, undir hesum skrivstovubygningar- og goymslubygningar, har minst 75% av gólvviddini verða nýtt vinnuliga, her íroknað neyðug goymsluhøli.

§ 17, stk. 2 í avskrivningarlógini ásetur, at avskrivning kann ikki verða gjørd av bygningum, sum verða nýttir til bústað ella endamál í sambandi við tað uttan so, at skattligar avskrivningar eru loyvdar sambært ásetingunum í a. – c., sum tilskilað frammanfyri.

Hesa rættarstöðu staðfesti *Landsskattakærunevndin í avgerð frá 26.06.2000 (j. nr. 99S01-0085)*, har nevndin staðfesti eina avgerð at sýta skattliga avskrivning, tí talan var um bygning við einari íbúð (beboelseshus), sum varð nýttur til bústað. Í hesum máli var talan um skattgjaldara, sum átti hús í Danmark, sum hann leigaði út. Skattlig avskrivning varð ikki sýtt við teirri grundgeving, at eigarin ikki sjálvur brúkti hann. Henda avgerð vísir tí eisini, at einki er til hindurs fyri hjá einum, ið leigar út bygning at gera skattligar avskrivningar, um so er, at leigarin brúkar bygningin vinnuliga.

Spurningurin um at lúka teytnar fyri at gera bygningsavskrivningar er eisini viðgjørdur í *Landsskattanevndini í málunum j. nr. 17/1989 og 18/1989* (sýtt at loyva avskrivning eftir § 17, stk. 1, litra a. av húsaogn, har kjallarahæddin er bakarí og stovuhæddin privat íbúð) og *j. nr. 11/1985* (bygningur hjá EDV-virki mettur sum ídnaðarbygningur).

6.4.4.3. Avskrivningarhátturin

Bygningar í bólki a og b kunnu verða avskrivaðir upp í 7% av útveganarpeninginum um árið tey fyrstu 10 árin og síðan upp í 2% av útveganarpeninginum 11. árið og næstu árin.

Bygningar í bólki c kunnu verða avskrivaðir upp í 4% av útveganarpeninginum um árið tey fyrstu 10 árin og síðan upp í 1% av útveganarpeninginum 11. árið og næstu árin.

Av tí, at hvør bygningur skal verða avskrivaður fyri seg og av tí, at ein og sami bygningur kann verða brúktur til endamál, sum koma undir fleiri av nevndu bólkum a – c, umframt tað, at umbygging og/ella útbygging skal verða avskrivað fyri seg eftir síni egnu tíðargongd, er umráðandi at gera nágreiniligan skattaroknskap. Harafturat er vert at minnst aftur á, at bygningavskrivning er bundin, so t.d. ógjørd avskrivning eitt ár, ikki leingir avskrivningartíðarskeiðið.

Sum *dómi* kann verða víst avskrivning av bygningi, sum bæði kann verða avskrivaður eftir a og c.:

Útveganarpeningur 4.500.000, av tí grundøki fyri 500.000. Gólvviddarbytið millum a og c er 50/50

a-endamál

Avskrivning,	1. árið, 7% av 2.000.000	= 140.000
„	2. árið, 7% av 2.000.000	= 140.000
„	„	„
„	„	„
„	11. árið, 2% av 2.000.000	= 40.000
„	12. árið, 0% av 2.000.000	= 0

c-endamál

Avskrivning,	1. árið, 4% av 2.000.000	= 80.000
„	2. árið, 0% av 2.000.000	= 0
„	„	„
„	„	„
„	ár 11.1% av 2.000.000	= 20.000
„	ár 12.1% av 2.000.000	= 20.000

Umbygging fyri 1.000.000 av partinum til a-endamál 5. árið

Avskrivning,	1. árið, 7% av 1.000.000	= 70.000
„	„	„
„	11. árið, 2% av 1.000.000	= 20.000
„	„	„

6.4.4.4. Skaði, sum ikki verður afturbøttur

Verður skaði á bygning ikki afturbøttur, kann framhaldandi avskrivning av bygninginum bara verða gjørd av tí partinum av útveganarpeninginum, sum svarar til lutfallið millum virðið á bygninginum eftir at skaðin hendi og virðið beint frammanundan

6.4.4.5. Niðurtøka

Tað árið, ein bygningur, sum kann verða avskrivaður, verður niðurtikin, kann frádráttur verða gjørdur samsvarandi tí partinum av útveganarpeningi-

num, sum kann verða avskrivaður við frádátti av gjørdum avskrivningum og sölupeningi fyri tilfar o.a. Slíkur frádráttur er tó treytaður av, at eigarin hevur átt bygningin í minst 5 ár fyri niðurtøkuna og í hesum tíðarskeiðið hevur brúkt bygningin til endamál, sum geva rætt til avskrivning.

Mannagongdin kann verða lýst við einum *dømi*, har fastogn, sum kann verða avskrivað, verður útvegað fyri 2 mió. kr., av teimum eru 500.000 kr. fyri grundøki. Næstu árin fram til niðurtøkuárið verða gjørdar avskrivningar til samans 300.000 kr., og niðurtikið tilfar verður selt fyri 100.000 kr. Í hesum forinum kann niðurtøkuárið verða gjørdur frádráttur í skattauppperðini 1.100.000 kr. = 1.500.000 kr. – (300.000 kr. + 100.000 kr.).

6.4.4.6. Grótkast o.a.

Grótkast o.a. til alibrúk til vinnuliga nýtslu burturav, sum ikki kunnu verða avskrivað sum rakstrargøgn eftir 1. kapitli í avskrivningarlógini, kunnu verða avskrivað á sama hátt sum bygningar í bólki a og b upp í 7% av útveganarpeninginum um árið tey fyrstu 10 árin og síðan upp í 2% av útveganarpeninginum 11. árið og næstu árin.

Sum útveganarpeningur fyri alibrúk í hesum sambandi eru at rokna útreiðslur til grótkast í sjónum, bygningar á landi og til vatnleiðingar. Hinvegin kunnu útreiðslur til vegagerð, planering og annað jørðarbeiði og at inngirða økið ikki verða tiknar við sum partur av avskrivningargrundarlagnum.

Skattlig avskrivning av útveganarpeninginum fyri grótkast o.a. til alibrúk er treytað av loyvi líkningarvaldsins.

6.4.4.7. Soluvinningur og afturvunnar avskrivningar

Meginreglan í føroyskum skattarætti er eftir § 29 í skattalógini, at staðfestur vinningur ella tap av sølu ella aðrari avhending viðvíkjandi ognum, skal ikki verða tikin við í uppperðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni uttan so, at annað er ásett í skattalóggávuni. Umrøtt er frammanfyri, at slík áseting er t.d. í § 27 í skattalógini, har vinningur tá ið ogn verður avhend í sambandi við vinnu ella spekulatióin skal verða tikin við í inntøkuuppperðina.

Ein onnur áseting um frávik frá meginregluni er í § 25 í avskrivningarlógini, sum sigur, at tá ið bygningur, sum kann verða avskrivaður sambært avskrivningarlógina, verður seldur ella á annan hátt avhendur fyri meir enn tað skattliga bókaða virðið, skulu vinningur og gjørdar avskrivningar verða tiknar við í inntøkuuppperðina avhendingarárið. Sama er galdandi fyri grundstykki, har bygningur stendur ella *hevur* staðið, ið kundi verið avskrivaður sambært avskrivningarlógina.

Staðfest tap av sølu ella aðrari avhending viðvíkjandi slíkum bygningi ella grundstykki skal tó ikki verða tikið við í inntøkuuppgerðina. Er bygningurin ella grundstykkið útvegað fyri 1. januar 1950, skulu einans gjørdar avskrivningar (afturvunnar avskrivningar) verða tiknar við í inntøkuuppgerðina. Tá vinningur av sølu ella aðra avhending viðvíkjandi bygningi ella grundstykki, sum er útvegað 1. januar 1950 ella seinni, skal verða gjørdur upp, skal útveganarpeningurin *prístalsviðgerast* fram til seinasta ásetta prístal undan avhendingardegnum sambært tær prístalsásetingar, ið galdandi hava verið síðani 1. januar 1950⁶⁵.

Vinningur og gjørdar avskrivningar verða tiknar við í inntøkuuppgerðina avhendingarárið. Vinningur og gjørdar avskrivningar, tá bygningur verður avhendur, sum kundi verið avskrivaður sambært § 17, stk. 1, litra a í avskrivningarlógini (bólki a) ella grundstykki, har slíkur bygningur stendur ella hevur staðið, kunnu tó verða brúkt til at endurútvega samsvarandi bygning (í bólki a) ella rakstrargøgn til vinnuliga nýtslu burturav sambært 1. kapitli í avskrivningarlógini í seinasta lagi næsta inntøkuár aftaná avhendingarárið.

Uppgerð viðvíkjandi søluvinningi og afturvunnum avskrivningum, tá bygningur og grundstykki verða avhend, kann verða víst við einum *dømi*, har bygningur og grundstykki, sum eru útvegað 1. januar 1990 fyri 2.500.000 kr., harav 500.000 kr. eru fyri grundstykkið, verða avhend 1. januar 2006 fyri 4.500.000 kr. Gjørdar avskrivningar í tíðarskeiðinum eru 1.500.000 kr.

Bygningur útvegaður 1. januar 1990	2.000.000
Byggigrund útvegað 1. januar 1990	500.000
Gjørdar avskrivningar	<u>1.500.000</u>
Skattligt bókað virði	500.000
Søluprísur	4.500.000
Prístalsviðgerð viðvíkjandi útveganarvirði	
$2.500.000 \times 15.6154/9.9070$ ⁶⁶	<u>3.940.619</u>
Søluvinningur	559.381

At inntøkuføra:

65 Prístalsviðgerðin verður dagförd hjá TAKS og er partur (skjal 1) av rundskrivi nr. 10 frá 7. desember 1992 viðvíkjandi prístalsviðgerð viðvíkjandi bygningum sambært § 25 í avskrivningarlógini.

66 § 25, stk. 3 í avskrivningarlógini ásetur, at útveganarpeningurin skal verða prístalsviðgjørdur fram til seinasta ásetta prístal *undan* söludegnum. Talvan, sum er partur av rundskrivi nr. 10 frá 7. desember 1992, vísir, at prístalið 4. ársfjórðing í 1989 var 9.9070, og at prístalið 4. ársfjórðing í 2005 var 15.6154.

Gjördar avskrivningar	1.500.000
Søluvinningur	<u>559.381</u>
Til samans	2.059.381

Í hesum døminum er talan um ein bygning í bólki a. Eigarin kann tí inntøkuføra upphæddina í seinasta lagi næsta inntøkuár ella gera endurfløgur í bygning í sama bólki ella í rakstrargøgn til vinnuliga nýtslu burturav.

6.4.4.8. Tryggingarpeningur ella endurgjaldspeningur

Tryggingarpeningur ella endurgjaldspeningur fyri umrøddu bygningar og grundstykki elvir til somu skattligu avleiðingar, sum samsýning í sambandi við at slíkar ognir verða seldar ella avhendar.

Eigarin kann tó sambært § 26 í avskrivngarlógini fáa undantøku fyri at taka vinningin við í inntøkuuppgerðina, um hann brúkar *allan* peningin til endurbygging ella endurútvegan fyri skadda ognarlutin *og* brúkar vinningin til forskotsavskrivng viðvíkjandi útreiðslum til endurbygging ella endurútvegan. Avskrivngargrundarlagið undir endurbygda ella endurútvegaða ognarlutinum er virðið á hesum ognarluti eftir tað, at forskotsavskrivngin er drigin frá.

Slíkt loyvi verður givið við treytum, sum eru gjøllari ásettar í § 26 í avskrivngarlógini.

6.4.5. Ymiskar ásetingar í avskrivngarlógini

6.4.5.1. Full skattskylda heldur uppá hjá persónligum skattgjaldarum

Í §§ 16a og 16c í avskrivngarlógini eru ásetingar um *persónligar* skattgjaldarar, hvørs fulla skattskylda heldur uppá í Føroyum, og sum ávikavist hava havt vinning av ognum, sum kunnu verða avskrivaðir eftir avskrivngarlógini *ella* hava avskrivað av ognum, sum teir eiga uttanlands. Í slíkum førum skulu verða rindað 40% av vinninginum ávikavist 40% av gjørdum avskrivngum tað árið, skattskyldan heldur uppá.

6.4.5.2. Broyttar gjørdar avskrivngar

Eftir § 29, stk. 3 í avskrivngarlógini kunnu gjørdar avskrivngar ikki uttan loyvi líkningarvaldsins verða *broyttar* eftir tað at freistin fyri at lata inn sjálvuppgávuna er farin. Skattgjaldarin hevur so stutt ikki nakað lógarkrav at rætta skeivleikar, tá freistin fyri at lata inn sjálvuppgávuna er farin. Vert er at minna

á, at tað stendur einum skattgjaldara frítt fyri at gera av, um hann brúkar møguleikan sambært lógini at gera skattligar avskrivingar⁶⁷.

6.4.5.3. At taka ímóti ella avhenda ognarlutir sum arv ella arvaforsskot

§ 30 í avskrivingslógini ásetur, at tað at fáa ognarlutir sum arv ella arvaforsskot, verður javnsett við tað at keypa. At avhenda ognarlutir sum gávu ella arvaforsskot, verður javnsett við at selja avvarðandi ognarlutir.

6.4.5.4. At flyta avskrivingsbærar ognarlutir millum privatnýtslu og vinnuliga nýtslu

§ 31 í avskrivingslógini ásetur, at tað at flyta ognarlutir, sum kunnu verða avskrivaðir eftir kapitlunum 1 – 4 í lógini, annaðhvørt til eginnytslu burturav ella til bæði eginnytslu og vinnuliga nýtslu, verður javnsett við at selja og keypa avvarðandi ognarlutir. Verða somu ognarlutir, sum einans verða brúktir privat, fluttir til vinnuliga nýtslu burturav ella til bæði privatnýtslu og vinnu, verður flytingin javnsett við at keypa avvarðandi ognarlutir. Virðið á slíkum ognarlutum skal verða ásetast til handilsvirðið um flutningsmundið.

Eftir § 34 í *skattalógini* skal vinningur ella hall hjá hjúnafelaga, sum flytur ognir til hin hjúnafelagan til nýtslu í vinnuvirki hansara, ikki verða talt við í skattskyldugu inntøkuni hjá fyrrnevnda. Aftaná slíka yvurflyting verða ognirnar avskrivingslaga og viðvíkjandi vinningi/halli viðgjørðar, sum hevði móttakaranum útvega tær tá og fyri somu peningahædd, sum tær í sínari tíð vórðu útvegaðar fyri og verða fyrr gjørðar avskrivingslaga settar, sum hevði hann gjørt tær.

Verða ognirnar hinvegin fluttar til hin hjúnafelagan og fluttar til aðra nýtslu, eru ásetingarnar í § 31 í avskrivingslógini galdandi.

6.4.5.5. Vinnuligt virksemi heldur upp at ella verður selt

§ 31a í avskrivingslógini ásetur, at virksemið her á landi verður roknað sum hildið upp at, tá tann vinnurekandi hevur avhent sínar ognir, sum kunnu verða avskrivaðar sambært lógini. Verða slíkar ognir, sum hava verið nýttar í skattskyldugum virksemi her á landi, fluttar til nýtslu uttanlands, er slík flyting at javnseta við sølu. Virðið er handilsvirðið um flutningsmundið.

67 Líkningarvaldið hevur í rundskrivni nr. 2 frá 22. mai 1997 um broyting í gjørdum avskrivingslógum givið út eina vegleiðing um, nær og undir hvørjum treytum tað loyvur at broyta gjørðar avskrivingslaga.

6.4.5.6. Endurgjöld fyri ognartøku

Endurgjöld fyri ognartøku verða javnsett við sølupening.

6.4.5.7. Skattlig eginnýtsla

Persónligur skattgjaldari við *fullari skattskyldu* til Føroya, sum hevur gjørt skattligar avskrivningar, skal lata gera uppgerð yvir skattligu eginnýtsluna. Visir tað seg, at skattskylduga inntøkan, aftaná at avskrivningar eru drignar frá, verður lægri enn tann uppgjörda skattliga eginnýtslan, skal skattskylduga inntøkan verða hækkað, so hon verður ájovn við skattligu eginnýtsluna. Hækkingin viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni kann tó ikki fara upp um allar avskrivningarnar. Vert er geva gætur, at bundnar avskrivningar til tað ávísa árið, falla ikki burtur. Dømi um slíkar avskrivningar eru goodwill sambært § 35a, stk. 2 í skattalógini og tað at innrætta leigað høli sambært § 2, stk. 2 í avskrivningarlógini.

Henda avmarkingin fyri persónligar skattgjaldarar er ásett í § 31, stk. 2 – 6 í skattalógini. Gjøllari ásetingar um uppgerðina viðvíkjandi skattligu eginnýtsluni eru givnar við kunngerð nr. 98 frá 14.12.1987 um uppgerð við skattligu eginnýtsluni. Harafturat er givin ein vegleiðing í rundskrivi nr. 10 frá 19.1.1988 viðvíkjandi uppgerð viðvíkjandi eginnýtslu.

6.5. AVSETINGAR

Rakstrarútreiðslur kunnu verða drignar frá, tá tær eru hildnar, jbr. ásetingina í § 31 í skattalógini „ ... útreiðslur, sum í árinum ganga til at vinna inntøkur ... “.

Hetta merkir, at útreiðslan kann verða drigin frá, tá skattgjaldarin hevur eina endaliga, rættarlaga skyldu at rinda avvarðandi peningaupphædd. Neyðugt er tó ikki, at útreiðslan er goldin. Rakstrarútreiðslur skulu tíðargreinast í tann mun, tær hoyra til fleiri inntøkuár. Henda tíðargreining hevur við sær, at tað einans í avmarkaðan mun er loyvt at seta upphæddir av til útreiðslur í framtíðini.

6.5.1. Avseting í klassingargrunn

Ein slíkur møguleiki er ásettur í § 31, litra d) í skattalógini, sum loyvir *avseting at klassa og umvæla skip*. Slíkar avsetingar eru avmarkaðar til í mesta lagi 10% av fyrstu milliónini og 5% av útveganarvirði skipsins oman fyri eina millión. Avsetingin kann bara verða gjörd undir einum av vinningi í rakstri skipsins, fyri gjørdar avskrivningar. Avsetingarnar skulu verða inntøkuførdar í seinasta lagi 4. inntøkuárið aftaná avsetingarárið ella tað árið, skipið verður latið av hondum.

6.5.2. At framflyta hall

Ásetingin í § 33, nr. 5a í skattalógini, sum loyvir at flyta hall frá í inntøku-uppgerðini seinni ár, kann eisini á ein hátt sigast at verða ein avseting.

6.5.3. Avseting móti tapi av skuldarum

Sum umrøtt frammanfyri, gevur kunngerð nr. 13 frá 12. februar 1992 um tap av skuldarum rætt til, tá serlig viðurskifti tala fyri tí, eitt nú tá skuldararnir eru nógvir, at gera eina prosentvísa *avseting* ímóti tapi av skuldarum.

Peningastovnar kunnu, uttan loyvi frá skattavaldinum, *seta av* 11 % móti tapi av øllum útlánunum og ábyrgdunum.

7. Kapitalvinningskattur

Vit hava umrøtt, at ein av meginreglunum í skattalógini er § 29, sum í nr. 1 ásetur, at vinningur av at selja ognir hjá hinum skattskylduga skal ikki verða taldur við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni í tann mun, hann ikki sambært øðrum reglum í skattalóggávuni skal verða taldur við, og sum í nr. 2 ásetur, at ognarvøkstur og ognarminking, sum stava frá, at óseldir ognarlutir hjá hinum skattskylduga hækka ella lækka í virði, ikki ávirkar uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni.

Umframt inntøkur frá rakstrinum av at reka sjálvstøðuga vinnu og lønarinntøkur eru eisini inntøkur, ið stava frá at eiga, útvega og avhenda ognir. Vit hava umrøtt skattligu viðgerðina av fleiri av slíkum inntøkum, ið hava verið staðfestar við at avhenda ogn, og sum tí ganga undir heitinum kapitalvinn-ingar. Umframt at avhenda ognir, sum koma undir serligu vinnuregluna og spekulatiónsregluna í § 27 í skattalógini, er talan um goodwill og aðrar immateriellar ognir eftir § 35a og fiskirættindi eftir § 35b í skattalógini, at avhenda rakstrargøgn eftir §§ 5 og 8 í avskrivingslógini, avhenda skip til vinnuliga nýtslu umframt veiðiloyvi og bygningar til vinnuliga nýtslu eftir ávikavist §§ 12, jbr. 11 (og 15 og 16) og 25 í avskrivingslógini.

Eyðkennið, fyri skattligu viðgerðina viðvíkjandi hesum sølum, er, at tað er tann *realiseraða* søluupphæddin í sambandi við at avhenda ognirnar, sum skal verða tikin við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni. Tann realiseraði søluupphæddin er vanligu uppgjørdur sum munurin millum søluvirðið og útveganarvirðið. At avhenda ognir, sum koma undir avskrivingslógina, kann *havafturat* hava við sær krav um at inntøkuføra gjørdar avskrivingar (afturvunnar avskrivingar).

7.1. AVKAST AV FÍGGJARLIGUM OGNUM (AKTIVUM)

Sum umrøtt frammanfyri, ásetur § 25 í skattalógini, at renta ella vinningur av lánsbrøvom, partabrøvom og øðrum virðisbrøvom, av útistandandi fíggjarkrøvom og útlæntum peningi, eru skattskyldugar inntøkur. Undantikin eru tó vinningsbýti og rentuinntøkur, sum koma undir lóg um skatt av kapitalvinningi.

Lógin um skatt av kapitalvinningi fekk gildi frá 16. november 2001. Skattskylda eftir hesi lóg (§ 2) áliggur øllum teimum persónum, feløgum, stovnum, deyðsbúgvum og grunnum o.ø., sum, í tí løtu tey hava ásannað vinning ella tap, fáa útlutað vinningsbýti ella hava rentuinntøku og eru undir fullari ella avmarkaðari skattskyldu til Føroya.

Men vert er at leggja sær í geyma, at lógin (§ 3, stk. 1) *eisini* ásetur, at vinningur ella tap sambært § 1 í lógini (sí útgreining viðvíkjandi § 1 niðanfyri), sum er liður í skattgjaldarans vinnuliga virksemi, skal verða roknað við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni sambært skattalógini.

Spurt kann verða, hví tað hevur áhuga at gera av, um kapitalvinningur og tap skulu verða tikin við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni og skulu verða ásett til skattingar eftir kapitalvinningskattalógini ella tey skulu verða tikin við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni eftir skattalógini og verða ásett til skattingar eftir ásetingarlógini?

Svarið er, at tað kann vera munur á uppgerðarháttinum viðvíkjandi skattskyldugu inntøkunum eftir ávikavist skattalógini og kapitalvinningskattalógini; og at tað er *týðandi munur* á skattaásetingini eftir hesum lógum. Løgfrøðiligir persónar rinda skatt, sum er 18% av skattskyldugu inntøkuni uttan mun til, um hon er gjørd upp eftir skattalógini ella kapitalvinningskattalógini, og einstaklingar rinda stígandi skatt upp í í mesta lagi 50% av skattskyldugu inntøkuni eftir skattalógini, men einans 35% (hækkað til 39% í 2010, 38% í 2011, 37% í 2012, 36% í 2013, síðan aftur 35% í 2014 og eftirfylgjandi ár) av skattskyldugu inntøkuni eftir kapitalvinningskattalógini.

7.2. VINNULIGT FÍGGJARVIRKSEMI UNDIR SKATTALÓGINI

Sambært § 3, stk. 1 í kapitalvinningskattalógini liggur tað greitt, at tað eru ásetingarnar í skattalógini, sum framvegis eru galdandi fyri peningastovnar og aðrar skattgjaldarar, sum hava tað sum vinnu at reka tað virksemið, sum er ásett í § 1 í kapitalvinningskattalógini. Øll onnur (tey, sum ikki reka figgjarvinnu) koma undir ásetingarnar í kapitalvinningskattalógini.

Spurningurin um, nær talan er um vinnu ella ikki (ítriv) kann ikki verða svaraður alment. Tað krevst, at ítøkilig verður mett um virksemið í tí einstaka førinum. Spurningurin er umrøddur frammanfyri, har m.a. er víst á ein dóm hjá Eystara landsrætti frá 27. september 2002 viðvíkjandi hesum spurningi í sambandi við støðutakan, um terminsavtalur í fremmandum gjaldoyra vóru vinnuligt virksemi ella ítriv. Hóast hesar avtalur ikki koma undir virksemið undir § 1 í kapitalvinningskattalógini, ber væl til at brúka niðurstøðuna í umrødda dómi hjá landsrættinum sum vegleiðing.

Niðurstøðan hjá landsrættinum var, at treytin fyri at rokna virksemið sum

vinnuligt er, at avvarðandi skattgjaldari *rekur hetta virkseimið fyri annara rokning og váða*. Ger hann tað, kann talan hinvegin einans verða um at rokna tað, sum vinnuligt virkseimi, um skattgjaldarin hevur *serliga vitan* um hetta virkseimi antin tí, hann hevur *figgjarliga útbúgving* ella tí, hann hevur serligu vitanina frá áralongum *yrkisroyndum við slíkum virkseimi*.

Vinnuligt virkseimi av hesum slag fevnir í høvuðsheitum um at handla við figgjarognum og at læna út pening. Líkningarvaldið skal tí meta um vavið á virkseminum og systematikkin í tí, tá tað skal avgera, hvørt tað er vinnuligt ella ikki. Tá tað snýr seg um at handla við virðisbrøvum, kann t.d. hugsast, at tað er týðningarmikið, um tey eru partur av støðisognini ella partur av umferðarognini. Eru tey partur av støðisognini, talar hetta fyri, at virkseimið er ikki vinnuligt. Er frágreiðingin hinvegin, at talan er um at umplasa yvirskotslikviditet og ognir annars, kann niðurstøðan gerast, at talan kortini er um vinnuligt figgjarvirkseimi. Tað eru sjálvsagt mong onnur eyðkenni, sum kunnu tala fyri ella ímóti, um virkseimið er vinnuligt ella ikki. Tá talan er um fyrítøkur, sum reka figgjarvinnu, eitt nú peningastovnar og vekselerarar, er vanliga lítil ivi um, at slík virkir reka hetta slagi av virkseimi á vinnuligum grundarlagi.

Skatta-og avgjaldskerunevndin hevur 17.06.2015 (*mál nr. 14/00249*) staðfest avgerð hjá TAKS um, at virkseimið hjá einum partafelag ikki var at rokna sum vinnuligt eftir § 3 í kapitalvinningskattalógini. Nevndin sipar til § 27 í skattalógini og sigur, at talan er um vinnuligt virkseimi, um viðkomandi handlar við virðisbrøvum, og virðisbrøvini eru útvegað við sølu fyri eyga og fyri at fáa vinning við söluni. Vinnuligt virkseimi kann vera sum handilsvinna og sum figgingarvirkseimi. Nevndin sigur, at í hesum málinum skal metast um tann skattskyldugi hevur sum vinnu at reka handil við virðisbrøvum og kom til ta niðurstøðu, at ov fáir handlar við virðisbrøvum høvdu verið til at kunna rokna virkseimið sum vinnuligt.

Kapitalvinningskattalógin loyvir í § 3, stk. 3, at tey, sum reka vinnuligt figgjarvirkseimi, kunnu brúka lagurmeginregluna í staðin fyri realisatiósmeginregluna, tá vinningur og tap verða gjørd upp. Verður lagurmeginreglan brúkt, ber hinvegin ikki til seinni at venda aftur til realisatiósmeginregluna.

Eftir lagurmeginregluni verða vinningur og tap fyri eitt inntøkuár gjørd upp sum munurin millum virðið við fyrst í árinum og virðið seinast í árinum. Fyri útveganir í árinum verður útveganarpeningurin nýttur í staðin fyri virðið fyrst í árinum, og fyri avhendingar í árinum verður avhendingarupphæddin nýtt í staðin fyri virðið seinast í árinum.

7.3. IKKI-VINNULIGT FÍGGJARVIRKSEMI UNDIR KAPITALVINNINGSSKATTALÓGINI

Vinningur og tap av at afhenda ognir (aktiv), sum eru fevnd av kapitalvinningskattalógini, skulu verða gjørd upp eftir realisatiósmeginregluni, sum er munurin millum avhendingarupphædd og útveganarupphædd. Uppgerðarhátturin er partabræv fyri partabræv, sum merkir, at hevur avvarðandi eigari fleiri partabrøv, skal verða hugt eftir, nær tað júst selda partabrævið er útvegað. Hevur ein eigari fleiri partabrøv við somu rættindum í sama felag, er FIFO-meginreglan galdandi, sum merkir, at tað, sum fyrst er útvegað, verður roknað sum fyrst avhent.

7.3.1. Uppgerð viðvíkjandi inntøkum undir kapitalvinningskattalógini (§ 14-uppgerðin).

Tann í árinum realiseraði vinningur ella tap, sum er staðfestur við niðanfyrri tilskilaðu aktivum (1 – 7), skulu eftir § 14 verða lögð saman. Vísir uppgerðin avlop, er meginreglan, at skattur skal verða rindaður av úrslitinum ávikavist 18% ella 35% alt eftir, um talan er um lögfrøðiligar persónar ella einstaklingar. Vísir uppgerðin hall, er meginreglan, at tað til fulnar kann verða drigið frá í uppgerðini eftir § 14 næstu árin. Hall kann tó bara verða flutt fram til frádrátt eitt seinni inntøkuár í tann mun, tað ikki er rúm fyri tí í nettovinningi eitt fyrri ár. So statt skal hallið verða drigið frá, skjótast til ber. Tað ber ikki til at leyva eitt ár um og draga hetta hallið frá í inntøkuni eitt seinni ár.

Vísir inntøkuuppgerðin *eftir skattalógini* hjá lögfrøðiligum persóni (feløgum, grunnum o.ø.) hall, kann tann lögfrøðiligi persónurin taka vinning, sum er uppgjørdur eftir kapitalvinningskattalógini, við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni eftir skattalógini. Slík mótrókning í halli eftir skattalógini er avmarkað til tann partin av vinninginum, sum rindar hall (uppgjørt eftir skattalógini), undir hesum hall, frá eldri inntøkuárum, sum tann lögfrøðiligi persónurin kann føra fram til frádrátt í seinni inntøkuárum.

Vert er at geva sær far um, at hall uppgjørt eftir kapitalvinningskattalógini kann ikki á sama hátt verða flutt til mótrókningar í avlopi eftir skattalógini. Eisini er vert at geva sær far um, at einans lögfrøðiligir persónar hava henda mótrókningarmøguleikan.

7.3.2. Ognir (aktiv), sum eru undir kapitalvinningskattalógini

§ 1 tilskilar allar tær ognir (øll tey aktiv), sum eru undir lógini. Tær eru:

1. Vinningur ella tap av at afhenda partabrøv, íløguprógv og slík virðisbrøv umframt vinning ella tap, ið stendst av at siga frá sær ella afhenda *serstøk*

rættindi, ið hava *tilknýti* til *hesi* virðisbrøv.

2. At innfría og selja figgjarkrøv umframt *onnur* avhendan, undir hesum lánsbrøv, virðisbrøv og skuldarbrøv.
3. Leysgeva skuld.
4. Keysrættindi og sölurættindi til virðisbrøv og figgjarkrøv, sum *koma undir* nr. 1 og nr. 2
5. Vinningsbýti.
6. Rentuinntøkur.
7. Rentuútreiðslur, men *einans* tær, sum *eru* undir § 10, stk. 3.

Niðanfryri verður greitt gjøllari frá, hvørji aktivini eru, sum koma undir tey ymsu punktini, sum nevnd eru frammanfryri, og hvussu vinningur ella tap av hesum aktivum verða viðgjørd, tá skattskylduga inntøkan skal verða gjørd upp eftir § 14.

7.3.2.1. Aktiv undir § 1, nr. 1

Aktiv undir hesum punkti eru ognir, ið umboða ein ognarpart í einum felagi (løgfrøðiligum persóni), sum sambært skattalógina er eitt *sjálvstøðugt skatta-subjekt*. Hugtakið fevnir um t.d. partabrøv, innskotsprógv og íløguprógv. Hugtakið er ikki avmarkað til hesi nevndu, sum bara eru dømi um aktiv, sum koma undir hesa áseting. Fryri at lætta um, loyvi eg mær í umrøðuni hereftir at nevna hesi aktiv undir einum *virðisbrøv*, hóast tey eftir neyvari lögfrøðiligari allýsing ikki koma undir hetta hugtak.

Tað er beinleiðis ásett undir hesum punkti, at hugtakið eisini fevnir um umbýtilig lánsbrøv (konvertiblar obligasjonir). Umbýtilig lánsbrøv eru givin út av partafeløgum ella smápartafeløgum, og geva lánsveitara rætt til ávikavist partabrøv ella smápartaprógv í felagnum í staðin fryri at fáa lánið goldið (innfríað). Hóast eitt umbýtiligt lánsbræv kann sigast at vera eitt figgjarkrav, er tað undir hesum punkti og ikki § 1, nr. 2.

Ásett er eisini undir hesum punkti, at tað fevnir um *serstøk rættindi*, ið hava tilknýti til hesi virðisbrøv. Hesi rættindi eru eitt nú frípartabrøv, rættindi til frípartabrøv og tekningarrættindi. Hesi tekningarrættindi til virðisbrøv verða eisini roknað sum aktiv, sum skulu verða viðgjørd eftir hesum punkti, hóast slíkur tekningarrættur kann tykjast at líkjast einum keysrætti, sum kemur undir punkt 4.

Rættindi sum t.d. atkvøðurættur og annar rættur, sum stendst av at eiga partabrøv, eru *ikki* aktiv, sum eru undir hesum punkti ella kapitalvinnings-skattalógini.

Vinningur ella tap av virðisbrøvum, sum eru liður í eftirlønarskipanum, ið eru undir rentutryggingarlógini, skulu *ikki verða tikin við í uppgjörðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni eftir kapitalvinningskattalógini*. Inngjöld og avkast av fíggaraktivum í eftirlønarskipanum undir rentutryggingarlógini verða ikki uppgjörd til skattangar, fyrr enn tey verða útgoldin. Sí gjøllari seinni um rentutryggingarlógina.

7.3.2.1.1. Avhending

Lógin fevnir um at selja og aðra avhending viðvíkjandi virðisbrøvum. Í hesum liggur, at øll avhending er undir lógini, bæði sjálvboðin og tvungin avhending. Viðtøkubroytingar kunnu verða javnsettar við sølu/avhending, um tær broyta lutfalsliga ognarbýtið og við hesum fíggarligu rættindini millum partaeigararnar, eitt nú broytt rættindi til vinningsbýti, lutfallið til vinningsbýti ella tað at fastfrysta kursvirðið fyri ein part av partabrøvunum. Tá líkningarvaldið skal meta um, um talan er um avhending í slíkum førum, skal dentur verða lagdur á, hvussu munandi broytingin viðvíkjandi rættindum, ið fylgja partabrøvunum, er. Jú størri broytingin er, tess størri orsök er at meta viðtøkubroytingina sum eina avhending.

Skatta- og avgjaldskærunevndin hevði 13. juni 2007 til viðgerðar trý kærumál (nr. 06-02-22-30, nr. 06-02-22-31 og nr. 07-02-22-29), har spurningurin var, um tað at avhenda partabrøv til útgevandi felag skuldi verða mett sum útlutað vinningsbýti, so sum líkningarvaldið kravdi, ella skuldu verða mett sum avhending, soleiðis sum skattgjaldararnir vildu. Í øllum trimum málum høvdu verandi partaeigarar avhent partabrøv, sum teir høvdu útvegað fyri 16. november 2001 og átt longur enn 10 ár í avvarðandi feløgum. Við ávísing til tágaldandi skiftisreglu í § 27 í kapitalvinningskattalógini kravdu teir tí, at avhendingarupphæddin skuldi vera skattafrí.

Líkningarvaldið hevði sýtt fyri at góðtaka, at talan var um veruligar avhendingar, tí hóast talan um formliga at selja felagnum partabrøv, helt líkningarvaldið ikki, at veruliga innihaldið í handlunum kundi verða javnmett við at selja ella avhenda, tá ið somu partaeigarar eftir søluna framvegis áttu alt partafelagið, øll inntøkuskapandi rakstrargøgn íroknað.

Skatta- og avgjaldskærunevndin tók undir við hesum sjónarmiði. Hon helt, *at dispositiúnirnar kundu ikki skattliga verða viðgjørðar sum søla, tí tær høvdu ikki við sær broytingar í ognarviðurskiftunum í feløgnum*. Nevndin staðfesti tí avgerðina, at talan var um útlutan, sum vinningsbýtisavgjald skuldi verða rindað av. *Skatta- og avgjaldskærunevndin hevur 29. august 2007 tikið avgerðir í trimum øðrum meinlikum málum (mál nr. 07-02-22-34, nr. 07-02-22-35 og nr. 07-02-22-36), har avgerðirnar hjá líkningarvaldinum vórðu staðfestar við somu grundgevingum.*

Føroya rættur gav 14. juni í 2011 í meinlíkum máli skattgjaldarum viðhald í, at avhendingarupphæddir av sølu (í 2003) av partabrøvum til útgevandi felagið (egin partabrøv), sum skattgjaldararnir høvdu útvegað fyri 16. november 2001, og sum ikki vóru høvuðspartaeigarar, vóru skattafrí sambært tágaldandi skiftisreglu í § 27 í kapitalvinningskattalógini, og tí teir høvdu átt tey longur enn trý ár. *Landsrætturin* staðfesti dómin og broytti sostatt rættarstöðuna, sum var íkomin av hesum og seinni averðum hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini*.

Vinningur ella tap, sum í árinum verða realiserað, skulu, sum longu nevnt, gerast upp eftir § 14 í kapitalvinningskattalógini. Tað hevur einki at siga hvussu leingi, eigarin hevur átt virðisbrævið.

Uppgerðin fer fram eftir realisatiónsmeginregluni, sum hevur við sær, at vinningur ikki er skattskyldugur, fyrr enn virðisbrævið er avhent, og at tap ikki kann verða drigið frá, fyrr enn tað er staðfest við avhending. Fyri lögfrøðiligar persónar (feløg, grunnar o.a.) við fullari skattskyldu til Føroya er tann avmarking galdandi fyri uppgerðina viðvíkjandi tapi eftir § 14, at frádráttur einans er loyvdur fyri tap, sum er størri enn skattafrítt vinningsbýti, sum felagið hevur fingið útlutað sum avkast av hesum virðisbrøvum. Avmarkingin er gjörd fyri at forða fyri, at móðurfelag, aftaná at hava fingið útlutað skattafrítt vinningsbýti frá dótturfelagnum, kann tøma hetta felagið uttan at rinda avgjald, og síðan avhenda partabrøvini í dótturfelagnum við tapi. Slíkt tap kundi uttan hesa áseting verið drigið frá í uppgerðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni eftir kapitalvinningskattalógini.

Vinningur og tap verða gjörd upp ájavnt við munin millum útveganarupphædd og avhendingarupphædd á virðisbrævinum eftir virðisbræv fyri virðisbræv háttinum og FIFO-meginregluni.

Frípartabrøv, rættindi til frípartabrøv og tekningarrættindi, ið eru tillutað (ókeypis), verða roknað fyri útvegað fyri 0 kr., og verða roknað fyri útvegað samstundis sum móðurpartabrævið. Skal FIFO-meginreglan kunna verða brúkt, er neyðugt at kunna staðfesta, nær partabrævið er útvegað.

Av tí, at útveganarvirðið á einum frípartabrævið er 0 kr., hevur tað at selja partabrævið við sær, at allur sölupeningurin er vinningur. Verður ein til-lutaður rættur til frípartabræv ella ein tillutaður tekningarrættur seldur, áðrenn viðkomandi fær frípartabrævið ella teknað partabrævið, er allur sölupeningurin fyri hesar rættir vinningur.

7.3.2.1.2. At áseta útveganarupphædd

Útveganarupphæddin er tann uphædd, eigarin rindar fyri virðisbrævið; og sölupphæddin er tann upphædd, eigarin fær fyri at selja virðisbrævið.

Tá ið partabrøv verða teknað, er útveganarvirðið tekningarupphæddin. Hevur partabrævaeigarin goldið fyri at fáa ein tekningarrætt, er útveganarvirðið fyri partabrævið tann upphædd, sum er goldin fyri rættin umframt tekningarupphæddina. Er goldið fyri *ein rætt* til frípartabræv, skal henda upphædd somuleiðis verða lögð aftur at útveganarvirðinum.

Stendur einum eigara í boði at tekna umbýtilig lánsbrøv, hevur tekningarrætturin virði 0 kr. Selur hann tekningarrættin, er vinningurin söluvirðið minus 0 kr. Verður tað umbýtiliga lánsbrævið innfríað til pari, er eingin vinningur ella tap. Verða umbýtilig lánsbrøv umbýtt til partabrøv ella innskotsprógv o.a., hevur hetta ongan skattligan týdning. Útveganarvirðið fyri partabrævið er tað sama sum fyri tað umbýtiliga lánsbrævið.

Er talan um skattafrítt at umskipa persónliga rikið vinnuvirki til partafelag eftir umskipanarlógini, er útveganarvirðið á partabrævinum, sambært § 4, stk. 2 í umskipanarlógini, tað skattliga virðið á ognum og skuld hjá virkinum umskipanardagin. Vísir útveganarvirðið seg at vera negativt, skal hetta negativa virðið verða lagt aftur at sölupphæddini, tá partabrævið verður avhent. Gjøllari um umskipanarlógina seinni.

Verður keypt ella selt í fremmandum gjaldoyra, skulu sölupphæddirnar og keypsupphæddirnar verða umroknaðar keypsdagin ella söludagin.

Útreiðslur í sambandi við at útvega virðisbrøv skulu verða lagdar aftur at útveganarvirðinum; og útreiðslur, sum eigari hevur í sambandi við avhending, kunnu við uppgerðina viðvíkjandi vinningi verða drignar frá söluvirðinum. Slíkar útreiðslur kunnu t.d. vera söluprovisjón, útreiðslur til advokat ella grannskoðara.

7.3.2.1.3. At avhenda virðisbræv til útgevandi felagið

Eftir § 5, stk. 1 í kapitalvinningskattalógini skal eigarin, sum eigur virðisbrævið, sum verður avhent til tað felagið, sum hevur givið út hetta virðisbræv, rokna avheningarupphæddina sum vinningsbýti. Avleiðingin er, at *øll uphæddin*, og ikki bara munurin millum útvegnarupphædd og avhendingarupphædd, skal verða inntøkuförd sum skattskyldug inntøka eftir kapitalvinningskattalógini.

Av hesum sæst, at tað er at bera saman við at útluta vinningsbýti, tá eigari, sjálvboðin ella tvungin, avhendir virðisbrøv, íroknað umbýtilig lánsbrøv og

tekningarrættindi til slík virðisbrøv, til tað felag, sum hevur givið út hesi virðisbrøvini.

Grundgevingin fyri ásetingini í § 5, stk. 1, er, at hon skal forða fyri, at tey ið eiga virðisbrøv verða eggjað til at leggja allan vinningin í felagnum í grunn, og síðan við at avhenda virðisbrøv til felagið sjálv, kunna luta pening út úr felagnum á ein hátt, sum verður lagaligari skattaður, enn um hann varð lutaður út sum vinningsbýti.

Eftir § 5, stk. 2 í kapitalvinningskattalógini kann Toll- og skattaráðið eftir umsókn frá eigara geva loyvi til, at slík avhendingarupphædd ikki skal verða roknað sum vinningsbýti, men verða roknað sum avhending. Undantaksloyvi kann verða givið, tá virðisbrøvini eru avhend av øðrum orsøkum enn teimum, sum roynt verða at sleppa undan við ásetingini í § 5, stk. 1 í kapitalvinningskattalógini.

Tá avgerð um undantaksloyvi skal verða tikin, skal dentur verða lagdur á, um aftursølan til felagið verður brúkt sum alternativ til útlutan. Hetta kann t.d. vera í føri, har felagið keypir egin partabrøv til ein kurs, ið er hægri enn marknaðarkursurin.

Loyvi verður vanligi einans givið, um eigarar avhenda øll síni virðisbrøv í felagnum. Neyðugt er tó ikki, at øll verða avhend til felagið sjálv, tí partvís avhending til t.d. aðrar eigarar í felagnum, kann verða góðtikin sum fullkom- in avhending viðvíkjandi partabrøvunum. Í heilt serligum førum kann und- antaksloyvi verða givið, hóast øll virðisbrøvini ikki verða avhend, tá ið tað at skatta alla søluupphædda hevði givið eitt heilt órímiligt úrslit. Í slíkum føri skal verða met, um eigarin veruliga hevur latið frá sær sína ávirkan á felagið (ta vinningsbýtisgevandi ognina).

Skatta-og avgjaldskerunevndin avgjörði í máli frá 17. februar 2010(nr. 09-02-22-84) at broyta avgerðina hjá Toll-og Skattaráð Føroya um at sýta fyri at játta einari umsókn um, at ein søla kundi viðgerast eftir ásetingunum í § 5, stk. 2 í kapitalvinningskattalógini.

Kærarin hevði í desember 2007 keypt 3.544 partabrøv áljóðandi 354.580 kr. í einum partafelag, sum var skrásett á partabrævaskála, fyri 925.453 kr. svarandi til kurs 261. Felagið hevur ein partapening áljóðandi 10.350.000 kr. svarandi til eina góða millión partabrøv.

Tann 18. juni 2008 seldi kærarin 1.772 partabrøv áljóðandi 177.290 kr. til útgevandi felagið fyri 425.280 kr. svarandi til kurs 240, sum var umleið 10%

hægri enn marknaðarvirðið. TAKS avgjörði tí at skatta alla avheningarupp-hæddina sum vinningsbýti eftir § 5, stk. 1 í kapitalvinningskattalógini.

Grundgevingin hjá TAKS, sum Toll-og Skattaráð Føroya tók undir við, var, at aftursølan varð nýtt sum alternativ til útlutan, tí felagið keypti partabrøvini fyri ein kurs, sum var umleið 10% hægri enn marknaðarvirðið á söludegnum. TAKS legði eisini dent á, at kærarin hevði ikki avhent øll síni partabrøv og at ein skatting av allari søluupphæddini gav ikki eitt órímiligt úrslit, hóast sølan ikki hevur við sær eina mundi broyting í eigaraviðurskiftunum.

Skatta- og avgjaldskærunevndin viðmerkti, at tað, at partabrøv eru seld til ein kurs, sum er hægri enn marknaðarkursurin, ella tað, at ikki øll partabrøvini eru avhendað, eru viðurskifti, sum kunnu geva eina ábending um, um talan er um alternativ til útlutan. Men tað er ikki ein forðing fyri at loyva viðgerð eftir stk. 2, at partabrøvini t.d. eru seld til ein kurs, sum er hægri enn marknaðarkursurin, um vísast kann á, at aftursølan til felagið er framd av øðrum orsøkum enn sum alternativ til útlutan. Týðningarmikið í hesari meting er eisini orsøkin til, at selt verður til útgevandi felagið.

Skatta- og avgjaldskærunevndin avgjörði at broyta avgerðina hjá Toll- og Skattaráð Føroya við teirri grundgeving, at hon metti, at kærarin við teimum frágreiðingum um motivini fyri, at partabrøvini vóru seld til útgevandi felagið í hesum føri, hevur víst á, at partabrøvini vóru seld felagnum út frá øðrum motivum enn at sleppa undan atlitinum í § 5, stk. 1 í kapitalvinningskattalógini. Talan var ikki um eitt alternativ til útlutan, og tí var grundarlag fyri at brúka § 5, stk. 2 í kapitalvinningskattalógini.

Sí eisini *avgerðirnar* (nr. 06-02-22-30, nr. 06-02-22-31 og nr. 07-02-22-29) hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini* frá 13. juni 2007 og (nr. 07-02-22-34, nr. 07-02-22-35 og nr. 07-02-22-36) frá 29. august 2007, ið viðgera spurningin um talan var um avhending ella útluting, og sum eru partvíst endurgivnar frammanfyri undir 7.3.2.1.1. Avhending.

Sum meginregla verður undantaksloyvi veitt eigarum í feløgum, har eigarar ikki hava loyvi at avhenda síni virðisbrøv til onnur enn felagið, t.d. í luta-íbuðarfeløgum ella í feløgum, har ognarhald viðvíkjandi virðisbrøvum er treyt fyri at kunna arbeiða í einari ávísari vinnugrein.

Tað er vanligt hjá virðisbrævaeigarum at lata t.d. peningastovn umsita tað at avhenda virðisbrøv. Tá peningastovnur í slíkum føri tekur ímóti partabrøvum, sum peningastovnurin sjálvur hevur givið út, frá einum eigara til víðarísølu,

kemur slík afhending til peningastovnin ekki undir bannið í § 5, stk. 1. Eigarin verður í slíkum föri skattaður eftir meginregluni um afhending.

§ 5, stk. 3 í kapitalvinningskattalógini ásetur, at afhendingarupphæddin fyri virðisbræv, sum verður avhent til útgevandi felagið, skal ekki verða roknað sum vinningsbýti, um afhending fer fram í tí álmanakkaári, tá útgevandi felagið er endaliga avtikið.

7.3.2.2. Aktiv undir § 1, nr. 2 og nr. 3

Aktiv undir hesum punktum eru øll peningakrøv sama hvørjum líki tey eru í og uttan mun til, um peningakravið hevur við vinnu ella ekki at gera og uttan mun til, um kravið er í føroyskum/donskum ella útlenskum gjaldoyra.

Avgerandi er, at talan er um eina rættarlaga skyldu um peningagjald.

Talan kann so statt vera um peningakrøv, sum eru eyðmerkt sum t.d. lánsbræv, veðbræv ella skuldarbræv. Men talan kann eisini vera um peningakrav sambært munnliga avtalu. Undir hesum punktum eru tí eisini t.d. krøv um lön ella samsýning fyri arbeiði og stuttfreistað lán við ongari trygd.

Aktiv undir hesum punktum fevna um allan kursvinning og tap av krøvum. Vinningur og tap fevna t.d. ekki bara um hækkingar og lækkingar í børskursinum av broyttum rentuviðurskiftum, men eisini um virðisbroytingar av øðrum viðurskiftum, eitt nú indeksreguleringum og valutakursbroytingum.

Undir hesi punkt koma eisini tap av mishaldi hjá skuldara og av, at veð ella ábyrgd/borgan ekki hevur verið nøktandi. Tryggingargjöld og onnur endurgjöld fyri miss av peningakrøvum koma eisini undir hesi punkt. Tap av skuldarum í sambandi við vinnuligt virksemi, kemur tó ekki undir hesi punkt, men verður viðgjørt eftir skattalógini, sí frammanfyri.

Premiulánsbrøv koma eisini undir hesi punkt, tó ekki premian, sum í staðin er undir løgtingslógini um gjöld av vinningi við burturluting o.tíl.

Umbýtilig lánsbrøv eru, sum longu nevnt, undir punkti 1 og verða tí viðgjörd sum virðisbrøv.

7.3.2.2.1. Avhending

Eftir § 6, stk. 1 í kapitalvinningskattalógini er meginreglan, at vinningur og tap av krøvum og skuld undir hesum punktum skal verða roknað við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni eftir § 14 í tí inntøkuárinum, vinningur ella tap eru ásannað (realisasjónsmeginreglan).

Tað verða ekki sett ávís krøv um realisasjónsháttin, ella sagt á annan hátt, hvussu vinningurin ella tapið eru realiserað. At realisera vinning og tap viðvíkjandi krøvum og skuld er tó treytað av broytingum í viðurskiftunum millum ognaran og skuldaran, t.d. við innloysing ella avhending. Vanliga kann skuldaraskifti ikki fara fram, uttan at ognarin loyvir tí. Í teimum før-um, tá eitt skuldaraskifti fer fram, eftir tað at ognarin hevur givið loyvi til tess, er realisering fyri ognaran lögð fram. Fer eitt skuldaraskifti fram, uttan at ognarin loyvir tí, er bara talan um realisering fyri skuldaran. Fyri ognaran er tá eingin realisering farin fram. Tá ognarin avhendar krav sítt til triðjama-ann, er avhending fyri ognaran lögð fram, men ikki fyri skuldaran. Tá er eingin realisering farin fram viðvíkjandi skuldini hjá skuldaranum.

Dømi um umstøður, ið gera tað, at vinningur og tap verða realiserað, kunnu vera:

- at skuldarin innloysir skuldina fult ella partvíst. Bæði ognari og skuldari ásanna við hesum vinning ella tap. Undir hetta hoyrir at konvertera eitt krav til partabrøv í debitorfelagnum.
- at ognarin avhendar kravið. Við avhending verður meint, at ognarrætt-urin til kravið verður fluttur. Tað hevur einki at siga, um tað at avhenda ognarrættin hendir av fríum vilja ella er tvungið. Reglurnar galda tí eisini, tá ognarrætturin verður fluttur við sølu, umbýti, gávu/arvaforskoti, kreditorforfylging ella útlutan úr einum deyðsbúgvi, sí tó §§ 12 og 13 í kapitalvinningskattalógini.
- Broytingar í avtalutreytunum fyri eitt krav ella eina skuld kunnu vera av slíkum slagi, at broytingin merkir, at stovnað verður nýtt krav ella skuld, t.d. at gjaldoyra verður broytt.
- Verða feløg lögð saman, er talan um realisering, tó ikki um samanlegg-ingin er eftir reglunum um skattafría samanlegging.

7.3.2.2.2. Uppgerðin viðvíkjandi vinningi og tapi av krøvum

Vinningur og tap av krøvum verða gjørd upp sum munurin millum útveganarupphædd og avhendingarupphædd. Vinningur og tap verður gjørd upp fyri hvørt krav sær.

Sum útveganarupphædd er at rokna tað, sum er goldið fyri kravið, ella um tað ikki kann verða staðfest, kursvirðið, tá kravið varð útvegað.

Avhendingarupphæddin er tað virðið, ið kravið kastar av sær við realisasjón, t.d. søluupphæddin, akkorddividenda o.s.fr. Við gávu og arvaforskoti o.ø. er virðið handilsvirðið.

Verður skuldin innloyst við avdráttum, skal ein lutfalsligur vinningur ella tap verða tikin við í avgjaldskyldugu inntøkuna so hvørt, sí niðanfyri um uppperðina viðvíkjandi vinningi og tapi av skuld.

7.3.2.2.3. Uppgerðin viðvíkjandi vinningi og tapi av skuld

Vinningur og tap av skuld verða gjørd upp sum munurin millum virðið á skuldini, tá skuldin verður stovnað, og virðið, tá skuldin verður innloyst ella frígivin. Virðið, tá skuldin verður stovnað, er vanliga tann upphæddin, sum skuldarin fekk útgoldna, tá kravið íkom, ella virðið, sum varð avtalað við skuldarskifti.

Virðið á skuldini, tá hon verður innloyst ella frígivin, er tað virðið, sum skuldarin rindar, ella virðið í vanligum handli.

Verður skuldin loyst við avdráttum, verður roknað til avgjaldskyldugu inntøkuna so stórus partur, sum svarar til lutfallið millum (loysivirðið – útveganarvirðið) og loysivirðið.

Dømi: Eitt lán, nominelt kr. 100.000 er stovnað til undirkurs, soleiðis at bara kr. 80.000 vóru útgoldnar, tá lánið varð stovnað. Árligur avdráttur er kr. 10.000. Kurstap at draga frá fyri hvønn avdrátt er:

$$\frac{100.000 - 80.000}{100.000} \times 10.000 = 2.000$$

100.000

Lánsútreiðslur og handilsútreiðslur í sambandi við skuldarstovnan, t.d. „gebyrer“, „kurtage“, stovningarprovisión o.a. kunnu verða lagdar aftur at útveganarvirðinum. Sama er galdandi fyri lánsútreiðslur og tilíkt, t.d. stovningarprovisión, grannskoðanarútreiðslur og advokatútreiðslur í sambandi við at taka lán, og sum ikki kunnu verða drignar frá í rakstrinum. Eisini kunnu útreiðslur í sambandi við avhending og innloysing verða drignar frá í avhendingarupphæddini ávíkavist innloysingarupphæddini.

7.3.2.2.4. Samanlagdur vinningur oman fyri 1.000 kr. um árið er skattskyldugur

Vinningur undir hesum punktum, sum einstaklingar og deyðsbúgv hava, skal bara verða roknaður við í avgjaldskyldugu upphæddina, um samanlagdi vinningurin í einum álmanakkaári er størri enn kr. 1.000. Við hesum verða allir teir smærru vinningarnir undantíknir skattskyldu. Grundgevingin fyri hesum er, at hetta lættir um lógarfyrisingina.

Bara tap av lánsbrøvum, veðbrøvum og skuldarbrøvum, ið eru skrásett á

virðisbrævamarknaðum, kunnu verða drigin frá í kapitalvinningsinntøkuni. Hetta er sett í lógina fyri at verja fyri misbrúki við t.d. lánnum í familjuviðurskiftum.

Tap av krøvunum, ið eru nevnd omanfyri, kunnu óskerd verða drigin frá í uppgerðin eftir § 14 í kapitalvinningskattalógini.

7.3.2.3. Aktiv undir § 1, nr. 4

Aktiv undir hesum punkti eru einans keypsrættindi og sölurættindi til tey virðisbrøv og figgjarkrøv o.a., ið koma undir punkt 1 og 2, soleiðis sum hetta er tilskilað frammanfyri.

Keypsrættur er avtala, ið gevur ognaranum rætt – men ikki skyldu – at keypa ávísa ogn fyri ávísan prís ein ávísan dag, ella fyri ein ávísan dag. Fyri útgevaran merkir avtalan, at hann hevur skyldu at selja, um tann, ið keypt hevur rættin, vil nýta hann.

Sölurættir eru avtalur, har ognarin hevur rætt til – men ikki skyldu – at selja ávísa ogn fyri ávísan prís ein ávísan dag, ella fyri ein ávísan dag. Fyri útgevaran er galdandi, at hann hevur skyldu at keypa fyri avtalaða prís, vil ognarin nýta sölurættin.

Felags fyri nevndu sløg av avtalum er, at tað er ein tíðarmunur millum, tá avtalan er gjørd, og tá handilin verður avgreiddur.

§1, nr. 4 *fevnir ikki um terminssáttmálar*. Terminssáttmálar eru slíkir, har báðir partar hava skyldu til at keypa/selja. Ein terminssáttmáli gevur so statt ikki ein valmøguleika at nýta ein keypsrætt og sölurætt, eins og galdandi er fyri tey keypsrættindi og sölurættindi, sum tilskilað eru omanfyri. Vinningur og tap av terminssáttmálum verða tískil roknað at vera vanligar avtalur við seinni avgreiðslu. Ofta verður ávísa ognin (undirliggjandi aktivið) tó ikki avgreidd. Í tílíkum førum skulu vinningur og tap verða viðgjørd eftir vanligu reglunum í skattalógini. Hetta er eisini galdandi, um so er, at ávísa ognin (undirliggjandi aktivið) ikki kann verða avgreitt, t.d. tá hetta er eitt indeks.

Hóast tekningarrættir eru at meta sum keypsrættir, skulu teir verða viðgjørdir eftir § 1, nr. 1. Hetta er fram um alt tí teir natúrliga hoyra saman við virðisbrævinum, og tí tað ger søluuppgerðina lættari.

Önnur aktiv koma ekki undir hessa áseting, sum fevnr bæði um keypara og seljara.

Fyri at talan kann vera um keypsrættindi ella sölurættindi, skal ein avtala vera. Rein tilboð, sum ekki eru góðtíkin, koma ekki undir lógina. Tað er ekki formkrav, at avtalur skulu vera skrivligar.

Vanligir framíhjákeypsrættir, sum einans geva eiganum rættin at fáa boðið eina ogn fyrst til marknaðarprís, koma ekki undir § 1, nr. 4.

Rættindini undir hesum punkti verða eisini nevnd optiónir, keypsoptiónir (call-options) og søluoptiónir (put-options).

7.3.2.3.1. Avhending

Bæði vinningur og tap av keypsrættindum og sölurættindum, sum eru undir § 1, nr. 4, skulu verða roknað við í skattskyldugu inntøkuna hjá øllum persónum o.ø., ið eru undir lógini, hvat so endamálið er við gjørdu avtaluni. Talan er tískil um at slík aktiv verða skattað symmetriskt.

Vinningurin ella tapið verður gjørt upp tað árið, tað er ásannað (realisasjónsprinsippið).

Skattskyldugi vinningurin og frádráttarbæra tapið verða gjørd upp óheft av uppgerðini viðvíkjandi undirliggjandi aktivunum, sum t.d. kunnu vera partabrøv, fíggjarlig krøv o. a.

Avtalur um keypsrættindi og sölurættindi, sum verða nýtt sum fíggjaramboð (finansielle instrumenter), kunnu verða framdar við tað, at tað undirliggjandi aktivið verður latið ella við munaravrokning (differenceafregning). Talan er um munaravrokning, tá keypari og seljari avrokna kontant munin ímillum avrádda prís og marknaðarprís, tá avtalan gongur út, í staðin fyri at lata undirliggjandi aktivið.

Útreiðslur í sambandi við handil við keypsrættindum og sölurættindum, t.d. avgjöld og kurtaga skulu verða roknað við í útveganarpeningin ávikavist sölupeningin.

Tekningarrættindi til virðisbrøv undir § 1, nr. 1, kunnu sigast at vera ein keypsrættur, men hesi rættindi skulu, sum áður nevnt, ekki verða viðgjørd eftir ásetingunum í hesum punkti. Tekningarrættindi verða í staðin viðgjørd eftir ásetingunum um virðisbrøv undir § 1, nr. 1.

7.3.2.4. Aktiv undir § 1, nr. 5

Aktiv undir hesum punkti er vinningsbýti. Eftir § 1, stk. 2 í kapitalvinnings-skattalógini verður sum vinningsbýti roknað alt, ið felag útlutar partabræva-eigara, lutahavara o.tíl. At útluta frípartabrøv, frílutaprógv eins og útlutanir, sum fara fram í tí inntøkuári, tá felag verður endaliga avtikið, eru ikki at rokna sum vinningsbýti. Talan er heldur ikki um at luta út vinningsbýti, tá ið eitt felag heldur uppat sambært lóg um skattafríar samanleggingar.

§ 1, stk. 3 ásetur, at útlutanir í tí inntøkuári, tá eitt felag verður endaliga avtikið, verða viðgjørdar eftir ásetingunum um sølu og aðra avhending.

Endaliga ásetur § 1, stk. 4, at Toll- og skattaráðið kann loyva, at útlutanir við at skriva niður partapening verða viðgjørdar eftir ásetingunum um sølu og aðra avhending.

Skatta- og avgjaldskærunevndin heimvísti í máli nr. 06-02-22-28 frá 29. august 2007 spurningin til viðgerðar hjá Toll- og Skattaráðnum eftir § 1, stk. 4, um ein útluting viðvíkjandi partapeningi skuldi verða viðgjørd sum vinningur við avhending heldur enn vinningsbýti. Í hesum máli var innskotspeningurin í einum smápartafelagi lækkaður og útgoldin tveimum av fimm eigarum. Toll- og skattstovan helt, at útlutanin skuldi verið viðgjørd sum vinningsbýti.

7.3.2.4.1. Útlutan/Vinningsbýti

Lógin tilskilar greitt, at vinningsbýti er alt, ið felagið útlutar eigarunum. Tað hevur einki at siga, hvussu útlutað verður. Skattliga er talan um vinningsbýti, líka mikið, um t.d. útlutað verður vinningsbýti eftir ásetingunum í partafelagslógini, ella talan er um útlutan, sum fer fram á annan hátt. Allir fíggjarligir fyrimunir eru tí at meta sum vinningsbýti, bara talan er um útlutanir, sum falla til eigararnar í *teirra eginleika* sum virðisbrævaegarar.

Frípartabrøv verða sum kunnugt tillutað partabrævaeigarum frítt í mun til teirra ognarlut í felagnum. At frípartabrøv ikki skulu verða mett sum vinningsbýti, er grundað á, at talan ikki er um fíggjarligan fyrimun, sum verður tillutaður partabrævaeigarunum. Grundgevingin er, at verandi partabrøv í felagnum minka í virði í sama mun, sum virðið á frípartabrøvunum.

Verður eitt frípartabræv seinni selt, verður vinningurin sambært § 4, stk. 4 gjørdur upp út frá einum útveganarvirði, sum er 0 kr.

Útlutanir í tí inntøkuári, tá felagið er endaliga avtikið, verða eisini undantiknar frá at verða roknaðar sum vinningsbýti. Útlutanir, tá felag verður av-

tikið, kunnu ikki verða settar sum javnt avkast av partabrævinum. Henda útlutan skal tí ikki verða skattað sum vinningsbýti.

Fyri at tað ikki skal vera møguligt at farauttan um reglurnar um vinningsbýti í einari líkvidasjón, sum kann sigast at vara í fleiri ár, eru tað bara tær útlutanir, sum fara fram í tí inntøkuári, tá felagið er endaliga avtikið, sum ikki eru at meta sum vinningsbýti.

Útlutanir, sum fara fram í tí álmanakkaári, tá eitt felag verður endaliga avtikið, verða javnsett við avhendingarupphæddir. Tað er, at skattliga viðgerðin verður eins og skatting, tá ið partabrøv verða seld. Hetta merkir, at um útlutanin til partbrævaeigarar er minni enn útveganarupphæddin, hevur partbrævaeigarin hall, sum kann verða tikið við í uppgerðini eftir § 14. Um felagið verður avtikið, tí tað fer á heysin, er vanlig á eingin útlutan til partbrævaeigarar, og tá verða partabrøvini roknað sum avhend fyri 0 kr. Er útlutanin minni enn útveganarvirðið fyri partabrøvini, kann hallið verða drigið frá.

Verða partabrøv seld útgevandi felagnum í tí álmanakkaári, tá felagið er endaliga avtikið, verður avhendingarupphæddin viðgjørd eftir vanligu reglunum um avhending.

Útlutanir, í sambandi við at partapeningurin verður lækkaður, skulu sum grundregla verða viðgjørðar sum vinningsbýti. Tó kann Toll- og skattaráð Føroya, sum nevnt frammanfyri, loyva, at viðgerðin fer fram eftir ásetingunum um sølu og aðra avhending.

At lækka partapening kann verða gjørt við tað, at øll partabrøv verða áteknað tað nýggja lægra virðið, ella at felagið keypir egin partabrøv og fær tey ógildað. Í seinna førinum skal útlutanin verða viðgjørd eftir § 5 um sølu til tað felag, sum hevur givið partabrøvini út.

Verður partapeningurin niðurskrivaður, uttan at felagið keypir egin partabrøv, men við at hvørt partabræv verður áteknað eitt lægri virði, afturímóti at partbrævaeigarin fær útlutað eina upphædd úr felagnum, verður øll tann útlutaða upphæddin sum meginregla roknað sum vinningsbýti.

Toll- og skattaráð Føroya kann eftir umsókn loyva, at útlutanin verður viðgjørd eftir reglunum um sølu og aðra avhending. Um slíkt loyvi fæst, verður útlutanin roknað sum partvíst at avhenda partabrævið. Tann lutvísi parturin, sum verður niðurskrivaður, er at rokna sum realiseraður. Vinningurin ella tapið verður tá gjørt upp sum munurin millum útlutanina og tann lutvísa

partin av útveganarvirðinum fyri partabrøvini. Tá partabrævið seinni verður selt, verður vinningur ella hall gjørt upp samsvarandi einum útveganarvirði, sum er tann eftirverandi parturin av upprunaliga útveganarvirðinum.

Í viðmerkingunum til lógaruppskotið um kapitalvinningskattalógina sigur landsstýrið, at tá ið gjørt skal verða av, um undantaksloyvi skal verða givið, skal dentur verða lagdur á, at útlutanin ikki bara er eitt alternativ til vanliga at útluta vinningsbýti. Undantak skal tí bara verða givið, um niðurskrivingin einans er grundað á felagsins vinnuligu viðurskifti, t.d. um felagið hevur minkað virkseimið, soleiðis at partapeningurin ikki longur svarar til veruliga fíggjarliga virkseimi felagsins. Vanliga skal vera talan um eina ávísa niðurgongd í virkseminum og ikki bara broyttan rakstur. Tað verður gjørd ein meting viðvíkjandi øllum umstøðum í málinum, har tað millum annað er týðningarmikið, um lækkingin fer fram stutt eftir, at virkseimið er minkað, vanliga ikki longur enn 1 ár, um útlutanin á leið samsvarar við upphæddirnar, sum eru innkomnar við einari sølu, og um tað framvegis er munandi virkseimi í felagnum.

Tað er eisini ein treyt fyri at fáa undantaksloyvi, at lækkingin ávirkar partaeigararnar lutfalsliga líka, soleiðis at sínámillumbýtið millum partaeigararnar ikki verður broytt.

7.3.2.5. Aktiv undir § 1, nr. 6

Aktiv undir hesum punkti eru rentuinntøkur.

Hugtakið renta verður vanliga allýst sum „gjald fyri móguleikan til at ráða yvir fremmandum kapitali, og verður regluliga roknað við einum prosentparti av tí til eina og hvørja tíð verandi skuld“.

Allar rentuinntøkur, uttan tær sum eru tilskilaðar í § 10, stk. 4 í kapitalvinningskattalógini, eru undir hesum punkti. Sum dømi kunnu verða nevnd renta av privatum útlánum frá einstaklingum ella lögfrøðiligum persónum, renta av innistandandi í føroyskum ella útlenskum peningastovnum, renta av veðbrøvum og lánsbrøvum, útlenskum eins og føroyskum.

Tær rentuinntøkur, sum sambært § 10, stk. 4, *ikki* skulu verða roknaðar við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni eftir § 14, eru:

1. Rentur, sum verða góðskrivaðar kontuni fyri eina eftirlønarskipan við innskoti í peningastovni o.tíl., so leingi tær ikki verða útgoldnar.
2. Renta av ov nógv goldnum skatti og avgjöldum.

3. Rentutilskrivning av innilæstum dýrtíðarviðbótum hjá Lønmodtagernes Dyrtingsfond.

7.3.2.5.1. Tíðargreind dekort og samsýning fyri viðhangandi rentu

Samsýningin fyri viðhangandi rentu ella góðskrivaða rentu, sum verður rindað í sambandi við, at rentuberandi krøv verða avhend ella útvegað, skal verða tikin við í uppgerðina viðvíkjandi rentuinntøkuni tað inntøkuárið, tá avhendingin ella útveganin fer fram.

Slík samsýning verður roknað við at stilla rentuinntøkuna, sum er knýtt at kravinum, t.d. einum lánsbrævi, ið verður útvegað ella avhent.

Somuleiðis skal dekort, sum verður goldið einum peningastovni í sambandi við at innistandandi verður tikið út í ótíð, verða tikin við í uppgerðina viðvíkjandi rentuinntøku tað árið, samsýningin verður skuldskrivað (tað árið, peningurin verður tikin út).

Hesar ásetingar um tíðargreining kunnu hava við sær, at einstaklingar ella lögfrøðiligir persónar fáa negativa rentuinntøku, sum kann verða tikin við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni eftir § 14.

7.3.2.5.2. Uppgerð viðvíkjandi rentuinntøkum eftir ávikavist kapitalvinningskattalógini og skattalógini

Einstaklingar og deyðsbúgv skulu taka rentuinntøkurnar eftir hesum punkti við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni eftir § 14 í kapitalvinningskattalógini. Allir aðrir lögfrøðiligir persónar skulu taka rentuinntøkurnar eftir hesum punkti við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni eftir skattalógini.

7.3.2.6. Aktiv undir § 1, nr. 7

Aktiv undir hesum punkti eru rentuútreiðslur sambært § 10, stk. 3.

Talan er einans um rentur, sum einstaklingar hava av lántøku í peningastovnum o.ø. fyri at figgja útvegað virðisbrøv. Vert er at geva gætur, at lögfrøðiligir persónar kunnu ikki brúka henda móguleika (aktiv).

Slíkar rentuútreiðslur kunnu verða mótroknaðar í kapitalvinningi. § 14, stk. 4 ásetur, at um eingin kapitalvinningur er at mótrokna hesar rentuútreiðslur við, kunnu rentuútreiðslurnar verða fluttar fram til mótrokning í kapitalvinningi næstu 5 árin. Í hesum tíðarskeiði kann hallið bara verða flutt til frádrátt fyri eitt seinni inntøkuár treytað av, at tað ikki rúmast í móguligum nettovinningi í einum inntøkuári frammanundan.

7.3.3. Gávur og arvaforsskot

§ 11 ásetur, at tað at lata og fáa gávu ella arvaforsskot verður roknað sum avhending og útvegan. Tað eru øll tey aktiv, sum eru undir hesi lóg, sum t.d. at lata ella fáa gávu ella arvaforsskot, sum verða javnstillað við avhending og útvegan.

Avhendingarupphæddin og útveganarupphæddin verða roknaðar sum virðið í vanligum handli, tá gávan verður latin.

Tað ber á, at eitt nú foreldur við gávubrævi geva børnum sínum partabrøv, tað veri seg minnilutapartabrøv ella høvuðsparteigarabrøv.

Gávan í sær sjálvum er ikki skattskyldug inntøka fyri móttakaran sambært § 29, nr. 3 í skattalógini, tá talan er um gávu frá hjúnafelaga, avkomi, foreldrum (her uppi eisini ættleiðingarforeldrum) ella abba ella ommu.

Men, er talan t.d. um partabræv, so er avhendingarupphæddin hjá *gevaranum* virðið í vanligum handli (handilsvirðið), og *hesin skal rinda skatt* sambært § 4 í hesi lóg eftir virðinum í vanligum handli, tá gávan verður latin. Vert er her at geva gætur, at handilsvirðið á partabrøvum í feløgum, sum eru skrásett á keypsskála (børsi), kann ganga upp og niður alt eftir búskaparligu gongdini hjá felagnum og/ella samfelagsbúskapinum sum heild.

Skatta-og avgjaldskærunevndin staðfesti í málum frá 17.02.2010 (nr. 09-02-22-52 og nr. 09-02-22-57) og í máli frá 31.03.2010 (nr. 09-02-22-91) at latatin av partabrøvum sum gáva til ávikavist hjúnarfelaga, dóttir og ommusynir er avhending eftir § 11, stk. 1 og § 1, stk. 1, nr. 1 í kapitalvinningsskattalógini, og vinningur, sum stendst av hesum, er skattskyldugur eftir § 1, stk. 1, nr. 1 og § 4, stk. 1 í somu lóg.

Hinvegin broytti *Skatta-og avgjaldskærunevndin í máli frá 17.02.2010 (nr. 09-02-22-80)* avgerð hjá TAKS um, at skatta vinning í samband við flyting av partabrøvum til hjúnafelaga í sambandi við hjúnabandsskiftið. *Skatta-og avgjaldskærunevndin* helt, at flyting av partabrøvum millum kæraran og hjúnafelagan í samband við skifti av felagsogn teirra ikki kann metast at vera avhending eftir § 1, stk. 1, nr. 1 í kapitalvinningsskattalógini. Niðurstøðan hjá nevndini var, at talan var um eina flyting av ognu, sum ikki er skattskyldug eftir meginregluni í § 29, nr. 4 í skattalógini, og at flytingin tí ikki var fevnd av kapitalvinningsskattalógini.

Móttakarinn verður ikki skattaður við móttøkuni, sambært § 29, nr. 3 í skattalógini, men virðið í vanligum handli, tá gávan verður latin, er útveganarvirðið fyri partabrævið og er grundarlagið fyri skattinum, tá partabrævið seinni verður selt.

Endurgjald og tryggingarpeningur verða javnmett við avhendingarupphædd. Verður endurgjald ella tryggingarpeningur fingin fyri eitt aktiv, sum er undir hesi lóg, skal henda upphædd verða roknað fyri avhendingarupphædd, og skattað skal tå verða eftir vanligu reglunum fyri at avhenda viðkomandi aktiv.

Sum dømi kann verða nevnt, at endurgjald, sum er fingið fyri, at ein avtala at selja partabræv varð ógildað, skal verða viðgjørd sum partabrævasøla.

7.3.4. At yvirtaka skattligu støðuna viðvíkjandi virðisbrøvum í deyðsbúgvum

Í § 12 er ein áseting um successjón frá einum deyðsbúgvum til arvingar. Eftir henni verður vinningur ella tap í samband við útlutan frá einum deyðsbúgvum ikki tikin við í uppgerðina hjá deyðsbúgvum.

Successjón merkir, at hjúnafelagin, arvingurin ella legatarurin kemur til fulnar í stað hins deyða og tekur við øllum teimum rættindum og skyldum, sum hoyra til avvarðandi virðisbræv. Tað hevur við sær, at virðisbrævið verður roknað at vera útvegað fyri ta upphædd, sum hin deyði útvegaði virðisbrævið fyri.

Selur hjúnafelagi, arvingur ella legatarur, verður tað útveganarvirðið hjá tí deyða, ið verður avgerandi fyri uppgerðina eftir hesi lóg.

Ásetingarnar í skattalógini um skattseting í sambandi við deyða skulu annars verða nýttar í sambandi við at selja aktiv undir hesi lóg.

7.3.5. At yvirtaka skattligu støðuna viðvíkjandi virðisbrøvum hjá avhendara, sum er á lívi (ættarskifti)

Ásetingin í § 13 gevur heimild til successjón í livandi lívi – eisini nevnt ættarskifti. Við hesi áseting verður møguligt hjá foreldrum og øðrum, undir ávísingum treytum, at avhenda virðisbrøv til millum annað børnini, uttan at skattur fellur við avhendanina.

Ásetingin um skattafrítt ættarskifti er ikki galdandi, um útvegarin ikki hevur fulla skattskyldu til Føroya, ella um útvegarin, sambært tvískattasáttmálum, ikki býr í Føroyum.

Fyrsta treytin fyri at avhendan í livandi lívi viðvíkjandi virðisbrøvum, ið eru undir § 1, nr. 1, kann vera skattafrí, er, at avhendanin er til børn, barnabørn, systkin, børn hjá systkjum, barnabørn hjá systkjum, ættleidd børn, stjúkbørn og fosturbørn.

Stjúkbørn og fosturbørn eru javnsett við ættarbond, sjálvt um tey formliga ikki eru í ætt við avhendaran. Grundgevingin er, at í Føroyum hevur tað altíð verið siðvenja, at familjur hava fostrað børn, sjálvt um eingi natúrlig ættarbond hava verið. Hesi børn hava bæði av familjuni og av sær sjálvum verið mett sum natúrligur partur av familjuni, sjálvt um tey formligu viðurskiftini ikki hava verið í lagi. Avhendarin skal í hesum førum í roynd og veru hava fostrað barnið sum sítt egna, og barnið skal hava mett avhendaran sum foreldur.

Onnur treytin er, at avhendarin skal vera høvuðsparteigari. Avhendarin er høvuðsparteigari, um hann eigur 25% ella meira av partapeninginum, ella ræður yvir meira enn 50% av atkvøðuvirðinum. Í hesum sambandi verður ikki hugsað um felagsins egnu partabrøv.

Hóast avhendarin ikki sjálvur lýkur treytirnar omanfyri viðvíkjandi ásettu 25% / 50%, kann hann kortini verða mettur sum høvuðsparteigari. Hetta kemst av, at partabrøv hjá nærstandandi hjá avhendaranum eisini verða roknað uppí. Herumframt verða partabrøv tald við, sum eru ogn hjá feløgum, grunnum o.ø. har framanfyri nevndi, millum annað av ognhaldi, viðtøkum, avtalu ella felags leiðslu, hevur avgerandi ávirkan. Tó vera umbýtilig lánsbrøv ikki roknað uppí.

Triðja treytin fyri successjón í livandi lívi er, at hvør avhendan viðvíkjandi partabrøvum er í minsta lagi 10% av atkvøðuvirðinum. Er talan t.d. um eini hjún, sum hvørt í sínum lagi avhendir partabrøv til børnini, skal hvør avhendan vera í minsta lagi 10% av atkvøðuvirðinum. Ikki er møguligt at leggja virðini saman.

Skattligu fylgjurnar av successjón í livandi lívi eru, at vinningur og tap ikki verða skattað hjá avhendaranum. Útvegarin kemur skattliga í avhendarans stað, tá ið virðisbrøvini verða avhend. Tá vinningur ella tap hjá útvegaranum við avhendan skulu verða gjørd upp, verða virðisbrøvini roknað sum útvegað fyri ta útveganarupphædd, avhendarin fekk tey fyri.

Hevur útvegarin hall, sum stavar frá tíðini framman undan successjónini, kann útvegarin eftir § 13, stk. 8 ikki draga hetta hallið frá í vinningi, hann fær fyri at selja virðisbrøv, sum hann hevur yvirtikið á henda hátt. Ásetingin er gjørd fyri at fyribygja spekulasjon. Sum dømi kann verða nevndur høvuðsparteigari, sum við vinningi ætlar at selja virðisbrøv, sum útloysir skatt. Í staðin fyri at selja virðisbrøvini sjálvur, kunnu virðisbrøvini latast einum móttakara, ið hevur ónýtt hall. Hann selur síðan virðisbrøvini og mótróknar hallið í staðfestum vinningi. Sølupeningurin kann síðan verða givin latar-

anum aftur skattafrítt, sbr. § 29, nr. 3 í skattalógini. Á henda hátt kann skattlegging eftir hesi lógini verða umgingin.

Avgerðin, at útvegarin kemur í avhendarans skattliga stað, skal verða fráboðað TAKS í seinasta lagi, tá ið avhendarin letur inn sjálvvuppgávuna.

7.3.6. Skattafrítt partabrævaumbýti

Við virknaði frá 1. januar 2016 hevur borið til at fremja partabrævaumbýti skattafrítt. Tað er ein treyt, at útvegandi og útvegaða felagið eru skrásett sum partafeløg ella smápartafeløg í Føroyum.

Heimildin er í § 13a í kapitalvinningskattalógini, sum ásetur, at parteigararnir í útvegaða felagnum kunnu í sambandi við umbýti av partabrøvum verða skattaðir sambært ásetingunum í §§ 9 og 11 í løgtingslóg um skattafría samanlegging.

Talan er um skattafrítt partabrævaumbýti, um útvegandi felagið í sambandi við umbýtið útvegar ein part av partabrævakapitalinum hjá útvegaða felagnum við tí úrsliti, at útvegandi felagið fær *meirilutan av atkvøðunum í útvegaða felagnum*.

Talan er eisini um skattafrítt partabrævaumbýti, um útvegandi felagið, *sum longu hevur meirilutan av atkvøðunum, útvegar størri part í útvegaða felagnum* og afturfyri geva teimum partabrøv ella partar í fyrra felagnum umframt møguligt javnandi ískoyti. Treytirnar um, at útvegandi felagið skal fáa meirilutan av atkvøðunum í útvegaða felagnum, eru uppfyltar, hóast útvegandi felagið eftir partabrævaumbýtið verður klovið sambært ásetingunum í § 11 a í løgtingslóg um skattafría samanlegging o.a.

Handilin við partabrøvum skal verða framdur áðrenn 6 mánaðir eru lidnir frá fyrsta umbýtingardegi. Um freistin ikki verður hildin, og er undantak ikki givið, verður partabrævaumbýtið roknað at vera skattskyldugt. TAKS kann leingja freistina, um tað fær umbøn um hetta, áðrenn 6 mánaðir eru lidnir. Partabrævaumbýti kann ikki fremjast við virknaði aftureftir.

Ásetingarnar í § 9 í løgtingslóg um skattafría samanlegging o.a., verða brúktar fyri tey partabrøv í útvegaða felagnum, sum verða samsýnt við øðrum enn partabrøvum í útvegandi felagnum, og ásetingarnar í § 11 í somu lóg fyri partabrøvini í útvegandi felagnum, sum verða móttikin sum samsýning fyri latnu partabrøvini. Hetta merkir, at umbýtið ikki elvir til skatting hjá parta-

eigarunum, eins og móttiknu partabrøvini verða roknað, sum vórðu tey útvegað samstundis og fyri somu útveganarupphædd og við sama endamáli, sum umbýttu partabrøvini. Vinningur frá avhendingini av partabrøvunum verður skattaður sambært kapitalvinningskattalógini. Avhendingarupphæddin verður ásett í samsvari við kursvirðið tann dagin, partabrævaumbýtið fór fram.

Samanleggingardagurin er tann dagurin, tá ið partabrævaumbýtið fer fram.

Meginreglan er, at TAKS skal geva loyvi til skattafría partabrævabýtið, eins og TAKS kann áseta serligar treytir fyri at loyva umbýtinum. Men skattafrítt partabrævaumbýti kann eisini fara fram uttan loyvi frá TAKS. Nærri um hetta niðanfryi.

Loyvi at býta um partabrøv skattafrítt verður latið, um treytirnar eru uppfyltar, og mett verður, at skattaundandráttur ella -misnýtsla ikki er høvuðsendamálið ella eitt av høvuðsendamálunum við umbýtinum. Um mett verður, at grundarlag ikki er fyri at lata loyvi uttan serligar treytir, kann loyvið m.a. treytast av, at munandi broytingar í teimum viðurskiftum, sum eru grundarlag undir loyvinum, verða fráboðaðar TAKS, áðrenn broytingarnar verða framdar. Soleiðis er skylda at boða frá munandi broytingum í samtaks-skipanini og eigaraviðurskiftunum, umframt øðrum viðurskiftum, ið kunnu hava týðning fyri metingina av loyvisgrundarlagnum.

Lógin ásetur, at skattafrítt partabrævaumbýti kann ikki fevna um *glerar eindir*. Eitt transparent felag verður ikki roknað sum sjálvstøðugt skattasubjekt. Tá partafeløg og smápartafeløg, sum eru skrásett í Føroyum eru sjálvstøðug skattasubjekt, er hendan ásetingin í lógini óneyðug.

Umbýti uttan loyvi.

Er virðið á partabrøvunum, sum verða latin sum samsýning, við ískoyti av møguligari javnandi upphædd, ájavnt við handilsvirðið á umbýttu partabrøvunum, kann skattafrítt umbýti gerast uttan loyvi frá TAKS. Av hesum sæst, at ein grundleggjandi treyt er, at ein forskjóting av ognunum millum partaeigararnar ikki skal koma fyri í sambandi við partabrævaumbýtið. Ymiskar meiningar kunnu vera um handilsvirðið á umbýttu partabrøvunum. Minnst kann á, at til ber at biðja um bindandi svar frá TAKS um henda spurning.

Umbýti uttan loyvi er eisini treytað av, at útvegandi felagið ikki avhendar partabrøv í útvegaða felagnum í einum tíðarskeiði uppá 3 ár aftaná umbýtingardagin. Umbýtingardagurin er tann dagur, tá partabrævaumbýtið endaliga verður samtykt í útvegandi felagnum. Hetta krav (*holdingkravið*) byrjar so statt henda dagin. Hví hendan avmarking er sett inn í lógina, tykist ógreitt, tí eitt trý ára mark finst ikki longur í føroyskari skattalóggávu viðvíkjandi avhending av partapeningi. Sambært viðmerkingarnar til lógaruppskotið, er trý ára feistin sett inn sum verndarregla, sum skal eggja til, at felagsluttakarar varðveita samsýnandi partbrøvini í longri tíðarskeið eftir eina skattafría umskipan.

Lógin ásetur eisini, at avhendar útvegandi felagið partabrøvini í útvegaða felagnum, áðrenn 3 ár eru liðin eftir umbýtingardagin (uttan at skattafrí umskipan fer fram aftaná), verður umbýtið skattskyldugt, og partabrøvini í útvegaða felagnum verða roknað sum avhendað til triðjamann umbýtingardagin. At áseta hesa 3 ára freistina er ørkymlandi.

Partaeigararnir hava møguleika fyri at søkja TAKS um at sleppa undan skattlegging við at *søkja um loyvi til skattafrítt partabrævaumbýti*. Um skattafrælsið eftir hetta skal varðveitast, skal tað móttvegis TAKS prógvast, at umbýtið og avhendanin av partabrøvunum í útvegaða felagnum eru handilsliga grundað.

Fer skattafrí umskipan fram eftir, at skattafrítt partabrævaumbýti er framt, heldur holdingkravið á í tíðarskeiðinum, sum eftir er, og er galdandi fyri felagsluttakaran ávikavist luttakandi felagið ella feløginu í sambandi við umskipanina.

Tað áliggur útvegandi felagnum at lata TAKS upplýsingar um, at felagið hevur luttikið í skattafríum umbýti uttan loyvi eins og TAKS eisini skal hava fráboðan, um útvegandi felagið avhendar partabrøv í útvegaða felagnum, áðrenn 3 ár eru liðin eftir partabrævaumbýtið. Um holdingkravið orsakað av seinni skattafríari umskipan í restini av tíðarskeiðinum, verður latið víðari til felagsluttakaran ella luttakandi felagið ella feløginu í umskipanini, áliggur fráboðanarskyldan hesum felagsluttakara ella luttakandi feløgum.

7.3.7. Skattur eftir kapitalvinningskattalógini

7.3.7.1. Av vinningsbýti

Eftir § 15 hevur útlutandi eindin (løgfrøðiligi persónurin) skyldu til at *halda aftur* skatt av vinningsbýti, sum útlutað verður. Í seinasta lagi 14 dagar eftir

tað, at *avgerðin um at útluta* er tikin, skal útlutarin rinda Toll- og skattstovuni peningin og leggja við *vinningsbýtisuppperð*, sum vísir, hvussu skatturin er roknaður, hvørjir einstaklingar og feløg o.o. fáa útlutað vinningsbýti, um tey eru kend, og hvørji feløg o.o. *ikki* skulu rinda skatt, tí talan er um feløg o.o. við fullari skattskyldu til Føroya, sum hava fingið vinningsbýti útlutað frá einum felag e.tíl., sum tey eiga fult ella partvíst.

Av vinningsbýti, sum verður lutað út til einstaklingar, skulu verða hildin aftur 35% (hækkað til 39% í 2010, 38% í 2011, 37% í 2012, 36% í 2013, síðan aftur 35% í 2014 og eftirfylgjandi ár) og av vinningsbýti, sum verður útlutað til feløg o.o., ið hava skyldu at rinda skatt av vinningsbýti, skulu 18% verða hildin aftur.

Feløg o.o., ið hava skyldu at rinda skatt av slíkum vinningsbýti, eru tey, sum hava avmarkaða skattskyldu til Føroya *umframt* tey feløg o.o., sum keypa egin partabrøv o.a., og sum koma undir § 5.

Skattur skal tó ikki verða hildin aftur av vinningsbýti til partabrøv o.a., sum útlutandi felagið o.o. sjálv eiga.

Útlendsk feløg o.o., sum eiga feløg o.a. við fullari skattskyldu til Føroya (eitt føroyskt felag) hava avmarkaða skattskyldu til Føroya av vinningsbýti, sum tey fáa útlutað frá føroyska felagnum. Í slíkum føri skal tað útlutandi føroyska felagið eisini halda aftur 18% av vinningsbýtinum, sum verður útlutað til tað útlenska felagið o.o., hóast tað er ásett í tvískattasáttmála millum Føroyar og avvarðandi land, at Føroyar ikki skulu skatta vinningsbýti, ella at Føroyar bara kunnu skatta vinningsbýti við einum lægri satsi enn 18%.

Tað útlenska felagið hevur tó rætt til, eftir umsókn til TAKS, at fáa afturgoldið ov nógv rindaðan skatt av vinningsbýtinum.

Eftir § 15, stk. 2 hevur landsstýrismaðurin heimild til við kunngerð at áseta, at skattur ikki skal verða hildin aftur av vinningsbýti, ella at skattur skal verða hildin aftur við einum lægri satsi enn 18%.

7.3.7.2. Av rentuinntøkum

Løgfrøðiligir persónar skulu sum kunnugt taka rentuinntøkur við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni eftir skattalógini.

Einstaklingar og deyðsbúgv skulu hinvegin taka rentuinntøkur við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni eftir kapitalvinningskattalógini.

Í § 16 er ásett, at føroyskir peningastovnar og postgiro skulu halda aftur skatt, 35% (hækkað til 39% í 2010, 38% í 2011, 37% í 2012, 36% í 2013, síðan aftur 35% í 2014 og eftirfylgjandi ár) av tilskrivaðum rentum, sum teir veita einstaklingum og deyðsbúgvum av innistandandi í *føroyskum* peningastovnum. Peningastovnurin skal vegna kontuhavaran rinda TAKS skattin í seinasta lagi tann 15. í mánaðinum aftaná rentutilskrivningina.

7.3.8. Sjálvuppgáva

Hin skattskyldugi eftir kapitalvinningskattalógini hefur skyldu at geva upp skattskyldugu inntøkuna eftir § 14 á oyðublaði, sum TAKS letur gera. Oyðublaðið skal verða latið TAKS, samstundis sum sjálvuppgávan eigur at verða latin inn eftir skattalógini. Einstaklingar og lögfrøðiligir persónar, sum hava fingið forprentað oyðublað, skulu tó ikki lata inn oyðublaðið, um so er, at forprentaðu upplýsingarnar eru rættar og fullfíggar.

Hin skattskyldugi hefur skyldu at rinda álíknaða skattin eftir kapitalvinningskattalógini, sum fellur til gjaldingar tann 1. í mánaðinum eftir tað, at uppgerð er skrivað út. Gjaldfreist er til 20. í mánaðinum.

7.3.9. Rentur fyri ov seint goldnan skatt

Eru skatturin, sum nevndur er frammanfyri, ikki goldin, tá freistirnar eru úti, skulu 0,7% verða roknað í rentu fyri hvønn byrjaðan mánað frá gjaldkomudegnum at rokna. Sama er fyri skuldskrivaða rentu, sum ikki kann verða drigin frá í uppgerðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni.

7.3.10. Skattur goldin í øðrum landi

Er eingin tvískattasáttmáli í gildi, og skattur tí er *goldin* øðrum landi av inntøku haðan, annaðhvørt skatturin er beinleiðis álíknaður ella hildin aftur, kann hann verða drigin frá í tí skatti, sum latin skal verða í Føroyum av hesi inntøku.

Avtøkan er eftir kredittháttinum, sum merkir, at frádrigin kann ikki verða meira enn tann skattur, sum lutfalsliga fellur á ta inntøkuna skattað í øðrum landi, og sum eisini er skattað í Føroyum. Frádrátturin kann tó ikki verða hægri enn tann skattur, sum *er goldin* í hinum landinum.

7.3.11. Kæra

Avgerðir, sum TAKS hefur tikið eftir kapitalvinningskattalógini, kunnu verða kærdar til Skatta- og avgjaldskærunevndina innan 4 vikur frá tí degi, skattgjaldarin hefur fingið fráboðan um avgerðina.

Kærumannagongdin eftir kapitalvinningskattalógini fylgir so statt ikki mannagongdini í skattalógini, har skipanin er, at kært skal verða til komm-

unalu skattakærunevndina. Avgerðir hjá henni kunnu síðan verða skotnar inn fyri Skatta- og avgjaldskærunevndina.

Skattgjaldari kann lata dómstólarnar viðgera avgerðir eftir kapitalvinningskattalógini uttan fyrst at leggja málið fyri Skatta- og avgjaldskærunevndina.

7.3.12. Skiftisreglur

Tá kapitalvinningskattalógin kom í gildi 16. november í 2001, vóru skiftisreglur, sum ásettu, at tey virðisbrøv, sum vóru útvegað, fyri henda dag, skuldu framvegis viðgerast eftir ásetingunum í virðisbrævaskattalógini, sum hevði verið galdandi frammanundan. Tær ásettu m.a., at virðisbrævasøla var skattafrí, um eigarin hevði átt tey í trý ár, tó so, at var eigarin høvuðspartaeigari, var sølan skattafrí aftaná tað, at hann hevði átt tey í 10 ár.

Sí avgerðir (mál nr. 06-02-22-30, nr. 06-02-22-31 og nr. 07-02-22-29) hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini frá 13. juni í 2007 og (mál nr. 07-02-22-34, nr. 07-02-22-35 og nr. 07-02-22-36) frá 29. august í 2007 um, at tað at avhenda partabrøv, sum vóru eldri enn 10 ár, til útgevandi felag, skuldi verða roknað sum útlutað vinningsbýti, hóast kærararnir kravdu, at avhendingarnar komu undir tágaldandi skiftisreglu í § 27 í lógini. Avgerðirnar eru partvíst endurgivnar frammanfyri undir 7.3.2.1.1. Avhending.

Við einari broyting í lógini í 2006 varð henda skattafrítøka avtikin, so avhending 1. januar í 2007 ella seinni, uttan mun til eigaratíð, kom at verða skattskyldug. Hinvegin vildi landsstýrið tó tryggja, at tann vinningur ella virðisøking, sum er staðfest viðvíkjandi virðisbrøvum fram til 1. januar í 2007, framvegis skal vera skattafrí.

Við grundarlagi á hesum søguliga baksýni er í § 28 í kapitalvinningskattalógini ein skiftisregla, sum helst kemur at vera týðningarmikil nøkur ár her eftir.

Her er ásett, at skattliga *útveganarvirðið* av virðisbrøvum undir § 1, nr. 1, ið eru útvegað fyri 16. november í 2001, og sum ikki eru avhend fyri 1. januar í 2007, skal verða ásett til mett handilsvirði eftir innara virðinum í felagnum seinast í roknskaparskeiðinum, sum endar í 2006. Hetta skattliga útveganarvirðið skal verða gjørt í skattauppperð fyri seg, sum grannskoðari hevur váttað.

Landsstýrismaðurin hevur við kunngerð nr. 131 frá 27. desember í 2006 ásett gjøllari reglur um, hvussu hetta skattliga útveganarvirðið skal verða gjørt upp. Uppgerðin skal sendast TAKS, sum kann eftirkanna og gera broytingar í virðisásetingini viðvíkjandi ogn og skuld.

Eru hesi virðisbrøv skrásett á virðisbrævamarknað ultimo 2006, skal skrásetta kursvirðið á midnátt 31. desember í 2006 verða brúkt sum skattligt útveganarvirði.

Eigarar kunnu sum triðja móguleika nýta veruliga útveganarvirðið sum skattligt útveganarvirði. Brúkar eigari henda móguleika, skuldi hann havt boðað TAKS frá hesum fyri 1. oktober í 2007. Annars skal útveganarvirðið verða ásett eftir einum av áður nevndu háttum.

§ 28, stk. 5 ásetur eina *avmarking fyri tapsfrádrátti* í sambandi við avhending seinni, tá tað skattliga útveganarvirðið er ásett sambært meting. Tí, um slík avhending gevur tap, kann tapsfrádrátturin ongantíð vera hægri enn tað tapið, sum upprunaliga útveganarvirðið á virðisbrævinum hevði givið, um selt var til sama prís. Ásetingin er helst ætlað at skula forða fyri, at frádráttur fæst fyri „fiktiv“ virði.

7.4. BURTURLEIGA ELLA BURTURFESTING

Eyðkenni fyri kapitalvinning er, at talan er um inntøku ella ágóða, sum ognir/íløgur, ið skattgjaldari hevur útvegað/gjørt, kasta av sær. Við øðrum orðum kann eisini verða sagt, at talan er um at fáa til haldar fruktirnar av gjørdum íløgum.

Tann seinasta inntøkan ella kapitalvinningurin, sum skal verða nevnd, er tann, sum fæst av burturleigu ella burturfesting fyri fasta ogn, leysafæ ella rættindi og lunnindi og eisini av bústaði ella húsarúmi til vinnu í egnum húsum. Tær her nevndu inntøkur ella vinningur skulu eftir § 25, nr. 2 í *skattalógini* verða inntøkuførdar, tá ið rætturin til teirra er vunnin.

8. Umskipan viðvirkjandi persónliga riknum vinnuvirki til vinnufelag

Einstaklingur ella fleiri einstaklingar saman, ið reka vinnuligt virkseimi sum persónliga rikið vinnuvirki, ábyrgjast (hefta) vanligu persónliga og beinleiðis fyri viðskiftafólk og kravánarar, sum hava við virkið at gera. Eru fleiri einstaklingar (íogningar) saman um virkið (íognarfelagið), ábyrgjast teir solidariskt sínámillum, sum merkir, at ein kravánari hjá virkinum hevur rætt til at krevja fult gjald frá einum eigara. Slík samhaldsføst ábyrgsla verður ofta nevnd „ein fyri allar og allir fyri ein“. Sínámillum ábyrgjast teir sambært avtalu. Er eingin avtala gjørd, ábyrgjast teir líka. Hevur ein eigari t.d. goldið fult krav fyri virkið, hevur hann aftursóknarrætt frá hinum medeigarunum fyri teir partar, teir ábyrgjast fyri sínámillum.

Einstaklingar, sum reka vinnu á henda hátt, skulu taka slíkt vinnuvirkseimi við í uppgerðina viðvirkjandi skattskyldugu inntøkunum. Eru fleiri eigarar (íogningar) í einum persónliga riknum vinnuvirki, skal hvør av teimum taka sín lut av hesum virkseimi við í uppgerðina. Hóast fleiri eigarar eru í sama virki, er ikki víst, at uppgerðin viðvirkjandi skattskyldugu inntøkuni hjá hvørjum einstøkum gevur sama úrslit, tí teir kunnu í hvør sínum lagi hava aðrar inntøkur. Orsøkin kann eisini vera, at teir hava gjørt skattligar avskrivningar við ymiskum prosentum, ella at ein ella fleiri eigarar als ikki hava gjørt skattligar avskrivningar. Rætturin at gera skattligar avskrivningar eftir avskrivningarlógini er ikki ein skylda, men ein móguleiki.

Vinnuligt virkseimi byrjar ofta sum persónliga rikið vinnuvirki. Er virkseimið burðardygt, og tað hevur framgongd og vøkstur, er, sum frálíður, ofta skilagott eitt nú fyri at avmarka fíggarligu ábyrgdina hjá eigarum, at leggja virkseimið í annan karm, t.d. yvir í eitt vinnufelag (partafelag ella smápartafelag). Ein onnur orsøk kann vera, at tíðin er búgvín at fara undir at fyrireika eitt ættarskifti, tí eigarin er komin til árs, og børn eru ella gera seg til at taka við ognarskapi og leiðslu. Slíkt skifti er oftast lættari at fremja, tá virkseimið er skipað sum vinnufelag (her verður hugsað um felag, hvørs endamál er at reka vinnu, og sum er sjálvstøðugt skattasubjekt). Harafturat kann slík umskipan verða gjørd skattafrí eftir serligari skattalóg um at umskipa persónliga rikið vinnuvirki til partafelag, sum gjøllari verður komið inn á seinni.

8.1. AT STOVNA PARTAFELAG ELLA SMÁPARTAFELAG

Tá ið partafelag ella smápartafelag verður stovnað, verður skaptur ein lögfrøðiligur persónur, sum eftir § 1 í skattalógini er eitt sjálvstøðugt skattasubjekt, ið sjálvt kann gera avtalur um keyp og sölur o.s.fr. Eftir partafelagslógini skal eitt partafelag hava partapening í minsta lagi 500.000 kr., og eftir smápartafelagslógini skal eitt smápartafelag hava ein innskotspening í minsta lagi 80.000 kr. Partapeningurin ella innskotspeningurin kann eftir nevndu lógum verða skotin inn við reiðum peningi ella t.d. í øðrum virðum sum skiftisinnskot (apportinnskot).

Eitt skiftisinnskot er innskot av nettoaktivum (nettoaktiv = ogn – skuld) í øðrum enn reiðum peningi. Innskotið skal hava a) eitt fíggarligt virði og kann ikki fevna um b) krøv móti partaeigarum ella stovnarum ella c) eina skyldu hjá teimum at útinna arbeiðið ella veita tænastrur fyri felagið.

Eftir partafelagslógini og smápartafelagslógini er bannað at stovna felag til undirkurs. Lógirnar krevja tí, at ein ella fleiri metingarmenn gera eina *metanarfrágreiðing*, tá felag verður stovnað við skiftisinnskoti. Metanarfrágreiðingin skal lýsa tey innskotnu nettoaktivini, hava eina frágreiðing um nýttan framferðarhátt viðvíkjandi gjørdum metingini av innskotnu nettoognunum, upplýsa um samsýningina (við partabrøvum, reiðum peningi, skuldarbrævi, ella hvussu hon er samansett) til partaeigarann fyri nettoognir og hava eina vátan um, at ásettu virðini svara minst til samsýningina. Um felagið skal taka við einum ígongdverandi virki, skal ein byrjanarfiggjarstøða fylgja við, sum skal hava átekning uttan fyrivarni frá grannskoðara, um so er, at grannskoðanarskylda áliggur felagnum.

At stovna felag við skiftisinnskoti kann gerast afturvirkandi upp í 6 mánaðir eftir roknskaparárslok, sum merkir, at tað kann verða sett á stovn fyrstu 6 mánaðirnar av einum álmanakkaári. Tá eitt felag verður stovnað afturvirkandi, kunnu partabrøv/innskotsprógv verða roknað sum útvegað í fyrsta lagi, tá stovningarsamtyktin er dagfest.

At stovna felagið við reiðum peningi einans hevur ongar skattligar avleiðingar við sær, hvørki fyri innskjótara ella felagið. Felagið skal bóka innskotið sum eginpening, og innskjótarin fær t.d. ikki frádrátt fyri innskotið, tí talan er einans um at broyta eitt aktiv frá at vera reiðupeningur til at vera virðisbræv. Tað ger ongan mun, um peningurin verður innskotin til kurs 100 ella yvirkurs.

At stovna sjálvt felagið við skiftisinnskoti hefur vanliga heldur ongar skattligar avleiðingar við sær fyrri felagið, men hefur hinvegin oftast við sær skattlegging fyrri innskjótaran, uttan tál ið talan er um eina skattafría avhending/ umskipan eftir umskipanarlógini, sí niðanfyri.

Tál eitt persónliga rikið virki verður umskipað til eitt vinnufelag, verður virkið *avhent* til vinnufelagið.

Eftir § 21, stk. 4 í skattalógini kann slík avhending verða gjord við *annaðhvørt* at avhenda virkið til vinnufelagið fyrri *handilsvirðið ella* við at avhenda virkið *skattafrítt* eftir umskipanarlógini.

8.2. SKATTSKYLDUG UMSKIPAN EFTIR SKATTALÓGINI

Meginreglan í skattalóggávuni er, at partafeløg og smápartafeløg skulu yvirtaka ognir frá verandi virki til handilsvirðið. Hetta er ásett í § 21, stk. 4, 1. pkt. í skattalógini og samsvarar væl við aðrar ásetingar í skattalóggávuni, tál tað snýr seg um at avhenda vinnutól. Hetta sæst t.d. í §§ 31 og 31a í avskrivningarlógini viðvíkjandi áseting á avhendingarvirði á ymiskum vinnutólum.

Tál eigari flytur slíkar ognir yvir í eitt partafelag, fer eitt ognarskifti fram, har ognarrætturin gongur yvir frá eigaranum til felagið. Flytingin skal tí verða javnsett við sølu, har eigarin selur og felagið keypir ognir. Avhendingin hefur fyrri eigaran við sær somu skattligu viðgerð, sum hevði farið fram, um hann seldi triðjamanni ognirnar. Hetta kann t.d. verða staðfesting av einari negativari saldo við avhending av rakstrargøgnum, sum skal verða inntøkuford, staðfestur vinningur og afturvunnar avskrivningar tál vinnubygningur verður avhendur, sølupeningur fyrri goodwill⁶⁸ o.s.fr.

Fyri felagið hefur avhending við sær, at tað skattliga verður mett at hava keypt ogn og skuld til handilsvirðið. Felagið skal tí bóka ognirnar til handilsvirðið, sum hereftir verður grundarlagið undir skattligum avskrivningum hjá felagnum. Av hesum sæst, at um handilsvirðið er hægri enn tað skattliga bókaða virðið var hjá seljaranum, kann seljarin koma út fyrri at rinda skatt í sambandi við yvirflytingina, meðan felagið fær eitt hægri grundarlag at gera skattligar avskrivningar av og við hesum móguleika fyrri at minka (útseta) skattskyldugu inntøkurnar eina tíð.

68 Spurningurin um áseting viðvíkjandi sølupeningi fyrri goodwill og býti av sølupeninginum millum teir ymisku ognarlutirnar, sum verða fluttir yvir í vinnufelagið, tál talan er um samanfallandi áhugamál millum seljara og keypara, er umrøddur og viðgjørdur í t.d. *landsskattanevndarmáli j. nr. 17/1987*.

8.3. SKATTAFRÍ UMSKIPAN EFTIR UMSKIPANARLÓGINI

Sum nevnt frammanfyri kann ein umskipan viðvíkjandi persónliga rikna virkinum til vinnufelag til handilsvirðið hava við sær, at vinningur verður staðfestur, sum eigarin skal geva upp til skattingar. Hesin mátin krevur, at eigarin hevur gjaldføri at rinda álíknaða skattin. Vísir tað seg at vera ov kostnaðarmikið at fáa til vega gjaldføri ella ov trupult av øðrum orsøkum at umskipa á henda hátt, er møguligt at gera slíka umskipan skattafrítt eftir umskipanarlógini.

Umskipan eftir umskipanarlógini byggir á trýggjar meginreglur:

1. Umskipað kann verða uttan at eigarin verður skattlagdur í sambandi við umskipanina.
2. Felagið kemur upp í (succederar í) skattligu støðuna hjá eiganum viðvíkjandi útveganartíð, ætlan við útvegan og útveganarvirði á teimum ognum, sum verða fluttar yvir í felagið.
3. Útvegnarvirðið á partabrøvum ella innskotsprógvum, sum eigarin fær, verður gjørt upp eftir serligum reglum við tað, at tann vinningur, sum eigarin ikki skal verða skattlagdur av, tá felagið verður stovnað, verður drigin frá í skattliga útveganarvirðinum á partabrøvunum ella innskotsprógvum. Eigarin kann so statt verða skattaður, tá partabrævið/innskotsprógvíð verður avhent.

Felagið kemur upp í skattligu støðuna hjá eiganum við teirri avleiðing, at eingin vinningur/tap ella afturvunnar avskrivningar verða realiseradar hjá eiganum í sambandi við ognirnar verða avhendar til felagið. Talan er soleiðis um at útseta skattsetingina, tí felagið verður skattað, um vinningur/tap ella afturvunnar avskrivningar verða realiseradar um ella tá felagið seinni avhendir innskotnu ognirnar. At felagið kemur upp í skattligu støðuna hjá eiganum merkir t.d. eisini, at felagið heldur fram at gera skattligar avskrivningar, har eigarin endaði, t.d. at avskriva av rakstrargøgnum 30% av tí saldo, eigarin kundi gera avskrivningar av.

Henda mannagongdin um at koma upp í skattligu støðuna hjá eiganum, ið, sum longu umrøtt, verður nevnd successjónsreglan, er gjøllari útgreinað í § 6 í umskipanarlógini. Í stk. 2 – 4 er ásett, at um eigarin hevur keypt ognarlut fyri at selja hann aftur við ágóða ella søla viðvíkjandi slíkum ognum fellur undir vinnu hansara, verður felagið, tá tað selur ognarlutin, skattað eftir

teimum reglum, ið galda fyri tílík keyp. Hevur eigarin í sambandi við uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøku sínari tíðarfest allar rentuinn-tøkur og rentútreiðslur, skal skattskylduga inntøka felagsins verða uppgjørd á sama hátt. Endaliga er ásett, at vinningur ella tap av at selja ella innloysa virðisbrøv, ið felagið tekur við eftir eiganum í sambandi við umskipanina, skal verða viðgjørd eftir somu ásetingum, sum høvdu verið nýttar, um vinningurin ella tapið var realiserað hjá eiganum.

Eftir § 8 kann *hall* sambært figgjarstøðuni fyri seinasta roknskaparár hjá eiganum *tó ikki verða drigið frá* í uppgerðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni hjá felagnum.

Eigarin verður skattaður av realiseraðum vinningi, undir hesum eisini av møguligari stovnaraáogn, um ella tá hann avhendir partabrøvini/innskotspeningin.

Áðrenn eigarin tekur avgerð um, á hvønn hátt umskipanin skal verða framd, er umráðandi, at hann gjølla hugsar um, um fyrimumur er at umskipa skattskyldugt eftir skattalógini við teirri avleiðing, at hann verður skattlagdur av realiseraðum vinningi og hægri útveganarvirði/avskrivngargrundarlag hjá felagnum, ella skattafrítt eftir umskipanarlógini.

Hesar *treytir* skulu verða uppfyltar fyri at brúka umskipanarlógina:

1. Virki skal verða avhent til eitt nýstovnað⁶⁹ partafelag ella smápartafelag, sum skal verða skrásett í Føroyum. Hetta er ásett í § 21, stk. 4, 2. pkt. í skattalógini. Ein umskipan eftir umskipanarlógini hevur tí altíð við sær, at eigarin skal stovna eitt nýtt partafelag ella smápartafelag, sum skal verða skrásett í Føroyum.

Tá ásett er, at virki skal verða avhent, merkir tað, at ein so stórir partur av ognunum hjá eiganum, verða avhendir, at til ber at halda fram við virkseminum, sum higartil. Hinvegin ber t.d. til at lata ein virkisbygning standa eftir sum persónlig ogn hjá eiganum, um tað ikki nerrar virkseimið, eitt nú, tí leiguavtala er gjørd millum felagið og eiganum um framhaldandi at brúka bygningin.

2. Eigarin skal hava fulla skattskyldu til Føroya.
3. Minst 75% av samsýningini (avhendingarupphæddini) fyri virkið skulu

69 Hetta hevur *landsskattakærunevndin staðfest í avgerð frá 07.12.1999 (j. nr. 98S02-007)*.

verða latin sum partabrøv/innskotsprógv. Hetta merkir, at upp í 25% kunnu vera stovnaraáogn/ millumrokning (peningur, sum eigarin hevur til góðar hjá felagnum).

4. Navnvirðið á teimum partabrøvum/innskotsprógvum, ið verða veitt sum samsýning fyri virkið, skal svara til allan partapeningin/innskotspeningin. Hetta merkir, at tað ber ikki til at skjóta fremmandan kapital inn í sambandi við sjálva umskipanina/stovnanina, tá ið nýggja felagið verður stovnað. Hinvegin er einki til hindurs fyri, at hetta verður gjørt aftaná umskipanina/stovnanina sum ein vanlig kapitalhækking.
5. Umskipanin skal fara fram í seinasta lagi 6 mánaðir aftaná tann dag, fígjarstøðan fyri síðsta ársroknskapin hjá eigarinum er dagfest. Tá einstaklingar hava álmanakkaárið sum roknskaparár, merkir hetta, at seinasti dagurin á hvørjum ári at umskipa eftir umskipanarlógini er 30. juni. Fyrsta, eins og øll eftirfylgjandi roknskaparskeið hjá felagnum, skal vera 12 mánaðir. Vert er at geva gætur, at henda treyt hevur við sær, at umskipan eftir hesi lóg einans kann verða gjørd í fyrru hálvu í hvørjum ári.
6. Eiga fleiri einstaklingar í felag eitt persónliga rikið vinnuvirki (t.d. íognarfelag), eru treytirnar at brúka hesa lóg, at allir eigararnir nýta ásetingarnar í lógini, at allir hava nýtt sama roknskaparskeið, at allir í uppperðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni hava nýtt sama rakstrarroknskap og fígjarstøðu fyri vinnuvirkið við felagsavskrivningum (sama avskrivningargrundarlag), og at teir fáa samsýning (partabrøv/innskotsprógv og møguliga stovnaraáogn) í mun til teirra ognarlut í persónliga rikna vinnuvirkinum.

Eftir lógini skulu *tvær uppperðir* verða gjørdar og verða latnar TAKS saman við sjálvuppgávuni fyri tað inntøkuárið, umskipanin er farin fram. Tær eru ein *metanarfrágreiðing sambært partafelagslógini ella smápartafelagslógini* og ein *uppperð viðvíkjandi skattliga útveganarvirðinum fyri partabrøvini/innskotsprógvini*.

Metanarfrágreiðingin skal innihalda somu upplýsingar og skal lúka somu formkrøv, sum aðrar metanarfrágreiðingar sambært partafelagslógina, ið skulu verða latnar inn, tá feløg verða stovnað við skiftisinnskoti. Sí gjøllari um hesi krøv/upplýsingar frammanfyri.

Uppgerðin viðvíkjandi *skattliga útveganarvirðinum* fyri partabrøvini/innskotsprógvini verður gjørd eftir § 4, stk. 3 í lógini, sum tann upphædd í reiðum peningi, ein vanlig søla viðvíkjandi virkinum hevði givið (handils-

virðið) við skattskylduga vinninginum frádrignum, og sum hevði verið staðfest, um selt varð til triðja persón.

Hvør einstøk ogn verður gjørd upp fyri seg. Hesin máttin hevur við sær, at ognir í flestum førum verða virðisásettar til skattligt bókað virði. Er úrslitið av slíkari uppgerð, at skattliga virðið er hægri enn handilsvirðið, kann virðisásetingin ikki verða hægri enn skattliga virðið. Mótrokning kann ikki verða gjørd av latentum tapi við at avhenda ogn í latentum vinningi við at avhenda eina aðra ogn.

Úrslitið av uppgerðini viðvíkjandi skattliga útveganarvirðinum á partabrøvunum/innskotsprógvum kann verða, at virðið gerst negativt. Sum dømi kann hugsast ein støða, har skatturin av at selja virkið er hægri enn nettovirðið av yvirfluttari/avhendari ogn og skuld. Avleiðingin av, at útveganarvirðið gerst negativt, er, at realiseraður vinningur ella tap hjá eiganarum við seinni avhending av partabrøvunum/innskotsprógvum ávirkast samsvarandi. Hetta kann sjálvsagt eisini ávirka skattlegggingina eftir kapitalvinningskattalógini.

Eigarar í slíkum vinnufeløgum, sum eru stovnað í sambandi við at umskipa persónliga rikið vinnuvirki til vinnufelag, eru sum oftast sokallaðir høvuðspartaeigarar. Tí kunnu skiftisreglurnar í kapitalvinningskattalógini fáa skattligan týðning, tá eigarar avhenda partabrøv/innskotsprógv í slíkum feløgum.

Samsýningin fyri avhendingina (stovnaraáogn tøknað) verður gjørd upp í metanarfrágreiðingini sambært partafelagslógunum og smápartafelagslógunum.

Stovnaraáognin, sum í mesta lagi kann vera 25% av samsýningini, kann eigarin taka út skattafrítt úr felagnum. Eftir § 5, stk. 2 er indeksregulering viðvíkjandi stovnaðaraágóða skattskyldug inntøka hjá eiganarum. Lógin sigur einki um, hvussu slík regulering skal verða viðgjørd í felagnum. Men sannlíkt er, at slík regulering kann verða lögð aftur at yvirtiknari ogn og skuld.

Goodwill (sum ikki er keypt) í sambandi við umskipanina er ikki skattskyldug hjá eigara/avhendara, og felagið kann ikki gera skattligar avskrivningar av hesum, tí skattliga útveganarvirðið er 0 kr.

Lógin sigur einki, um eigarin t.d. kann skjóta inn eina skuld í felagið, men varðveita ognarrættin til peningin, sum er lántur. Støða er ikki tikin til spurningin í sambandi við kærustovnaviðgerð ella dómstólsviðgerð í Føroyum. Men sannlíkt er, at tað ber til at skjóta lánsskylduna inn í felagið, og eigarin

varðveitir ognarrættin til peningin, sum er fingin til vega við láninum.
Líkningarmyndugleikin hevur tikið avgerð um, at tað ber ikki til hjá einum eigara at
lata felagið taka við skattaskuld, sum viðvíkur tíðarskeiði frammanundan umskipan-
ardegnum, *sí landsskattanevndaravgerð j. nr. 2/1990.*

9. Skattafrí kloyving og samanlegging

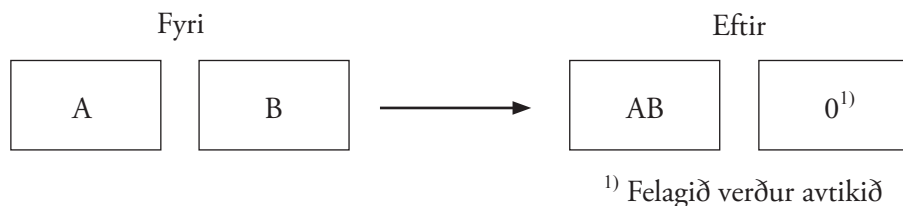
Hóast eitt vinnuligt virksemi er byrjað, ella við umskipan er flutt yvir í eitt vinnufelag, kunnu umstøðurnar gera tað, at tørvur er á at kloyva ella at leggja eitt slíkt felag saman við øðrum felag ella feløgum.

9. 1. SAMANLEGGING

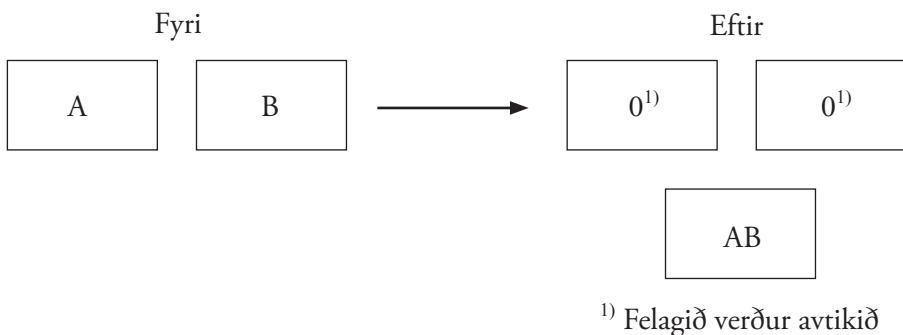
Eftir vinnufelagslógini ber til at avhenda alla ogn og skuld hjá einum felag til eitt annað felag uttan samstundis at skula avtaka innskjótandi felagið eftir ásetingunum um avtøku. Í hesum føri verður tað innskjótandi felagið roknað sum uppløyst. Tað móttakandi felagið heldur fram sum nýggjur eigari viðvíkjandi avhendari ogn og skuld. Eisini ber til at leggja saman eitt ella fleiri feløg í eitt nýtt felag.

Ein samanleggin kann vera vatnrøtt ella loddrøtt. Sí myndirnar niðanfyrir:

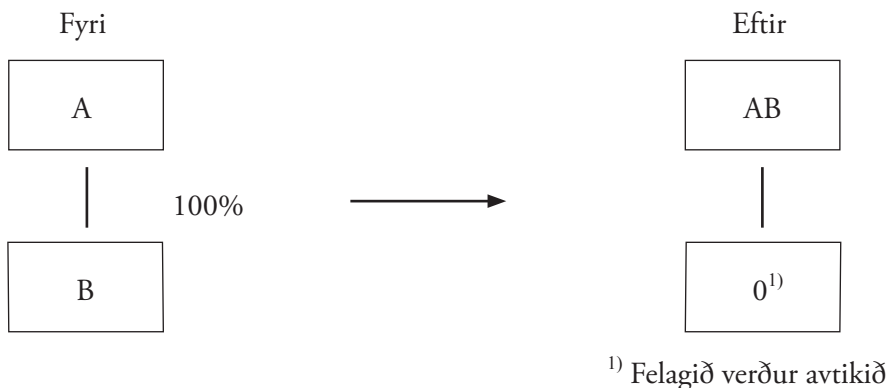
Avhending (vatnrøtt samanlegging)

Samanrenning (vatnrøtt samanlegging)

Loddrött samanlegging

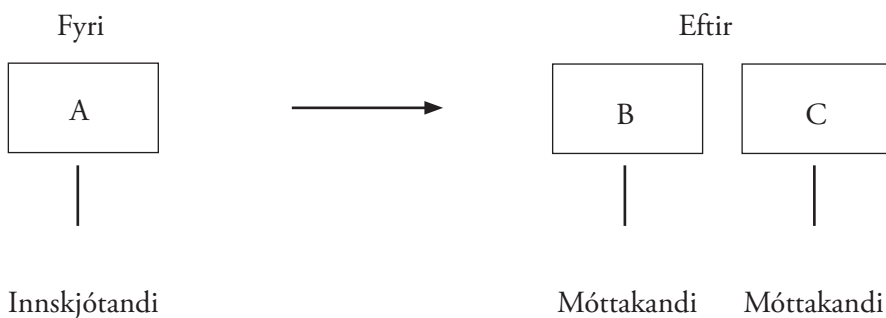

Til ber eisini til at lata A ganga inn í B og avtaka A. Tá er talan um *viðvenda loddrætta samanlegging*.

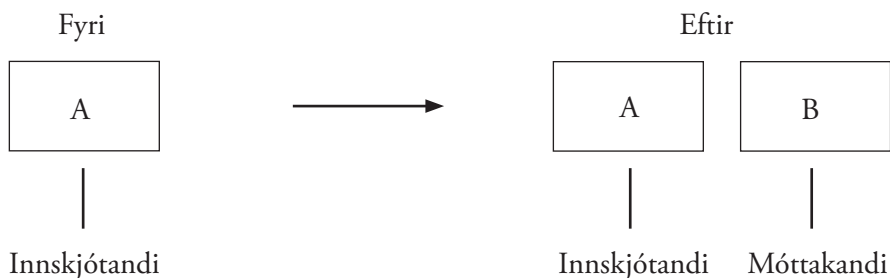
9.2. KLOYVING

Við kloyving verða ognir og skyldur í síni heild (*fullkomin kloyving*) avhendaðar til fleiri verandi ella nýstovnað parta- ella smápartafeløg móti viðurgjaldi til kapitaleigararnar í innskjótandi kapitalfelagnum ella avhendaður ein partur av ognum og skyldum felagsins (*grein kloyving*) til eitt ella fleiri verandi ella nýstovnað kapitalfeløg.

Fullkomin kloyving

Grein kloyving

Eftir vinnufelagslógávuni skulu avgerðir um kloyving ella samanlegging sum meginregla verða tiknar á aðalfundinum. Eitt felag, sum er undir trotabúsviðgerð, kann tó ikki verða klovið ella lagt saman við øðrum felag. Er felagið undir avtøku, kann kloyving ella samanlegging heldur ikki fara fram, um so er, at útluting til eigararnar er byrjað.

Vinnufelagslógávan ásetur nógv krøv, eitt nú tíðarfreistir, sum skulu verða loknar í sambandi við kloyving ella samanlegging. Tað verður ikki komið meiri inn á hesar ásetingar uttan tað, at nevnt kann verða, at nevndirnar í hesum feløgum skulu gera eina felags koyvingar- ella samanleggingarætlan og kloyvingar-ella samanleggingarfrágreiðingar fyri hvørt felagið, sum skulu verða latnar inn til Skráseting Føroya. Fyri at kunna lúka lógarásettu krøvini til innihaldið í nevndu ætlan og frágreiðingum, er t.d. neyðugt við metingarfrágreiðingum frá óheftum metingarmanni. Í smápartafeløgum er tó ikki neyðugt at gera ætlan ella frágreiðing, um eigararnir eru samdir um hetta.

Áður er víst á, at § 21, stk. 4 í skattalógini ásetur, at partafelag skal yvirtaka ognir frá verandi virki til handilsvirðið. Tá feløg verða klovin ella lögð saman, hendir, sum nevnt frammanfyri, tað, at ognir verða avhendar millum feløg. Skattliga meginreglan er tí tann, at kloyving ella samanlegging hevur við sær endaliga álíkning viðvíkjandi tí innskjótandi felagnum og eigarunum í hesum felag.

Av tí at handilsvirðið á ognunum ofta er hægri enn útveganarvirðið, og skattliga bókaða virðið (skattliga avskrivingsaldan) er lægri enn útveganarvirðið, kann kloyvingin ella samanleggingin hava við sær, at realiseraður verður vinningur, sum skal verða taldur við í skattskyldugu inntøkuna hjá innskjótandi felagnum, umframt at felagið skal inntøkuføra afturvunnar avskrivingar, sum útløysa skattseting.

Av tí at kloyving ella samanlegging kann hava við sær avtøku av innskjótandi felag, fer skattingin tá fram eftir § 21, stk. 2 í skattalógini, sum ásetur, at

skattskyldan stendur við, til tað skattaárið, tá felagið verður tikið av. Men umframt tað skal felagið, fyri sama skattaár verða sett serstakliga í inntøkuskatt av inntøkuni í tíðini frá útgongd roknskaparársins, ið síðsta vanligu skattseting felagsins er gjørd eftir, til felagið varð avtikið. Í hesum føri er kloyvingin ella samanleggjardagurin at bera saman við avtøkudagin. Tilsilað skal verða, at um innskjótandi felagið hevur standandi samansavnað (akkumulerað) óbrúkt skattligt hall, fellur tað burtur, tá ið lagt verður saman.

Tá ein kloyving ella samanlegging kann hava við sær, at talan kann vera um útluting ella avhending sambært kapitalvinningskattalógina, kann slík transaktión fyri eigara í einum innskjótandi felag hava við sær skattlegging eftir kapitalvinningskattalógini.

9.3. SKATTAFRÍ SAMANLEGGING

Felagsskapirnir, sum kunnu fremja skattafríar samanleggingar, eru í *Føroyum skrásett* partafeløg, smápartafeløg, lutafeløg, sparikassar og tryggingarfeløg, ið eru skipað sum sínámillum feløg.

Tó er tann avmarking galdandi, at feløg, sum hava skuld, ið stavar frá keyptum virðisbrøvum í dótturfelag, kunnu ikki leggja saman eftir lógini, so leingi henda skuld ikki er goldin.

Eyðkenni fyri skattafría samanlegging er, at talan er um successión, bæði á partaeigara- og felagsstigi. Samsýnandi partabrøvini verða viðgjørd á sama hátt sum partabrøvini í innskjótandi felagnum, tá ið tað snýr seg um útveganarvirði og útveganardag. Móttakandi felagið heldur fram við skattligu virðunum hjá innskjótandi felagnum viðvíkjandi útveganarvirði, útveganardegi, avskrivngargrundarlagi og avskrivngum.

Eigararnir í innskjótandi felagnum verða ikki skattsettir eftir kapitalvinningskattalógini. Tey partabrøvini, sum eigararnir fáa sum samsýning, verða roknað sum útvegað somu tíð, sum tey umbýttu partabrøvini.

9.3.1. Treytir

Skattafría samanleggin er treytað av, at eigararnir í innskjótandi felagnum einans fáa virðisbrøv í móttakandi felagnum afturfyri. Tó kunnu teir fáa upp í 10% av áljóðandi virðinum í tøkum peningi. Er einki navnvirði, kunnu teir fáa upp í 10% av bókaða virðinum. Treytin er ikki galdandi fyri teir kapitalpartar í einum innskjótandi felag, sum móttakandi felagið eigur.

Önnur treyt er, at skattligi samanleggingardagurinn skal vera tann sami sum dagfestingin av byrjunarfiggjarstöðuni hjá móttakandi felagnum og tann sami dagurinn, sum roknskaparárið hjá móttakandi felagnum byrjar.

9.3.2. Innskjótandi felagið

Skattskylduga inntøkan hjá innskjótandi felag, verður gjørd fyri tíðarskeiðið frá seinasta vanligu roknskaparári til samanleggingardagin, líka mikið hvussu langt hetta tíðarskeiðið er. At felagið heldur uppat í sambandi við samanleggingina, hevur onga ávirkan á skattaálikningina. Hevur innskjótandi felagið eitt roknskaparár, sum endar áðrenn 31. desember, og samanleggingardagurinn liggur ímillum henda dag og 31. desember, verður innskjótandi felagið sett í skatt síðstu ferð fyri alt tíðarskeiðið frá roknskaparárinum frammanundan og til samanleggingardagin.

Partabrøv, sum verða innloyst við reiðum peningi, verða roknað sum avhend fyri kursvirðið á samanleggingardegnum og skulu verða viðgjørd eftir kapitalvinningsskattalógini.

9.3.3. Móttakandi felagið

Móttakandi felagið kemur upp í (succederar) skattligu støðuna hjá innskjótandi feløgum viðvíkjandi útveganarvirðum, útveganartíðum, ætlanum o.s.fr., og ábyrgist fyri skattakrøvum og avgjaldskrøvum hjá innskjótandi feløgum,

Sí avgerð hjá *Skatta- og avgjaldskerunevndini frá 29.10.2003 (mál nr. 03-02-21-4)*, har nevndin m.a. viðmerkti, at tá ið feløg verða lögð saman sambært lóg um skattafría samanlegging, kemur móttakandi felagið upp í støðuna hjá innskjótandi felagnum. Ogn og skuld hjá innskjótandi felagnum verða fluttar í móttakandi felagið, og hetta felagið kemur upp í tey rættindi og tær skyldur, sum tað innskjótandi felagið hevði, jbr. § 8 í lógini um skattafría samanlegging.

Móttakandi felagið yvirtekur ognirnar til skattliga niðurskrivaða virðið. Og harafturat verður móttakandi felagið roknað, sum um tað hevur keypt ognirnar, tá tær upprunaliga vóru keyptar og til sama endamál.

Í hesum málinum var kravið hjá kæraranum, at ein negativ salda, sum stóðst av at ein bygningur varð seldur í seinasta roknskaparárinum frammanundan samanleggingini, skuldi kunna mótrøknast í skattligari avskrivingsaldum hjá móttakandi felagnum. Skatta- og avgjaldskerunevndin staðfesti avgerðina hjá Toll- og skattstovuni, at negativa saldan hjá innskjótandi felagnum skuldi verða inntøkuførd, tí orsökkin til negativu salduna var ikki samanleggingin, men at bygningurinn varð seldur, og

at negativa saldan einans kundi verða útlíknað við inntökuföring árið eftir, av tí at enduríløga eftir avskrivngarlógini ikki var farin fram.

Partabrøv í móttakandi felagnum, sum eigarar fáa sum samsýning fyri partabrøvini í innskjótandi felagnum, verða skattliga viðgjørð, sum um tey vóru útvegað, tá tey upprunaligu partabrøvini vórðu útvegað og fyri somu upphædd.

Vinningur ella tap í sambandi við at ógildað verða egin partabrøv, sum móttakandi felagið fær í sambandi við samanleggingina, verða ikki tikin við, tá felagið verður sett í skatt.

Tað er tað móttakandi felagið, sum skal lata inn sjálvuppgávuna fyri innskjótandi felagið/feløgini. Móttakandi felgið ábyrgist fyri møguligum skatta- og avgjaldskrøvum og fyri øllum sektarkrøvum sambært skatta- og avgjaldslóggávuna ímóti innskjótandi felagnum og yvirtekur øll krøv, sum innskjótandi felagið hevði eftir galdandi skatta- og avgjaldslógum.

9.3.4. Hall

Staðfest hall hjá einum felag frammanundan samanlegging, kann ikki verða drigið frá í skattskyldugu inntøkuni hjá móttakandi felag uttan so, at talan er um eitt móðurfelag, sum verður lagt saman við eitt dótturfelag, sum tað hevur verið samskattað við fram til samanleggingardagin og fimm tey seinast árinum undan hesum. Tá kann móttakandi felagið draga halli frá í síni skattskyldugu inntøku. Hetta er tó ikki galdandi, um móttakandi felagið ella fasta rakstrarstaðið í skattafríari umskipan beinleiðis ella óbeinleiðis hevur móttikið ogn ella skuld frá feløgum, sum ikki vóru partur av samskattaskaranum, tá ið hallið var stovnað.

Fyri feløg, sum ikki eru í samtaki⁷⁰ frá samanleggingardegnum til tann dagin, samanleggingin varð samtykt er annars galdandi í sambandi við samanlegging, at hall í einum av samanløgdu feløgum frá samanleggingardegnum og til tann dagin, samanleggingin er samtykt í øllum samanløgdu feløgum (*millumtíðarskeiðið*) ikki kann minka um skattskyldugu inntøkuna í móttakandi felagnum soleiðis, at henda inntøka verður minni enn positivu nettokapitalinntøkurnar við ískoyti av inntøkum frá útleigan av avskrivngarskyldugum rakstrargøgnum og skipum. Hallið verður gjørt upp, áðrenn skattligar avskrivngar og niðurskrivngar.

70 Tey feløg, har sami partaeigaraskarin beinleiðis ella óbeinleiðis eigur meira enn 50% av partabrævaka-pitalinum í hvørjum felagi ella beinleiðis ella óbeinleiðis hevur ræði á meira enn 50% av atkvøðunum í hvørjum felagi, verða roknað at vera í sama samtaki.

Eisini er í hesum føri galdandi, at hall fyri sama tíðarskeið í einum av samanløgdu feløgnum kann ikki minka um skattskyldugu inntøkuna í móttakandi felagnum, um so er, at móttakandi felagið ella feløgin tann dagin, samanleggingin er samtykt, í avgerandi mun eru uttan fyri fíggarligan váða í vinnuligum virksemi ella í vinnuligum virksemi í einum ella fleiri dótturfeløgum, har felagið eigur í minsta lagi 25% av partabrævkapitalinum.

9.3.5. Kapitaleigararnir

Tey partabrøvini, sum eigararnir fáa sum samsýning, verða roknað sum útvegað somu tíð, sum tey umbýttu partabrøvini. Men, tey partabrøv, sum verða innloyst við reiðum peningi, verða tó roknað sum avhend fyri kursvirðið á samanleggingardegnum og skulu verða viðgjørd eftir kapitalvinningskattalógini.

Samsýnandi partabrøvini verða viðgjørd á sama hátt sum partabrøvini í innskjótandi felagnum, tá ið tað snýr seg um útveganarvirði og útveganardag. Talan er í allar mátar um taka við skattligu støðuni (successión) hjá partabrøvunum í innskjótandi felagnum. Vóru partabrøvini í innskjótandi felagnum t.d. roknað sum vinnulig, vera tey samsýnandi partabrøvini eisini roknað sum vinnulig.

9.4. SKATTAFRÍ KLOYVING

Felagsskapirnir, sum kunnu fremja skattafría kloyving, eru í *Føroyum skrásett* partafeløg og smápartafeløg og sum ikki verða roknað sum *glerar eindir*. (Eitt transparent felag verður ikki roknað sum sjálvstøðugt skattasubjekt. Tá partafeløg og smápartafeløg, sum eru skrásett í Føroyum eru sjálvstøðugt skattasubjekt, er hendan ásetingin í lógini óneyðug.

Tó er tann avmarking galdandi, at feløg, sum hava skuld, ið stavar frá keyptum virðisbrøvum í dótturfelag, kunnu ikki kloyvast skattafrítt, so leingi henda skuld ikki er goldin.

Skattafrí kloyving er ein transaktión, har eitt (innskjótandi) felag flytur ein part av (*grein kloyving*), ella alla sína ogn og sínar skyldur (*fullkomin kloyving*), til eitt ella fleiri verandi ella nýggj (móttakandi) feløg. Innskjótandi felagið skal flyta ogn og skuld til annað felag ella onnur feløg. Móttakandi felagið ella feløgin skal afturfyri lata partaeigarunum í innskjótandi felagnum samsýning. Samsýningin skal latast partaeigarunum lutfalsliga. Hesar treytir eru galdandi fyri *kloyving bæði við og uttan loyvi*, og verða treytirnar ikki uppfyltar, er ikki heimild at loyva skattafría kloyving.

Tað serliga við at kloyva í deildir er, at tann parturin, sum verður tikin burturfrá, skal kunna virka sum egin fyrítøka við egnari fígging á sama hátt, sum vit kenna tað frá flyting av ognum millum feløg. Ein partur av kanningararbeiðinum hjá skattamyndugleikunum er at meta um, hvørt kravið um kloyving í deildir er uppfyllt. Er kravið ikki uppfyllt, eigur kloyvingin ikki at kunna verða skattafrí.

Um innskjótandi felagið heldur uppat, tá klovið verður (fullkomin kloyving), verða allar ognir felagsins fluttar til tvey ella fleiri móttakandi feløg. Tá er ikki krav um, at tær ognir og skyldur, ið verða fluttar í sambandi við kloyvingina, skulu virka sum egin fyrítøka. Hetta slagið av kloyving verður ofta brúkt til at kloyva holdingfeløg.

Felags fyri bæði sløg av kloyving er, at móttakandi feløginu kunnu vera feløg, sum eru til frammanundan ella feløg, sum verða stovnað í sambandi við kloyvingina.

Skattligi virknaðurin av kloyving er hin sami sum við samanlegging, tað vil siga successión, bæði á partaeigara- og felagsstigi. Samsýnandi partabrøvini verða viðgjørd á sama hátt sum partabrøvini í innskjótandi felagnum, tá ið tað snýr seg um útveganarvirði og útveganardag. Móttakandi felagið heldur fram við skattligu virðunum hjá innskjótandi felagnum viðvíkjandi útveganarvirði, útveganardegi, avskrivngargrundarlagi og avskrivngum. Skattlig hall at føra fram verða harafturímóti ikki førd yvir í móttakandi felagið. Skattahall í innskjótandi felag, ið heldur uppat, fellur burtur (uttan so at feløginu eru samskattað), ímeðan skattahall í innskjótandi felagnum, tá klovið verður í deildir, heldur fram óávirkað av kloyvingini. Stava skattlig hall harafturímóti frá samskattaðum feløgum, er meginreglan, at skattahall, sum stava frá tí tíðarskeiðinum, tá ið feløginu vórðu samskattað, halda fram eftir kloyvingina.

Loyvi krevst sum meginregla frá TAKS at fremja skattafría kloyving. Men til ber at kloyva skattafrítt uttan loyvi, tá ávísar treytir kunnu lúkast.

9.4.1. Treytir

9.4.1.1. Skattafrí kloyving við loyvi

Loyvi krevst, tá

- ein minnilutaparteigari í innskjótandi felagnum verður meirilutapartaeigari í einum móttakandi felagi. Hetta er fyri at fyribyrgja, at innskjótandi felagið við ásetingunum um skattafría kloyving uttan loyvi skattafrítt avhendar partabrøv til triðjapart.

- tøk samsýning fyri dótturfelags- ella samtakspartabrøv skattafrítt verður útgoldin til felagspartaeigarar. Hetta er fyri at forða fyri, at skattskyldug søla av fyrítøkum o.a. ístaðin verður framd sum skattafrí kloyving.

- ræðið á innskjótandi felagnum er uttanlands.

9.4.1.2. Skattafrí kloyving uttan loyvi

Tá kloyving fer fram *uttan loyvi*, eru avmarkingar viðvíkjandi avhending av partabrøvunum í eitt tíðarskeið á trý ár, roknað frá viðtøkuni av kloyvingini. Henda avmarkingin, sum eisini verður nevnd *holdingkravið*, er einans galdandi fyri feløg, sum eftir kloyvingina eiga í minsta lagi 10% av partabrøvunum í einum av teimum feløgnum, sum luttóku í kloyvingini (t.v.s. bæði innskjótandi og móttakandi feløg). Hví hendan avmarking er sett inn í lógina, tykist ógreitt, tí eitt trý ára mark finst ikki longur í føroyskari skatta-lóggávu viðvíkjandi avhending av partapeningi.

Loyvt er tó at avhenda partabrøvini í trý ára tíðarskeiðinum, um hetta verður gjørt í sambandi við *skattafría umskipan* uttan kontanta samsýning. Í tílíkum førum verður upprunaliga trý ára bindingin flutt til tey partabrøv, sum verða útvegað í sambandi við komandi umskipan(ir). Endamálið við undantakinum er millum annað at tryggja móguleika fyri, at kloyving kann fara fram eftir partabrævaumbýti – ella umvent.

Um ein felagsluttakari, sum eftir kloyvingina eigur partabrøv í einum av luttakandi feløgnum, avhendar partabrøvini í einum av feløgnum, áðrenn eitt tíðarskeið á trý ár er liðið, eftir at kloyvingin er samtykt, skal hann boða TAKS frá hesum í seinasta lagi ein mánað eftir avhendingina.

Vert er at geva gætur, at ein avhending kann bæði verða sjálvboðin og tvungin. Viðtøkubroytingar kunnu verða javnsettar við sølu/avhending, um tær broyta lutfalsliga ognarbýtið og við hesum figgjartiligu rættindini millum partaeigararnar, eitt nú broytt rættindi til vinningsbýti, lutallið til vinningsbýti ella tað at fastfrysta kursvirðið fyri ein part av partabrøvunum.

Virðið á tillutaðu partabrøvunum ella innskotsprógvunum við ískoyti av móguligari tøkari javnandi samsýning skal samsvara við handilsvirðið á fluttari ogn og skuld. Eisini skal lutfallið millum ogn og skuld, ið verður flutt til móttakandi felagið, samsvara við lutfallið millum ogn og skuld í innskjótandi felagnum. Haraftrat skal tøk samsýning ikki latast felagsluttakarum, sum kunnu móttaka skattafrían vinning av partabrøvunum í innskjótandi felagnum. Ymiskar meiningar kunnu vera um handilsvirðið á partabrøvunum

ella innskotsprógvunum. Minnast kann á, at til ber at biðja um bindandi svar frá TAKS um henda spurning.

Innihaldsligu treytirnar viðvíkjandi flyting av ogn og skuld hjá innskjótandi felagnum til móttakandi felagið ella feløgini eru tengdar at, um innskjótandi felagið heldur fram ella heldur uppat í sambandi við kloyvingina. Um innskjótandi felagið ikki heldur uppat, er talan um at kloyva felagið í deildir.

Virðið á partabrøvunum, sum verða latin sum samsýning, umframt møguligur tøkur peningur, skal samsvara við handilsvirðið á ogn og skuld, sum verður flutt til eitt móttakandi felag. Talan er sostatt um samlaðu samsýningini, sum verður latin partaeigarunum í innskjótandi felagnum í sambandi við kloyvingina og at partaeigarar innanhýsis skulu fáa samsýning í mun til teirra eigarapart í innskjótandi felagnum.

Ein onnur treyt fyri at kloyva skattafrítt uttan loyvi er, at ognir og skyldur, sum verða fluttar til móttakandi felag kunnu samansetast soleiðis, at innanhýsis lutfallið samsvarar við lutfallið millum ognir og skyldur í innskjótandi felagnum. Endamálið er at forða fyri, at felagið, ístaðin fyri skattskylduga sølu av partabrøvum, fremur skattafría kloyving av ognunum til eitt móttakandi felag og samstundis flytur skyldurnar í einum lutfalli, sum fer upp um lutfallið millum ognir og skyldur í innskjótandi felagnum, og soleiðis minskar um skattskylduga vinningin, tá ið partabrøvini seinni verða avhendað í móttakandi felagnum.

Treytin skal eisini forða fyri, at virðini í innskjótandi felagnum minkað niður í einki við at brúka ásetingarnar um skattafría kloyving uttan loyvi, og at felagið soleiðis stendur eftir við skuld, sum fer upp um tað lutfallið, sum var millum ognir og skyldur og soleiðis hevur við sær, at ein skattskyldugur vinningur í sambandi við sølu av partabrøvunum verður minni.

Heldur innskjótandi felagið ikki uppat í sambandi við kloyvingina, skulu ogn og skuld, sum verða flutt til eitt móttakandi felag, roknast sum deild í felagnum. Kloyving er ógvuliga lík flyting av ognum millum feløg, og er endamálið við hesum kravi er at tryggja, at tað, sum verður flutt, hevur ta eginogn, tað gjaldføri og tær ognir, sum eru neyðugar fyri, at talan er um sjálvstøðugt lívføra fyritøku.

Eitt móttakandi felag, sum hevur tikið lut í einar skattafríari *kloyving uttan loyvi* skal boða frá hesum í seinasta lagi samstundis, sum sjálvuppgávan verður latin inn fyri tað inntøkuárið, kloyvingin fór fram.

9.4.2. Innskjótandi felagið

Um innskjótandi felagið heldur uppat í sambandi við kloyvingina, verður vanlig endalig skattaálíkning gjörd fyrri felagið fyrri inntøkuna í tíðarskeiðinum frá seinastu vanligu skattaálíkningini og til kloyvingardagin. Realisatiónsskattning fer ikki fram av tí ogn og skuld, sum verður flutt til móttakandi felagið, um móttakandi felagið succederar í støðuna hjá innskjótandi felagnum í mun til hesa ogn og skuld.

Endalig skattaálíkning verður ikki gjörd, um innskjótandi felagið ikki heldur uppat sum avleiðing av kloyvingini. Soleiðis verður innskjótandi felagið ikki realisatiónsskattað, tá ið ognir og skuld verða flutt til móttakandi felagið.

Heldur eitt innskjótandi felag ikki uppat sum avleiðing av kloyvingini, hevur innskjótandi felagið skyldu at lata sjálvuppgávu inn eftir kloyvingina.

9.4.3. Móttakandi felagið

Skeringdagurin, ið verður valdur fyrri flyting av ognum og skuld frá innskjótandi til móttakandi felagið (kloyvingardagurin), skal vera tann sami sum roknskaparárið hjá móttakandi felagnum. Um talan er um nýstovnað felag, skal kloyvingardagurin vera tann sami sum byrjunarstøðan hjá móttakandi felagnum. Verður kloyvingin framd til eitt verandi felag, skal kloyvingardagurin vera tann sami sum byrjunardagurin í roknskaparárinum hjá móttakandi felagnum.

Móttakandi felagið kemur sum meginregla í skattligu støðuna hjá innskjótandi felagnum í mun til yvirtikna ogn og skuld. Ognarlutir, sum innskjótandi felagið eigur, verða í sambandi við uppperðina av skattskyldugu inntøkuni hjá móttakandi felagnum roknaðir sum fingnir til vega av hesum samstundis, sum innskjótandi felagið ognaði sær teir og fyrri somu upphædd, sum hetta felagið læt fyrri teir. Møguligar skattligar avskrivningar og niðurskrivingar upp á vørugoymslu verða settar sum gjørdar av móttakandi felagnum.

Eitt móttakandi felag kann einans yvirtaka tann partin av avskrivningum, niðurskrivingum og avsetingum, sum viðvíkja ognum, sum í roynd og veru verða yvirtiknar. Fyri at avgera, hvør støðan hjá móttakandi felagnum verður, er í sambandi við kloyving tí neyðugt at staðfesta skattligu støðuna hjá innskjótandi felagnum í mun til alla ogn, sum verður yvirtikin.

Hevur móttakandi felagið partabrøv í innskjótandi felagnum, skal vinningur ella tap, sum stendst av, at hesi partabrøv verða ógildað, ikki takast við, tá ið felagið verður sett í skatt.

Tá ið innskjótandi felagið heldur uppat í sambandi við kloyvingina hava móttakandi feløgini solidariska skyldu at ansa eftir, at sjálvuppgáva verður latin inn fyri innskjótandi felagið.

Heldur eitt innskjótandi felag ikki uppat sum avleiðing av kloyvingini, hevir innskjótandi felagið skyldu at lata sjálvuppgávu inn eftir kloyvingina. Av somu orsök skulu móttakandi felagið ella feløgini ikki, sum tá talan er um kloyving við uppathaldi, lata sjálvuppgávu inn fyri innskjótandi felagið viðvíkjandi seinasta inntøkuárinum.

Móttakandi feløgini ábyrgjast solidariskt fyri skatta-, avgjalds- og sektarkrøvum inntil kloyvingardagin, sum sambært ásetingunum í skattalóggávuni kunnu gerast galdandi ímóti innskjótandi felagnum, uttan mun til um felagið heldur fram ella heldur uppat í sambandi við kloyvingina. Solidariska ábyrgdin hjá móttakandi feløgnum fevnir tískil ikki um krøv, sum eru stovnað eftir kloyvingardagin. Heldur innskjótandi felagið uppat, yvirtekur móttakandi felagið øll tey krøv, sum innskjótandi felagið hevði móti TAKS viðvíkjandi viðbót, endurgjaldi og avsløpsskatti.

Eins og galdandi er í sambandi við samanlegging, hava feløgini skyldu til at syrgja fyri, at TAKS fær neyðugu upplýsingarnar í sambandi við kloyvingina.

9.4.4. Hall

Við kloyving er meginreglan, at móttakandi felagið hevir ikki móguleika fyri at brúka skattlig hall frá feløgnum, sum luttaka í kloyvingini. Avmarkingin er einans galdandi fyri móttakandi felagið.

Á sama hátt sum við samanlegging er undantak í teimum førum, tá luttakandi feløgini hava verið samskattað, og hallið stavar frá samskattatíðarskeiðinum. Skattliga hallið skal vera stovnað í einum av luttakandi feløgnum, ímeðan feløgini hava verið samskattað.

Tá klovið verður í deildir, veður skattligt hall hjá innskjótandi felag varðveitt óávirkað av kloyvingini.

9.4.5. Kapitaleigararnir

Um innskjótandi felagið *heldur uppat* í sambandi við kloyvingina, verða mót-tiknu partabrøvini handfarin, sum vórðu tey útvegað samstundis og fyri somu útveganarupphædd og við sama endamálið, sum umbýttu partabrøvini.

Tey partabrøvini, sum eigararnir í innskjótandi felagnum fáa sum samsýning, verða roknað sum útvegað somu tíð, sum tey umbýttu partabrøvini. Men, tey partabrøv, sum verða innloyst við reiðum peningi, verða tó roknað sum avhend fyrri kursvirðið á samanleggingardegnum.

Hava innskjótandi felagið og móttakandi felagið ella feløgini ikki sama kloyvingardag, verður kloyvingardagurin fyrri innskjótandi felagið nýttur. Kursvirðið kloyvingardagin avger, hvør lutfalsligur partur av partabrøvunum hjá partaeigarunum í innskjótandi felagnum verður roknaður sum avhendaður aftur fyrri tóka samsýning.

Verða partabrøv í upphaldandi felagnum seld, verður henda partabrævasøla skattliga viðgjörd eftir kapitalvinningsskattalógini. Um partaeigari hevur fleiri partabrøv í upphaldandi felagnum enn tey, sum verða mett sum seld, og eru partabrøvini ikki útvegað samstundis, verða tey fyrst útvegaðu roknað sum seld.

Um innskjótandi felagið *heldur uppat* í sambandi við kloyvingina verða mót-tiknu partabrøvini handfarin, sum vórðu tey útvegað samstundis og fyrri somu útveganarupphædd og við sama endamálið, sum umbýttu partabrøvini

Tá innskjótandi felagið ikki heldur uppat, halda partaeigararnir fram við partabrøvunum í felagnum, og tí skal útveganarupphæddin hjá hvørjum partaeigara bítast á upprunaligu innistøðuna av partabrøvum í innskjótandi felagnum og á samsýnandi partabrøvini í móttakandi felagnum.

Upprunaliga útveganarupphæddin verður býtt millum partabrøvini í innskjótandi felagnum og í móttakandi feløgnum. Tá ið útveganarupphæddin, sum luttakararnir í innskjótandi felagnum skulu leggja aftrat partabrøvunum í móttakandi felagnum ella feløgnum, verður útveganarupphæddin fyrri partabrøvini í innskjótandi felagnum áðrenn kloyvingina býtt lutfalsliga á samlaðu innistøðuna eftir kloyvingina. Býtið fer fram sambært lutfallinum millum øðrumegin kursvirðið kloyvingardagin á partabrøvunum í innskjótandi felagnum og hvørt av teimum móttakandi feløgnum og hinumegin samlaða kursvirðið á partabrøvunum í bæði innskjótandi felagnum og móttakandi feløgnum.

Eru partabrøvini í innskjótandi felagnum skattliga ymisk, verður lutfalsligt býti gjørt fyrri partabrøvini eftir kursvirðinum av partabrøvunum í innskjótandi felagnum kloyvingardagin.

Hava móttiknu partabrøvini ymisk rættindi í felagnum, verður útrókningin gjørd serstøk fyri hvørt parabrævaslagi.

Luttakararnir í innskjótandi felagnum skulu saman við sjálvuppgávuni fyri tað inntøkuárið, kloyvingin er framd, lata inn uppgerð av útveganarupphæddini fyri tey partabrøv í móttakandi felagnum ella feløgunum, sum felagsluttakararnir hava móttikið í sambandi við kloyvingina.

10. At flyta ognir skattafrítt ímillum feløg

Lógin um skattafría samanlegging loyvir eisini skattafrítt at flyta ognir millum feløg.

Treytir og annað um slíkar flytingar er ásett í §§ 12 og 13 í lógini.

Eftir § 12 eru tað einans partafeløg og smápartafeløg, sum eru skrásett í Føroyum, og sum ikki verða roknað sum *glærar eindir* (*transparent feløg* verða ikki roknað sum sjálvstøðug skattasubjekt), ið hava loyvi at flyta ognir skattafrítt til annað felag. Tá partafeløg og smápartafeløg, sum eru skrásett í Føroyum eru sjálvstøðug skattasubjekt, er hendan ásetingin í lógini óneyðug.

Flytingarnar kunnu verða gjørdar við ella uttan loyvi frá TAKS.

Talan er um at flyta ognir skattafrítt millum feløg, tá allar ognirnar í einum felag ella ein ella fleiri deildir í felagnum verða fluttar til eitt annað felag, uttan at tað fyrra felagið verður avtikið; og treytað av, at tað felagið, sum letur ognir frá sær, fær partabrøv ella innskotsprógv í framhaldandi felagnum (gerst móðurfelag). Vinningur ella tap, sum stendst av, at ogn og skuld verða fluttar frá einum felag til annað, skulu ikki verða tiknar við í skattauppperðina hjá tí felagnum, sum letur ognina frá sær.

Ein deild er øll ogn og øll skuld í einum parti av felagnum, sum er sjálvstøðug eind í øllum bygnaðinum, t.e., at tað er ein eind, sum kann virka sjálvstøðugt við teimum hentleikum, sum hoyra til eindina.

Ein skattafrí flyting eftir hesi lóg svarar til skattafrítt at umskipa persónliga ríkið vinnuvirki til partafelag. Men í hesum føri skal *øll* samsýningin fyri nettoognirnar verða latin í partabrøvum ella innskotsprógvum. Tískil er í hesum føri ikki móguleiki fyri stovnaraáogn, eins og við skattafríari umskipan eftir umskipanarlógini.

Umframframt frammanfyri tilskilaðu treytir er tað harafturat ein treyt fyri at flyta skattafrítt *uttan loyvi*, at innskjóttandi felagið ikki avhendar partabrøv í móttakandi felagnum í einum tíðarskeiði á 3 ár eftir, at tað er samtykt at flyta ognirnar, tí so fellur skattafrítøkan burtur, um ein felagsluttakari, sum eftir umskipanina kann móttaka skattafrían vinning í einum av framhaldandi feløgnum, avhendar partabrøv í felagnum ella feløgnum, áðrenn trý ár eru liðin, roknað frá tí degi, tá tað varð samtykt at flyta ognirnar. Hetta *holding-*

krav er tó ikki galdandi fyri *skattafría umskipan*, har tað einans verður sam-sýnt við partabrøvum. Ístaðin verður holdingkravið fyri restina av 3-ára tíðarskeiðinum flutt til móttiknu partabrøvini.

Hví hendan avmarking er sett inn í lógina, tykist ógreitt, tí eitt trý ára mark finst ikki longur í føroyskari skattalóggávu viðvíkjandi avhending av parta-peningi.

Móttakandi felagið skal í seinasta lagi samstundis, sum sjálvuppgávan verður latin inn fyri tað inntøkuárið, tá ið ognirnar eru fluttar, lata upplýsingar inn um, at felagið hevur luttikið í at flyta ognir skattafrítt millum feløg uttan loyvi. Avhendar innskjótandi felagið partabrøv, áðrenn 3 ár eru liðin, skal TAKS verða boðað frá hesum í seinasta lagi ein mánað eftir avhendingina.

11. Samskutting

Eftir § 9 í ásetingarlógini kann Toll- og Skattaráð Føroya loyva at samskatta partafeløgum og/ella lutafeløg⁷¹.

Treytirnar eru, at feløgini eru føroysk og hava sama roknskaparár. Talan skal vera um móður-dótturfeløg, har móðurfelagið, antin einsamalt ella saman við einum ella fleiri av dótturfeløgnum, sum koma undir samskuttingina, eigur allan kapitalin í teimum dótturfeløgum, samskuttingin viðvíkur. Nevndi eigaraskapur skal hava verið alt rakstrarárið. Sum móðurfelag í samskutting verður roknað ovasta móðurfelagið, sum luttekur í samskuttingini.

Fleiri lutafeløg kunnu ikki verða samskattað, men eitt lutafelag kann vera móðurfelag í einum samtaki (einari konsern), sum verður samskattað. Samskattaðu feløgini skulu gera hvør sína sjálvstøðuga uppperð av skattskyldugu inntøkuni.

11.1. UPPGERÐIN AV SAMSKATTINGINI

Skattskylduga inntøkan hjá øllum feløgnum í samskuttingini, uppgjörd eftir vanligu reglunum í skattalóggávuni, verður tald saman í eina samskuttingarinntøku, sum skal gerast á serligum oyðublað, sum er tøkt á heimasíðuni hjá TAKS og skal gevast upp á sjálvuppgávuni hjá móðurfelagnum.

Áðrenn samskuttingarinntøkan verður uppgjörd, verað ónýtt hall frá tíðarskeiðum, áðrenn feløgini vórðu samskattað, mótroknað í egnum avlopi. Um feløg eftir hetta hava ónýtt hall frá tíðarskeiðum *áðrenn samskutting*, kunnu hesi hall mótroknast í egnari kapitalvinningsinntøku í árinum, eftir at ónýtt kapitalvinningshall frá eldi árum eru frádrigin í klapitalvinningsinntøkuni í árinum.

Um feløg eftir hetta framvegis hava ónýtt hall frá tíðarskeiðum *áðrenn samskutting*, kunnu hesi hall førast fram til mótrokning í eftirfylgjandi inntøkuárum á sama hátt sum tilskilað frammanfyri.

Hava feløg eftir hetta framhaldandi egin hall frá tíðarskeiðum *undir samskutting*, skulu hesi hall mótroknast í avlopi hjá tí einstaka felagnum.

71 Sí avgerð hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini frá 26.03.2008 (mál nr. 07-02-22-42), sum staðfesti avgerð hjá Toll- og Skattaráð Føroya at sýta einum grunni samskutting við partafelag.

Hava feløg eftir hetta framvegis *hall í árinum*, ella hava ónýtt hall frá tíðarskeiðum *undir samskating*, skulu hesi hall mótroknast í egnari kapitalvinningsinntøku í árinum, eftir at ónýtt kapitalvinningshall frá eldri árum og ónýtt hall frá tíðarskeiðum áðrenn samskating eru frádrigin í kapitalvinningsinntøkuni í árinum.

Eru tað eftir hetta feløg í samskatingini, ið hava avlop, og feløg, ið hava hall, undir hesum hall í árinum og ónýtt hall frá tíðarskeiðum *í samskating*, skal samlaða hallið, í tann mun tað kann rúmast í samlaða avlopinum, bítast lutfalsliga millum feløgini, ið hava avlop.

Um feløg endaliga eftir hetta hava hall í árinum ella hava ónýtt hall frá tíðarskeiðum *undir samskating*, skulu hesi hall førast fram til mótrokning í eftirfylgjandi inntøkuárum á sama hátt sum tilskilað frammanfyri í 5., 6. og 7. brotið.

Fær eitt samskattað felag í einum ári neyðskuldarsemju ella skuldareftirgeving, ella avtala verður gjørd um sjálvbodna skuldarsemju, verður avmarkingin eftir § 33, nr. 5b í skattalógini bara framd í felagsins egna halli. Hevur felagið framvegis hall í árinum ella hevur tað hall frá tíðarskeiðum undir samskating, kunnu hesi hall mótroknast í samskatingarinntøkuni, sum ásett omanfyri í 5., 6. og 7. brotið.

Felag, sum fer úr samskatingini, varðveitir egin ónýtt hall frá tíðarskeiðum áðrenn samskating og egin ónýtt hall frá tíðarskeiðum undir samskating.

Skattakrøv og rentur verða kravd frá móðurfelagnum og afturgjaldingar verða goldnar móðurfelagnum, hóast krøvini stava frá roknskaparári, áðrenn samskating er byrjað.

Dóttirfeløg, sum nýta hall hjá móðurfelagnum ella nýta hall hjá øðrum dótturfeløgum, skulu átaka sær at gjalda eina upphædd til móðurfelagið, sum svarar til skattaprosentið sambært § 5 í ásetingarlógini av nýttu hallunum. Móðurfelagið skal átaka sær at gjalda upphædd til dótturfeløg, sum hava latið hall frá sær, sum svarar til skattaprosentið eftir § 5 í ásetingarlógini av nýttu hallunum hjá hesum feløgum. Dótturfeløg, hvørs inntøkuskattur verður goldin av móðurfelagnum, skulu átaka sær at gjalda eina upphædd aftur til móðurfelagið, sum svarar til inntøkuskattin, sum móðurfelagið rinda vegna dótturfeløgini. Gjöldini skulu vera goldin ella skuldskrivað í seinasta lagi 1. oktober í árinum eftir inntøkuárið. Hesi gjøld hava ongar skattligar avleiðingar fyri feløgini í samskatingini.

11.2. UMSÓKN OG UPPLÝSINGARSKYLDA

Umsókn um loyvi til samskattning skal vera skrivlig og verða latin TAKS í seinasta lagi saman við sjálvuppgávum og roknskapum hjá teimum felögum, sum skulu vera við í samskattningini, og ikki seinni enn 1. juli í árinum aftaná tað, at fyrsta roknskaparskeiðið, sum samskattningin viðvíkur, endar.

Í umsóknini skal verða tilskilað, hvørji feløg skulu verða fevnd av samskattningini. Skulu onnur feløg vera við í samskattningini eftir at fyrsta inntøkuárið er endað, skal skrivlig umsókn latast TAKS um hetta í seinasta lagi 1. juli árið eftir inntøkuárið, sum samskattningin viðvíkur, endar.

Fer eitt felag úr samskattningini, skal móðurfelagið í samskattningini skrivliga boða TAKS frá hesum áðrenn freistin fyri rættstundis innlating av sjálvuppgávu fyri inntøkuárið, sum serskattning viðvíkur, gongur út.

Loyvi verður ikki givið til samskattning, um eitt av feløgnum, sum koma undir samskattningina, er undir trotabúsviðgerð. Kemur felag, sum er við í samskattning, undir trotabúsviðgerð, verður samskattningin hesum felag viðvíkjandi slitin við gildi fyri roknskaparskeiðið, tá freistdagurin sambært § 1 í konkurslóginum er.

Saman við umsóknini skulu verða latin skjalpróg, sum sanna áðurnevndu krøv um eigaraskap, og sum sanna, at feløginu eru ikki undir trotabúsviðgerð. Samskattað feløg skulu á hvørjum ári upplýsa um ognarviðurskiftini hjá samskattaðu feløgnum í roknskapi ella serstøkum skjali, sum skal verða lagt við sjálvuppgávuni.

11.3. SAMSKATTING ENDAR

Vilja feløginu, at samskattningin skal enda, skulu tey geva TAKS boð um hetta í seinasta lagi áðrenn freistin fyri rættstundis at lata inn sjálvuppgávuna fyri tað roknskaparárið, sum serskattning skal byrja, er farin. Loyvi at taka upp aftur samskattning í slíkum føri verður ikki givið.

At enda skal verða gjørt vart við, at feløg, sum gera inntøkuna upp eftir tonskattalógini, kunnu ikki verða samskattað við onnur feløg. Undirstrikast skal harafturat, at tað einans er inntøka uppgjørd sambært skattalógini, sum kann samskattast.

12. Krógvað vinningsbýti

Tá eitt vinnufelag rindar eigara í felagnum pening, sum av røttum er vinningsbýti, men sum felagið og eigarin hava givið annað heiti fyri at koma undir lagaligari skatting, er talan um krógvað vinningsbýti.

Ásett er í § 1, stk. 2 í kapitalvinningskattalógini, at undantikin frípartabrøv og útlutanir, sum fara fram í tí inntøkuári, tá felag verður endaliga avtikið, verður alt tað, sum eitt felag útlutar einum partabrævaeigara, lutahavara o.ø.t roknað sum vinningsbýti.

Eyðkennið fyri at skatta inntøkur hjá vinnufeløgum er, at hesar inntøkur verða tvískattaðar. Fyrst rindar felagið 18% í skatti av sínari skattskyldugu inntøku. Tá slíkt skattað avlop hjá felagnum síðani verður útlutað eiganum sum vinningsbýti, skal eigarin rinda 35% í vinningsbýtisskatti (avgjaldi) av hesum vinningsbýti.⁷² Hetta vísir, at eitt vinnufelag kann ikki draga frá í uppgerðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni tað vinningsbýtið, sum tað útlutar eiganum. Tí verður sagt, at inntøkur hjá einum vinnufelag verða skattaðar tvær ferðir, áðrenn ein einstaklingur, sum eigari, fær ágóðan av teimum. Hetta kann elva til, at felagið og eigarin kunnu hava samanfallandi áhuga í at krógva eina útluting sum rakstrarútreiðslu, sum felagið kann draga frá í uppgerðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni, ella at geva eiganum skattafríar ágóðar, sum ikki elva til samsvarandi skattligar vansar hjá felagnum.

Eitt vinnufelag, sum er sjálvstøðugt skattasubjekt, kann frítt gera bindandi avtalur við sínar eigarar, eins og tað ger við aðrar einstaklingar ella feløg. Men fyri at tryggja, at ásetingarnar, um at alt tað, sum eitt felag útlutar einum eigara, skal verða roknað sum vinningsbýti, verða hildnar, er neyðugt hjá líkn-ingarmyndugleikanum at ansa eftir, at áhugafelagsskapurin millum feløgini og eigararnar ikki elvir til, at partarnir tilætlað leggja til rættis sínámillum avgerðir fyri at sleppa undan hesari tvískatting. Tí er tað galdandi skattarættur, at avtalur millum slíkar partar kunnu líkningarmyndugleikarnir seta til viks, um so er, at tær eru gjørdar fyri at sleppa undan at tvískatta inntøkur hjá vinnufeløgum.

Møguleikarnir, at vinningsbýti ella útluting til eigararnar kann verða krógvað, eru nógvir. Vinningsbýti kann verða krógvað t.d. sum løn ella tantieme til

⁷² Er eigarin vinnufelag, skal tað sum kunnugt rinda 18% í skatti av hesum vinningsbýti, og er eigarin vinnufelag, sum hevur fulla skattskyldu til Føroya, skal tað als ikki rinda vinningsbýtisskatt.

eigaran, sum ognarsøla til felagið fyrri yvirprís, sum ognarkeyp frá felagnum fyrri undirprís, við at lata felagið rinda privatar útreiðslur fyrri eigaran ella við at lata felagið veita eigara avsláttur.

Avleiðingarnar av tí, at líkningarmyndugleikarnir gera av, at talan er um krógvað vinningsbýti, kunnu vera, at inntøkan hjá felagnum ella hjá avvarðandi eigara verður hækkað, ella at bæði inntøkan hjá felag og eigara verður hækkað.

12.1. LØN ELLA TANTIEME TIL EIGARAN

Í Føroyum er galdandi ein meginregla um fult frælsi at gera avtalur uttan so, at avtalan gongur ímóti lóg og sóma.

Avtalur millum eitt vinnufelag og eigaran, at eigarin arbeiðir fyrri felagið og fær samsýning fyrri hetta arbeiði, ganga ikki ímóti lóg. Líkningarvaldið skal tí virða tær avtalur, sum eitt felag og eigari gera um samsýning fyrri arbeiðsavrik. Hetta merkir hinvegin ikki, at líkningarvaldið altíð skal góðtaka avtalaðu lønarupphæddina. Er tað so, at stjóri, sum eisini eigur felagið ella er høvuðspartaegari í felagnum, fær útgoldna eina løn, sum ikki svarar til virðið á tí arbeiði, hann hevur gjørt fyrri felagið, kann henda løn ella partur av lønini, verða roknað sum krógvað vinningsbýti.

Avleiðingin, at lønin ella partur av henni verður roknað sum krógvað vinningsbýti, er *fyrri felagið*, at tað fær ikki loyvi at draga upphæddina frá sum rakstrarkostnað. Tí hækkar skattskylduga inntøkan hjá felagnum. Avleiðingin *fyrri eigaran* er, at skattskylduga lønarinntøkan kann verða minkað ta upphædd, sum verður roknað sum vinningsbýti, men at hann ábyrgist fyrri, at skattur verður goldin av vinningsbýtisupphæddini.

Tá líkningarvaldið metir, um lønin til eigaran svarar til virðið á tí arbeiði, hann hevur gjørt fyrri felagið, verður samanborið við lønina, sum onnur, ið ikki eru eigarar, fáa fyrri meinlíkt arbeiði í sama felag ella hjá øðrum arbeiðsgevarum. Tá mett verður um, um talan er um krógvað vinningsbýti ella ikki, verður t.d. eisini hugt at, um avsett vinningsbýti og aðrar avsetingar hjá felagnum rímiliga forrenta eginpeningin.

Sí t.d. *Landsskattanevndaravgerð j. nr. 6/92*, har líkningarvaldið sýtti at góðkenna eina avseting hjá einum partafelag 626.387,98 kr. til tantieme. Líkningarvaldið metti, at einans 300.000,00 kr. kundu verða góðkendar sum tantieme, og at alt hitt 326.387,98 kr. skuldi verða roknað sum útlutað vinningsbýti. Grundgevingin hjá

líkningarvaldinum var, at avsetingin til tantieme ikki stóð í rímiligt mát við rakstrarúrslitið hjá felagnum, og at tantiemið ikki stóð í rímiligt mát við arbeidsavrik hjá móttakarunum, men heldur varð býtt millum eigarar til teirra ognarlut í felagnum. Harafturat grundaði líkningarvaldið avgerðina á, at avsetingin, sum svaraði til alt rakstraravlopið í árinum, ikki stóð mát við rímiliga forrenting av partapeninginum.

12.2 AT SELJA FELAGNUM OGNIR FYRI YVIRPRÍS

Talan er um at selja felagnum ognir fyri yvirprís, tá ein eigari selur felagnum ognir fyri ein prís, sum er hægri enn handilsvirðið. Tað hendir seg, at ein eigari selur felagnum t.d. fastogn ella virðisbrøv fyri ein prís, sum týðiliga er hægri enn marknaðarvirðið. Líkningarvaldið kann í slíkum førum gera av, at yvirprísurin skal verða roknaður sum skattskyldugt vinningsbýti til eigan.

Avleiðingin fyri felagið kann í slíkum føri verða, at skattliga útveganarvirðið verður lækkað niður á handilsvirðið. At lækka útveganarvirðið soleiðis ávirkar skattliga avskrivngargrundarlagið í felagnum, og kann eisini ávirka uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugum vinningi ella tapi hjá felagnum, avhendir tað ognina seinni.

12.3. AT KEYPA OGNIR FRÁ FELAGNUM FYRI UNDIRPRÍS

Talan er um at keypa ognir frá felagnum fyri undirprís, tá felagið selur eiganum ognir fyri ein prís, sum er lægri enn handilsvirðið. Keypir eiganin t.d. eina fastogn frá felagnum fyri ein prís, sum er væl lægri enn marknaðarvirðið, kann líkningarvaldið gera av, at hesin fyrimunur skal verða roknaður sum krógvað vinningsbýti til eigan.

Avleiðingin fyri felagið kann í hesum føri verða, at selda ognin verður roknað fyri at vera seld fyri handilsvirðið. Hetta kann hava ávirkan á, um felagið við söluni hevur realiserað ein vinning ella tap og møguliga afturvunnar avskrivningar.

12.4. FELAGIÐ RINDAR PRIVATAR ÚTREIÐSLUR FYRI EIGARAN

Í teimum førum, eitt felag í sínum skattaroknskapi hevur bókað sum rakstrar-kostnað gjald fyri útreiðslur, sum í roynd og veru eru privatar útreiðslur hjá eiganum, kann líkningarvaldið gera av, at gjald fyri slíkar útreiðslur skulu verða roknaðar sum krógvað vinningsbýti, sum er útlutað eiganum.

Sum dømi um slíkar privatar útreiðslur, kunnu verða nevndar útreiðslur til privata ferðing, útreiðslur til privat hátíðarhald, sponsering til t.d. ítróttafelag, sum eigarin er formaður fyri o.s.fr. Hevur felagið rindað slíkar útreiðslur fyri *næstu skyldfólk* hjá einum eigara, kunnu tær eisini verða roknaðar sum krógvað vinningsbýti, sum er útlutað eigaranum.

Avleiðingin fyri felagið er, at skattskylduga inntøkan hjá felagnum verður hækkað samsvarandi.

Í *landsskattanevndaravgerð j. nr. 27/1992*, staðfesti nevndin avgerð hjá líkningarvaldinum at sýta einum partafelag at útreiðsluføra rakstrarkostnað til ein persónbil við teirri grundgeving, at koyringin við privatbilinum ikki var neyðug og hevði ikki natúrligt tilknýti fyri at tryggja inntøkuna hjá partafelagnum. Líkningarvaldið vísti á, at tann persónur, sum sambært roknskaparskjølunum hevði kvittað fyri ta størstu bensinnýtsluna, var høvuðspartaiegarin. Talan var tí um, at partafelagið hevði fíggjað útreiðslur til ein bil, sum var felagnum óviðkomandi, men sum hinvegin var komin høvuðspartaiegaranum til góðar. Hesin ágóði varð tí settur sum krógvað útluting til høvuðspartaiegaran.

Líkningarvaldið vísti í hesum máli á, at talan er um krógvað vinningsbýti ella útlutan, tá:

- 1) ágóði verður fluttur úr felagnum til høvuðspartaiegara,
- 2) áhugafelagsskapur er millum felagið og høvuðspartaiegara, og
- 3) dispositiónin stendst av hesum áhugafelagsskapi.

Í hesum máli eru persónbiláútreiðslurnar bara við í roknskapinum hjá partafelagnum, tí tann, ið fær ágóðan, høvuðspartaiegarin, vegna sína avgerandi ávirkan í felagnum, hevur fingið felagið at tikið á seg hesar útreiðslur. Av hesi grund kunnu útreiðslurnar til persónbilin ikki verða drignar frá í roknskapinum hjá felagnum, men skulu verða roknaðar sum krógvað vinningsbýti til høvuðspartaiegaran.

Í *avgerð hjá Landsskattakærunevndini frá 05.10.1999 (mál. nr. 99S01-0013)* hevði skattgjaldari kært um, at líkningarvaldið hevði sett hann í skatt av *ferðum, sum kona hansara* hevði gjørt fyri arbeiðsgevara hansara. Landsskattakærunevndin gav kæraranum viðhald við teirri grundgeving, at konan var við í arbeiðsøringum fyri arbeiðsgevaran hjá manninum.

12.5. FELAGIÐ VEITIR EIGARANUM AVSLÁTTUR

Í teimum førum, eitt felag selur eigaranum vørur ella tænanastur við einum avslátttri, sum onnur viðskiftafólk ikki fáa, kann líkningarvaldið gera av, at slíkur avsláttur skal verða roknaður sum krógvað vinningsbýti, ið felagið veitir eigaranum. Er tað so, at øll onnur starvsfólk hjá felagnum fáa sama avsláttur, verður avslátturin vanliga ikki roknaður sum krógvað vinningsbýti hjá eigaranum.

12.6. HEIMILD HJÁ LÍKNINGARVALDINUM AT GERA BROYTINGAR

Heimildin hjá líkningarvaldinum at gera av, at fyrimunir, sum ein eigari fær frá sínum vinnufelag, skulu verða roknaðir sum krógvað vinningsbýti, ið hann hevur fingið útlutað, er, sum longu nevnt, í § 1, stk. 2 í kapitalvinnings-skattalógini.

Heimildin at fremja avleiddar broytingar í álíkningini hjá felagnum stendur t.d. í § 31 í skattalógini, sum ásetur, hvørjar útreiðslur kunnu verða roknaðar sum rakstrarkostnaður hjá avvarðandi felag. Heimildin gongur eisini fram av § 25 í skattalógini og/ella samanhinginum í §§ 25, 29 og 31 í skattalógini.

Ásetingarnar í kunngerð nr. 22 frá 27.01.1993 um minstukrøv til bókhald og roknskap hava eisini sera stóran praktiskan týðning, tá líkningarvaldið skal gera av, um ein skattaroknskapur skal takast til eftirtektar ella ikki. Sí t.d. *avgerð frá 16.06.2004 (mál nr. 03-03-31-7 og 04-02-23-11) hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini*, har nevndin ikki góðkendi útreiðslur, tí skattgjaldarin við einum lista, sum hann sjálvur hevði gjørt yvir keyptar vørur og einari vátan frá seljara, ikki á nakran hátt hevði lokið ásetingarnar í kunngerðini um minstukrøv til bókhald og roknskap. Líkningarvaldið vísti serliga á ásetingina í § 11, stk. 4, nr. 2), sum sigur, at skjøl viðvíkjandi keypi og sølu skulu hava upplýsingar um slag, nøgd og upphædd fyri veitingina.

Í *avgerð hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini frá 18. juni í 2008 (mál nr. 08-02-23-28)* sigur tann kommunala skattakærunevndin, at kærarin hevur ikki bókað allar tær inntøkur, hann hevur vunnið rætt til sambært síni egnu uppgerð og tók tí undir við líkningarvaldinum, at hann hevði ikki hildið ásetingarnar í kunngerð nr. 22 frá 27. januar í 1993 um minstukrøv til bókhald og roknskap, tá inntøkuuppgerðin varð gjord.

13. Transfer pricing og tunn kapitalisering

13.1. TRANSFER PRICING

Tá tvey feløg handla sínámillum, er vanliga væntandi, at slíkur handil fer fram sambært vanligum marknaðartreytum. Væntandi er, at bæði feløgin royna at fáa so góðan prís fyri sínar veitingar, sum møguligt er. Sigast kann tí, at tey í slíkum handilsligum viðurskiftum hava mótgangandi áhugamál.

So hvørt samskiptið og samhandilin millum lond er vaksin (altjóðagerðin), hava lógarsmiðirnir í ymsu londunum víst alt størri ans fyri spurninginum, hvussu teir skulu halda seg til skattligu avleiðingarnar av, at samhandilin fer fram millum feløg í einum samtaki (konsern), tí í slíkum førum er als ikki vist, at feløgin hava mótgangandi áhugamál.

Slík støða kann t.d. vera, tá ið talan er um samhandil millum eitt móðurfelag og dótturfelag, og móðurfelagið burturav ásetur ella kann áseta teytnar fyri samhandilin, ella tá t.d. talan er um samhandil millum tvey dótturfeløg, sum móðurfelagið eigur (systurfeløg), tí tá kann móðurfelagið áseta teytnar fyri samhandlinum á ein slíkan hátt, at tær eru til fyrimuns fyri móðurfelagið.

Við samhandli av hesum slag millum feløg, sum eru bundin saman í einum samtaki, ber til at flyta skattskyldugar inntøkur frá einum felag til eitt annað. Hesin møguleiki vekur sjálvsagdan ans hjá skattamyndugleikunum, serliga tá hugsað verður um samtøk, sum hava feløg liggjandi í ymiskum londum. Tí tá ber til at flyta skattskyldugu inntøkuna í eitt felag, sum liggur í tí landinum, har minst skattur fer av henni. Hesi viðurskipti verða í altjóða skattarætti stundum nevnd *Transfer pricing*.

Í §§ 37a og 118a í skattalógini eru ásetingar um Transfer pricing ella arm's length prices (arms-longdar-meginregluna).

Eftir § 37a í skattalógini skulu einstaklingar og feløg, sum kunnu verða roknað at hava samanfallandi áhugamál nýta teir prísir og tær treytir í handilsligu ella búskaparligu viðurskiftunum, sum høvdu verið nýttir, um talan var um viðurskipti millum óheftar partar, tá teir gera upp skattskyldugu inntøkur.

Eftir § 118a í skattalógini skulu hesir somu einstaklingar og feløg á sjálvuppgávuni tilskilað slag og vavið á handilsligu ella fíggarligu viðurskiftum

sínum. Upplýsingarnar skulu vera soleiðis háttáðar, at tær kunnu verða brúktar sum grundarlag undir einari meting av, um ásetingin viðvíkjandi prísnum og treytum er í samsvari við tað, sum kundi verið vunnið, um handilsligu og figgjartiligu viðurskiftini vóru millum óheftar partar. Hetta tilfar skal verða goymt og skal verða sett upp samsvarandi leiðreglunum hjá OECD (OECD Transfer Pricing Guidelines). OECD er navnið á altjóðafelagsskapinum við navninum Organisation for Economic Co-operation and Development.

Hevur slíkur skattgjaldari ikki virkað í samsvari við arms-longdar-meginregluna, hava skattamyndugleikarnir heimild at broyta inntøkuna eftir ætli, so inntøkan vísir handil undir vanligum treytum.

13.2. TUNN KAPITALISERING

Eftir § 37b í skattalógini kann ein lögfrøðiligur persónur (felag), sum er undir § 1 í skattalógini ikki draga frá rentuútreiðslur og kurstap av tí partinum av kontrolleraðu skuldini, sum er størri enn lutfallið 4:1, til einstakling ella útlendskan lögfrøðiligan persón, sum eru undir § 118a, stk. 1 í skattalógini, og felagsins fremmandakapitalur (skuld), sæð í mun til felagsins eginkapital seinast í inntøkuárinum, er størri enn nevnda lutfall.

Endamálið við hesi áseting er at mótvirka tilvildarligari skattaftyting úr Føroyum til felag uttanlands, at dótturfeløg hjá útlenskskum virkissamtøkum her á landi verða figgjað á slíkan hátt, at tað av eyðsæddum misjavna millum fremmandkapital (skuld) og eginkapital (tunn kapitalisering) í skattauppgerðini verða frádrágnir ósamsvarandi stórir rentufrádráttir í Føroyum.

Við lánsfigging hevur lántakandi felagið frádráttarrætt fyri rentuútreiðslurnar í Føroyum. Lánveitarin, sum vanliga er útlenskt felag, hevur hinvegin vanliga ikki avmarkaða skattskyldu av rentuinntøkunum í Føroyum.

Ásetingarnar um vernd fyri tunnari kapitalisering hava t.d. við sær, at feløg við fullari skattskyldu til Føroya (dótturfeløg), sum útlenskskur einstaklingur ella lögfrøðiligur persónur (móðurfelag) hevur tamarhald á, ikki kunnu draga rentuútreiðslur ella kurstap frá, tá talan er um kontrolleraða skuld, (tað merkir, skuld til móðurfelagið, skuld til feløg í samtaki við móðurfelagið ella skuld til nærskyldar, útlenskskur einstaklingar ella lögfrøðiligar persónar), um lutfallið millum dótturfelagsins skuld og eginkapital er størri enn 4:1 uppgjørt seinast í inntøkuárinum. Felagið kann tó sleppa undan frádráttarav-

markingini, um felagið kann sanna, at slík figging kann verða fingin til vega millum óheftar partar.

Ásetingarnar um transfer pricing og tunna kapitalisering eru so nýggjar, at kærunevndaravgerðir enn ikki eru tøkar. Hinvegin hevur tað leingi verið galdandi skattarættur, at prísásetingar millum sínámillum bundnar skattgjaldarar skulu fylgja marknaðinum. Ein ósemja um söluprís á einum akfari, sum handlaður varð millum feløg við sínámillum áhugafelagsskapi varð t.d. viðgjørd í *landsskattakærunevndini* í avgerð frá 22.10.1998 (j. nr. 98S01-0040). Landsskattanevndin gjørði í hesum máli av, at líkningarmyndugleikin hevði ikki prógvað, at akfarið varð selt fyri yvirprís.

14. Tonsaskattur

Tonsaskattaskipanin snýr seg um, at feløg verða skattað av hvussu nógv nettotons av skipum, tey hava havt til taks í einum skattaári, í staðin fyri av yvirskoti, uppgjørt eftir skattalógini.

Einans partafeløg og smápartafeløg, sum hava fulla skattskyldu til Føroya og sum reka reiðaravirksemi, ið er ásett í §§ 4 og 5 í løgtingslóg um skatt av reiðarírvirksemi (Tonsaskattalógin), kunnu gera skattskyldugu inntøkuna viðvíkjandi hesum virksemi upp eftir hesi lóg. Umráðandi er tí at seta seg væl inn í ásetingarnar í umrøddu lógargreinum.

Felag, sum vil koma undir tonsaskattaskipanina, skal skrivliga boða TAKS frá hesum í seinasta lagi samstundis, sum freistin at lata sjálvuppgávu inn gongur út fyri tað inntøkuárið, ið skattingin skal viðvíkja.

Eitt felag, sum fer undir at nýta tonsaskattaskipanina, skal lata øll skip og aðrar ognir, sum felagið eigur, og sum lúka treytirnar fyri tonsaskatting, vera í tonsaskattaskipanini.

Kjarnin í tonsaskattaskipanini er, at hon fevnir um tann partin av reiðarírvirksemi, sum snýr seg um at flyta fólk og farm og atknýtt virksemi, t.d. inntøkur frá bingjuútleigu. Í staðin fyri at skattskylduga inntøkan verður gjørd upp eftir vanligu reglunum í skattalógini, verður skattskylduga inntøkan roknað eftir tí nettotonsatali, sum reiðaríini hava havt til taks í inntøkuárinum.

Eftir § 12 í tonsaskattalógini verður skattskylduga inntøkan gjørd upp grundað á nettotonsatalið fyri hvørt skipið fyri hvørji 100 nettotons (NT) fyri hvørt samdøgur, sum skipið hevur verið í rakstri ella ikki:

Upp í 1.000 NT:	6 kr. fyri hvørji 100 NT
Úr 1.000 NT upp í 10.000 NT:	4 kr. fyri hvørji 100 NT
Úr 10.000 NT upp í 25.000 NT:	3 kr. fyri hvørji 100 NT
Yvir 25.000 NT:	1 kr. fyri hvørji 100 NT

Skipini skulu vera minst 100 bruttotons (BT) fyri at koma undir tonsaskatt. Skipanin fevnir um skip, sum feløg eiga og leiga, antin tað so er við manning (time-charter) ella við ongari manning (bareboat-charter). Tað er ikki krav, at skipini eru skrásett í Føroyum. Munurin er m.a., at eru skip skrásett í Føroyum, so gerst útlendska manningin avmarkað skattskyldug í Føroyum.

Hetta er eisini galdandi, um skipið er leigað við ongari manning til Føroya. Avgerðin at brúka skipanina ella ikki er bindandi í trý ár. Verður farið úr skipanini, ber ikki til at koma inn aftur í hana fyrr enn eftir trý inntøkuár við skatting eftir vanligu reglunum í skattalógini. Bindingartíðir eru ásettar, um feløg undir skipanini verða lögð saman og klovin.

Reka feløg eisini annað virksesemi, skulu inntøkur og útreiðslur verða býttar millum virksesemi, ið verður skattað ávikavist eftir tonsaskattalógini og eftir vanligu skattareglunum.

Feløg, sum gera skattskyldugu inntøkuna upp eftir tonsaskattalógini, kunnu ikki verða samskattað við onnur feløg.

Tá ið bæði føroysk og útlendsk skip kunnu koma undir skipanina, eru ymiskar verndarreglur í lógini. Verndarreglur eru neyðugar, m.a. tí hesi skip hava verið undir vanligu skattareglunum frammanundan og kunnu gera av at fara út úr tonsaskattaskipanini og inn aftur undir vanligu reglurnar. Her gerast tí fleiri móguleikar at fara millum skipanirnar, umframt at til ber at sleppa undan útsettum skatti.

Lógin hevur m.a.

- ásetingar um avrokningarprísir (transfer-pricing) millum feløg/virksemi, ið eru undir tonsaskattaskipanini, og tey, sum ikki eru undir skipanini, (t.d. millum hotell og ferðamannaskip).
- ásetingar um yvirkapitalisering, sum mótvirka, at nógvur peningur verður settur í tílík feløg, av
- tí at inntøkurnar ikki verða skattaðar.
- ásetingar um, hvussu flutningsskattur, sum er goldin í øðrum landi, verður viðgjørdur.
- serreglur um at skjóta út skatt, tá ið skip verða seld.

Skattlig avskrivning kann ikki verða gjørd viðvíkjandi skipum og rakstrargøgnum undir tonsaskattaskipanini. Men skip, sum hava verið undir vanligu reglunum í Føroyum, áðrenn tey komu undir tonsaskattaskipanina, kunnu hava gjørt skattligar avskrivningar. Ásetingar eru tí í lógini, hvussu hesar avskrivningar skulu verða viðgjørdar. Hesar ásetingar tryggja, at afturvunnar avskrivningar verða skattaðar, um so er, at skip ella rakstrargøgn verða seld, um ikki onnur skip ella rakstrargøgn koma í staðin. Útskotin skattur kemur soleiðis bara til gjaldingar, um reiðarívirksemið verður minni, enn tað var, tá feløgini fóru undir tonsaskattalógina.

Eisini eru reglur um, hvussu avskrivngargrundarlagið skal verða ásett, um skipini aftur fara úr tonsaskattaskipanini til aðra nýtslu.

Vinningur, ið kann koma av at avhenda skip, sum eru í tonsaskattaskipanini, verður ikki skattaður.

15. Altjóða tvískatting

Altjóðagerðin í vinnulívinum, tann økta flytingin viðvíkjandi arbeiðsmegi ímillum lond, bústaðarbroytingar, eins og vaksandi frælsi at flyta kapital ímillum lond, hevur við sær alsamt fleiri skattligar trupulleikar av altjóða slag, sum verða umrøddir í hesum parti.

Føroyskur skattarættur byggir, sum longu nevnt undir umrøðuni av grundreglunum, á altjóðainntøkumeginregluna, jbr. § 25 í skattalógini, ið ásetur, at skattskylduga inntøkan fevnir um alt tað, sum hin skattskyldugi hevur lagt inn í inntøkuárinum uttan mun til, um inntøkan stavar úr Føroyum ella ikki.

Ásetingin í § 25 í skattalógini skal verða samanildin við §§ 1 og 2 í skattalógini viðvíkjandi ávikavist fullari og avmarkaðari skattskyldu til Føroya. Tað sæst av nevndu lógargreinum, at einstaklingar ella lögfrøðiligir persónar kunnu hava avmarkaða og enntá fulla skattskyldu til Føroya, hóast bindingarnar til Føroya ikki eru serliga sterkar.

Full skattskylda til Føroya hevur við sær, at Føroyar kunnu krevja, at avvarðandi skattgjaldari skal taka alla sína inntøku við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni uttan mun til, um hon er vunnin í Føroyum ella í øðrum landi. Hinvegin kann hann draga frá allar frádráttir, sum hann hevur hildið fyri at vinna, tryggja og halda hesar inntøkur við. Hetta merkir eisini, at t.d. hall frá árum frammanundan kann verða framført eftir § 33, nr. 5 í skattalógini. Skattskylduga inntøkan skal við øðrum orðum verða uppgjørd á vanligan hátt.

Talan er um altjóðatvískatting, tá ið tvey ella fleiri lond seta krav um at skatta ein og sama skattgjaldara (skattasubjekt) av somu inntøku ella ogn⁷³.

Altjóða tvískatting kann í fyrsta lagi vera, tá ein inntøka hevur tilknýti til meira enn eitt land, t.d., tá ein skattgjaldari við bústaði í Føroyum hevur inntøku úr Grønlandi, og bæði Føroyar og Grønland eftir ávikavist føroyskum og grønlenskum skattarætti kunnu skatta hesa somu inntøku: Føroyar, sum

73 Talan er um búskaparliga tvískatting, tá fleiri skattgjaldarar (skattasubjekt) skulu rinda skatt av somu inntøku ella ogn, t.d. tá inntøkan hjá einum partafelag bæði verður skattað sum avlop hjá felagnum og síðan, tá vinningsbýti verður útlutað til partaeigararnar, sum vinningsbýtisskattur hjá partaeigarunum.

bústaðarland, tí skattgjaldarin býr í Føroyum, og Grønland sum kelduland, tí inntøkan kemur úr grønlendskari keldu. Spurningurin í hesum føri er, hvussu sleppast kann undan tvískatting, og hvussu rætturin at skatta hesa inntøku skal verða býttur ímillum bústaðarlandið Føroyar og keldulandið Grønland.

Altjóða tvískatting kann í øðrum lagi vera, tá ein einstaklingur ella lögfrøðiligur persónur hevur bústað (skattligan heimstað) í meira enn einum landi. Tá kann skattgjaldarin hava fulla skattskyldu til tvey ella fleiri lond samstundis.

Altjóðatvískatting kann í triðja lagi vera, tá ein skattgjaldari, sum hevur bústað (skattligan heimstað) í einum landi, hevur virkið við føstum rakstrarstaði í einum øðrum landi, og hetta fasta rakstrarstaðið hevur rentuinntøkur úr triðja landi.

Altjóðatvískatting kann í fjórða lagi vera, tá tvey ella fleiri lond hava ymiska uppfatan av faktiskum umstøðum ella skattligum hugtøkum. Sum dømi um hetta kann verða nevnt, at í Føroyum er eitt samløguíøgnarfelag (kommanditselskab) eitt sjálvstøðugt skattasubjekt eftir § 1, stk. 1, nr. 8 í skattalógini. Í Danmark og fleiri øðrum londum eru tey ikki sjálvstøðug skattasubjekt.

Slík viðurskifti kunnu gera tað trupult at røkka málinum um størri altjóða búskaparligt samstarv tvørtur um landamørk. Fyri at bøta um hesar trupulleikar er vanligt at londini gera sínámillumavtalur um at sleppa undan tvískatting. Talan er sum meginregla um tvílanda – bilateralar – avtalur um at avtaka at tvískatta inntøku og ogn. Norðurlond, har ímillum Føroyar, men ikki Grønland, hava tó gjørt avtalu sínámillum – multilaterala avtalu – um at avtaka dupltskatting. Talan er um fólkarættarligar avtalur, sum eru bindandi fyri stjórnarvaldið hjá sáttmálalondunum.

Londini um okkara leiðir byggja sum oftast tvískattaavtalurnar á eina fyrimyndaavtalu, sum altjóðasamstarvsfelagsskapurin OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) hevur gjørt. Leisturin hjá hesi fyrimyndaavtalu er at geva bústaðarlandinum (domicillandinum) framíhjárætt at skatta inntøkurnar uttan so, at tað er beinleiðis ásett, at keldulandið hevur henda rættin.

Orðingar, sum áseta, nær ávikavist keldulandið og bústaðarlandið skal siga frá sær skattarettin

Tá rætturinn til at skatta eina inntøku liggur hjá bústaðarlandinum, er hetta orðað soleiðis í avvarðandi tvískattaavtalu, at inntøkan „kann bara“ verða skattað í bústaðarlandinum. Í hesum føri vil keldulandið ikki taka hesa inntøku við í inntøkuuppgerðina við teirri avleiðing, at inntøkan einans verður tikin við í inntøkuuppgerðina í bústaðarlandinum, soleiðis sum altjóðainntøkumeginreglan ásetur.

Tá ásett er í eini tvískattaavtalu, at bústaðarlandið kann siga frá sær rættin at skatta eina inntøku, er talan um at víkja frá grundleggjandi rættinum hjá einum bústaðarlandi at skatta altjóðainntøkuna. Hetta er orsøkin, at orðingin í tvískattaavtalum er, at keldulandið „kann“ skatta hesa inntøku. Við hesi orðing hevur bústaðarlandið ikki endaliga latið frá sær rættin at skatta hesa inntøku. Og tí er neyðugt at hava gjøllari ásetingar, hvussu eitt bústaðarland sigur frá sær rættin at skatta eina inntøku.

15.1. LINKINGARHÆTTIR

Í tvískattaavtalunum er eisini ásett, hvussu sleppast kann undan tvískatting (hvussu tvískatting kann verða linkað). Talan er í høvuðsheitum um tveir ymiskar mátar, kredittháttin og eksemptiónsháttin.

15.2. LINKING EFTIR KREDITTHÁTTINUM

Linking eftir kredittháttinum hevur við sær, at bústaðarlandið skattar altjóðainntøkuna hjá avvarðandi skattgjaldara, men loyvir, at skattur goldin í øðrum londum kann verða drigin frá í skattinum, sum skal verða rindaður í bústaðarlandinum av altjóðainntøkuni.

Linking eftir kredittháttinum kann verða gjørd antin sum maksimeraður kredittur ella sum fullur kredittur.

Eyðkennið fyri linking sum maksimeraður kredittur er, at goldin skattur í øðrum londum einans kann verða drigin frá í tann mun, hesin skattur ikki er hægri enn skatturinn í bústaðarlandinum, sum lutfalsliga fellur á inntøkuna í øðrum londum.

Hámarkið fyri linking er tengt at, hvussu nógv er goldið í skatti uttanlands av uttanlandsinntøkuni, og hvussu stórir partur av øllum útroknaða skattinum lutfalsliga fellur á uttanlandsinntøkuna.

Hereftir kann sigast, at linkingin er avmarkað til at vera:

a) í mesta lagi tann uttanlands goldni skatturinn av uttanlandsinntøkuni og

b) í mesta lagi tann skattur í bústaðarlandinum, sum lutfalsliga fellur á uttanlandsinntøkuna.

At finna tann skattin í bústaðarlandinum, sum lutfalsliga fellur á uttanlandsinntøkuna, verður hesin linkingarbrøkurin nýttur:

skattur í bústaðarlandinum x uttanlandsinntøka
skattskyldug altjóðainntøka

Linkingarbrøkurin skal tryggja, at linkingin í skattinum í bústaðarlandinum ikki fer upp um tann skattin í bústaðarlandinum, sum lutfalsliga fellur á uttanlandsinntøkuna, og sum linking skal verða givin fyri. Úrslitið av linkingarbrøkinum er tann upphædd, sum bústaðarlandið í mesta lagi kann veita linking fyri.

At lýsa hvussu linkingarhátturin maksimeraður kredittur virkar, verður víst eitt dømi:

inntøka í bústaðarlandinum:	200.000 kr.
útlendsk inntøka:	<u>100.000 kr.</u>
skattskyldug inntøka í bústaðarlandinum:	300.000 kr
Skattur av hesum:	145.000 kr.

mesta linking: $\frac{145.000 \times 100.000}{300.000} = 48.333$ kr.

goldin skattur uttanlands a) og b):	a) 40.000 kr.
	b) 50.000 kr.

Ad a) linkingin kemur at verða tann skatturin goldin er uttanlands: 40.000 kr.

Ad b) linkingin kemur at verða tann skattur sum lutfalsliga viðvíkur uttanlandsinntøkuni: 48.333 kr.

Eyðkennið, fyri linking sum fullur kredittur, er, at skattur goldin í øðrum londum kann verða drigin frá í fullum vavi í skattinum í bústaðarlandinum, hóast hesin skattur er hægri enn tann parturin av álíknaða skattinum í bústaðarlandinum, sum fellur á inntøkuna í øðrum londum.

15.3. LINKING EFTIR EKSEMPTIÓNSHÁTTINUM

Linking eftir eksemptiónsháttinum (frítøkuháttinum) hefur við sær, at tað landið, sum sigur frá sær rættin at skatta ávísa inntøku, skal ikki telja hesa inntøku við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni.

Linking eftir eksemptiónsháttinum kann verða gjørdur antin sum full eksemptión ella sum eksemptión við progressjónsfyrivarni. Og linking eftir eksemptión við progressjónsfyrivarni kann verða gjørdur eftir ávíkavist „nýggja“ og „gamla“ háttinum.

Eyðkennið, fyri linking sum full eksemptión, er, at inntøkur úr øðrum londum skulu ikki verða taldar við í uppgerðina av skattskyldugu inntøkuni og skattaútrokningini í bústaðarlandinum.

Eyðkennið, fyri linking sum eksemptión við progressjónsfyrivarni eftir *nýggja háttinum*, er, at inntøkur úr øðrum londum eisini skulu verða taldar við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni í bústaðarlandinum. Linking fyri tvískatting verður gjørd fyri tann partin av øllum skattinum í bústaðarlandinum, ið viðvíkur inntøkum í øðrum londum líka mikið, hvat ið goldið er í skatti í øðrum londum.

Í hesum linkingarháttinum verður sami linkingarbrøkurin eisini nýttur:

$$\frac{\text{skattur í bústaðarlandinum} \times \text{uttanlandsinntøka}}{\text{skattskyldug altjóðainntøka}}$$

Linkingarhátturin kann verða vístur við hesum dømi:

inntøkur í bústaðarlandinum:	200.000 kr.
útlendsk inntøka:	100.000 kr.
skattskyldug inntøka í bústaðarlandinum:	300.000 kr.
skattur av hesum:	145.000 kr.

$$\text{linking: } \frac{145.000 \times 100.000}{300.000} = 48.333 \text{ kr.}$$

Linkingin verður uttan mun til,
hvat ið goldið er í skatti uttanlands: 48.333 kr.

Progressjónsfyrivarni merkir, at tá skatturin, sum fellur á inntøkuna úr øðrum londum, verður útroknaður, verður hon tikin við, tá linking skal verða útroknað. Endamálið við progressjónsfyrivarninum er at forða fyri, at virkningurin av stigvíst hækkandi skattingini í bústaðarlandinum ikki fellur burtur við at flyta inntøkur til skattingar í øðrum londum.

Eyðkennið, fyri linking sum eksemptión við progressjónsfyrivarni eftir *gamla háttinum*, er, at inntøkur úr øðrum londum ikki skulu verða taldar við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni í bústaðarlandinum. Inntøkan úr øðrum londum skal tó verða tald við, tá skatturin verður útroknaður. Ein frádráttur í skattinum verður síðan givin fyri tann partin av útroknaða skattinum til samans í bústaðarlandinum, sum fellur á inntøkur úr øðrum londum, sama hvat goldið er í skatti uttanlands. At inntøkur úr øðrum londum ikki skulu verða taldar við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni í bústaðarlandinum, hevur t.d. við sær, at staðfest hall frá árum frammanundan kann verða framført, uttan at uttanlandsinntøkurnar lækka samsvarandi.

Eingin munur er í linkingini viðvíkjandi skattinum, sum skal verða rindaður í bústaðarlandinum, um hon verður gjørd eftir nýggja ella gamla háttinum. Munurin millum hættirnar hevur einans ávirkan í sambandi við onnur viðurskifti, har skattskylduga inntøkan hevur ávirkan, eitt nú í sambandi við at áseta almannaveitingar.

15.4. LINKING EFTIR § 154, STK. 1 Í SKATTALÓGINI OG § 19 Í KAPITALVINNINGSSKATTALÓGINI

Føroyar eru sum nevnt partur av multilateralu tvískattaavtaluni millum Norðurlond. Harafturat hava Føroyar nýliga gjørt bilateralar tvískattaavtalur við ávikavist Bretland og Norðurírland⁷⁴ og Isle of Man⁷⁵. Tvískattaavtalur við Grønland, India og Sveis eru eisini í gildi.

Í teimum førum onnur enn tey lond, Føroyar hava tvískattaavtalu við, eisini skattað somu inntøkur, sum Føroyar, kunnu Føroyar linka tvískatting eftir §

74 Avtalan hevur í Føroyum gildi frá 1. januar í 2009 og í Bretlandi og Norðurírlandi frá 6. april 2009, tá tað snýr seg um inntøkuskatt og kapitalvinningskatt og frá 1. april 2009, tá talan er um partafelagskatt.

75 Meinlíkar avtalur eru gjørdar við ávikavist Jersey og Guernsey, sum væntandi verða settar í gildi í 2009 ella seinni.

154, stk. 1 í skattalótini og § 19 í kapitalvinningskattalógini. Linkingin eftir skattalógini og kapitalvinningskattalógini fer fram eftir maksimeraða kredittháttinum, sum umrøddur er frammanfyri.

15.4.1. Avgjald goldið øðrum landi

Við virknaði frá 1. januar í 2012 verður avgjald goldið til eitt annað land enn Føroyar, og sum er fevnt av norðurlendsku konventiónini um sosiala trygd, talt við sum ein skattur, goldin í Norðurlondum.

15.5. FLEIRI INNTØKUSLØG ELLA INNTØKUR ÚR FLEIRI LONDUM

Hevur ein skattgjaldari inntøku úr fleiri enn tveimum londum, skal linkingarútrokningin verða gjørd fyri hvørt landið sær.

Hevur ein skattgjaldari fleiri sløg av inntøkum úr sama landi, skal skattaútrokning verða gjørd undir einum. Men er linkingarhátturin ymiskur fyri tey ymsu inntøkusløgini, skal útrokningin verða gjørd fyri hvørt inntøkuslagið.

15.6. UPPGERÐ VIÐVÍKJANDI UTTANLANDSINNTØKUNI, SUM LINKING SKAL VERÐA VEITT FYRI

Sum dømi um, hvussu inntøkur úr øðrum londum skulu verða gjørdar upp, tá linking skal verða givin, verður niðanfyri endurgivin mannagongdin, sum Toll- og Skattaráð Føroya hevur ásett at galda í Føroyum.

Tá linking verður givin í Føroyum, verður linkingarbrøkurin niðanfyri nýttur:

føroyskur skattur × uttanlandsinntøka
skattskyldug altjóðainntøka

Í teljaranum í linkingarbrøkinum verður sett tann uttanlandsinntøka, sum linking skal verða givin fyri.

Tá uttanlandsinntøkan, sum skal verða sett í brøkin verður gjørd upp, verða teir frádráttir, sum hava samband við at vinna uttanlandsinntøkuna drignir frá uttanlandsinntøkuni.

Frádráttir, sum ikki hava samband við uttanlandsinntøkuna, skulu sum grundarlag ikki verða drignir frá uttanlandsinntøkuni, tá linking verður útroknað.

Sum dømi um frádráttir, sum hava samband við ávísa inntøku, kunnu verða nevndir fiskimannafrádráttur og sjómansfrádráttur eftir § 25 a og § 25 b í skattalógini.

Eisini samdøgursfrádrátturin eftir § 33, nr. 12 í skattalógini hevur beinleiðis samband við ta inntøku, sum verður vunnin í útlandinum.

Tá talan er um frádráttir, sum hava samband við ávísa inntøku, men hesir frádráttir hava samband við bæði føroyska og útlenska inntøku, skulu hesir frádráttir verða býttir lutfalsliga á tær ávísu bruttoinntøkurnar.

Sum dømi um frádráttir, sum ikki hava samband við ávísa inntøku, og sum tí ikki skulu verða drignir frá uttanlandsinntøkuni, kann verða nevnt gjald til eftirlønarskipan. Frádráttur fyri slíkt gjald skal tí sum útgangsstøði ikki verða drigin frá uttanlandsinntøkuni, sum linking skal verða givin fyri.

Dømi:

Føroysk inntøka:	46.836 kr.
Grønlandsk inntøka:	301.806 kr.
Eftirlønarfrádráttur:	<u>-30.000 kr.</u>
Skattskyldug inntøka í Føroyum:	318.642 kr.
Skattur av hesum:	150.022 kr.

Eftirlønarfrádrátturin verður ikki drigin frá útlensku inntøkuni, og avslátturin verður tí, tá ið linkingarhátturin er eksemptión við progressjónsfyrivarni:

$$\text{linking: } \frac{150.022 \times 301.806}{318.642} = 142.114 \text{ kr.}$$

15.7. TÁ FØROYSKA INNTØKAN ER NEGATIV

Um so er, at tann føroyska inntøkan er negativ, skal tann negativa upphæddin verða mótroknað í útlenskari inntøku, áðrenn linking verður roknað.

Hevur skattgjaldarin fleiri útlenskar inntøkur, skal negativa upphæddin verða býtt lutfalsliga á tær útlensku nettoinntøkurnar. Nettoinntøkan, sum her skal verða nýtt, er inntøkan lækkað teir frádráttir, sum hava samband við inntøkuna.

Dømi:	
Grønlandsk inntøka § 25 a (eksempción):	250.000 kr.
Inntøka úr Bretlandi (kredittur):	30.540 kr.
Føroysk inntøka:	12.750 kr.
§ 25 a frádráttur:	-37.500 kr.
Eftirlønarfrádráttur:	<u>-43.500 kr.</u>
Skattskyldug inntøka:	212.290 kr.
Skattur:	79.107 kr.
Skattur goldin í øðrum landi av § 25 a inntøkuni:	75.000 kr.
Skattur goldin í Bretlandi:	12.000 kr.

Inntøkan úr Grønlandi kemur undir § 25 a í skattalógini. § 25 a frádrátturin, sum er 37.500 kr., hevur beinleiðis samband við inntøkuna úr Grønlandi og skal tí verða drigin frá inntøkuni, áðrenn linking verður roknað. Tann grønlandska inntøkan eftir § 25 a frádrátt verður tí:
 $250.000 - 37.500 = \text{kr. } 212.500.$

Tá eftirlønarfrádrátturin er størri enn tann føroyska inntøkan, verður tann føroyska inntøkan í hesum døminum kr. 30.750 negativ. Tann negativa føroyska inntøkan skal tí verða mótroknað í útlendsku inntøkunum, sum linking skal verða givin fyri. Tá skattgjaldarin í hesum døminum hevur 2 útlenskar inntøkur, skal tann negativa føroyska inntøkan verða býtt lutfalsliga á tær útlendsku nettoinntøkurnar.

Lutfallið verður tí:

$$30.750 \times 212.500/243.040 = \text{kr. } 26.886 \text{ á ta grønlandsku inntøkuna og}$$

$$30.750 \times 30.540/243.040 = \text{kr. } 3.864 \text{ á ta bretska inntøkuna.}$$

Grønlandska inntøkan, sum linking skal verða givin fyri, er tí:
 $\text{kr. } 212.500 - 26.886 = \text{kr. } 185.614.$

Bretska inntøkan, sum linking skal verða givin fyri, er:
 $\text{kr. } 30.540 - 3.864 = \text{kr. } 26.676.$

$$\text{Linking fyri grønlandska inntøku: } \frac{79.107 \times 185.614}{212.290} = 69.166,55 \text{ kr.}$$

$$\text{Mesta linking fyri bretska inntøku: } \frac{79.107 \times 26.676}{212.290} = 9.940,45 \text{ kr.}$$

Hóast linkingarhátturin fyri bretsku inntøkuna er kredittur, so kann hægsta linkingin verða tann føroyski skatturin, sum fellur á ta útlendsku inntøkuna, og verður tí kr. 9.940,45.

Til samans verður linking fyri útlendskan skatt:

69.166,55 + 9.940,45 = kr. 79.107.

Soleiðis verður í hesum døminum eingin skattur at rinda í Føroyum.

15.8. BYGNAÐURIN Í TVÍSKATTAAVTALUM

Frammanfyri er nevnt, at altjóðafelagsskapurin OECD hevur gjørt avtalufyrmynd, sum flestu lond brúka sum sáttmálaleist.

Enn hava Føroyar ikki gjørt nógvar tvískattaavtalur. Í dagliga arbeiðinum við skattasurningum um tvískatting er tað tvískattaavtalan millum Norðurlond, ið mest verður nýtt. Henda avtalan fylgir í høvuðsheitum bygnaðinum í fyrimyndaavtaluni, sum OECD hevur latið gjørt. Niðanfyri verður tí víst á, hvussu henda avtala innihaldsliga er uppbygd.

Innihald:

- grein 1: Persónar, sum koma undir sáttmálan
- grein 2: Skattasløg undir sáttmálanum
- grein 3: Allýsingar
- grein 4: Skattligur heimstaður
- grein 5: Fastur rakstrarstaður
- grein 6: Inntøka av fastari ogn
- grein 7: Inntøka av vinnuvirki
- grein 8: Skipaferðsla og loftferðsla
- grein 9: Virki, sum sínámillum eru bundin hvørt at øðrum
- grein 10: Vinningsbýti
- grein 11: Renta
- grein 12: Nýtslugjald (royalty)
- grein 13: Kapitalvinningur
- grein 14: Frí vinna
- grein 15: Persónligt arbeiði í tænaviðurskiftum
- grein 16: Nevndarsamsýningar
- grein 17: Listafólk og ítróttafólk
- grein 18: Eftirlønir o.a.
- grein 19: Almenn størv
- grein 20: Lesandi og lesandi í starvsvenjing

grein 21:	Virksemi í sambandi við forkanningar, rannsókn ella brúkt kolvetnisfyrikoming
grein 22:	Aðrar inntøkur
grein 23:	Ogn
grein 24:	Deyðsbúgv
grein 25:	Tvískatting avtikin
grein 26:	Almennar reglur um skatting
grein 27:	Bannaður mannemunur
grein 28:	Mannagongdin, tá ið sínámillum avtalur verða gjørdar
grein 29:	Limir í stjórnarumboðum og konslaumboðum
grein 30:	Økisviðking
grein 31:	Gildiskoma sáttmálans

Tað sæst, at tað er grein 25 í hesi avtalu, sum ásetur, hvussu tvískatting verður avtikin. Í avtaluni við Grønland er tað grein 23, sum ásetur, hvussu tvískatting verður avtikin, og í avtalunum við t.d. Bretland og Norðurírlend er hetta ásett í grein 22 og í avtaluni við Isle of Man er tvískattaavtøka ásett í grein 11.

Sum longu nevnt frammanfyri er tað ásetingin í tvískattasáttmálum um tvískattaavtøku, sum ger av, hvussu víkjast skal frá meginregluni, at tað er bústaðarlandið, sum hevur rættin at skatta altjóðainntøkuna. Meginreglan í flestu tvískattasáttmálum er, at bústaðarlandið skal linka (víkja frá hesum rætti) eftir maksimeraða kredittháttinum. Tað ber tó á, at bústaðarlandið skal linka eitt ella fleiri inntøkusløg eftir eksemptiónsháttinum við progressjónsfyrivarni.

Sum dømi um hetta kann verða víst á grein 25 í tvískattaavtaluni millum Norðurlond, har Føroyar sum meginregla skulu linka eftir maksimeraða kredittháttinum, men eftir eksemptiónsháttinum við progressjónsfyrivarni, tá tað snýr seg um lønarinntøkur eftir grein 15⁷⁶ og lønarinntøkur í sambandi við kolvetnisvirksemi eftir grein 21 í nevndu avtalu. Sí endurgivna brot niðanfyrir úr grein 25 í tvískattaavtaluni millum Norðurlond:

„Føroyar skulu sum bústaðarland sum meginregla taka av tvískatting soleiðis:

a. tá talan er um inntøku, sum *kann* vera skattað aðrastaðni, skulu Føroyar

76 Eitt dømi um hetta er avgerð frá 31.03.2005 (mál nr. 05-02-22-16) hjá Skatta- og avgjaldskeruneyndini, sum viðvíkti lønarinntøku í Noregi, sum skattgjaldari við bústaði í Føroyum hevði havt eitt stutt tíðarskeið har.

veita frádrátt í føroyska inntøkuskattinum hjá hesum persóni við upphædd, sum svarar til tann inntøkuskatt, ið goldin er í øðrum norðurlandi. Frádrátturin skal tó ongantíð fara upp um tann lutfalsliga partin av føroyska skattinum, roknaður áðrenn slíkan frádrátt, ið viðvíkur uttanlandsinntøkuni (kredittlinking).

- b. tá inntøkan *bara kann* verða skattað í øðrum landi, kunnu Føroyar írokna hesa inntøku í skattagrundarlagið, men skulu í føroyska skattinum draga frá tann partin av inntøkuskattinum, ið verður goldin av tí inntøku, sum stavar frá hinum norðurlandinum (eksempción við progressjónsfyrivarni).
- c. tá talan er um lønarinntøku vegna persónligar tænastr eftir grein 15, stk. 1 ella grein 21, stk. 7, litra a, og inntøkan kann verða skattað í øðrum norðurlandi, kunnu Føroyar írokna hesa inntøku í skattagrundarlagið, men skulu í føroyska skattinum draga frá tann partin av inntøkuskattinum, ið verður goldin av tí inntøku, sum stavar frá hinum norðurlandinum (eksempción við progressjónsfyrivarni, eins og undir pkt. b).

Tá talan er um inntøkur eftir grein 15, stk. 1 og grein 21, stk. 7, litra a er so statt ásett, at eksempción við progressjónsfyrivarni verður nýtt, hóast tað ikki er ásett, at inntøkan bara kann verða skattað í hinum landinum.

Sambært protokoll frá 23. september 1996 er ásett, at sáttmálabundnu ríkinu kunnu skifta til annan linkingarhátt enn tann, sum er ásettur í grein 25. Danmark hevur við gildi frá 1. januar 2000 avtikið grein 25, stk. 1, litra c, soleiðis at meginreglan, sum er kredittlinking, eisini er galdandi fyri inntøku, sum er undir grein 15, stk. 1 og grein 21, stk. 7, litra a. Tó er í internari danskari lóggávu ásett, at eksempciónslinkingarhátturin er galdandi fyri persónar, sum eru heimahoyrandi í Danmark, og sum eru undir reglunum um sosiala trygd í hinum norðurlendsku arbeiðslondunum, t.e. Finnlandi, Íslandi, Noregi ella Svøríki í sambandi við, at persónar vinna inntøku og rinda sosial avgjöld í hesum londum. Hesir persónar fáa so statt eksempciónslinking, um teir rinda sosial gjöld í arbeiðslandinum“.

Ein rættiliga nágreinilig gjøgnumgongd av Norðurlendska tvískattaavtaluni er gjørd í Vegleiðingarskrivi hjá Toll- og Skattaráð Føroya. Vegleiðingarskrivið stendur á heimasíðuni hjá TAKS á www.taks.fo.

Vert er at geva gætur, at umframt sjálva avtaluna, kunnu verða avtalaðar protokollir, sum eru at rokna sum partur (útgreinandi ískoyti) av avvarðandi skattaavtalu.

15.9. RÆTT TIL AT SKATTA Í ØÐRUM LAGI (SUBSIDIERAN RÆTT TIL AT SKATTA)

Endamálið við tvískattaavtalum er at sleppa undan tvískatting. Tvískattaavtalur kunnu hava við sær, at skattlegging er hvørki í bústaðarlandinum ella keldulandinum. Ein slík „tvíföld ikki-skatting“ kann verða staðfest, tá t.d. bústaðarlandið ikki hevur innanhýsisheimild at gagnnýta tann skattleggingarrætt, sum tað hevur fingið sambært tvískattaavtalu. Slíkt fullkomið skattafrælsi fyri eina inntøku kann sleppast undan í skattaavtalum við at innseta ásetingar um subsidieran rætt til skattlegging.

Nevnt kann verða, at flytur føroyskur skattgjaldari til Onglands og sigur frá sær bústað í Føroyum, verður hann settur í skatt í Onglandi eftir ásetingunum um „residents“. Full skattskylda til Føroya fellur burtur, og í Onglandi hevur hann sum „resident“ ikki skyldu at rinda skatt av kaptialinntøkum úr Føroyum ella øðrum londum, um slíkar inntøkur ikki verða fluttar til Onglands ella verða móttiknar í Onglandi.

Skattgjaldari, sum ikki hevur fulla skattskyldu til Føroya, hevur – sum kunnugt – ikki skyldu at rinda skatt í Føroyum av rentuinntøku úr føroyskari keldu. Letur hann hesa rentuinntøku standa í føroyskum peningastovni, er hon heldur ikki skattskyldug í Onglandi, av tí at hann er settur í skatt í Onglandi sum „resident“. Tvískattaavtalan millum Føroyar og Bretland ásetur í grein 11, at einans bústaðarlandið hevur rætt at skatta rentuinntøkur. Úrslitið er tí, at slík rentuinntøka kann hvørki verða skattløgð í Føroyum ella í Onglandi, um ikki tvískattaavtalan gevur øðrum landinum subsidieran rætt at skatta rentuinntøkuna.

Slíkur subsidierur rættur er ásettur í grein 23 (ymiskar reglur) í somu avtalu við orðingini „um nøkur áseting í hesum sáttmála førir við sær, at inntøka ella vinningur sleppur undan skatti í einum sáttmálabundnum ríki, og persónur vegna nevndu inntøku ella vinning er skattskyldugur eftir galdandi lóg í hinum sáttmálabundna ríkinum *við atliti til ta upphædd, sum er send til ella fngin í hinum ríkinum* og ikki alla upphæddina, tá skal linkingin, sum loyvd verður í fyrstnevnda ríkinum eftir hesum sáttmála, bara verða galdandi fyri tann partin av inntøkuni ella vinninginum, sum er skattaður í hinum ríkinum“.

Grein 23 í tvískattaavtaluni við Bretland og Norðurírlend er tí júst dømi um ein slíkan subsidieran rætt til skattlegging. Grein 26, stk. 2 í tvískattaavtaluni millum Norðurlond er somuleiðis dømi um subsidieran rætt til skattlegging.

16. Eftirlønarskattning

Tá eftirlønarskattning skal verða umrødd, er neyðugt at skilja ímillum tær almannarættarlígu eftirlønirnar og eftirlønarskipanirnar, sum eru avtalaðar ímillum einstaklingar og tryggingarfeløg, peningastovnar ella eftirlønargrunnar.

Eyðkennið fyri almannarættarlígu eftirlønirnar, t.d. fólkapensjón, avlámispensjón og eftirløn úr Arbeidsmarknaðareftirlønargrunninum, er, at tær eru ásettar við lóg, verða útgoldnar sum tíðarviss gjøld við somu upphædd til allar móttakarar, og uttan nakað krav um at móttakararnir frammanundan skulu hava goldið inn til eftirlønina.

Eyðkennið fyri eftirlønarskipanir hjá einstaklingum er, at talan er um samansparing til seinni útgjald sambært avtalu um eftirlønarinngjøld, sum er gjørd við eitt tryggingarfeløg, peningastovn ella eftirlønargrunn, og at støddin á útgjaldinum stendur beinleiðis í mát við, hvussu nógv er inngoldið. Hesar eftirlønir kunnu gjaldast út til móttakararnar bæði sum eingangsgjøld (kapitalupphæddir) og sum tíðarviss útgjøld yvir eitt stutt ella langt tíðarskeið. Eitt dømi um eftirløn av hesum seinna slagnum er tænastrúmannaeftirløn sambært lógtingslógini um tænastrúmannaeftirlønir, hóast tær verða goldnar yvir raksturin hjá landskassanum sambært árligum fígjarlógargjáltanum.

Skattalógini ásetur, at eftirlønir, sum verða útgoldnar sum tíðarviss gjøld, eru skattskyldugar A-inntøkur. Skattliga viðgerðin viðvíkjandi inngjøldum og útgjøldum eftir avtalaðum eftirlønarskipanum er tó gjøllari ásett í lógtingslóg um skatt av rentutrygging o.ø. (Rentutryggingarlógini).

Eyðkennið fyri eftirlønarskipanir, ið eru undir rentutryggingarlógini, er, at skattligur frádráttur verður givin fyri inngjøld, og at skatturin av samansparðu inngjøldunum og rentingini av teimum, ikki verður roknaður og kravdur, fyrr enn tey verða útgoldin. Talan er so stutt um at flyta skatttingina frá inngjaldingarárinum til útgjaldingarárini. Av hesi orsök verður skatta-trýstið sum oftast lægri á hesa samansparing, av tí at marginals-katturin vanligi er lægri í arbeiðsárunum, enn tá ið avvarðandi gerst eftirlønarmóttakari. Hesi fyrimunur kann tí virka við til, at borgarar halda tað vera áhugavert at gera avtalur um tær eftirlønarskipanir, ið koma undir rentutryggingarlógina.

Inngjøld til eftirlønarskipanir eftir rentutryggingarlógini kunnu einstaklingar gera einsamallir ella arbeiðsgevari og løntakari í felag, ella arbeiðsgevarar einsamallir.

16.1. SKATTUR AV INNGJØLDUM 1. JANUAR 2012 OG SEINNI

Síðan 1. januar í 2012 eru rindað 40 % í skatti av øllum eftirlønarinngjöldum hjá persónum við fullari ella avmarkaðari skattskyldu til Føroyar. Inngjald til eftirlønarskipan fevnir bæði um arbeiðsgevaraftirlønarskipan og privata eftirlønarskipan. Hjá persónum við fullari skattskyldu til Føroyar var inngjald til eftirlønarskipan fevnt av burtursíggingarrætti ávikavist frádráttarrætti í skattskyldugu inntøkuni. Við atlitum at privatum eftirlønarskipanum varð frádráttur fyri inngjald til eftirlønarskipan og avrokning av eftirlønarskatti uppgerð árið eftir, sum ein partur av skattauppgerðini.

Frá 1. januar 2012 hevði føroyskur arbeiðsgevari skyldu til vegna eftirlønarsamanspararar at rinda eftirlønargjald til eftirlønarveitara umvegis afturhaldsskipanina hjá TAKS samstundis, sum lønin varð flutt, og í samsvari við eftirlønaravtaluna. Síðani avroknaði TAKS 60% til eftirlønarveitara og afturhelt 40% í eftirlønarskatti, ið fór í landskassan. Eftirlønarveitari skuldi upplýsa eitt felags kontonummar til at móttaka eftirlønargjald vegna eftirlønarsamansparara. Eftirlønarskatturin fall til gjaldingar samstundis sum eftirlønargjaldið.

Rindaði arbeiðsgevari ikki skattin av eftirlønini rættstundis, kundi TAKS krevja upphæddina við tilskrivaðum rentum inn við panting eftir ásetingunum í § 135 í lógtingslóg um landsskatt og kommunuskatt.

Helt eftirlønarsamansparari ikki sína skyldu at rinda skatt av eftirlønarinngjaldi, varð tann skuldkomni skatturin við tilskrivaðum rentum kravdur inn við skattauppgerð eins og B-skattur. TAKS kundi eisini fremja panting hjá eftirlønarsamansparara eftir ásetingunum í § 135 í lógtingslóg um landsskatt og kommunuskatt.

Allar verandi eftirlønarskipanir, ið vóru fevndar av rentutryggingarlógini 31. desember 2011, verða framhaldandi galdandi og fylgja útgjaldsleistinum, ið var ásettur sambært rentutryggingarlógini fram til 31. desember 2011.

Skattað inngjald, ið er inngoldið eftir 31. desember í 2011, verður rindað óskert útaftur, og fylgir útgjaldið teimum ásetingum, ið eru ásettar at galda frá 1. januar í 2012.

16.2. NÝGGJ EFTIRLØNARLÓG

Við virknaði frá 1. januar 2014 er ásett í nýggjari eftirlønarlóg, at allir einstaklingar við fullari skattskyldu til Føroya og sum eru fyltir 21 ár, men ikki hava nátt fólkapensjónsaldur, skulu hava eina eftirlønarsamansparing. Einstaklingar, ið eru yngri enn 21 ár, kunnu sjálvboðnir rinda til eftirløn, meðan einstaklingar, ið fáa fólkapensjón, kunnu ikki rinda til eftirløn sambært nýggju eftirlønarlógina. Einstaklingar í tænastráttarvi, sum vinna rætt til tænastráttar eftirløn, skulu ikki rinda eftirløn eftir hesi lóg av tænastráttarlønini. Og einstaklingar, ið eru føddir fyri 1. januar 1954, hava ikki skyldu til at spara saman til eftirløn eftir hesi lóg, men hava tó rætt til sjálvboðna samansparing.

Lógin hevur við sær, at einstaklingarnir skulu hava ein eftirlønarsáttmála við ein eftirlønarveitarar, sum ásetur treytirnar fyri eftirlønarsamansparing, ið skal rindast á eina eftirlønarkontu.

Bundna eftirlønargjaldið er 1. januar 2014 eitt prosent av A-og B-inntøkuni og hækkar við einum prosentstigi árliga hvønn 1. januar, seinastu ferð 1. januar 2028, tá árliga eftirlønargjaldið er 15 prosent. Eingin hevur tó skyldu til at rinda meira enn 150.000 kr. árliga. Eftirlønargjöld, ið eru minni enn 30 kr., verða ikki kravd.

Arbeiðsgevarin hevur skyldu til at rinda eftirlønargjöld av A-inntøkum saman við lønini umvegis eitt av landsstýrismanninum góðkent avrokningarstað. Einstaklingurin rindar sjálvur eftirlønargjöld av B-inntøkum. Hesi verða roknað fyri at vera goldin rættstundis, tá goldið verður í seinasta lagi 1. november árið eftir inntøkuárið.

Eftirlønarveitarar sambært nýggju lógina skulu vera góðkendir av TAKS og skulu hava heimstað í Føroyum. Eftirlønarveitarar kunnu vera skipaðir sum lívstryggingarfeløg, eftirlønargrunnar ella peningastovnar.

Einstaklingur, sum í starvi sínum fyri arbeiðsgevara við heimstaði í Føroyum, er fevndur av eftirlønarskipan hjá donskum eftirlønarveitarar, tá eftirlønarlógin kom í gildi 1. januar 2014, kann eftir umsókn til TAKS fáa loyvi til at halda fram at rinda til donsku skipanina. Treytir fyri at fáa slíkt loyvi eru, at einki verður rinda til kapitaleftirløn, og at rinda verður í minsta lagi tað í lógini ásetta eftirlønarpresentið, men tó ongantíð minni enn 10 prosent av føstu ársløni. Loyvi er endaliga treytað av, at rinda verða 40 prosent í eftirlønarskatti við inngjald.

Einstaklingur, sum er fevndur av eftirlønarskipan uttanlands sum partur av arbeiðssáttmála við arbeiðsgevara við heimstaði uttanlands, og har arbeiðið verður útint uttan fyri Føroyar, kann eftir umsókn til TAKS verða undantikin at rinda eftirløn av inntøku, ið er forvunnin uttanlands. Treytin fyri undantøku er, at vátast kann, at starvsviðurskiftini eru soleiðis háttað, at einstaklingurin ikki sjálvur kann velja at rinda til føroyskan eftirlønarveitarara. Onnur treyt er, at útlenska eftirlønarskipanin verður mett til í nóg stóran mun at tryggja samanspararanum eitt nøktandi inntøkugrundarlag eftir pensjónsaldur. Sum nøktandi eftirlønarinngjald verður einans roknað inngjald, sum verður rindað til lívrentu.

Tað er týðningarmikið at leggja sær í geyma, at allar lønarflytingar eru fevndar av kravinum um eftirløn. Tað merkir, at eftirløn skal rindast av nevndarsamsýningum, eyka størvum, yvirtíðararbeiði o.s.fr. Eftirløn skal eisini rindast av frítíðarlønini.

Tó skal eftirlønargjald ikki rindast av einari røð av veitingum og útgjöldum, sum eru nærri tilskilað í § 3 í eftirlønarlógini.

Nýggja eftirlønarlógin loyvir frádráttarrætt ávikavist burtursíggingarrætt í skattskyldugu inntøkuni fyri inngjöld til eftirlønarsamansparing og til persónstryggingar. Hetta er eisini galdandi fyri sjálvboðin inngjöld.

Útgjald kann ikki byrja fyrr enn samanspararin nær fólkapensjónsaldur og í seinastalagittann dagin, hann fær fólkapensjón. Í samansparingartíðarskeiðinum er alt virðið at meta sum kapitaleftirløn við arvarætti, um samanspararin ikki hevur gjørt aðra avtalu.

Eftirlønarsamanspararin eigur persónliga sína samansparing, men samansparingin er undandrigin hansara ræði í samansparingartíðarskeiðinum, og er vard móti úttøku ella aðrari rættarsókn frá ognarum. Samansparingin kann ikki avhendast, veðsetast ella verða nýtt sum mótrökning fyri møguligum kravi frá eftirlønarveitarara og kann ikki verða fyri rættarsókn fyrr enn, hon er útgoldin.

Eftirlønarsamansparing, sum er inngoldin eftir 1. januar 2014, kann avgjaldsfrítt verða býtt og flutt millum eftirlønarsamansparingar og eftirlønarveitararnar hjá hjúnafeløgnum í sambandi við hjúnabandskifti av felagsbúgvi.

Í samansparingartíðarskeiðnum er eftirlønin at meta sum kapitaleftirløn við arvarætti, um ikki onnur avtala er galdandi. Tá eftirlønarsamansparari doyr, fellur samansparða eftirlønarpáleggðin til njótunartilskilaða sambært eftirlønarsáttmálanum, um ikki onnur avtala er galdandi.

Um njótunartilskilaði er hjúnafelegi ella sambúgvandi, tó ikki barn, kann hann velja at fáa alla ella part av eftirlønarsamansparingini flutta skatta-og avgjaldsfrítt til sína egnu eftirlønarsamansparing. Samanlagda eftirlønarsamansparingin verður tá fevnd av ásetingunum í eftirlønarlógini.

Hevur eftirlønarsamanspararin eingi nærmastu avvarðandi, og er eingin njótunartilskilaður innsettur, verður eftirlønarpáleggðin við arvarætti umlögð til eitt kapitalútgjald og gerst síðan partur av búnum.

Tá samansparða eftirlønin verður útgoldin, skulu hesar treytir lúkast:

1) Í *minsta* lagi 45% skal verað útgoldið sum lívslong veiting, lívrenta. Lívrenta er ein eftirlønarskipan, sum verður útgoldin leypandi so leingi tann, sum eigur og hevur stovnað samansparingina er á lívi, men sum fellur burtur, tá ið viðkomandi doyr.

Lívslanga veitingin kann ongantíð verða kravd at vera hægri enn 40% av einari arbeiðaraløn sambært sáttmálanum millum Føroya Arbeiðarafelag og Føroya Arbeiðsgevarafelag.

2) Í *mesta* lagi 55% kann verða útgoldið sum lutaftirløn, sum er ein eftirlønarskipan, ið verður útgoldin í eins stórum lutum yvir eitt avtalað tíðarskeið, tó í minsta lagi 10 ár.

3) Í *mesta* lagi 15% kann útgjaldast sum kapitalútgjald, sum er ein uppáleggð, ið verður útgoldin í einum.

Tá allar eftirlønir sambært nýggju eftirlønarlógina eru forskattaðar, skulu hvørki skattur ella avgjöld rindast við útgjald.

16.3. EFTIRLØNARSKIPANIR SAMBÆRT RENTUTRYGGINGARLÓGINI

Eftir rentutryggingarlógini verður skattligur frádráttur latin fyri inngjöld til hesar eftirlønarskipanir:

- 1) Eftirlønarskipanir við stigvísimum útgjöldum
- 2) Ratueftirlønarskipanir
- 3) Kapitaleftirlønarskipanir

16.3.1. Eftirlønarskipanir við stigvísimum útgjöldum

Ein eftirlønarskipan við stigvísimum útgjöldum er eftir § 1 í rentutryggingarlógini ein eftirlønarskipan, sum verður útgoldin stigvíst, og sum fellur burtur, tá ið tann, sum hevur rætt til eftirlønina, doyri. Slíkar eftirlønir eru: lívrenta, eftirsiturenta, avlamisrenta, eftirlønartrygging o.tíl. rentutryggingar.

Sum rentutrygging verður roknað arvarenta treytað av, at í tryggingarskjalinum er ikki tilskilað tí, sum kann fáa veitingarnar útgoldnar, rætt til at velja ímillum lutaútgjalding ella kapitalútgjalding. Tryggingartakarin er tryggjaði og eigur tryggingina. Er tryggingin stovnað sum avtala millum løntakara og arbeiðsgevara hansara, og arbeiðsgevarin er tryggingartakari, skal løntakarin verða tryggjaði og eiga tryggingina.

Treytin fyri at fáa *skattligan frádrátt fyri inngjöld* til eftirlønarskipanir við stigvísimum útgjöldum er, at eigarin hevur fulla skattskyldu til Føroya. Einku aldursmark er fyri, nær ein eftirlønarskipan við stigvísimum útgjöldum kann verða gjørd, tó er tað so, at tað ber ikki til at gjalda inn á eina eftirlønarskipan, um byrjað er at gjalda út av somu skipan. Árligi frádrátturin tilsamans fyri lutaeftirlønarskipanir er avmarkaður til 100.000 kr. fyri árin 2010 og 2011. Loyvt er ikki at rinda meira enn 100.000 kr. tilsamans til lutaftirlønarskipanir í 2012 og 2013.

Er tíðarskeiðið fyri inngjöldini hinvegin styttri enn 10 ár, skulu inngjöldini verða drigin frá í 10 ár, við 1/10 um árið. Verður inngjaldið hækkað, tá ið eftirverandi tíðarskeiðið er styttri enn 10 ár, skal frádrátturin fyri hækkingina á sama hátt verða drigin frá yvir eitt 10 ára tíðarskeið. Doyri tann, ið eigur eftirlønarskipanina, áðrenn liðugt er at draga frá fyri inngjöldini, kann eftirsitandi hjúnafelagin halda fram við slíkum frádráttum, tó treytað av, at hann livdi saman við eiganum, tá hann doyði.

Einsinnisinngjöld (kapitalinngjöld) til eftirlønarskipan *við stigvísimum útgjöld-*

um skulu verða viðgjörð á sama hátt yvir eitt 10 ára tíðarskeið. Er allur árlegi frádrátturinn minni enn 25.000 kr., hefur eigarinn rætt til ein slíkan árlegan frádrátt, inntil öll inngjöldin eru drigin frá. Tó ber ekki til at draga frá stórri árlega upphædd enn ta, sum er goldin. Loyvt er ekki at rinda meira enn 25.000 kr. til samans til kapitalaftirlønarskipanir í ávikavist 2012 og 2013.

Útgjöld eftir eftirlønarskipan við stigvísu útgjöldum skulu verða tald við í uppperðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni.

Í rentuþryggingarlógini eru ongar avmarkingar ella ásetingar um, nær útgjöldin kunnu byrja eftir einari eftirlønarskipan við stigvísu útgjöldum. Tað stendur tí þórtunum í slíkari avtalu frítt fyri at avtala, nær útgjöldin skulu byrja.

16.3.2. Ratueftirlønarskipanir

Ein ratueftirlønarskipan kann eftir rentuþryggingarlógini antin vera lutatrygging eftir § 1A ella lutaftirlønarsmansparing eftir § 1D.

Ein *lutatrygging* er ein eftirlønarskipan, har sum tryggingarupphæddin verður útgöldin í eins stórum lutum í 10 ár, ella tá ið tryggingin er sett saman við eini útsettari lívrentu, treytað av, at í tryggingarskjalinum er ekki tilskilað tí, sum kann fáa veitingarnar útgoldnar, rætt til at velja ímillum lutaútgjalding ella kapitalútgjalding. Tryggingartakarin er tryggjaði og eigur tryggingina. Tryggingin kann verða teknað sum váðatrygging, sum bara verður útgöldin, um tryggjaði verður avlamin ella doyr fyri avtalaðu útgjaldingina. Tryggingin kann eisini verða sett saman við eini avlamisveiting.

Ein *lutaftirlønarsmansparing* er ein eftirlønarskipan í peningastovni, har eftirlønarsupphæddin verður útgöldin í eins stórum veitingum í 10 ár. Lutaútgjaldingin skal verða útgöldin kontueigaranum, meðan hann er á lívi. Í avtaluni skal verða tilskilað inngjaldingartíðarskeiðið og tann árlega inngoldna upphæddin. Avrátt skal vera um útgjalding, um kontueigarinn doyr. Áðrenn lutaútgjaldingin byrjar, velur kontueigarinn annan henda útgjaldingaráttin:

- a. Árliga lutaútgjalding, sum er ein upphædd svarandi til virðið á skipanini fyrst í álmanakkaárinum, býtt við tí áratáli, sum útgjalding enn ekki hefur verið fyri, ella
- b. Árliga lutaútgjalding, sum er ein upphædd, sum við óbroyttari rentu í øllum útgjaldingartíðarskeiðinum hefur eins stórar árlegar lutaútgjaldingar.

Treytin fyri at fáa *skattligan frádrátt fyri inngjöld* til ratueftirlønarskipanir er tann sama, sum umrødd er frammanfyri viðvíkjandi skattligum frádrátti fyri inngjöld til eftirlønarskipanir við stígvísimum útgjöldum. Árligi frádrátturin til lutaftirlønarskipanir fyri árin 2010 og 2011 er avmarkaður til 100.000 kr.

Útgjöld eftir einari ratueftirlønarskipan skulu eisini verða tald við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni.

Í rentutryggingarlógini eru heldur ongar avmarkingar ella ásetingar um, nær útgjöldini kunnu byrja eftir einari ratueftirlønarskipan. Tað stendur tí þortunum í slíkari avtalu frítt fyri at avtala, nær útgjöldini skulu byrja.

16.3.3. Kapitaleftirlønarskipanir

Ein kapitaleftirlønarskipan kann eftir rentutryggingarlógini antin vera ein kapitaleftirlønarskipan eftir § 1B ella ein kapitaleftirlønarsamansparing eftir § 1C.

Ein *kapitaleftirlønarskipan* er eftirlønarskipan, sum verður útgjöldin við einari kapitalupphædd. Tryggingartakarin er tryggjaði og eigur tryggingina. Er tryggingin stovnað sum ein avtala millum løntakara og arbeiðsgevara hansara, og arbeiðsgevarin er tryggingartakari, skal løntakarin vera tryggjaði og eiga tryggingina. Avtalan kann verða gjørd um, at tryggingarupphæddin bara verður útgjöldin, um tryggjaði livir, tá ið útgjalding skal fara fram eftir avtaluni. Tryggingin kann eisini verða stovnað sum ein andlátstrygging burturav. Tryggingin kann harafturat verða sett saman við eini avlamisveiting.

Ein *kapitaleftirlønarsamansparing* er eftirlønarskipan í peningastovni, sum verður útgjöldin við einari kapitalupphædd. Í avtaluni skal verða tilskilað, at kapitalurin við tilskrivaðum rentum o.ø. skal verða útgjöldin kontueigarinum. Avtalað skal vera um útgjalding, um kontueigarin doyri. Til kontuna kann verða knýtt ein andlátstrygging og/ella avlamisupphæddartrygging.

Treytin fyri at fáa *skattligan frádrátt fyri inngjöld* til kapitaleftirlønarskipanir er, at eftirlønarskipanin skal vera stovnað, áðrenn eigarin er fyltur 60 ár⁷⁷, at eigarin hevur fulla skattskyldu til Føroya, og at árliga upphæddin til samans frá eigara og møguliga arbeiðsgevara í mesta lagi er 25.000 kr., sum verður

77 Tá tað snýr seg um eina kapitaleftirlønarskipan eftir § 1B í rentutryggingarlógini, kann tó verða stovnað eitt uppiskoyti til eina verandi kapitaleftirlønarskipan aftaná tað, at tryggingartakarin er fyltur 60 ár.

prístalsviðgjörd á hvørjum ári hvønn 1. juli. Rindar arbeiðsgevri eisini til eftirlønarskipanina, verður skattligi frádrátturin hjá eigaranum lækkaður samsvarandi inngjöldum arbeiðsgevarans. Rætturin til frádrátt hjá eigara av kapitaleftirløn fellur burtur tað árið, hann fyllir 70 ár.

Útgjöld frá kapitaleftirlønarskipanum verða gjörd sum einsinnisútgjald (ein kapitalupphædd) og kunnu ikki byrja, fyrr enn eigarin hevur fyllt 60 ár. Upphæddin skal ikki verða tald við í uppgerðina av skattskyldugu inntøkuni, men eigarin skal rinda eitt avgjald, sum er 35% av avgjaldsskyldugu upphæddini. Sama avgjaldsprosent skal verða rindað, tá kapitaleftirløn verður útgoldin vegna varandi óarbeiðsføri, ella tá ið eftirlønareigarin doyri. Verða slíkar upphæddir útgoldnar í ótíð (t.d. áðrenn eigarin hevur fyllt 60 ár, skal eigarin rinda eitt avgjald, 55% av avgjaldsskyldugu upphæddini. Avvarðandi tryggingarfelag, peningastovnur ella eftirlønargrunnur hevur skyldu til at rokna út, afturhalda og rinda landskassanum avgjaldið.

16.3.4. Felags treytir fyri eftirlønarskipanirnar eftir rentutryggingarlógini

Rentutryggingarlógin ásetur, at ein *arbeiðsgevri* kann í uppgerðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøku síni draga frá gjöld til eftirlønning til starvsfólk hansara ella næstu avvarðandi teirra. Frádrátturin er treytaður av, at gjaldið verður endaliga frábytt ognum arbeiðsgevarans, og hann ikki kann ráða yvir tí, og at eftirlønin er skipað soleiðis, at løntakarin ikki telur við egin gjöld og gjöld arbeiðsgevarans til eftirlønarskipanina, tá ið hann ger upp skattskyldugu inntøku sína.

Rentutryggingarlógin ásetur eisini, at ein *løntakari* skal ikki í uppgerðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøku síni telja tey gjöld við, sum hann sjálvur og arbeiðsgevri hansara rinda til eina *arbeiðsgevaraftirlønarskipan*, sum vissar løntakaranum ella avvarðandi hansara eina javna árliga eftirlønarinntøku ella kapitalútgjalding. Tað er tó treyt, at tað í eftirlønarsáttmálanum er tilskilað, at løntakarin ikki kann avhenda, veðseta ella á annan hátt ráða yvir gjaldinum saman við rentum, øðrum vinningi, bonusi o.ø., so leingi talan er um eftirlønarskipan, og at kravánarar hansara ikki í sama tíðarskeiði kunnu halda seg skaðaleysar í hesum gjöldum. Løntakarin skal heldur *ikki hugsa um slík gjöld* frá arbeiðsgevaranum, hóast arbeiðsgevarin ikki kann draga gjaldið frá í síni skattauppgerð, tí talan er um privata útreiðslu til t.d. húshjálp. Sama er galdandi, hóast arbeiðsgevarin ikki hevur skattskyldu til Føroya. Hevur løntakarin einans avmarkaða skattskyldu til Føroya av lønarinntøku, skal hann tó telja gjaldið við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni í Føroyum, tí frádráttur er treytaður av fullari skattskyldu til Føroya.

Útgjöld úr arbeiðsloysistrygging skulu verða tald við í uppgerðina viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni, og arbeiðsmarknaðarinngjöld kunnu ikki verða drigin frá í uppgerðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni.

Móttakarar, ið fáa eftirløn, og sum ikki eru fyltir 67 ár, kunnu søkja um at sleppa undan at rinda inngjöld av eftirlønnum til Arbeiðsloysisskipanina og Barsilsskipanina. Henda móguleika hava nevndu móttakarar ikki, tá ið tað snýr seg um inngjöld til Arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnin.

Eftirlønارupphæddin í peningastovni skal verða støðlað í samsvar við reglurnar í lógini um fíggjarligt virksemi. Tá ið talan er um puljuskipan, kann peningastovnurin uttan avgjald ella inntøkuskatt fyri eftirlønareigarann flyta upphæddir av kontantkontuni, sum svara til negativan ávøkstur í puljuni. Avtala kann ikki vera um útgjalding eftir deyða eftirlønareigarans til onnur enn næstu avvarðandi hansara ella hjúnafelaga, fráskildan hjúnafelaga, lívsarvingar, stjúkbørn, fosturbørn ella lívsarvingar teirra.

Rentur og annar vinningur av eftirlønarskipan í tryggingarfelag, peningastovni ella eftirlønargrunni skulu ikki verða roknað við í skattskyldugu inntøkuna, eins og avgjald ikki verður tikið, so leingi hesar eftirlønir ikki verða útgoldnar.

Tað er Toll- og Skattaráð Føroya, sum tekur avgerðir at útrøkna avgjaldið av eftirlønarskipanum eftir rentutryggingarlógini. Kæra um avgerð hjá Toll- og Skattaráð Føroya kann verða lögð fyri Skatta- og avgjaldskærunevndina innan 4 vikur eftir, at Toll- og Skattaráð Føroya hevur tikið avgerð sína.

Rentutryggingarlógin setur einki krav, at Toll- og Skattaráð Føroya skal góðkenna tryggingarfelagið, peningastovnin ella eftirlønargrunnin, sum avtalur um eftirlønir verða gjørdar við, ella at hesir stovnar skulu vera í Føroyum.

16.3.5. Avgjaldsbýtið millum Føroyar og Danmark

Tá ið eftirlønareigari við fullari skattskyldu til Føroya fær útgoldna kapitalupphædd sambært pensionsbeskatningsloven í Danmark eru ásetingarnar um avgjald í rentutryggingarlógini ikki galdandi.

Avgjaldið av teimum eftirlønarskipanum, sum sambært danskari lóggávu til-lutast Føroyum, fer í landskassan. Landskassin endurrindar tí eftirlønareigarannum avgjaldið við tí partinum, sum er hægri enn 35% býtt samsvarandi tað ella tey tíðarskeið, sum eftirlønareigarinn hevur havt fulla skattskyldu til

Føroya. Er eftirlønarskipanin søgd upp í úrtíð, skal avgjaldið verða endur-rindað við tí partinum, sum er hægri enn 55% býtt í samsvari við tað ella tey tíðarskeið, sum tann avgjaldskyldugi hevur havt fulla skattskyldu til Føroya.

Umrødda avgjald verður endurgoldið við fullari upphædd, um eftirlønareigarin innan 4 vikur eftir útgjaldingina nýtir hetta avgjaldið og ta útgoldnu kapitalupphæddina sum innskot í eina samsvarandi eftirlønarskipan í føroyskum tryggingarfelag, peningastovni ella eftirlønargrunni. Hetta innskot gevur ikki rætt til frádrátt í uppgerðini viðvíkjandi skattskyldugu inntøkuni.

Hevur eftirlønareigarin fulla skattskyldu til Danmarkar, tá ið avgjald skal verða latið, skal avgjaldið verða býtt millum Føroyar og Danmark eftir tilskilaðu ásetingunum niðanfyri. Hevur eftirlønareigarin fulla skattskyldu bæði til Føroya og Danmarkar, tá ið avgjald skal verða latið, verður avgjaldið býtt eftir tilskilaðu ásetingunum niðanfyri, um so er, at persónurin býr í Danmark eftir tvískattaavtaluni millum Danmark og Føroyar. Avgjaldið, sum tillutast Danmark, fer í ríkiskassan.

Alt avgjaldið verður býtt í mun til tað ella tey tíðarskeið, sum eftirlønareigarin hevur havt fulla skattskyldu til ávikavist Føroya ella Danmarkar. Hevur eftirlønareigarin í einum tíðarskeiði havt fulla skattskyldu bæði til Føroya og Danmarkar, verður hetta tíðarskeiðið, tá ið alt avgjaldið skal verða býtt eftir tvískattaavtaluni millum Føroyar og Danmark, tillutað tí partinum í ríkinum, har eftirlønareigarin býr.

Hevur eftirlønareigarin í einum tíðarskeiði havt fulla skattskyldu hvørki til Føroya ella Danmarkar, verður hetta tíðarskeiðið, tá ið alt avgjaldið skal verða býtt, tillutað Føroyum.

16.3.6. Flytingar millum eftirlønarskipanir

Flyting úr eini skipan í eina aðra verandi ella nýggja *her í landinum* fyri sama persón verður ikki viðgjörd sum útgjalding ella inngjalding, um so er, at flytingin er:

- millum eftirlønarskipanir við jøvnum útgjaldingum,
- úr eini lutaeftirlønartrygging ella lutaeftirlønarpúpparing í eina eftir-
eftirlønarskipan við jøvnum útgjaldingum,

- úr eini lutaeftirlønartrygging ella lutaeftirlønaruppsparing í eina aðra luta eftirlønartrygging ella lutaeftirlønaruppsparing,
- úr eini kapitaleftirlønartrygging ella kapitaleftirlønaruppsparing í eina eftirlønarskipan við javnari útgjalding,
- úr eini kapitaleftirlønartrygging ella kapitaleftirlønaruppsparing í eina aðra kapitaleftirlønartrygging ella kapitaleftirlønaruppsparing ella
- úr eini kapitaleftirlønartrygging ella kapitaleftirlønaruppsparing í eina lutaeftirlønartrygging ella lutaeftirlønaruppsparing.

16.3.7. Góðkenning hjá Toll- og Skattaráð Føroya

Allar avtalur og broytingar um eftirlønarskipanir við skattligum frádrátti eftir rentutryggingarlógini skulu verða góðkendar hjá Toll- og Skattaráð Føroya.

17. Skatting í sambandi við deyða

Skattskyldan hjá einstaklingi fellur burtur frá tí degi, hann er deyður.

Tað er skiftisviðgerðin fyrri eitt búgv, sum ger av, hvørjar skattligar avleiðingar eitt andlát hevur við sær.

Tá ið fólk doyri hava tey avvarðandi ella tey, sum eru hjástødd, skyldu at boða sýslumanni ella skiftirætti frá andlátinum. Skiftirætturin boðar skattavaldinum frá andlátinum.

Skiftirætturin kallar inn arvingarnar til fundar, har teir verða bidnir um at lata skiftirættinum allar upplýsingar um ognarviðurskifti o.a., sum hava týðning í sambandi við eina skiftisviðgerð fyrri búgv við eftir hann/hana, sum doyði. Er eftirsitandi hjúnafelagi, kann hann verða sitandi við búnum óskiftum. Tá verður skattliga einki búgv, og eftirsitandi hjúnafelagin verður settur í skatt av allari inntøku hjúnanna. Verður búgv við skift, kann skiftið fara fram alment ella privat. Arvingar, sum skifta privat, skulu velja ein persón, sum skal umboða teir mótvegis skattavaldinum. Í almennum skiftum er tað skiftirætturin ella ein hjálpari hjá skiftirættinum (ein advokatur), sum tekur sær av samskiftinum við skattamyndugleikarnar.

Er ognin hjá tí deyða ikki hægri enn umleið 35.000 kr., verða ognirnar lagdar sum útlegg til gravarferðarútreiðslur sambært § 10 í skiftilógini, og búsviðgerðin endar sum meginregla við hesum útleggi.

17.1. SKATTSKYLDAN HJÁ DEYÐSBÚGVI

Tá ein persónur er deyður, ásetur § 11 í skattalógini, at skattskylda hansara fellur burtur deyðadagin. Samstundis kemur til sjóndar ein lögfrøðiligur persónur, sum nevnist eitt deyðsbúgv. Bara deyðsbúgv, sum verða tikin til skiftisviðgerðar, eru at meta sum skattasubjekt. Deyðsbúgv, sum verða tikin til skiftisviðgerðar í Føroyum, hava fulla skattskyldu eftir § 1, stk. 1, nr. 7 í skattalógini. Deyðsbúgv, sum verða tikin til skiftisviðgerðar uttanlands og eiga ognir í Føroyum, sum geva inntøku, hava avmarkaða skattskyldug til Føroya av hesum inntøkum, í tann mun tær eru nevndar í § 2 í skattalógini.

17.2. EFTIRSITANDI VIÐ ÓSKIFTUM BÚGVI

Ger eftirsitandi hjúnafeлагin av at sita við búnum óskiftum, verður gjört eitt yvirlit yvir ogn og skuld, tá andlátíð hefur verið. Skiftirætturin sendir skattavaldinum boð um, at eftirsitandi hjúnafeлагin verður sitandi við búnum óskiftum, og sendir avrit av uppgerðini yvir ogn og skuld.

Eftirsitandi hjúnafeлагin verður settur í skatt av allari inntøku hjúnanna í tí inntøkuári, andlátíð var. Skattsetingin fevnir um allar afturvendandi inntøkur, somuleiðis inntøkur av teimum ognum, sum hin deyði hefur átt, og sum annars eftir skattalógini eiga at verða tiknar við í skattleggjandi inntøkuna, tá tær verða seldar. Allar afturvendandi inntøkur verða skattaðar, samstundis sum tær verða vunnar, eftir vanligu reglunum í skattalógini, men vinningur av ognarsølu verður ikki skattaður, fyrr enn ognirnar verða seldar.

Eftirsitandi hjúnafeлагin skal geva upp allar inntøkur hjúnanna í tí inntøkuári, sum andlátíð var. Inntøkan hjá tí deyða og inntøkan hjá eftirsitandi hjúnafeлагanum verða álíknaðar hvør sær fyri inntøkuárið, tá andlátíð var. Skatturin verður soleiðis útroknaður av hvørjari inntøku sær, og eftirsitandi hjúnafeлагin skal rinda skattin. Tá slík uppgerð fyri tann deyða er fyri tíðarskeið styttri enn 12 mánaðir, skal verða roknað við eini inntøku, sum er umroknað til 12 mánaðir, og skatturin skal verða goldin fyri tað tíðarskeið í árinum, hin deyði hefur verið á lívi.

Hóast tað verður gjörd ein álíkning á inntøkuna hjá tí deyða og ein álíkning á inntøkuna hjá tí eftirsitandi hjúnafeлагanum, er tað eftirsitandi hjúnafeлагin, sum verður settur í skatt av allari inntøku hjúnanna í inntøkuárinum, andlátíð var. Tað merkir, at hall, sum annar hjúnafeлагin hefur av sínari inntøku í inntøkuárinum, andlátíð var, kann verða mótroknað í inntøkuni hjá hinum hjúnafeлагanum í inntøkuárinum, andlátíð var. Hevur tann deyði havt vinnuvirki og ognir, sum kunnu verða avskrivaðar, kunnu avskrivningar eisini verða gjørdar fult út í deyðaárinum, um vinnuvirkið heldur fram. Avskrivningarnar verða býttar millum tann deyða og eftirsitandi hjúnafeлагin í mun til tíðarskeiðið frá fyrst í árinum til andlátíð og tað, ið eftir er av árinum, eins og inntøkurnar frá vinnuvirkinum verða tað.

Eftirsitandi hjúnafeлагin kemur skattliga fult og heilt í stað hins deyða. Eftirsitandi hjúnafeлагin, sum situr í óskiftum búgvi, hefur so statt somu rættindi og somu skyldur, sum tann deyði hevði. Hetta merkir, at um talan er um vinnuligan rakstur av einum og hvørjum slag, skal eftirsitandi hjúnafeлагin gera upp á sama hátt, sum hin deyði hevði gjørt, og verða allar ognir avskriv-

aðar við teimum salduvirðum, sum tær høvdu frammanundan, og allar avset-anir og avskrivningar verða roknaðar, sum eftirsitandi hevur gjørt tær. Hall hjá tí deyða frá árunum frammanundan kann verða drigið frá í inntøku hjá eftirsitandi hjúnafelaga.

17.3. ÓSKIFT BÚGV VERÐUR SKIFT, MEÐAN EFTIRSITANDI ER Á LÍVI

§ 19 í skattalógini ásetur, at tá eitt óskift búgv verður tikið til skiftisviðgerðar, meðan eftirsitandi hjúnafelagin er á lívi, verður skattskyldan flutt til búgv við frá tí degi, tá skiftirætturin hevur góðtikið umbønina um skiftið.

Innan 2 mánaðir eftir tað, at áheitanin um skiftið er játtað, skal búgv við lata inn uppgerð yvir ta ogn og ta skuld, sum er tikin við í skiftinum. Viðvíkjandi hesi uppgerð eru ásetingarnar í § 14, stk. 6 í skattalógini galdandi, tá áheit-anin er játtað. Er búgv við framvegis til viðgerðar seinast á tí inntøkuári, tá ið áheitanin um skiftið varð játtað, hevur búgv við fyri hetta inntøkuár rætt til avskrivningar. Er búgv við skift, hevur tann, ið hevur fingið tillutað ognina, rætt til møguligar avskrivningar. Annars eru ásetingin í § 15, stk. 2 í skattalógini galdandi roknað frá tí, at áheitanin um skiftið varð játtað. Soleiðis kann búgv við verða skattafrítt, um so er, at endalig búsuppgerð verður send skattavaldinum innan 15 mánaðir eftir tað at áheitanin um skiftið varð játtað, og um so er, at skattskylduga inntøkan hjá búnum ikki fer upp um 25.000 kr.

17.4. BÚGV, SUM EFTIR AT VERÐA TIKIN TIL SKIFTIS-VIÐGERÐAR, VERÐA LATIN EFTIRSITANDI HJÚNA-FELAGA AT SITA Í SUM ÓSKIFT BÚGV

§ 19, stk. 3 og 4 í skattalógini ásetur, at verður eitt búgv, sum hevur verið tikið til skiftisviðgerðar, latið til eftirsitandi hjúnafelagan at sita í sum óskift búgv, verður farið fram eftir § 13 í skattalógini. Tað vil siga, at inntøkan frá deyðadegnum verður skattað hjá eftirsitandi hjúnafelaganum, og møgulig skattseting av búgvi og tí deyða eftir § 14 í skattalógini verður strikað.

17.5. BÚGV IÐ VERÐUR SKIFT

At skifta eitt deyðsbúgv kann fara fram alment ella privat. Í almennum skifti er tað skiftirætturin, ella ein hjálpari (advokatur) hjá skiftirættinum, sum stendur fyri skiftinum. Í privatum skiftum velja arvingarnir ein persón, sum skal standa fyri skiftinum.

17.6. ÁLÍKNING Í DEYÐAÁRINUM

Í öllum øðrum förum, enn tá eftirsitandi hjúnafelagin ger av at sita í óskiftum búgvi, er skatturin hjá tí deyða av inntøkuni í tí inntøkuári, tá andlátíð var, endaligur, tá ið goldin er tann fyribilsskattur, sum fall til gjaldingar undan andlátinum, ella sum skuldi verið eftirhildin í inntøkum, sum eru vunnar fyri deyðadagin.

Tað stendur tó bæði búnum og skattamyndugleikunum frítt at krevja endaliga álíkning fyri tíðarskeiðið frá fyrst í inntøkuárinum til andlátíð. Fyri at skattamyndugleikin skal kunna gera av, um hann skal krevja, at ein endalig álíkning skal verða gjørd, skal búgvið lata inn uppgerð yvir ogn og skuld deyðadagin og eina uppgerð yvir inntøkur hins deyða frá inntøkuársins byrjan til andlátíð. Henda uppgerð verður vanligar nevnd ein § 14-uppgerð (§ 14 í skattalógini).

Upp í endaligu inntøkuuppgerðina hjá tí deyða kemur øll inntøka, sum hann hevur vunnið fram til deyðadagin. Her roknað uppí allar A-inntøkur, eisini tær, sum ikki eru útgoldnar fyrr enn eftir deyðadagin, og allar B-inntøkur fram til deyðadagin. Í hesi inntøkuuppgerð verða nýttar somu reglur, sum tann deyði sjálvur hevði kunnað nýtt. Allar vanligar avskrivningar, burturleggingar o.a. fyri tann lutfalsliga partin av árinum, kunnu so státt verða gjørdar.

Nettoinntøkan skal verða roknað upp til heilársinntøku, og skatturin verða roknaður av hesum tali. Tann skattur, sum skal verða goldin, skal svara til tíðarskeiðið frá ársbyrjan til deyðadagin. Fyribils goldin A- og B-skattur í sama tíðarskeiði skal verða drigin frá hesum tali. Um úrslitið av eini kravdari uppgerð verður hægri enn 100 kr. búnum til góðar (avlopsskattur), verður hetta goldið búnum. Verður úrslitið meiri enn 5.000 kr. búnum til skuldar (írestandi skattur), so er búgvið skyldugt at gjalda írestandi skattin.

Tann írestandi parturin av B-inntøkum frá tíðini eftir deyðadagin og ónýttir frádráttir, so sum rentufrádráttur, hall av vinnuvirki o.a., verður tá fluttur inn í búgvið og verður drigin frá í inntøkuuppgerð tess.

Krevur skattamyndugleikin endaliga álíkning, skal hann boða búnum frá tí innan 2 mánaðir eftir tað, at hann hevur móttikið § 14-uppgerðina. Verður freistin ikki hildin, missir skattavaldið rættin at krevja endaliga álíkning.

17.7. § 14-UPPGERÐIN

§ 14-uppgerðin er uppgerð yvir ogn og skuld deyðadagin og ein uppgerð yvir inntøkur hins deyða frá inntøkuársins byrjan til andlátíð. Í búgvum, har ognir eru, sum kunnu verða avskrivaðar, skulu hesar ognir í § 14-uppgerðini verða settar til tað skattliga virðið, sum ásett varð seinast í inntøkuárinum undan. Harumframt kann verða roknað lutfalslig avskrivning fyri tíðina fram til andlátíð eftir somu reglum, sum hin deyði hevði kunnað nýtt í inntøkuárinum. Fyri maskinur, innbúgv og onnur rakstrargøgn verður salduvirðið, áðrenn avskrivning verður gjørd, javnað við útvegnarupphæddum og søluupphæddum á ognum, sum eru útvegaðar ella seldar, eftir at seinasta inntøkuár er endað.

Í privatum skifti er tað millummaður arvinganna, sum skal senda inn § 14-uppgerðina. Í almennum skifti sendir hjálparin (ein advokatur) hjá skiftirættinum § 14-uppgerðina inn.

§ 14-uppgerðin skal verða latin inn til skattavaldið innan 6 mánaðir eftir andlátíð. Um so er, at avgerðin um, hvussu búgvíð skal verða viðgjørt, ikki verður tikin fyrr enn seinni enn 4 mánaðir eftir andlátíð, skal uppgerðin tó latast skattavaldinum innan 2 mánaðir eftir tað, at avgerðin er tikin.

Ger eftirsitandi hjúnafelagin av at sita í óskiftum búgvi, samstundis sum serognin hjá tí deyða verður skift, skal búgvíð lata inn uppgerð yvir ogn og skuld, sum á deyðadegnum eru serogn hjá tí deyða. Í slíkum førum skal inntøkan hjá tí deyða fyri tíðina innan andlátíð í síni heild verða skattað eftir § 13 í skattalógini, t.e., at eftirsitandi hjúnafelagin verður settur í skatt av allari inntøku hjúnanna í tí inntøkuári, andlátíð var, og soleiðis verður fyribils-skattur hjá tí deyða ikki mettur sum endaligur, jbr. § 14, stk. 8 í skattalógini.

17.8. BÚGVÍÐ LETUR IKKI INN § 14-UPPGERÐ

Letur eitt búgv, ið er farið til privata skiftisviðgerð, ikki inn § 14-uppgerð, kann skiftirætturin áleggja búnum eina dagliga sekt. Eisini er heimilað skiftirættinum at taka búgvíð til almenna skiftisviðgerð, verður uppgerðin ikki latin inn rættstundis. Eftir § 14, stk. 7 í skattalógini skal skiftirætturin taka búgvíð til almenna skiftisviðgerð, er uppgerðin ikki latin inn innan 3 mánaðir eftir tað, at freistin er úti.

17.9. BÚGVIÐ KREVUR ENDALIGA ÁLÍKNING

Tá búgvið krevur endaliga álíkning fyri millumbilið (tíðarskeiðið frá seinast er uppgjørt fyri eitt inntøkuár, vanliga frá 31. desember árið fyri andlátið og til andlátið), skal búgvið boða skattavaldinum frá hesum og lata inn sjálvuppgávu fyri hetta tíðarskeiðið. Fráboðanin og sjálvuppgávan skulu verða latin skattavaldinum innan 6 mánaðir eftir andlátið. Um so er, at avgerðin, hvussu búgvið skal verða viðgjørt, er tikin seinni enn 4 mánaðir eftir andlátið, skulu fráboðanin og sjálvuppgávan eftir § 14, stk. 4, jbr. stk. 3 í skattalógini verða sendir skattavaldinum seinast 2 mánaðir eftir tað, at avgerðin er tikin. Verður freistin ikki hildin, missir búgvið rættin til at krevja endaliga álíkning.

17.10. INNTØKUUPPGERÐIN HJÁ DEYÐSBÚGVI

§ 40, stk. 3 – 7 í skattalógini ásetur, hvussu inntøkan hjá deyðsbúgvi skal verða gjørd upp. Ásett er har, at uppperðin fevnir um allar inntøkur og allar útreiðslur í tíðini frá deyðadegnum, og til tann endaliga uppperðin viðvíkjandi búnum verður gjørd. Er hetta tíðarskeiðið styttri enn 15 mánaðir, verður tað at rokna sum eitt inntøkuskeið.

Er búgvið ikki skift innan 15 mánaðir, skal tað lata inn vanliga sjálvuppgávu yvir inntøkur og útreiðslur í inntøkuárinum. Fyrsta inntøkuárið gongur tá frá deyðadegnum til næsta 31. desember. Inntøkuuppperðin hjá búnum skal í hesum føri fylgja somu ásetingum, sum galda fyri skattskyldugar persónar.

Allar ognir í búnum verða avskrivngarliga og viðvíkjandi vinningi/halli viðgjørdar, sum um búgvið hevði útvegað tær upprunaliga og fyri somu peningupphædd, sum tær í sínari tíð vóru útvegaðar fyri. Fyrr gjørdar avskrivngar verða settar, sum búgvið hevur gjørt tær. Vinningur og hall, sum koma fram við at selja ognir í búnum, verða tald við, í tann mun vinningurin ella hallið hevði verið talt við í inntøkuuppperðini hjá tí deyða, um hann hevði skipað søluna. Búgvið kemur so statt fult og heilt inn uppí skattligu støðuna hjá tí deyða.

Vinningur og hall, sum koma fram av at selja ognir í búnum, verða tald við, í tann mun vinningurin ella hallið hevði verið talt við í inntøkuuppperðini hjá tí deyða, hevði hann selt sjálvur.

Vinningur ella hall, sum kemur fram við at ognir, sum eru undir kapitalvinningskattalógini verða útlutaðar til hjúnafelaga, arvingar ella legatarar, skal

ikki verða roknað við í kapitalvinningsinntøkuna hjá búnum, jbr. § 12 í kapitalvinningskattalógini. Í slíkum førum kemur hann, ið fær hesar ognir, í skattligu støðuna hjá tí deyða.

Tá endaliga uppgerðin hjá búnum sambært galdandi skiftisreglum verður gjørd, skulu tær ognir, sum kunnu verða avskrivaðar, og ognir, sum skulu verða skattaðar av sølu eftir § 27 í skattalógini, verða settar sum tær eru avhendar fyri handilsvirðið uppgerðardagin viðvíkjandi búnum. Somuleiðis skulu í hesa uppgerð allar burturleggingar av einum og hvørjum slag verða tiknar til inntøku aftur. Allar ognir, sum avskrivaðar eru, skulu so stutt verða settar sum seldar í seinasta lagi uppgerðardagin, og vinningur, sum tá kemur fram, skal verða taldur við upp í skattskyldugu inntøkuna, eins og hall verður frádrigið.

Eftir uppgerðardagin fara ognirnar til arvingarnar. Ein møgulig skattskylda liggur tí aftaná uppgerðardagin á arvingunum.

17.11. BÚSUPPGERÐIN

Vanliga kann ein búsviðgerð verða liðug innan 15 mánaða tíðarskeiðið, sum miðað verður eftir í skattalógini. Dagurin, tá arvingarnir taka við arvinum, verður nevndur skildagurin, og skal á hesum degi verða gjørd ein endalig uppgerð fyri búgvíð. Henda uppgerð verður nevnd: „Búsuppgerð eftir § 14-uppgerð“ og er eitt serligt oyðublað, sum fæst frá TAKS, skiftirættinum ella sýslunum. Uppgerðin byggir á § 14-uppgerðina, men vísir møguligar broytingar og hendingar, sum eru farnar fram, síðani § 14-uppgerðin varð gjørd.

Skattskyldan hjá búgvum, sum verða tikin til *almenna skiftisviðgerð* fevnir eftir § 15, stk. 1 í skattalógini um inntøkur, sum vunnar eru í tíðini frá andlátinum til tann dagin, sum í tí endaligu uppgerðini verður nýttur sum uppgerðardagur og skildagur. Inntøkur, sum tann deyði hevur vunnið rættin til, áðrenn hann doyði, verða ikki tiknar við í inntøkuna hjá búnum. Skattskyldan hjá búnum fevnir eisini um inntøku, sum er fingin til vega í sambandi við at ognir verða útlutaðar til arvingar ella eftirsitandi hjúnafelaga, bæði undir sjálvari skiftisviðgerðini og á skildegnum.

Skattskyldan hjá búgvum, sum verða tikin til *privata skiftisviðgerð* fevnir eftir §§ 15, stk. 3 og 17, stk. 1 í skattalógini um inntøkur frá deyðadegnum til tann dagin, sum nýttur verður sum skildagur í tí endaligu búsuppgerðini. Verður endalig búsuppgerð ikki gjørd innan 15. mánaðir eftir andlátið,

heldur skattskyldan hjá búnum eftir § 17, stk. 4 í skattalógini uppat, tá 15 mánaða freistin er útrunnin. Frá hesum tíðarbili og frameftir verða arvingar og hjúnafelagin skattskyldugir í mun til sín part í búnum. Skattskylduga inntøkan hjá slíkum búgvum fevnir um inntøkuna frá deyðadegnum til tann dagin, tá 15 mánaða freistin gongur út.

Heldur tað privata skiftið fram, eftir at 15 mánaðir eru farnir frá andlátinum, skal búgvíð, áðrenn ein mánaður er liðin, lata inn uppgerð um støðuna hjá búnum, tá 15 mánaða freistin var útrunnin. Eftir § 17, stk. 2 í skattalógini skal í hesi uppgerð verða tilskilað um, ella hvørjar ognir eru latnar arvingunum, hjúnafelaga ella legatarum, møguliga fleiri í felag, og hvørjar ognir, ið enn eru til taks í búnum.

Eftir § 17, stk. 3 í skattalógini skal eisini fylgja við sjálvuppgáva viðvíkjandi inntøkum hjá búnum frá andlátinum til seinast í 15 mánaða tíðarskeiðinum. Í hesum førum skal búgvíð eftir § 40, stk. 4 í skattalógini lata inn vanliga sjálvuppgávu yvir inntøkur og útreiðslur í inntøkuárinum, soleiðis at fyrsta inntøkuskeið tess verður tíðin frá deyðadegnum og til næsta 31. desember. Inntøkuuppgerðin hjá búnum skal eisini í hesum føri fylgja somu reglum, sum galda fyri skattskyldugar persónar.

Inntøka og tap av ognum, sum enn ikki eru latnar arvingunum seinast í 15 mánaða freistini, verður roknað við í inntøkuuppgerðina hjá búnum í sama mun, sum um selt varð, tá freistin gekk út, fyri tær upphæddir, sum ásettar eru í uppgerðini við 15 mánaða freistina. Eftir § 17, stk. 4 í skattalógini skulu arvingar og hjúnafelagin hereftir nýta hesar upphæddir sum skattligt útveganarvirði. Við hesum endar skattskyldan hjá búnum, og uttan mun til um búsviðgerðin heldur fram, eru arvingarnir skattskyldugir av inntøkunum hjá búnum, í tann mun teir eiga lut í tí.

17.12. BÚGV, SUM FARA FRÁ ALMENNARI TIL PRIVATA SKIFTISVIÐGERÐ

Í § 19, stk. 5 í skattalógini er ásett, at eitt búgv, sum hevur verið undir almennari skiftisviðgerð og verður latið til privata skiftisviðgerð, aftaná at 15 mánaðir eru lidnir frá andlátinum, verður viðgjørt eftir § 17, stk. 2 og 4 í skattalógini, soleiðis at tann dagur, tá skiftið verður latið til privata skiftisviðgerð, kemur í staðin fyri tann dagin, tá 15 mánaða freistin er úti. Soleiðis heldur skattskyldan hjá búnum uppat tann dagin, tá búgvíð verður latið til privata skiftisviðgerð, og frá hesum degi verða arvingar skattskyldugir í mun til sín part í búnum.

Verður eitt búgv, sum hevur verið undir almennari skiftisviðgerð latið til privata viðgerð, áðrenn 15 mánaðir eru lidnir frá deyðadegnum, eru somu reglur galdandi, sum um búgv við varð tikið til privata skiftisviðgerð beinleiðis í sambandi við andlátið. Tað er, at 15 mánaða freistin gongur frá andlátinum.

17.13. BÚGV, SUM FARA FRÁ PRIVATARI TIL ALMENNA SKIFTISVIÐGERÐ

§ 19, stk. 6 í skattalógini ásetur, at verður eitt búgv, sum hevur verið til privata skiftisviðgerð, aftaná at 15 mánaðir eru gingnir frá deyðadegnum, latið til almenna skiftisviðgerð, verður tað ikki aftur skattskyldugt, men eru arvingarnir og eftirsitandi hjúnafelagi framvegis skattskyldugir av sínum parti í búnum.

17.14. ALMENT SKIFT BÚGV UPPAFTURTIKIÐ

Verður eitt alment skift búgv tikið uppafur til skiftisviðgerðar, er tað skattskyldugt frá tí degi, skiftirætturin endaliga hevur góðtikið at taka tað upp aftur til viðgerðar. Ásetingin í § 15, stk. 2 í skattalógini um skattafrítøku er ikki galdandi fyri slík búgv. § 18, stk. 1 í skattalógini ásetur annars, at somu reglur eru galdandi viðvíkjandi uppgerðini av skattskyldugu inntøkuni, sum galdandi eru fyri búgv, sum verða skift beinleiðis í sambandi við andlátið.

17.15. PRIVAT SKIFT BÚGV UPPAFTURTIKIÐ

Í § 18, stk. 2 í skattalógini er ásett, at tá privat skift búgv verður tikið uppafur, hvíli skattskyldan á teimum, ið eiga lut í búnum.

17.16. DEYÐSBÚGV SKATTAÁSETT

Deyðsbúgv, sum hava fulla ella avmarkaða skattskyldu til Føroya, skulu eftir § 6 í ásetingarlógini rinda 40% av skattskyldugu inntøkuni í skatti til landskassan. Búgv, ið verða skift í beinleiðis sambandi við andlátið og endalig búsuppperð verður gjørd og latin líkningarvaldinum innan 15 mánaðir eftir andlátið, fáa 25.000 kr. *í frádrátti í skattskyldugu inntøkuni.*

Eftir § 15, stk. 2 í skattalógini kann eitt deyðsbúgv verða frítikið fyri at gjalda inntøkuskatt, um:

1. Inntøkan hjá deyðsbúnum ikki fer upp um kr. 25.000, og um
2. endalig búsuppperð verður gjørd og latin skattavaldinum innan 15 mánaðir eftir andlátið.

18. Bókhaldsskylda og minstukrøv til ársroknskapir

Øll, sum hava skattskyldu til Føroya, skulu á hvørjum ári geva upp inntøku sína. Sjálvuppgávan hjá vinnurekandi einstaklingum og feløgum skal lúka ávís minstukrøv fyri at vera fullfíggað. Slíkt minstakrav er vanliga ein rakstrarroknskapur og fíggarstøða í byrjan og enda rakstrarársins. Avleiðingin, at sjálvuppgávan ikki er fullfíggað, kann vera, at líkningarvaldið ásetur skattskyldugu inntøkuna til eina metta upphædd.

Skattalógin sigur í § 103, at øll tey, ið hava skyldu at føra bókhald, eins og deyðsbúgv, feløg o.tíl. skulu lata fylgja við sjálvuppgávuni rakstrarroknskap og fíggarstøðu í byrjan og enda rakstrarársins. Harafturat hevur landsstýrismaðurin heimild til eftir tilmæli frá Toll- og skattaráðnum at áseta, at tey, ið hava *atvinnu*, sum lóggávan annars ikki fyriskipar at hava bókhaldsskyldu, skulu hava skyldu at føra bókhald, sum líkur krøvini, ið landsstýrismaðurin setur sum lægsta mark, og at tey, áðrenn sjálvuppgávufreistin er úti, skulu lata líkningarvaldinum rakstrarroknskap og fíggarstøðu, ið eru gjørd úr hesum tilfari.

18.1. BÓKHALDSSKYLDULÓGIN

Løgtingslóg um bókhaldsskyldu (bókhaldsskyldulógin) fyriskipar bókhaldsskyldu fyri skrásett partafeløg og onnur vinnufeløg, eins og hon fyriskipar bókhaldsskyldu fyri einstaklingar og feløg, sum hava sjálvstøðuga vinnu av gjøllari ásettum slag, t.d. handli, framleiðsluyrki av einum og hvørjum slag, vinnuligum fiskiskapi o.s.fr. Lógin ásetur, at um tey bókhaldsskyldugu eisini reka aðra vinnu, sum bókhaldsskylda ikki er ásett fyri, fellur slík vinna eisini undir bókhaldsskyldu.

Allar bøkur skulu verða bókaðar væl og virðiliga og skulu kunna vísa, hvat virkisøkið fevnir um og ognarviðurskiftini, soleiðis at áhugamálini hjá ognarum og almennum myndugleikum verða tryggjað. Bókhaldsskjølini skulu verða goymd í minst 5 ár aftaná tað, at roknskaparárið er endað.

18.2. ÁRSROKNSKAPARLÓGIN

Partafeløg og smápartafeløg skulu gera ársroknskap og ársfrágreiðing sambært serligari ársroknskaparlóg.

18.3. KUNNGERÐ UM MINSTUKRÖV TIL BÓKHULD OG ROKNSKAP

Tær nágreiniligu ásetingarnar um skattligu minstukurövi til roknskapargrundarlagið og ársroknskapin, sum skal verða latin líkningarvaldinum, eru í kunngerð um minstukuröf til bókhuld og roknskap. Kunngerðin hevur heimild í lógini um bókhuldsskyldu, skattalógini og meirvirðisgjaldslógini.

Ásett er í kunngerðini, at bókførslan skal við atliti at stødd og slag av virki samsvara *góðum bókhaldssiði*. Bókhaldið og roknskapurin skulu verða skipað so, at roknskapartilfarið verður tryggjað ímóti at vera oyðilagt ella stolið, og ímóti villum og misnýtslu. Bókhaldið skal *skráseta* alt tað vinnuliga virkseimið, innskot og inngjaldingar í tað, og tað, ið tikið verður út av ogn virkisins.

Bókhaldið skal verða lagt til rættis soleiðis, at allar skrásetingar kunnu verða fylgdar fram til ársroknskapin. Tølini í roknskapinum skulu kunna verða loyst upp í tær skrásetingar, sum tey eru samansett av. Sambandið ímillum tær einstøku skrásetingarnar og ársroknskapin verður nevnt *transaktiónssporið*. Í skrásetingunum og tilhoyrandi skjalatilfari skulu vera tær upplýsingar, ið krevjast sum skjalprógv fyri rættleikan í skrásetingunum (*eftirlitssporið*).

Skrásetingarnar skulu verða gjørdar soleiðis, at tann tíðarbundna raðfylgjan verður tryggjað, og tær skulu vera fullkomnar og haldgóðar. Tær skulu verða gjørdar so skjótt sum gjørligt, eftir at tey viðurskifti, ið skrásetingarnar vera grundaðar á, eru til staðar. Alt eftir hvat slag av virki talan er um, kann skráseting við keypi og sølu tó verða gjørd, tá ið gólið verður.

Skrásetingarnar skulu vísa á tað skjalatilfarið o.a., sum hoyrir til og hava upplýsingar, ið gera tað møguligt at fylgja einstøku skrásetingini í bókhaldinum. Førdur skal verða *gjaldsroknskapur*. Er tað gjørligt, skulu dagliga verða førdar allar inngjaldingar og útgjaldingar fyri hvønn einstakan post, ella um serligar sundurgreiningar eru, ein heildarupphædd fyri hvørja sundurgreining. Í sundurgreiningunum skulu vera upplýsingar um hvønn einstakan post.

Virki, sum fáa kontantar inngjaldingar ella gjalda út kontant, skulu føra *kassaroknskap*. Virki, sum føra kassaroknskap, skulu gera munagóðar kassaavstemmanir. Tær skulu verða gjørdar javnan og – um ikki stødd og slag av virki krevur annað – dagliga. Virki, sum grundað á virkislag ella slag av handli ikki hava møguleika fyri at nýta kassatól ella føra listar o.a. yvir ta einstøku inngjaldingina, skulu í minsta lagi gera eina *dagliga kassauppperð*. Tann

dagliga kassauppperðin skal vísa kassapening við dagsins byrjan og enda og inngjaldingar, sum ikki stava frá dagsins sølu, og allar útgjaldingar.

Fyri hvørja skráseting skal vera eitt skjal (*grundskjal*).

Skjøl viðvíkjandi keypi og sølu skulu hava upplýsingar um.

- 1) navn og bústað hjá ávikavist seljara og keypara,
- 2) slag, nøgd og upphædd á veitingini,
- 3) dag, tá ið skjalið er útgivið og
- 4) møguligt fakturanummar ella samsvarandi samleikaprógv. Virki, sum næstan bara selja til privatar brúkarar, kunnu lata vera við at flýggja út eitt skjal, uttan so at keyparin biður um tað.

Í skjølum, ið viðvíkja gjaldingum, skulu standa upplýsingar um:

- 1) upphædd,
- 2) dag, tá ið skjalið er útgivið,
- 3) innanhýsisgóðkenningar og
- 4) upplýsingar um endamálið við gjaldingini.

18.4. BYRJANARFÍGGJARSTØÐA OG ÁRSROKNSKAPUR

Tá ið bókhaldsskyldan byrjar, skal verða gjørd ein figgjarstøða fyri tað bókhaldsskylduga virkið (*byrjanarfiggjarstøða*).

Fyri hvørt roknskaparskeið skal verða gjørdur ein roknskapur (*ársroknskapur*) við einum rakstrarroknskapi fyri tíðarskeiðið og ein uppgerð viðvíkjandi aktivum og passivum (*figgjarstøðu*) seinast í tíðarskeiðinum.

Byrjanarfiggjarstøðan og ársroknskapurin skulu vera gjørd innan 6 mánaðir eftir tað, at ávikavist bókhaldsskyldan er byrjað og roknskaparskeiðið er endað, og har skulu allir ábyrgdarhavandi ánarar skriva undir. Í vinnufeløgum skulu tó ábyrgdarhavarar fyri dagliga rakstrinum skriva undir, uttan so at annað verður kravt í lóggávuni.

18.5. SKATTLIGA UPPGERÐIN OG SKATTLIGA ROKNSKAPARGRUNDARLAGIÐ

Tann ársroknskapur, ið skal verða latin skattamyndugleikunum, skal vera settur upp eftir skattligum grundreglum, ella skulu verða lagdar við neyðugar skattligar broytingar og sundurliðingar.

Bókhaldið skal verða lagt soleiðis til rættis, at allar skrásetingar skulu kunna verða fylgdar til tær skattligu uppgerðirnar. Tølini í skattauppgerðini skulu kunna verða loyst upp í tey tøl, tey eru sett saman av.

Skattligar broytingar til ársroknskapin skulu verða gjørdar soleiðis, at tað er gjørligt at staðfesta sambandið við skattauppgerðina fyri undanfarna ár.

18.6. ÓFULLFÍGGJAÐ ROKNSKAPARFØRSLA

Verður staðfest, at ein sjálvuppgáva ikki lýkur tey krøv, sum kunngerðin um minstukurv til bókhald og roknskap setur, t.d. vantandi kassaroknskaparførsla ella vantandi upplýsingar á grundskjølum, er talan um ófullfíggaða sjálvuppgávu, ið kann hava við sær, at sjálvuppgávan verður ógildað, og at líkningarvaldið kann áseta skattskyldugu inntøkuna sambært meting.

Slíkt ófullfíggað bókhald hevur tó ikki av sær sjálvum við sær, at skattskylduga inntøkan skal verða hækkað sambært meting. Ein hækking sambært meting krevur harafturat, at líkningarvaldið førir prógv fyri ella ger sannlíkt, at eginnýtslan, sum sjálvuppgávan gevur pláss fyri, er ov lág. Til ber at gera upp eginnýtsluna við einari kapitalfrágreiðing. Ansast skal eftir, at úrslitið viðvíkjandi slíkari uppgerð av eginnýtsluni er sannlík og kann verða samanborin við eginnýtsluna árin frammanundan.

Sum dømi um kæraviðgerð viðvíkjandi spurninginum um uppgerð viðvíkjandi eginnýtsluni kann verða víst á avgerð hjá *landsskattakærunevndini frá 07.12.1999 (j. nr. 99S02-0004)*, avgerðir hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini frá 19.01.2005 (j. nr. 04-02-21-20)* og frá *20.10.2005 (mál nr. 05-02-21-36)*.

Nógvar sjálvuppgávur eru ógildaðar fult ella fyri ein part, av tí at minstukurvini til bókhald og roknskap ikki hava verið hildin. Sí t.d. *avgerð frá 16.06.2004 (mál nr. 03-03-31-7 og 04-02-23-11) hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini*, har nevndin ikki góðkendi útreiðslurnar, tí skattgjaldarin við einum lista, sum hann sjálvur hevði gjørt yvir keyptar vørur og einari vátan frá seljara, ikki á nakran hátt hevði lokið ásetingarnar í kunngerðini um minstukurv til bókhald og roknskap. Líkningarvaldið vísti serliga á ásetingina í § 11, stk. 4, nr. 2) í kunngerðini um minstukurv til bókhald og roknskap, sum sigur, at skjøl viðvíkjandi keypi og sølu skulu hava upplýsingar um slag, nøgd og upphædd fyri veitingina.

Sí eisini *avgerð frá 18. juni 2008 (mál nr. 08-02-23-28) hjá Skatta- og avgjaldskærunevndini* har tann kommunala skattakærunevndin sigur, at kærarin hevur ikki bókað allar tær inntøkur, hann hevur vunnið rætt til sambært egnari uppgerð og tók tí und-

ir við líkningarvaldinum, at hann hevði ikki hildið ásetingarnar í kunngerð nr. 22 frá 27. januar í 1993 um minstukrøv til bókhald og roknskap, tá inntøkuuppgerðin varð gjørd.

19. Ársuppperðin, ognaruppperðin, upplýsingarskylda og innheinting

19.1. ÁRSUPPPERÐIN

Einstaklingar, sum einans hava A-inntøku skulu lata inn sjálvuppgávu fyri eitt inntøkuár í seinasta lagi 1. mai árið eftir, at eitt inntøkuár er endað. Eftir hetta verður gjørd ein *ársuppperð* (endalig álíkning) fyri farna árið. Úrslitið av ársuppperðini kann vera, at samsvar er ímillum tann fyribils skatt, sum er goldin í farna árinum og tann endaliga skattin, sum er staðfestur í ársuppperðini. Ein annar møguleiki er, at skatturin sambært ársuppperðini er hægri enn fyribilsskatturin. Tá hevur skattgjaldarin skyldu til at rinda „írestandi skatt“ í trimum javnstórum gjøldum tann 1. mai, 1. juni og 1. juli í álíkningarárinum. Triði møguleikin er, at skatturin sambært ársuppperðini er lægri enn fyribilsskatturin. Tá hevur skattgjaldarin rætt at fáa afturgoldnan „avlopsskatt“ fyri 1. oktober í álíkningarárinum.

B-skattgjaldarar skulu lata inn sjálvuppgávu í seinasta lagi 1. mai í álíkningarárinum.

Vinnufeløg, deyðsbúgv o.o. skulu lata inn sjálvuppgávu í seinasta lagi 1. juli⁷⁸ árið eftir, at roknskaparárið endaði. Skatturin fellur til gjaldingar avvarðandi ár í trimum gjøldum 1. oktober, 1. november og 1. desember við gjaldfreist til 20. í mánaðinum.

19.2. OGNARUPPPERÐIN

Til eina fullfiggjaða sjálvuppgávu hoyrir eisini ein ognaruppperð, sum vísir allar ognir og øll figgjarlig rættindi og tilskilað virði. Einstaklingar, sum ikki hava bókhaldsskyldu og roknskaparskyldu, kunnu lata vera við at lata inn ognaruppperð, um so er, at tað í mun til seinast innlatnu ognaruppperð ikki eru broytingar í árinum í ognum og rættindum. Einstaklingar, sum eiga ognir uttanlands, skulu tó altíð lata inn ognaruppperð.

Einstaklingar undir 16 ár skulu ikki lata inn ognaruppperð, men ognir teirra skulu verða tiknar við í uppperðina hjá tí, sum hevur foreldramyndugleikan.

⁷⁸ Skattskyldug eftir kolvetnisskattalógini tó 1. juni. Løntakarar, sum rinda bruttoskatt eftir ásetingunum í kolvetnisskattalógini, skulu ikki lata inn sjálvuppgávu.

Einstaklingar skulu altíð lata inn ognaruppgerð fyri tað árið, teir eru fyltir 16 ár, uttan mun til um broytingar hava verið í árinum í ognu og rættindum.

Í Føroyum verður sum kunnugt ikki lagdur skattur á virðið á fastogn. Endamálið við ognaruppgerðini er tí heldur ikki at fáa til vega eitt grundlag fyri at skatta virðið á ognu.

Endamálið við ognaruppgerðini er hinvegin at fáa til vega upplýsingar, sum kunnu tryggja eftiransingina við skattskyldugu inntøkunum. Tá landsstýrið fyrst í 1960-árunum legði fram uppskotið um, at skattgjaldararnir skulu hava skyldu til at senda inn ognaruppgerðir, varð sagt í viðmerkingunum, at tað var gjørt fyri at geva líkningarvaldinum høvi at *eftiransa* muninum, sum er á ognini fyrst í árinum og seinast í árinum, at meta um inntøkuna og styðja seg til hesar upplýsingar saman við øðrum, sum kunnu verða útvegaðar. Sagt varð eisini í viðmerkingunum, at tá so er, at ognaruppgerðin bara skal styðja líkningarvaldið, er heldur ikki so umráðandi, at ognarvirðini ikki eru sett so bein, bara tey, um tey annars ikki eru broytt, verða sett í somu hædd ár um ár, tí so kemur munurin fram í tí partinum av ognini, sum ikki er fastogn.

19.3. UPPLÝSINGARSKYLDA

Fyri at tryggja eftiransingina við álíkningini er ásett í § 118 í skattalógini, at allir arbeiðsgevarar á hvørjum ári innan 31. januar ókravdir lata upplýsingar um útgoldnar lønir, fríar ágóðar og annað í undanfarna inntøkári.

Hóast hetta lógarkrav, at arbeiðsgevararnir skulu lata líkningarvaldinum upplýsingarnar, er tað í verki skattavaldið, sum á hvørjum ári skrivar og sendir út til arbeiðsgevararnar nevndu upplýsingar úr skattaskránni. Arbeiðsgevarin hevur afturímóti skyldu til at ansa eftir, at upplýsingarnir, sum skattavaldið hevur til nýtslu um tann einstaka løntakaran, eru rættar og fullgóðar og til at boða skattavaldinum frá, skuldu skeivleikar verið.

Eins og nevnt er frammanfyri undir Transfer pricing, skulu einstaklingar og feløg, sum kunnu verða roknað at hava samanfallandi áhugamál, tilskila á sjálvuppgávuni slag og vav á handilsligu ella fíggarligu viðurskiftum sínum.

Annars hava øll vinnurekandi skyldu til *eftir áheitan* frá líkningarvaldinum at leggja fram roknskapartilfar við fylgiskjølum bæði fyri eldri ár og árið, sum er.

Bankar og onnur, sum taka ímóti innláni til renting, hava skyldu til á hvørjum um ári *uttan at biðið verður um tað*, at lata líkningarvaldinum upplýsingar

um upphædd á latnum ella góðskrivaðum rentum og afturhildnum rentu-skatti til teir einstöku kontohavararnar í árinum frammanundan og upphædd á tí innistandandi um árslok í árinum frammanundan. Somu upplýsingar-skyldu hava fyrirtøkur, ið reka fíggjarvinnu, tá tað snýr seg um útlutað vinn-ingsbýti av virðisbrøvum o.s.fr.

Loyvishavari, sum sambært lögtingslóg um *kolvetnisvirksemi* hevur fingið loyvi at forkanna, leita eftir kolvetni og at framleiða kolvetni, hevur skyldu ókravdur at savna saman og lata skattavaldinum allar upplýsingar um arbeiðs-avtalar, teir gera við undirveitarar og onnur, sum koma undir ásetingarnar í kolvetnisskattalógini. Flutningsfyrirtøkur, sum flyta ferðafólk á øki og av økjum, har kolvetnisvirksemi er, hava skyldu ókravd at lata skattavaldinum nøvnini á ferðafólkunum.

19.4. AT INNHEINTA SKATTAKRØV

Skattir og avgjöld, sum ikki verða goldin rættstundis, verða rentað 0,7% fyri hvønn byrjaðan mánað frá gjaldkomudegnum. Er talan um eftirstøður av A-inntøkum, verður rentan gjørd upp eina ferð um mánaðin og kravd saman við írestandi skatti fyri tey ávísu árin.

Verða upphæddir ikki goldnar, tá gjaldfreistin er úti, kann innkrevjingarvaldið *halda aftur* síkar upphæddir við afturatkomnum eykagjöldum, rentum o.tíl. í A-inntøku skattgjaldarans. Tá slík afturhalding verður sett í verk, skal skatt-gjaldarin hava fráboðan um tað. Eftirhald av hesum slag kann saman við A-skatti í mesta lagi verða 65% av A-inntøkuni.

Eftirstøður, undir hesum áløgð sekt til ta almennna, kunnu við afturatkomn-um eykagjöldum, rentum o.tíl. verða kravd inn við *panting*.

Hjúnafelagar ábyrgdast ikki longur fyri skattakrøv hjá hvør øðrum ella hjá børnum. Eftirstøða hjá foreldrum kann tó verða innheintað í ogn, sum børn-ini eiga, verður vinningur av ognini eftir § 5, stk. 4 í skattalógini skattaður hjá foreldrunum.

Loyvishavari, sum sambært lögtingslóg um *kolvetnisvirksemi* hevur fingið loyvi at forkanna, at leita eftir kolvetnum og at framleiða kolvetni, ábyrgdast til fulnar fyri ógoldnar skattir, avgjöld og falnar rentur sambært kolvetnisskattalógini og aðrari skattalógávu, sum arbeiðstakari hansara ella undirarbeiðstakari arbeiðs-takarans ella undirarbeiðstakari í seinna liði skyldar landskassanum

20. Stuðulsskipanir

Tað hefur verið politísk hugsan at hava eina einfalda og gjøgnumskygda inntøkuskattning. Løgtingið hefur tí í fleiri umførum broytt skattalóggávu seinnu árin, so flestu av teimum skattligu frádráttunum, sum fyrr kundu verða drignir frá vanligum lønarinntøkum, eru avtiknir. Sum dømi kunnu verða nevnd rentuútreiðslur av privatum lánnum, privatar ferðaútreiðslur og útreiðslur til dupult húsarhald.

Samstundis, sum nevndu frádráttir vórðu avtiknir, varð nýggj lóggáva samtykt við gildi frá 1. januar í 1997, so borgarin nú hefur møguleika at søkja um stuðul til umrøddu útreiðslur.

20.1. STUÐUL TIL RENTUÚTREIÐSLUR AV LÁNUM

Talan er um stuðul til rentuútreiðslur av privatum lánnum hjá einstaklingum og við virknaði frá 1. januar 2012 eisini hjá lutaíbúðafeløgum, sum eru stovnað sambært lögtingslóg um lutaíbúðafeløg. Rentustuðul verður ikki veittur fyri provisjónir og tílík gjöld.

Rentustuðul verður veittur uttan nakra avmarking til øll sløg av slíkum privatum lánnum, sum eru avtalað fyri 18. januar í 1991.

Er talan um rentuútreiðslur av privatum lánnum, sum eru avtalað 18. januar í 1991 ella seinni, verður stuðul einans veittur til rentuútreiðslur av lánnum, sum eru tikin til:

- a) keyp ella bygging, umvæling ella umbygging viðvíkjandi egnum bústaði,
- b) keyp ella bygging, umvæling ella umbygging viðvíkjandi bústaðaeindum í lutaíbúðafeløgum,
- c) útbúgving,
- d) at gjalda ábyrgd (borgin) sambært § 33, nr. 2 í skattalógini, um so er, at ábyrgdin er avtalað fyri 3. desember í 1994.

Rentustuðulin til rentuútreiðslur av lánnum, sum eru avtalað 18. januar í 1991 ella seinni, er viðvíkjandi bústaði ella bústaðaeindum avmarkaður til niðanfyrir nevndu prosentupphædd av 140.000 kr. (130.000 kr. í 2013, 120.000 kr. í 2014, 115.000 kr. í 2015, 110.000 kr. í 2016, 105.000 kr. í 2017, 100.000 kr. í 2018 og eftirfylgjandi ár) árliga fyri matrikulnummarið ávikavist bústaðaeindina, har viðkomandi verður hildin at búgva, sum ertann bústaður, ið viðkomandi persónliga og fíggarliga er mest knýttur at (har hann hefur miðdepilin fyri síni lívsáhugamál).

Rentustuðul kann verða veittur í byggitíðini, tó í mesta lagi fyri tey seinastu tvey árin áðrenn innflyting. Rentustuðulin kann ikki verða útgoldin fyrr enn flutt er inn í bústaðin og kann ikki veitast til meir enn ein bústað fyri sama tíðarskeið. Hetta er eisini galdandi fyri sambúgvandi einstaklingar uttan mun til, um ein ella báðir eiga bústaðin. Stuðulin er avmarkaður til ta til eina og hvørja tíð galdandi prosentupphædd av 140.000 kr. (130.000 kr. í 2013, 120.000 kr. í 2014, 115.000 kr. í 2015, 110.000 kr. í 2016, 105.000 kr. í 2017, 100.000 kr. í 2018 og eftirfylgjandi ár) fyri hvørt matrikulnummar uttan mun til, um ein ella fleiri persónar eiga bústaðin.

Stuðulin er fyri árið 2012 37% av teimum rentuútreiðslum, sum geva rætt til stuðul. Stuðulin lækkar við einum prosenti um árið tíðarskeiðið 2013 – 2014, tá hann er 35% av teimum rentuútreiðslum, sum geva rætt til stuðul.

Treytin fyri at fáa rentustuðul er, at móttakarin hevur fulla skattskyldu til Føroya, og at móttakarin ikki á annan hátt fær endurgjald fyri rentuútreiðslurnar.

Stuðulin verður bara veittur eftir umsókn og kann ikki vera fyri rættarsókn, fyrr enn hann er útgoldin. Landskassin er ikki bundin av avtalu um transport, sum móttakarin hevur gjørt um rentustuðulin.

Avgerðir um rentustuðul kunnu innan 4 vikur verða kærðar til kommunalu skattakærunevndina og so til Skatta- og avgjaldskærunevndina. Sí t.d. málini hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini frá ávikavist 27.10.2004 (mál nr. 04-02-23-14)*, *18.05.2005 (mál nr. 05-02-21-35)*, *07.12.2005 (mál nr. 05-02-23-18)* og *22.03.2006 (mál nr. 05-02-21-46)*.

20.2. STUÐUL TIL FERÐAÚTREIÐSLUR

Rætt til ferðastuðul hevur hvør persónur,

- 1) sum hevur lønarinntøku, undir hesum fiskipart og útróðrarpart,
- 2) sum hevur útreiðslur í sambandi við ferðing millum bústað og arbeiðsstað í Føroyum, og
- 3) sum hevur farleið aftur og fram *hvønn arbeiðsdag*, sum er longri enn 20 kilometrar. Harafturat er treytin, at persónurin hevur fulla skattskyldu til Føroya og býr í Føroyum, og at móttakarin ikki á annan hátt fær endurgjald fyri ferðaútreiðslurnar.

Stuðulin verður veittur eftir longdini á farleiðini, tó so, at stuðulin sjóvegis, loftvegis og gjøgnum undirsjóvartunnlar er fyri hvørka ferð. Fjarleiðin millum bústað og arbeiðsstað verður grundað á stytstu ferðaleiðina millum bústað og arbeiðsstað. Vegastrekki verða uppgjørd sambært uppmátungum hjá Landsverki av vegalongdum millum bygdir. Stuðulin verður í mesta lagi veittur fyri 220 dagar árliga.

Stuðulin verður bara veittur eftir umsókn og kann ikki vera fyri rættarsókn, fyrr enn hann er útgoldin. Landskassin er ikki bundin av avtalu um transport, sum móttakarin hevur gjørt um stuðulin til ferðaútreiðslur.

Ferðastuðulin verður útgoldin á kontu í peningastovni seinast í juli og seinast í januar mánaði.

Avgerðir um stuðul til ferðaútreiðslur kunnu innan 4 vikur verða kærðar til kommunalu skattakærunevndina og so til Skatta- og avgjaldskærunevndina. Sí avgerð hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini frá 03.03.2004 (mál nr. 03-02-23-6)*.

20.3. STUÐUL TIL DUPULT HÚSARHALD

Rætt til stuðul til dupult húsarhald hevur *giftur persónur*, sum býr í Føroyum, sum av arbeiðsávum hevur útreiðslur til dupult húsarhald. Stuðulin er treytaður av, at móttakarin ikki á annan hátt fær endurgjald fyri útreiðslur til dupult húsarhald.

Hóast tað ikki er beinleiðis ásett í lógini, at persónurin skal hava fulla skattskyldu til Føroya, hevur kravið um at búgva í Føroyum við sær, at hesin rættur er treytaður av fullari skattskyldu til Føroya.

Rætturin fevnir um ein ávísan *mánaðarligan* stuðul til *hólisleigu* og ávísan stuðul *um dagin* til *kost* treytað av, at hesar útreiðslur fara upp um eina ávísa minstuupphædd. Bæði stuðulin og minstaupphæddina ásetur landsstýrismaðurin við kunningarð.

Stuðulin til dupult húsarhald verður útgoldin á kontu í peningastovni seinast í juli og seinast í januar mánaði.

Stuðulin verður bara veittur eftir umsókn og kann ikki vera fyri rættarsókn, fyrr enn hann er útgoldin. Landskassin er ikki bundin av avtalu um transport, sum móttakarin hevur gjørt um stuðulin.

Avgerðir um stuðul til dupult húsarhald kunnu innan 4 vikur verða kærðar til kommunalu skattakærunevndina og so til Skatta- og avgjaldskærunevndina. Sí avgerðir hjá *Skatta- og avgjaldskærunevndini frá 16.06.2004 (mál nr. 04-02-23-12)* og *07.12.2005 (mál nr. 05-02-23-17)*.

21. Gjald av vinningi við burturluting o.ø.

Vinningur av burturluting, eydnuspæli, happadrátti, vedding, premiulánsbrævi, premiukontu, gitikapping o.tíl. skal ikki verða tald við í skattskyldugu inntøkuna. Í staðin fyri inntøkuskatt skal verða latið avgjald 15% av slíkum vinningi, tá ið hann er hægri enn 3.000 kr. Tær fyrstu 3.000 kr. av vinninginum eru so statt bæði skattafríar og avgjaldsfríar. Avgjaldið skal eisini verða latið av vinningi av ítróttavedding, føroyska happadráttinum og kringvarpinum.

Meginreglan er, at loyvi krevst frá TAKS til at skipa fyri burturluting o.ø. Loyvishavin ella viðkomandi, sum skipar fyri burturlutingini o.ø., hevur skyldu í seinasta lagi ein mánað aftaná burturlutingina o.a. at rinda landskassanum avgjaldið, samstundis sum ein uppgærd, sum greitt sýnir avgjaldsgrundarlagið, verður latin TAKS⁷⁹.

Skattgjaldari við fullari skattskyldu til Føroya skal eisini rinda avgjald av vinningi av burturluting o.ø. uttanlands. Vinnarin skal skrivliga boða TAKS frá hesum innan 14 dagar aftaná, at vinningurin er goldin vinnaranum. Avgjald, sum er goldið uttanlands av vinningi uttanlands, kann verða drigið frá avgjaldinum, sum skal verða rindað í Føroyum, tó í mesta lagi tann upphædd, sum skuldið verið rindað landskassanum.

Seinastu árin hevur ein ørgryнна av spølum verið bjóða út á alnetinum, har møgueiki er fyri at vinna stórar vinningar. Spurningurin, sum í hesum sambandi hevur stungið seg upp, er, um vinningurin skal inntøkuførast sambært skattalógina ella sambært lógina um gjald av vinningi við burturluting v.m. *Skatta-og avgjaldskærunevndin hevur í einum máli frá 31. januar 2013 (mál nr. 12/00145)* avgjørt, at vinningar av pokerspølum skulu inntøkuførast sambært skattalógina, meðan onnur spøl skulu inntøkuførast sambært lógina um gjald av vinningi við burturluting v.m.

79 Viðvíkjandi eydnuspæli o.ø. krevst serligt loyvi at selja útlenskar lutaseðlar. Loyvi til eydnuspæl fæst ikki til politisk endamál, og tað er ikki loyvt vinnurekandi at flýggja út vinningar eftir eini skipan, sum er fult ella partvist tilvildarlig. Tann ið gevur út blað ella tíðarriti, ið kemur út regluliga, kann tó skipa fyri eydnuspæli at flýggja út vinningar í virðislønarappingum.

Bókmentir

ALS, o.o.: Álit um ALS, fíggjarlóg og landsroknaskap, januar 2005.

Aagesen Ole, o.a.: Skatteret, 29. udgave, Kommuneinformation, 2002.

Dam Henrik, o.a.: Skatteret, Almen del, 4. udgave og Speciel del, 3. udgave, Magnus Informatik A/S, 2003.

Fíggjarmálastýrið: Álit um landsstovnar og landsgrunnar, tilknýti til fíggjarlóg, landsroknaskap og grannskoðanarviðurskifti, november 2001.

Foighel Isi, o.a.: Studiebog i skatteret, A/S Skattekartoteket, Informationskontor, 1982.

Føroyskt Lógar Rit: vol. 2, no. 2, nov 2002 og vol. 4, no. 2, des 2004.

Grundlógarnevndin: Fyrra flaggdagsálitið, apríl 2004.

Helkett C, o.a.: Opgørelse af den skattepligtige indkomst, 15. udgave, GEC Gads Forlag, 1987.

Hemmingsen Kjeld: Skatteretten, introduktion til skattesystemet, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1983.

Joensen Johan K, o.o.: Føroyar undir fríum handli í 100 ár, Føroya Landsstýri og Føroysk Handilsfeløg, 1955.

Michelsen Aage, o.a.: Lærebog om indkomst skat, 10. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2003.

Nielsen Jacob Graff: Legalitetskravet ved beskatning – de forfatnings- og forvaltningsretlige rammer, 1. udgave, Forlaget Thomson, 2003.

Peytz Henrik: Aktieavancebeskatningsloven med kommentarer, 1. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2003.

Petersen Poul: Ein Føroysk Bygd, Egið Forlag, 1968.

Toll- og Skattaráð Føroya: Vegleiðingarskrivið.

NĂM